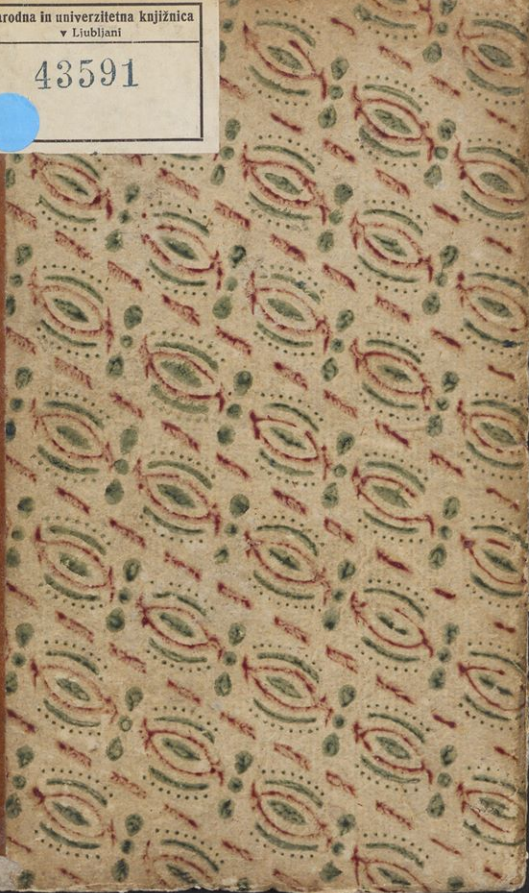
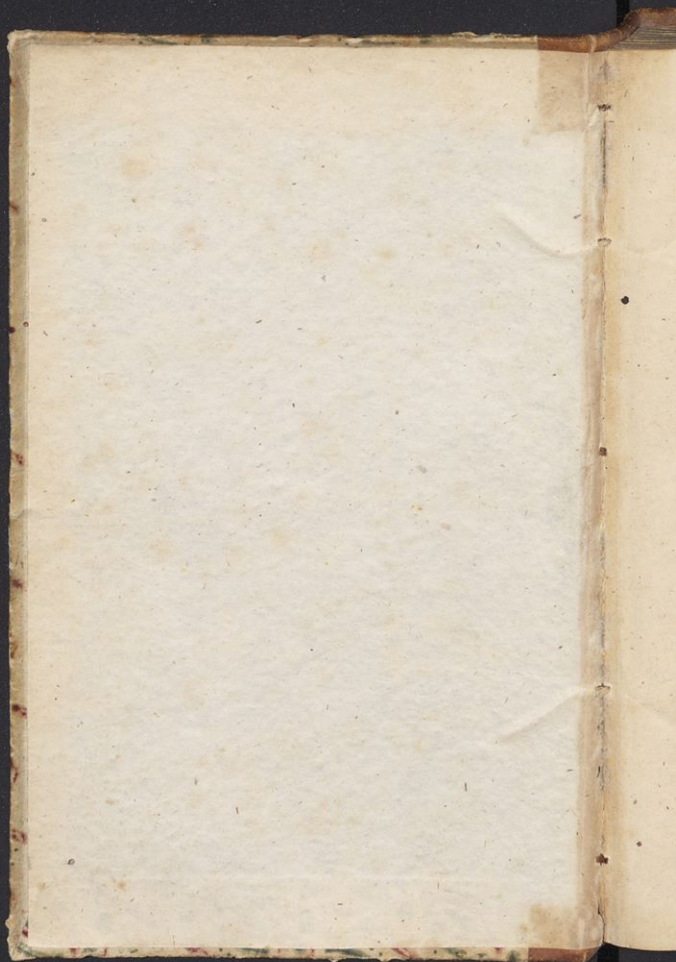

Narodna in univerzitetna knjižnica
▼ Ljubljani

43591

✓

LIBRARY

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

1898

1215 Broadway, New York, N.Y.

ZGODBE SVETIGA PISMA

stariga in noviga Zakona

ob kratkim

ZA MLADOST, IN SLEHERNIMU V PODUK IN
SPODBUDOVANJE.

Veljajo zvezane 22 kr.

(Na prodaj per mestni gosposki v Terstu, in drugih primorskih soseskah).

V TERSTU.

VLADARSKA TISKARNICA.

—
1850.

43591

43591

06991/1450

V v o d.

1. Kaj de je sv. pismo.

Naslednjim zgodbam se pravi *zgodbe svetiga pisma*, ker so iz sv. pisma vzete, in obsežejo mnogotere imenitne dogodbe in koristne nauke, ki so popisani v sv. pismu.

Bog je namreč veliko in po mnogih potih govoril nekdam našim očakam ali sprednikom. Ze prva človeka v raju je Bog sam naravnost učil, kakošni de je On — neskončno Bitje — in kakošna naj oná bóta, de bota njemu dopadljiva in srečna. Potlej je pošiljal svete možé, očake in preroke, kateri so ljudi učili, svarili, in jim božjo voljo oznanovali.

Sveti možje, od svetiga Duha navdihnjeni in k spisovanju spodbujeni, so v bukve popisovali, kar je Bog za časno in večno srečo ljudi govoril in storil; kakó je po storjenim grehu prvih staršev Zveličarja obljubil, to obljubo ponavljal, ga poslednjič res poslal, in kakó je nas zgubljene dobrotljivi Jezus od večne nesreče odrešil in z razžaljenim Bogam spravil. Popisovali so, kako so dobri ljudje zve-

sto Bogu služili, pa tudi, kakó so ga hudobni in ne-hvaležni ob vsih časih žalili; in kakošne časne in večne nesreče in strahovanja hudobnim, in plačila bogoljubnim je Bog odménil i. t. d.

Vse te bukve so po navdajanji in s posebno pomočjo sv. Duha pisane; toraj se jim pravi *sveto pismo*. Sveta katoliška cerkev je sveto pismo kakor *besedo svetiga Duha* poterdila; kdor bi drugači terdovratno terdil, je iz svete matere katoliške cerkve pahnjen, in ni več njen otrok — ne več katolišk kristjan.

Toraj je naša dolžnost, vse, kar je v sv. pis-mu, terdno verovati, in sveto pismo z vso mogočo častitljivostjo spoštovati. Zakaj Bog, kateri v njem govori, je večna Resnica.

Sveto pismo je razdeljeno v bukve *stare* in *nove zaveze* (*zavéta* ali *zakona*).

Zgodbe stariga zakona obsežéjo stvarjenje vsih reči v začetku, izvorni greh, razširjanje ljudi po zemlji, vesoljni potop zavoljo divjih pregreh i. t. d.; po tem zlasti zgodbe Izraelskiga ljudstva, kteriga je bil Bog v svojo last izvolil in namenil, de iz nje-ga bo peršlo odrešenje vsimu svetu. Toraj se skoz in skoz vidi, kako je dobrotljivi Bog to ljudstvo po-sebno varoval, odvráčeval od njega pregrehe — zla-sti malikovanje, ter ga perpravljál k temu imenitnemu namenu. Stari zakon seže do prihoda Zveličarjeviga, in obseže 45 bukev:

Pet Mozesovih bukev, to je, zgodbe in božje ná-redbe od stvarjenja sveta do prihoda Izraelcov v obljubljeno deželo Kanaan.

Jozvatove bukve, to je, zgodbe izvoljeniga ljudstva pod Jozvam.

Sodniške, ali zgodbe Izraelcov ob času sodnikov.

Rutine bukve z zgodbo Rute in Boca, od kteriga kralj David izhaja.

Štirje bukve kraljev, ali zgodbe ob času Izraelskih kraljev. Perve dvoje se imenujejo tudi bukve *Samuelove*, ker je njih veliko Samuel spisal.

Dvoje časoslovske (kroniške) ali dopolnovavne (paralipomenon), nadopolnijo marsikaj v bukvah kraljev spušeniga, in imajo imenitne določila časov in rodov počemši od Adama.

Dvoje Ezdrove, z zgodbami Izraelcov po babilonski sužnosti, zlasti ob času Ezdra in Nehemija.

Tobijeve bukve, s prečudnimi zgodbami stariga in mladiga Tobija.

Juditine, z njeno zgodbo.

Esterne, perpovedujejo, kako je Estera, judinja, žena perzjanskiga kralja, Jude pogina otéla.

Jobove, z njegovo zgodbo.

Psalmske ali bukve svetih pesem.

Pregovori Salomonovi.

Eklezijast ali pridigar, z djanskimi nauki.

Visoka pésem.

Bukve modrosti.

Eklezijastik, ali Jezus Sirahov, z djanskimi nauki.

Štirje veliki preroki: Izaija, Jeremija, Ecehiel in Daniel. Za Jeremijem je prerok *Baruh*.

Dvanajsteri manjši preroki: Ozej, Joel, Amoz, Abdija, Jona, Mihej, Nahum, Habakuk, Zofonija, Hagej, Caharija in Malahija.

Dvoje bukve Makabejcov, v katerih so popisane dogodbe Izraelcov zlasti 312 do 134 pred Kristusam.

2. Visoka vrednost in korist svetih zgodb.

Po teh bukvah stariga zakona so *zgodbe sv. pisma stare zaveze* spisane in zložene. Je tedaj tudi v njih beseda božja, iz česar se vidi njih zanesljivost in visoka vrednost.

De boste, dragi Slovenci! naslednje svetopisniške zgodbe rajši prebirali, in več koristi iz njih zajemali, poslušajte še, kako sv. Avgustin od svet. pisma piše.

„Sveto pismo — pravi on — nas uči, nebeško ljubiti, in prezirati pozemljiško. Je mati vernih, ki nas dan na dan uči, kakó naj v Boga vsigamogočniga verujemo kako ga homo vidili, kedar pride v svojim veličastvu; kako bo dobrim dobro, hudobnim hudo povernil. Sveto pismo je luč, ki sveti pred našimi stopinjami, je pot našiga zveličanja. V njem se učimo, kako naj Boga čez vse, kako naj sami sebe, kako svojiga bližnjiga ljubimo. — Je učilo vse modrosti, je stanovitnost deviških, poterjenje samotnih.“

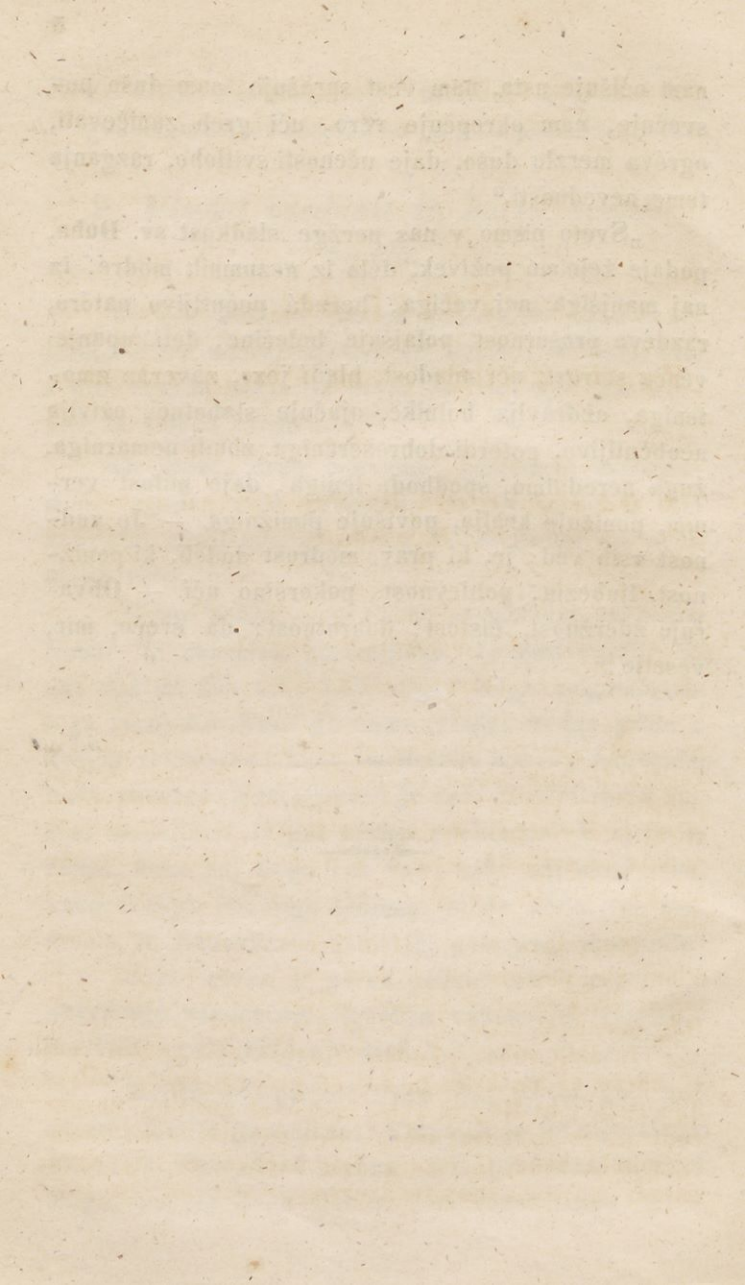
„Sveto pismo je prva učilnica otrokam, vodilo zavedenja mladenčem, lepotíja zakonskih, vstajenje mertvih, večno življenje živih.“

„Beríte sv. pismo! Prav de, beríte ga, moji otroci! Beríte ga velikrat! Voljnější je od olja, blagši od zlata, čistější od srebra. Nas prečudno vleče k Bogu, nas sili Boga ljubiti, nam razsvetljuje serce,

nam očišuje usta, nam vest sprašuje, nam dušo posvečuje, nam okrepčuje vero, uči greh zaničevati, ogréva merzlo dušo, daje učenosti svitlobo, razganja teme nevednosti.“

„Sveto pismo v nas peržge sladkost sv. Duha, podaje žejnimu poživek, dela iz nezumnih modre, iz naj manjšiga naj večiga, berzdá počutljivo natóro, razdéva prešérnost, polajšuje bolečine, delí upanje; vénča starost, uči mladost, hladí jezo, zaverne zmo-teniga, ozdravlja bolnike, ojačuje slabotne, oživlja neobčutljive, poterdi dobrosèrčniga, zbudí nemarniga, žuga nerodnimu, spodbode leniga, daje milost verním, ponižuje kralja, povišuje ponižniga. — Je vednost vsih véd; je, ki pravo modrost dodelí, ki ponižnost, ljubezin, pohlevnost, pokoršino uči. — Obvaruje zderžnost, čistost, dobrotnost; da srečo, mir, veselje!“

Pervi del.

Zgodbe svetiga pisma stariga zakona.

I. Od stvarjenja do vesoljniga malikovanja.

1. Stvaritev sveta.

(4000 lét pred Kristusam.)

V začetku je Bog stvaril nebó in zemljo. Pa zemlja je bila pusta in prazna, z globokimi vodami pokrita, in vse je bilo tema. Duh božji se je razprostiral nad vodami. Tedaj reče Bog: „Bodi svitloba!“ in bila je svitloba. Bog je svitlobo imenoval dan, temo pa noč. In bil je večer, in bilo je jutro; prvi dan.

Zdaj Bog reče: „Bodi nébes!“ in bil je nébes. Višnjjevo obnebjje, ki je nad nami, se je začelo, in nekaj vodá se je v oblake kviško zbralo. Nébes je Bog imenoval nebó. In bil je drugi dan.

In Bog reče: „Vode, ktere so pod nebam, naj se zberó na en kraj, in naj se perkaže suho!“ Zgodilo se je; in Bog je suho imenoval zemljo, zbrane vode pa je imenoval morje. Bili so zdaj tudi studenci, potoki, reke, in jezera. Bog zapové, de naj zemlja obrodí travo, zéliša in drevesa; — in takó je bilo.

Zemlja je pognala vsakoršnih zéliš in drevés, ki se same zasévajo. In bil je tretji dan.

Na to Bog reče: „Luči naj bodo na nebu, naj kažejo čase, dneve in leta.“ In tako je bilo; bile so luči na nebu, solnce, luna in zvezde. Bil je četerti dan.

Dalje reče Bog: „Mergolí naj po vódi lazijoča žival, in ptice naj létajo pod nébesam.“ In Bog je stvaril vélike sòme, in vso žival po vodah, in vse ptice po njih pleménih. Bil je peti dan.

Slednjič reče Bog, de naj da zemlja živino, lazníno in vsakoršnih žival po njih pleménih. In zgodilo se je. Bile so na zemlji vsake mnoge živali po njih rodovih. Poslednjič je Bog človeka vstvaril. In bil je šesti dan.

Bog je vidil, kar je bil stvaril, in vse je bilo prav dobro. Sédmi dan pa je Bog počival od vsih del. Toraj je Bog ta dan blagoslovil in ga posvétíl, to je, je hotel, de naj bo za vse ljudi dan pobožnosti, svetiga veselja, in počivanja.

1) Bog je vselej bil, je *vécin*; pa razun Boga ni bilo nič, dokler On ni vstvaril. Naredil je vse iz nič; *vsigamogočin* je. 2) *Duh božji* nad vodami je bil sv. Duh; tako učé cerkveni očetje. 3) „Bog je počival,“ se pravi, de je jenjal stvariti. — Premišljuj stvarjenje! Vsako božjih dél razodéva Njegovo *vsigamogočnost, modrost in dobroto*.

Od kdaj se *sedmi dan* (zdaj *nedelja*) praznuje? Kakó ga moramo posvečevati?

2. *Angeli in greh veliko angelov.*

Lepo je bila zemlja stvarjena, še lepši nebó; naj imenitniši zmed vsih stvari pa so *angeli* in *človek*.

Angeli so zlo imenitne bitja, ki um in voljo imajo, pa ne telesa; zgolj duhovi so. Silo veliko angelov je Bog stvaril, ki so po svoji razločni popolnamosti v več trum (korov) razversteni.

Angeli gledajo božje obličje s češenjem in svetim strahom, in božje povelja zvestó spolnujejo. Veliko skerb imajo za ljudi na zemlji; nas ljubijo, nas varujejo, od hudiga odvrtačujejo, in k dobri mu nappeljujejo, ter želé de bi mi bili enkrat srečni, kakor so oni. Toraj jim angeli-varhi právimo. Zlo se veselijo, ako se hudobin človek poboljša in spokorí, in sosebno skerbé, de bi otroci nedolžni ostali. Gorjé, gorjé mu, kdor maliga v greh nappelje! — Angeli ga bodo tožili per živim Bogu.

Angelam je bil Bog čas poskušnje odločil, de naj bi svojo zvestobo in radovoljno pokoršino pokazali. Pa veliko angelov je grešilo z angelam vred, ki se mu právi satan, in kateri je rekel: „Najvikšimu hočem enak biti, nad zvezde božje bom postavil svoj sedež.“ Velik boj se je začel v nebesih med dobrimi in hudobnimi angeli. Pa *Mihael* in njegovi angeli so premagali satana in njegove hudobne angele. Od tistiga časa napuhnjeni angeli niso več imeli prostora v nebesih. Ker tlo je bil pahnjen z vso svojo derhalijo vred, vélikí zmaj, stara kača, ki se mu právi hudič ali satan. Gospod Bog jih je v večne pekenske teme pahnil, terpljenju izdal, ter jih vélikimu sodnjimu dnevu perhranil. Odkar so ti zaverženi angeli grešili, se je vse njih bitje tako spačilo in hudovoljno postalo, de nič drugiga ne mislijo in ne želé, kakor le, kar je hudo, pregrešno in božjí nar svetejši volji nasprót. Toraj so tudi ljudém nevošljivi za gnado in perjaznost božjo, jih grozovitno sovražijo, in si vse perzadenejo jih prekaniti, v greh zapeljati, ter v strašno terpljenje za seboj potegniti.

Sveto pismo zavoljo tega imenuje satana *lašnika*, *skušnjavca* in *ubijavca od začetka*. Iz veliko krajev svetiga pisma se vidi, kakó hudobni duhovi ljudi zalezujejo, in jim hude misli navdajajo. Ominja nas toraj: „Bodite trezni in čujte, ker vaš zopernik, hudič, kakor dereč lev okoli hodi, in iše, koga bi požerl.“ Uči nas poslednjič sveto pismo, de vsak, kdor se da zapeljati, de greh dela in Boga žali, je hudičev otrok in tovarš zaverženih angelov.

— O várimo se greha, de ne bomo otroci satana in enkrat deležniki njegoviga strašniga terpljenja!

1. Z *umam* reči razlóčimo, spoznamo, kaj je dobro, kaj hudo. Z *vóljo* si izvólimo dobro ali hudo, in si zaslužimo plačilo, ali pa kazin (štrafingo). 2. Napuh je tólik greh, de je angele od Boga odločil; tudi prevzetniga človeka od Boga lóči.

Angel-varh za tabo hodi;
Vari greha se povsodi!

3. Perva človeka. Raj.

Zemlja in vse na nji je bilo perpravljeno za človeka. Tedaj Bog reče: „Naredímo človeka po svoji podobi; naj gospoduje čez ribe morja, ptice neba, čez zvéri in čez vso zemljo.“ In stvaril je Bog človeka po svoji podobi. Iz perstí je zobrazil truplo, ter dihnil vánj neumerjočo dušo, in človek je živel. Bog ga je imenoval *Adama*, to je, perstáka, ker je iz perstí bil.

Rekel je pa Bog: „Človeku ni dobro samimu biti; naredimo mu pomočnico, njemu enako.“ In Bog da Adamu terdo zaspati. Ko je spal, je Bog iz eniga njegovih réber ženo vstvaril. Peljal jo je k Adamu, in Adam jo je imenoval *Evo*, to je, mater vsih živih.

Za človeka je bil Gospod Bog zasadil vert veselja ali raj. V raju so rasle vsake mnoge drevesa, de jih je bilo lepo gledati, in prijetno njih sad vživati. Tudi drevó življenja je bilo sredi raja, in drevo spoznanja dobriga in hudiga. Voda je v njem izvirala, in se je raztékala v štiri réke.

V ta prijetni vert je bil dobrotljivi Bog perva človeka djal, de naj ga várujeta in obdelujeta. Pa, kakor angelam, je bil Bog tudi človeku čas poskušnje odločil, če mu bo ostal zvest in radovoljno pokorin, ali ne. Rekel mu je: „Od vsiga drevja po vertu

jej; od drevesa spoznanja dobriga in hudiga pa ne sméš jesti. Zakaj, kateri dan koli od njega ješ, boš mogel umreti“ (to je, boš umerjoč na telesu). — To poskušnjo sta prva človeka dobila za se, in za ves svoj naslednji zárod: vsi bi bili zavoljo nju dveh srečni, ako bi jo bila srečno prestala.

Pred Adama je Bog perpeljal vse živali, in Adam jim je imena dal. Kakor je Adam slehernó imenoval, takó jim je bilo ime. In njemu je v oblast dal vso zemljo, in vse, kar je na nji. — Vse reči ima človek od Boga v oblasti, de jih smé v svoj prid obračati, pa to se mora po božji volji goditi. Kdor božje darí napak obrača, ali z živalimi neusmiljeno dela, se zoper stvarnika pregreší.

1. Iz duše in telesa je človek. Telo je iz perstí, duša od Boga v telo vdihnjena — podoba božja. O koliko imenitniši je duša mem telesa!

2. *Podoba božja* je samo po duši; ker duša ima *um, pamet in svobodno* ali *prosto voljo*. Té lastnosti ima Bog — neskončno bitje — v neskončni popolnamosti; per angelih so pa obmejene; še bolj obmejene, to je, še manj popolnoma per človeku.

3. Bog je Adamu Evo dal, de naj bi v lepi perjaznosti živela, Bogu služila, ga skupej hvalila, in si eden drugimu pomagala. S tem je Bog že v raju postavil sveti zakon.

4. Srečin, presrečin je bil stan prvih človekov pred greham! Vse dušne in telesne moči so jima bile v lepim redu: *um* razsvitljen, de sta lahko Boga bolj in bolj spoznavala, in dobro od hudiga razločila; *volja* k dobri mu nagnjena, de jima je bilo lahko Bogu pokornima biti, dobro ljubiti in hudo sovražiti. Nista terpéla ne lakote, ne žeje, ne mraza, ne vročine; nobena žalost in britkost jih ni obšla, nobena bolezin obtekla. Veselje sta imela nad vsim dobrim; vse hudo se jima je gnúsilo. Boga sta neizrečeno ljubila, in on sam je govoril ž njima, ter jih učil, česa se varovati, koga storiti. Bila sta neumerjoča tudi na telesu. Srečno bi bila preživela svoj čas

na zemlji, in potem bi bila z dušo in s telesam v nebo sprejeta. Kakor oná, takó vsi njuni mlajši ali nasledniki.

4. Pervi greh.

Zaverženih angelov eden, satan, „ki ves svet zapeljuje,“ se je vergel v podobo kače, in je rekel ženi: „Zakaj vama je Bog zapovedal, de bi ne jedla od vsiga drevja raja?“ Žena reče: „Od sadú vsiga drevja v raju jáva; od sadú drevesa pa, ktero je v sredi raja, nama je Bog zapovedal, ne jesti, in ne dotakniti se ga, de ne umerjeva.“ Kača pa je rekla ženi: „Kratko nikár, ne bota umerla. Zakaj, Bog vé, de kateri dan koli bota jedla od njega, se vama bodo oči odperle, bota kakor bogova, in spoznala dobro in hudo.“

Žena vidi, de je sad lep in prijetin na videz, ga vzame z drevesa in já. Dá ga tudi možu, in tudi on ga já. — To je zgodba perviga greha, grozovitniga greha, s katerim sta prva človeka zapravila nedolžnost, svetost in pravičnost, v kterih sta bila od Boga stvarjena; — zapravila *za se*, in za ves *svoj* zarod. Ker poskušnja je bila za ves človeški rod dana, toraj za ves človeški rod skažena.

Bilo jima je na enkrat vse drugači. Oči se jima odpérajó; sama sebe se sramujeta, in si iz smokovniga listja ogrinjala delata. Ko sta glas Gospod Bogá zaslišala, ju je strah sprelêtel, in sta se pred njim skrivala med drevjem raja.

Hudobni duh, „stara kača,“ še zmira ljudi v greh zapeljuje; gorjé njemu, kdor ga posluša, kakor Eva. Eva je s kačo govorila, ko bi bila mogla bežati. Kača jo je hitro preslepila, de je nji bolj, ko Bogú, verjela; je tedaj *vero* v Boga zgubila. Potlej jo je kača zapeljala v *napuh*, de je hotla biti Bogú enaka. K temu pride *mikanje* po prepovedanim sadu: grešila je, in tudi Adama za-

peljala. — Zapeljivci še zdaj tako delajo, kakor una kača: zaničujejo in zasmehujejo *sv. Cerkev*, njene zapovedi, duhovne, de s tem za *sv. vero* nedolžniga ogoljufajo, ter mu jo iz serca iztergajo. Po tém pa začno hude in pregrešne reči hvaliti, se perlizovati in marsikaj obetati, kakor una kača, de človeka v strašne pregrehe zapletejo. In pred ko mislijo, je zgubljena lepa nedolžnost in perjaznost božja. O várite se zapeljivcov, — bolj se jih várite, ko strupene kače!

5. Kazin perviga greha. Odrešenik obljubljen.

Bog Adama pokliče, in mu očita, zakaj de je od prepovedaniga sadú jedel. Adam se izgovarja: „Zena, katero si mi dal, mi je sadú dala; jez sim ga pa jedel.“ Bog tedaj ženi reče: „Zakaj si to storila?“ Je odgovorila: „Kača me je zapeljala, ter sim jedla.“ — Nobedin ni hotel kriv biti; bila sta pa obá.

Gospod Bog pa sodbo sklene, in reče zapeljivi kači: „Ker si to storila, bodi prekleta med vsimi živalmi zemlje! Po trebuhu se boš plazila in perst jedla vse svoje žive dni. Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodam: „*On bo tebi glavo sterl, in ti mu boš v peto zalezovala.*“

Na tó Bog reče ženi, de bo veliko terpela s svojimi otroci, in možu bo v oblasti; on bo čez njo gospodoval. Adamu pa je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene, in si jedel od drevesa: bodi prekleta zemlja zavoljo tebe; v trudu se boš živil od nje vse svoje žive dni. Ternje in osat ti bo rodila; s potam na obrazu boš kruh jedel, dokler se ne poverneš v zemljo, iz ktere si vzét; zakaj prah si, in v prah se boš povernil“ (to je, umreti boš mogel).

Gospod Bog jima je dal še obleko iz živalskih kóz, in potlej ju je pahnil iz verta veselja. Pred raj pa je postavil angela z ognjenim in švigajočim mečem, varovati pot k drevesu življenja.

1. Po Adamu je peršel greh na svet, in se je razširil na ves njegov zarod, ker je bil za se, in za vse svoje mlajši poskušen, in poskušnje ni do-
 stal. 2. Ta greh je škodoval pervim staršem, in vsim njunim mlajšim na *duši* in na *telesu*. Berž po grehu sta bila težavam in boleznim podveržena, in pa umerjoča. Um je otemnel, volja je bila k hudimu bolj, kot k dobrimu nagnjena, zgubila sta perjaznost in milost božjo, ter bila vredna večnih kázin (štrafing). In kar sta nakopala sebi, to tudi vsim svojim mlajšim. 3. „*Sovraštvo bom storil*“ i. t. d. S temi besedami je Bog obljubil že pervima človekama, de bo nekdo iz žêninih mlajšev, namreč *Jezus Kristus*, sin Marije, *kačo*, to je, *satana* premagal, človeški rod od večniga pogubljenja odrešil, ter nam večno zveličanje zaslužil. — Kakó zlo je Bog usmiljen! Še prejden je nad Evo in Adamam sodbo sklenil, je že *Odrešenika* obljubil.

Kaj je škodoval prvi ali izvirni gréh vsim ljudém na telesu? kaj na duši?

6. *Kajn in Abel.*

Pervi sin Adama in Eve je bil Kajn, drugi Abel. Abel je bil pastir, Kajn pa kmet. Abel je bil bogoljubin in pravičnin; Kajnovi dela so bile hudobne.

Čez dolgo časa sta Kajn in Abel Bogu darovala. Kajn svoje poljšine Bogu v dar pernese; Abel mu daruje perviga mladiča svoje čede. Na Abelna in njegov dar je z dopadajenjem Bog pogledal; na Kajna in njegov dar pa ne *).

Kajn se je zavoljo tega hudo jezil, in obraz mu je vpadal. Nevošljiv je bil, on hudobni, svojimu dobrimu bratu, in ga ni mogel več lepo pogledati.

*) Po starim besednim izročilu je bil Abelnov dar oginj z nebes zažgal; Kajnoviga pa ne (sv. Hieronim).

Bog je Kajna posvaril, in mu je rekel: „Zakaj se togotiš, in zakaj ti obraz vpada? Ali ne boš tudi ti prejel plačila, če storiš dobro; ako pa hudobno, že preži greh per tvojih durih. Tode, podverzi si njegovo poželenje, in gospoduj ž njim“ (to je, premaguj se).

Kajn pa ni poslušal. Enkrat reče Abelnu, svojimu bratu: „Pojdiva vùn!“ In ko sta bila na polji, se vzdigne Kajn nad svojiga brata Abelna, in ga ubije. — Jeza in nevošljivost, o strašna greha, kam človeka perpeljeta!

Pa Bog se oglasi in reče Kajnu: „Kje je tvoj brat Abel?“ Kajn termasto odgovori: „Ne vém; sim kalj jest varh svojiga brata?“ Gospod mu pa reče: „Kaj si storil? kri tvojiga brata vpije z zemlje do mene. In zdaj — preklét bodi na zemlji, ktera je zinila, in kri tvojiga brata iz tvoje roke prejela. Kadar jo boš obdeloval, ti ne bo dala svojiga sadú; v bégu boš, in po svetu se boš klátil.“ Kajn zavpije ves prestrašen: „Moja pregreha je prevelika; ne zaslužim odpušenja.“ Pobegnil je, in po samotah se je potikal. Po dnevi in po noči ni imel pokoja; vedno mu je bila v mislih strašna pregreha, bratomor.

1. Darovali so ljudje Bogu iz hvaležnosti za dobrote; zlasti pa so bili darovi podoba tiste daritve, ktero je Jezus Kristus na sv. križu opravil. 2. Abel je podoba Jezusa, od Judov, njegovih bratov, umorjeniga; Kajn podoba Judov po vsim svetu razkropljenih. 3. Nevošljivost se z malim začne, pa celo do bratomorstva žéne, in v obupanje pahne. Várimo se nevošljivosti! 4. „Greh preži per durih;“ se ne da perkriti, na dan pridé, kakor vsaka reč, ki per vratih leží.

7. Set in njegovi mlajši.

Namesto Abelna je bil Bog dal Adamu in Evi družiga sina, bogaboječiga Seta. Le-tá jima je z lepim življenjem veliko veselje delal. Tudi sta imela še veliko sinov in hčér, prejden sta umerla. Adam je bil star 930 lét, ko je umerl.

Setovi mlajši so bili zavoljo svetiga življenja *božji otroci* imenovani. Med njimi sta posebno pomljiva: *Enos*, ki je prvi začél v zbranih množicah Boga moliti, in vánj klicati; in pa Henoh, kateri ni umerl, ampak Bog ga je v sveti raj prestavil. Henoh je prerokoval od vesoljne sodbe: „Glej, Gospod pride z veliko jezeri Svetnikov sódit, in k strahovanju poklicat vse hudobne.“ (Jud. 14. 15.) Tudi Matuzala, Henohov sin, je bil pobožen mož, in je živel 969 lét.

Kajnovi mlajši pa so bili hudobni; toraj so jih *človeške*, to je, *posvetne otroke* imenovali. Bili so sicer v posvetnih rečéh zlo znajdeni, v božjih rečéh pa vsi nevedni in nepridni. — Ščasama je bilo zmiram več ljudi. Tedaj so se „otroci božji“ perdružili k „človeškim otrokam,“ in kmal so bili ravno tako hudobni, kakor le ti. — Tu imamo žalostin zgled, kako hitro se dobri spačijo, ako se začnejo s hudobnimi pajdašiti.

1. Iz Setovcov izhaja Noe, oče noviga zaroda po vesoljnem potopu. Tedaj tudi *Kristus* po človeški natori izhaja od Seta. 2. „Henoh je bil v raj predjan, de bo (v poslednjih časih) narode k pokori budil.“ (Sir. 44, 16).

8. Vesoljni potop.

(2444 lét pr. Kr.)

Zmiraj več in več je bilo ljudi na zemlji; pa bili so tudi zmiraj bolj hudobni; nič niso za Boga marali in v groznih pregrehah so živéli. Zavoljo

tega je Bog sklenil, ljudi in živali na zemlji pokončati. Vender jim je še 120 let odloga dal, de bi se poboljšali.

Med hudobnimi pa je živel bogaboječči Noe. On je bil pravičin in popolnoma mož med svojim rodam; toraj je milost dosegel pred Gospodam. Njemu je Bog ukazal: „Narêdi barko iz obdelaniga lesa; — tri sto komolcov naj bo dolga, petdeset široka, in trideset visoka. Glej, razlil bom povodinj po zemlji; vse, kar živi in diha, bo končano. S teboj pa bom zavezo storil; ter pojdeš v barko tí, in tvoji sinovi, tvoja žena, in žené tvojih sinov. Vzemi tudi k sebi v barko po dvoje in dvoje vsih žival, ki so na zemlji. *) Vzemi tudi seboj vsakoršniga živeža, de se bote ti in one preživili.“

Noe je storil, kakor mu je Bog ukazal. Sto let je barko delal, in ljudi k pokori budil. Pa ljudje se niso menili za njegove svarjenja, ter so svoj pot živali v hudobijah. Tedaj reče Gospod Noetu: „Pojdi v barko tí in vsa tvoja družina. Zakaj, še sedem dni je, in potem bom rekel deževati na zemljo štirideset dni in štirideset nočí, ter bom potrebil z zemlje vse stvari.“ Noe gre s svojo družino in z živalimi v barko; in Gospod sam je odzunaj duri za njim zaperl.

Ko je sedem dni minulo, so prederli vsi studenci iz globočine, in lijáki neba so se odperli: na zémľjo je déž líl štirideset dni in štirideset nočí. Voda se naraša, vzdigne barko od tal na kviško, in stopi petnajst komolcov visoko nad hribe, ktere je pokrila. — Kako so zdaj pregrešni ljudje jokali, in v groznim stráhu k Bogu klicali; pa čas milosti je bil zamujen, ker terdovratno poprej niso hotli poslušati. Plezali so na drevesa, na hribe in višave lezli — pa vse je bilo zastonj!

Vse, kar diha na zemlji, je bilo pokončano, bodi človek ali živina, bodi ptica pod nebam, ali červ

*) Čistih žival mu je Bog ukazal po sedem parov seboj vzeti. Drugi razlagajo, de po sedméro.

v prahu. Noe sam je bil otét, in kar je bilo ž njim v barki.

1. Neumen je izgovor hudobnih: *Sej tudi drugi také delajo*. Pravični Bog jih strahuje, ko bi tudi vsi bili hudobni. Velikà reč pa je, per vesoljni spačenosti Bogu nepremakljivo zvesto služiti, kakor Noe. 2. Na božjo milost grešiti, je greh zoper sv. Duha; várimo se ga! — Pozno pride včasi šiba božje jeze, pa strašno zadéne. 3. Noetova barka je podoba sv. cerkve: „Kdor bo veroval in bo keršen, bo zveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ (Mark. 16, 16.)

9. Noe gre iz barke in Bogu daruje.

Bog se usmili Noeta in vsiga, kar je bilo ž njim v barki, pošlje véter na zémľjo, in voda je jéla vpadati. Barka pa je obstala na gòri Ararat na Armenskim.

Noe odpre okno, in spustí krokarja. Zletel je, in se ni vernil več. Za njim je spustil goloba, de bi zvedil, če se je voda stekla ali ne. Pa ni se imel kam vsteti, in se verne k njemu v barko; zakaj voda je bila še po vsi zemľji. Noe roko stegne, in ga zopet v barko vzame. Sedem dni je čakal, in potlej vnovič spusti goloba iz barke. Zdaj še le zvečer nazaj pride, in pernese v kljunu vejico z zelenim perjičem *). Iz tega je spoznal Noe, de so se vode dovolj utekle. Vender počaka še sedem družih dni, ter zopet spustí goloba; pa ni ga bilo več nazaj.

Zdaj Bog reče Noetu: „Idi iz barke, ti in tvoja žena, tvoji sinovi, in žene tvojih sinov; tudi vse živali, ki so bile s teboj.“ Noe je tedaj vun šel s svojo družino in z vsimi živalimi **).

*) Oljka tudi pod vodó zelení (Theophrast). **) Potop je po našem številu ravno leto in dan terpel (Stolberg).

Hvaležni Noe je Gospodu altar postavil, in mu žgaven dar na njem zažgal. To je bilo Gospodu všeč. Toraj je blagoslovil Noeta in njegove sinove, in je rekel: „Glejte, zavezo naredim z vami in z vašim zarodam; nikoli več v prihodnje ne bo potop razdeval zemlje. Dokler bo zemlja, ne bo prejenjala ne sétev ne žétev, ne poletje ne zima, ne noč ne dan. Svojo mávrnico postavim v oblakih; ona bodi znamenje zaveze med menoj in med zemljo.“

Perjazna je pisana mávrnica očém, še perjazniši je Bog svojim zvestim služabnikom.
Česa naj nas opomni vselej mávrnica?

10. Noetovi sinovi.

Noetovi sinovi, ki so ž njim iz barke peršli, so bili Sem, Kam in Jafet. Od téh je ves človeški rod na zemlji. Noe se je kmetije lótil, in je noograd zasadil. Ko je pa vino pil — kteriga močí še ni poznal — se je preveč napil, in je razgernjen v šotoru ležal. Kam je to vidil, in je z zaničljivim smeham povedal zunaj svojima bratama. — S takim obnašanjem je Kam svoje silno hudobno in spačeno serce pokazal.

Sem in Jafet pa sta bila dobra in sramožljiva otroka; plajš sta na rame vzéla, z odvernjenim obrazam šla k očetu, ter ga odela s plajšem. Ko se Noe prebudi, in Kamovo hudobijo zvé, ga je grozna žalost obšla. Po božjim razodenji je prerokoval, de se bo Kamovim mlajšim hudo godilo, in de bodo sužnji Semovim in Jafetovim mlajšim. Semovim in Jafetovim mlajšim pa je Noe srečo prerokoval. — Noe je živel po potopú še 350 lét; vsiga pa je živel 950 lét, in je umerl.

1. Sramožljive otroke Bog ljubi; „okó pa, ki svojiga očeta zasmehuje, in rojstvo svoje matere zaničuje, naj krokarji ob potoku izkljujejo, in or-

lovi mladiči požró.“ (Preg. 30, 17). 2. Kar je Noe prerokoval, se je spolnilo, in se spolnuje. Od *Sema* izhaja izvoljeno božje ljudstvo, ali Izraelci, iz katerih je *Zveličar*. *Jafetov* rod je bil naj obilniši; tudi izhajajo od njega Evropejci, kristjani in naj bolj olikani. *Kamovci* pa so bili Semovcam in Jafetovcam sužnji. Od njih izhajajo Zamorci, še zdaj večidel divji, ali pa sužnji. Táki so nasledki nesramnosti in hudobije na dolge dolge čase!

11. Babilonski stolp (turn).

Noetovih mlajšev je bilo sčasama velik narod, in razširjali so se na vse strani po zemlji. Ko so od jutroviga dalje šli, najdejo ravnoto v deželi *Senaar*, in se ondi vsélijo. Ošabna misel jih obide, in pergovarjajo si med seboj, rekoč: „Dajmo si sozidati mesto in stolp (turn), kteriga verh se bo nebá dotikal, in storímo slavo svojimu imenu, prejden se razkropimo po vsi zemlji.“

Bog pa jim je overl in ustavil njih nečimurno delo. Do tistiga časa so ljudje na zemlji en sam jezik govorili; zdaj pa jim je Bog jezike zmedel, de eden družiga niso uméli. Takó jih je Gospod razkrópil, in so mogli jenjati od svojiga prevzetniga početja. Tisto mesto pa je bilo imenovano *Babel*, t. j. zmešnjava, ker je bil ondi jezik vsiga sveta zmešan. In od ondod jih je Gospod po vsih deželah razvél. Semovci so ostali v Azii, Kamovci so šli večidel v Afriko, Jafetovci pa v Evropo.

Kolikor bolj so se ljudje po zemlji razširjali, toliko bolj so se razširjale tudi pregrehe in malikovanje po vsih deželah. „Ker so se sami sebe modre mislili, so bili nespametni.“ Zvezde, solnce in mesec, ljudi in živali, izdelke človeških rok, rude, oginj in druge reči so kakor bogove častili. Praviga Boga pa so pozabili, in v naj strašnejši pregrehe zašli. Bili so polni vsakoršne krivice, hudobije, nesramnosti, lakomnosti, nevošljivosti, poboja, prepira, pre-

kanjenosti in potuhe, znajdeni v zlobnosti, nepokorni staršem, nespametni, neukrotljivi, brez ljubezni, nezvesti in neusmiljeni.

1. Ljudje so začeli prevzetni biti; za to so božje spoznanje zgubili. Bog se le *ponižnim* razodeva. So mislili, de so modri, pa so tako deleč zašli, de so ljudi klali in malikam darovali. Tudi zdaj je veliko ljudi, ki so zavoljo napuha vero zgubili. Prav nesrečin tá — kdor pozab' Bogá! 2. Po jeziku se ljudje ločijo v več narodov. Pa vsi izhajamo iz Eniga očeta; tudi v nebesih imamo vsi skupaj nebeškiga Očeta: vsi smo si bratje. Pregrešno je, ako kdo le svoj národ ljubi, druge pa zaničuje, ali še čerti. 3. Kdor brez Boga, po svoji termi kaj začne, on babilonski stolp zida.

II. Izraelci odločeni v božje ljudstvo.

12. Abraham, oče izvóljeniga ljudstva, od Bogu poklican.

(2000 pred Kr.)

Desiravno so bili ljudje silno hudobni, -jih Bog vender ni pozabil. Med velikim številam hudobnih je živel pravični in pobožni Abraham. Njega si je Bog zmed vsih izvolil, de bi svoje obljube spolnil. Namenil ga je bil, de bo oče veliciga ljudstva, per katerim se bo pravo spoznanje in česenje božje ohranilo in med vse narode razširilo, in iz njegoviga rodú de bo peršel na zemljo Odrešenik svetá.

Abraham je bil doma v mestu Ur na Kaldejskim *). De bi se tudi njega malikovanje in hudo-bija ne prijela, mu je Bog ukazal svojo deželo zapustiti. Rekel mu je: „Idi iz svoje dežele, in od svoje sorodovine (zlahte), in iz hiše svojiga očeta, in pojdi v deželo, ki ti jo bom pokazal. Očeta te bom storil veliciga naroda, in te bom blagoslovil, in zvišal tvoje ime: „*Po tebi bodo oblagodarjeni vsi narodi zemlje.*“ — S temi besedami mu je Bog obljubil, de bo iz njegoviga rodú *Zveličar* peršel, po katerim bodo osrečeni vsi narodi na zemlji.

Abraham vzame seboj Saro, svojo ženo, Lota, ki je bil sin njegoviga brata, in vso družino in premoženje, ter gre iz dežele.

Ko so peršli v deželo Kanaan ali Palestino, se Gospod Abrahamu razodene in mu reče: „Tvojimu zarodu bom dal to deželo.“ Bila je zmed naj lepših deželá na zemlji, ki se v pregovoru pravi, de po nji mleko in sterd teče. In Abraham je ondi altar postavil Gospodu, ki se mu je bil perkazal.

1. Kako ljubeznjivo je skerbel dobrotljivi Bog, de se tudi per vesoljnim malikovanji in pregrešnosti ni zgubila prava vera in upanje v obljubljeniga Odrešenika! 2. Kolikor bližej je bil čas Odrešenikoviga prihoda, toliko več je Bog od njega po svetih možéh ljudem razodel. Zdaj se je že vedilo, de bo iz Abrahamoviga rodú.

Ktero lepo čednost vidimo v ti zgodbi nad Abrahamam?

*) Abraham (Abram) je bil iz Semoviga rodú. Od Sema do Tareta je bilo osem rodov; in Taretovi sinovi so bili Abram, Nahor in Haran. Haran je bil Lotov oče, Nahor pa Batvelov. Tare je peršel z Abramam in njegovo ženo Saro, in z Lotam iz Ura na Kaldejskim do Kanaana, in je ondi umerl 205 lét star.

13. Abrahamova mirljivost. Melkizedek.

Abraham in Lot sta imela po veliko premoženja in obilne čede; toraj je bil kraj, v katerim sta prebivala, za oba pretèsin. Večkrat se je prepir začel med pastirji Abrahamovih in Lotovih čéd. Pohlevniga Abrahama je to bolélo; toraj reče Lotu: „Naj ne bo prepira med menoj in teboj, med mojimi in tvojimi pastirji; sej sva brata! Glej, vsa dežela je pred teboj: Prosim te, lóči se od mene. Ako se na levo stran oberneš, se bom jest desne deržal; če si pa desno izvoliš, grem jest na levo.“

Lót si izvóli lepo vodenčno stran ob reki Jordanu, kjer je bilo Sodonsko in Gomorsko mesto; Abraham je ostal na Kanaanskim.

Kakor prijetni so bili Lotovi kraji, vender ni bil dobro izvolil. Zakaj Sodomljanje so bili hudodelniki in veliki grešniki pred Gospodam. Čez nekaj časa pa ropnejo še štirje ptuji kralji v deželo, poberó vse premoženje iz Sodome in Gomore, vjamejo tudi Lota in odidejo ž njim in njegovim premoženjem. Abraham, to zvediti, zbere svojih 318 urnih hlapcov, in plane po noči nad kralje. Užugal jih je, jim vzél ves róp, in je rešil tudi Lota in njegovo premoženje.

Nazaj gredé je šel Abraham memo mesta Salema (poznejši: Jeruzalem). *Melkizedek*, Salemski kralj, pa je iz hvaležnosti za Abrahamovo zmago Bogu *kruh* in *vino* daroval; ker duhoven je bil Boga Najvikšiga. Blagoslovil je Abrahama rekoč: „Blagoslovljen bodi Abraham od Boga Najvikšiga, kateri je stvaril nebó in zemljo; in hvaljen bodi Bog Najvikši, ki so z njegovo pomočjo sovražniki v tvojih rokah.“ In Abraham je temu duhovnu Boga Najvikšiga dal desetino vsiga.

1. Po Judovski šegi se v sv. pismu tisti imenujejo bratje, ki so si v rodu med seboj. Toraj pravi Abraham Lotu „brat,“ desiravno je bil on Lotov stric. 2. Melkizedek (t. j. kralj pravice) je podoba večniga kralja in velikiga mašnika *Jezusa*

Kristusa; njegova daritev *kruha* in *vina* pa podoba *sv. maše* (Hebr. 5, 7).

Kakšni lep zgléd nam daje v ti zgodbi Abraham?

14. *Abraham postrežljiv do ptujcov.*

Abraham je nekđaj opoldne sedel per vratih svojiga šatora. Kar pogleda, in vidi tri možé, ne de-leč pred seboj. Naproti jim gre, se nizko perklone, in reče naj imenitnišimu med njimi: „Gospod, ako sim milost dosegel pred teboj, nikar se me ne ogibaj. Bom pernésel vode, de si noge umijete; počite pod drevesam. Tudi grižljeje kruha bom pernesel, de se okrepčate; potlej greste dalje.“ Ptujci so s tem dovoljni. Abraham hití v šotor k Sari, in ji reče podpepelnikov (to je, nekakih pogáč ali mlincov) iz pšenične moke speči. Potlej teče k čedi, odbere naj lepši téle, in ga da hlapcu, de naj ga perpravi. Pernese jim tudi sroviga masla, in téle, in kar je bilo perpravljeniga. Ptujci so jedli, Abraham pa je per njih bil, in jim stregel. — Po jedi naj imenitniši zmed njih Abrahamu pové, de bo ob letu zopet peršel, in de bo ta čas Sara, njegova žena, imela sina. — Tisti pa, kateri je to govoril, je bil Bog Sin, kateri je v podobi ptujcov z dvema angelama peršel k Abrahamu, in si je dal od njega streči.

Kakšni moramo proti ptujcam biti?

15. *Strašni pogin Sodome in Gomore.*

Ptujci, ktere je Abraham gostoval, se proti Sodomu napravijo in Abraham jih sprémi. Gredé mu Gospod pové, de bo Sodomo in Gomoro zavoljo nju-nih silnih pregréh končal. Abraham se k Gospodu oberne, in ga začne goreče prositi, de naj bi perza-

nésel, ter reče: „Boš li pokončal pravičniga s krivičnim vred? Morebiti je še petdeset pravičnih po mestu; bi ti ne mogel perzanesti zavolj petdesetih, ako se jih v njem dobí?“ Gospod odgovori: „Ako najdem v Sodomi le petdeset pravičnih, hočem perzanesti vsimu mestu zavoljo njih.“ Abraham dalje govori in reče: „Sim jél govoriti s svojim Gospodam, desiravno sim prah in pepél: kaj, ko bi jih bilo pet mànj od petdeset? Boš vse mesto razdjal?“ Gospod je djal: „Ne bom ga razdjal, če jih v njem pet in štirdeset najdem.“ Abraham zopet reče: „Morebiti bi jih bilo v njem štirdeset?“ Gospod reče: „Ne bom jim nič storil, zavoljo štirdesetih.“ In Abraham reče: „Ne bodi hud, Gospod! de še spregovorim: Morebiti se jih saj trideset dobí?“ Gospod odgovori: „Nič ne bom storil, ako jih le trideset dobím.“ Abraham zopet pravi: „Ker sim že jél govoriti s svojim Gospodam: Morebiti bi se jih dvajset dobílo?“ Gospod reče: „Ne bom jih pokončal zavoljo dvajseterih.“ In Abraham reče: „Ne bodi hud, prosim, o Gospod! de še enkrat spregovorim: Morebiti jih bo saj desét?“ Gospod odgovori: „Ne bom razdjal mesta zavoljo deseterih.“ Gospod je potem odšel; Abraham pa se je domú vernil.

V Sodomi jih pa še desét ni bilo pravičnih. Toraj se Lotu dva angela perkažeta in mu rečeta: „Vse, kar je tvojih, iz tega mesta pelji. Zakaj razdjala bova ta kraj, ker njih hudobija zmiraj bolj vpije pred Gospoda.“ Ker se je Lot mudil, sta angela njega, in kar je bilo njegovih, za roke prijéla in peljala vun iz mesta. Zunaj mesta sta mu rekla: „Otmí svoje življenje, ne oziraj se, in nikjer se ne mudi po teh krajih.“ Ravno je zjutraj solnce posijalo, ko je Lót v méstice Segor bežal.

Zdaj strašna kazin pride. Oginj in goreče žeplo deží spod nébà na hudobne mesta, mesta in prebivavce v prah in pepel požge, in vse, kar je živiga, pokonča. Tudi Lotova žena, ki se je zoper angelovo svarjenje ozirala, se je v solnat steber spremenila. Ves lépi kraj se je spremenil v slano in žeplo jezzero, ki se mu pravi mertvo morje še dan današnji.

Ni žive stvari v njem, in vse, kar se vánj pomóči, dobí solnato skorjo. To mertvo jezero je še zmiram strašno znamenje jeze božje, in prekletstva, ki so ga bile živinske v nebo vpijoče pregrehe z nebés perklicale.

1. Pravični zamorejo velike reči per Bogu sprostiti, strašne kazni (štrafinge) s svojo molitevjo odverniti. To kaže Abrahamov zgled. 2. Vedoželjnost in vidoželjnost Bog kaznuje. To vidimo nad Lotovo ženó.

Kaj veseliga nas to uči, de sta angela Lota otéla?

16. Izak v dar odmenjen.

Abraham je dobil sina, kakor mu je bil Bog obljubil, in mu je dal ime Izak. Izak je bil dober, pobožin otrok in Abrahamu prav ljub. Bog je obljubil, de bo on Abrahamov dedič (erbič). Iz njegoviga rodú tedaj je bil perčakovan obljubljeni Odrešenik.

Ko je bil pa Izak odrasel, je Bog Abrahamovo pokoršino terdo poskusil. Poklical ga je: „Abraham, Abraham!“ Je odgovoril: „Tù sim.“ Mu reče: „Vzemi svojiga ediniga sina Izaka, kteriga ljubiš, pojdi v deželo Morjo, in mi ga daruj v žgavin dar na gori, ktero ti bom pokazal.“ Ahraham še v nóči vstane, nacepi derv za germado, obloži osla, vzame dva hlapca in sina Izaka, ter gredó od dóma proti tistimu kraju, kteriga mu je bil Gospod pokazal.

Tretji dan Abraham od deleč tisti kraj zagleda, in reče svojima hlapcama: „Počakajta tukaj z oslam: jest in sin greva hitro góri (mólit).“ Tedaj je vzel derva za germado, jih je Izaku naložil; on pa je v rokah nesel oginj in nož. Ko sta vkupej šla, je Izak djal svojimu očetu: „Oče!“ Abraham odgovori: „Kaj je, moj sin?“ „Glej — pravi Izak — tukaj je oginj in derva; kje pa je jagnje za daritev?“ Milo se je moglo Abrahamu storiti per tem vprašanji; in mu je odgovoril: „Za jagnje, moj sin! bo Bog skerbel.“ Dalje gredé prideta na mesto, kteriga mu je bil Bog

pokazal. Abraham postavi altar, in nánj derva zloží; na to je zvezal Izaka, svojiga sina, in ga je položil na altar verh derv. Tedaj je stegnil svojo roko in za nož prijél, de bi zaklal svojiga sina. — Pa angel Gospodov je z neba zavpil; „Abraham! ne steguj svoje roke nad mladenča, in nič žaliga mu ne stóri. Zdaj vém, de se Boga bojiš, ker zavoljo Mcne nisi svojimu edinimu sinu zanésel.“ Abraham se ozre, in za seboj zagleda ovna, ki je med ternjem za roge tičal. Prime ga, ter ga daruje namesto svojiga sina v žgavin dar. In Bog mu je obljubo ponovil, de bo njegov zárod namnožil, kakor zvezde na nebu, in kakor pésik ob morji; de bodo njegovi mlajši obljubljeni deželo v last dobili; in de bodo po nekóm iz njegovih mlajšev osrečeni vsi narodje zemlje.

1. Abraham je vnovič pokoršino skazal, in Bog mu je storjene obljube ponovil. 2. Tudi Izak je bil pokorin na germadi — lepa podoba *Jezusa na križu*. 3. Angel, ki je tukaj Abrahamu govoril, je sam Sin božji, kateri je večkrat v sv. pismu tudi *angel Gospodov* imenovan.

Naj božja volja tvoja bo,
Se hudo v dobro bo izšlo.

17. Abrahamova skerblijnost za sina, in smert.

Sara, Izakova mati, je bila stara 127 let, in je umerla. Abraham je za njo žaloval, in jo pokopal. Pa tudi sam se je bil že zlo postaral, in Bog ga je bil z vsim obilno oblagodaril. Skerbel je še pred smertjo svojimu sinu Izaku za bogaboječo ženo. Hčere v deželi so bile nejevérške; toraj pošlje Abraham svojiga zvestiga hlapca Eliezerja v svojo domačijo v mesto Haran, kjer je imel bogaboječo sorodovino

(žlahto). Rekel mu je: „Gospod nebeški Bog, on bo poslal svojiga angela pred teboj; in od ondod vzemi ženo mojimu sinu!“

Hlapec vzame deset velbljudov (kamel), jih z mnogim blagam otovori in gre. Bog je naklonil, da je peršel naravnost v mesto Haran in v hišo Batvela, kateri je bil sin Abrahamoviga brata Nahorja. Eliezer je pokleknil in Boga zahvalil, rekoč: Češen bodi Gospod Bog, kateri me je naravnost perpeljal v hišo brata, mojiga gospoda!“

Batvel je imel hčer, ktera je bila pridna, bogaboječa in vsa nedolžna. Ime ji je bilo Rebeka. Eliezer je svoje naročilo razodel, in vse povedal, kako ga je Gospod sem perpeljal. Tedaj sta odgovorila Batvel in Laban, Rebekin brat: „To je božja naredba. Glej, Rebeka je pred teboj, vzemi jo.“ Rebeka je bila zadovoljna; Abrahamov hlapec pa, to slišati, se je vergel na zemljo, in je molil Gospoda. Potlej séže po zlatnino in srebernino in po oblačila, ter obdaruje ž njimi Rebeko, in tudi njene brate in mater. Zdaj še le jedó in pijó. Drugo jutro pa mati in bratje Rebeko blagoslovijo; po tem Rebeka s svojimi deklami zasede velbljude, in ide za Eliezerjem.

Abraham je še dolgo mirno živel. Dnevi njegoviga življenja se se natekli do sto in pet in sedemdeset let; in je oslabel, in umerl. Bil je k Sari, svoji ženi, pokopan, in Izak je dobil njegovo premoženje v last.

Rebeko je srečno storila *nedolžnost*, *pridnost* in *dobro serce*.

Ktero lepo čednost vidimo v Eliezerji?

Začni vse z Bogam, ž njim končaj;
Boš imel že na svetu raj.

18. Ezav in Jakop.

Izak in Rebeka sta dobila na enkrat dva sinova. Pervencu je bilo ime Ezav, drugcu Jakop. Pervi je bil rujav in dlačin, in tudi neoblikaniga obnašanja. Jakop pa je bil tih in pohlevin mladenič. Ko sta odrasla, se je Ezav lótil lovstva in kmetije, Jakop pa pastirstva.

Ezav je bil ves nespremišljen; neki dan pride zdélan in lačin domú z lóva, in proda za malo léčne jedí Jakopu pravico svojiga pervénstva ali pervorojenstva. Pervenci so namreč duhovske opravila opravljali, so imeli očetovsko oblast nad svojimi brati in sestrami, in so dobivali naj več očetoviga premoženja. Za vse to Ezavu ni bilo mar.

Izaka pa je bil Bog obilno oblagodaril. In ko je bila enkrat lakota v deželi vstala, je šel Izak v Geraro na Filistejsko. Ondi mu je Bog obljubo poterdil, ki jo je storil Abrahamu, njegovimu očetu, de ga bo namreč storil očeta velikimu narodu, kterimu bo dal *obljubljeno deželo*, in de bodo *po njegovim zarodu oblagodarjeni vsi narodi zemlje*.

Izak se je bil postaral, in oči so mu otemnéle. Tedaj pokliče Ezava, in mu reče: „Moj sin, glej! postaral sim se, in dneva svoje smerti ne vém. Vzemí svoje orožje, tul in lók, ter pojdi v lov. Če kej vjameš, napravi mi jed, kakor veš, de rad imam; tedaj te bom blagoslovil, prejden umerjem.“ Rebeka je to slišala. Naglo perpravi dva kozliča kakor divjino, obleče Jakopa v Ezavovo naj lepši obleko, mu ovije roke in vrat s kozličevínama, in mu da perpravljeno jed. Tako je šel k očetu in mu rekel: „Vstani, jej in blagoslovi me!“ Izak mu reče: „Stópi lěsem, de te pošlatam, moj sin!“ Je stopil k očetu, in Izak ga je pošlatal, ter je rekel: „Glas je sicer Jakopov, pa roke so Ezavove;“ in ga ni poznal. Tedaj je jedel, in ga blagoslovil, rekoč: „Bog ti daj od rose nebeške, in od mašóbe zémljiske obilno žita, vina in olja; *slušijo naj ti narodje, in rodovi naj*

se ti perklanjajo! Bodi Gospod svojih bratov! Kdor te bo preklinjal, naj bo sam preklét; in kdor te bo blagoslovil, naj bo z blagoslovi napolnjen!“ — Takó je bil Jakop posvečen kakor predéd ali oçak obljubljeniga Odrešenika, pred katerim se je perklanjati in moliti ga vsim narodam.

Komaj je Jakop odšel, pa Ezav pride s perpravljenimi jedmi, in reče: „Vstani, moj oçe, jej in blagoslovi me!“ Izak reče: „Kdo si pa ti?“ Je odgovoril: „Jest sim tvoj pervorojeni sin Ezav.“ Izak se je prestrašil in zlo zavzel, ko je vidil, de je bil Jakopa blagoslovil. Ezav pa je na glas zarjul, se hudoval nad svojim bratom, in rekel: „Poprej je iz mene pervenstvo spravil; zdaj mi je vzél še moj blagoslov!“

1. Ezav je delal nespremišljeno, de je za malo jedi pervenstvo vnémarno prodal. Še veliko bolj nespametno dela ÷lovek, kteri za kratko lažnjivo veselje greha nebeško dedišino (erbšino) prodá.

2. Po Rebeki in Jakopu se v tej reçi ne smemo ravnati. Prav sta mislila, pa vender napçno delala. Bog je bil Rebeki razodel, de bo mlajši sin nad starejšim gospodaril; toraj je hotla Ezava zderžati, de bi ne bil zoper božjo voljo oçetoviga blagoslova prejél. Pa napçin pomoček je k temu zvolila; zakaj vkanljivost je vselej Bogu zoperna in pregrešna. Bog je bil Jakopu oçetov blagoslov naménil, in gotov bi ga mu bil naklonil; ne bil bi ga smél z zvijaço iskati. — Po nauku sv. Avgustina pa je ta zgodba skrivnost in podoba nove zaveze: „s kozličevínama so bili grehi zaznamnjani; z unim pa, ki se je ž njima pokrila, je bil *Tisti* zaznamnjan (poménjen), ki ni svojih grehov na sebi nôsil, ampak grehe družih“ (sv. Avgust.).

Pošteno živi, derži se pravice;

Ti je Bog naménil kej, ti dal bo brez krivice.

19. Jakop beži na ptuje.

Ezav je zavoljo blagoslova vedno sovražil Jakopa, in je žugal ga umoriti. Toraj mu je mati Rebeka svétovala, de naj beži v deželo Haran k njenimu bratu Labanu, dokler se Ezavu togota ne vleže.

Jakop se tedaj na pot odpravi. Po poti ga noč obide. Ves truden se pod milim nebam vleže, in kamen pod glavo dene, ter zaspí. V spanji pa se mu Bog perjazno razodene. Vidil je gred (lojtro), ktera je na zemlji stala, in se z verham nebés dotikala. Angeli božji so po nji gori in doli hodili; naj na verhu pa je bil Bog sam, kateri mu je rekel: „Jest sim Gospod, Bog Abrahama, tvojiga očeta, in Bog Izaka; zemljo, na kateri spiš, bom tebi in tvojimu zarodu dal. Tvoj zárod bo (brez števila) kakor prah zemlje. *Po tebi in tvojim zarodu bodo oblagodarjeni vsi narodje zemlje.* Varh ti bom, kamor koli pojdeš, in te bom nazaj perpeljal v to deželo.“

Ko se je Jakop iz spanja prebudil, je djal: „Resnično, Gospod je na tem kraji, in jest nisim vedil;“ in je ves prestrašen rekel: „Kako strašin je ta kraj! Tukaj ni družiga, kakor hiša božja in vrata nebeške.“ Zjutraj Jakop vstane, vzame kamen, ki ga je bil pod glavo djal, ga v znamenje po koncu postavi in z oljem oblije — v spomin, de je Bogu posvečen, — in je imenoval tisti kraj *Betel*, to je, hiša božja. Tudi je obljubo storil, ako bo srečin na ptujim, in ako srečin domú pride, de bo na tem kraji altar postavil, Bogú posebno zvestó služil, in mu od vsiga desetino dajal.

Jakop gre dalje, in poslednjič vodnjak ugleda, kateri je bil pokrit z velikim kamnam. Zraven njega so tri čede ovac ležale. Jakop reče pastirjem: „Bratje, od kod ste?“ Mu odgovorijo: „Iz Harana.“ In jih dalje praša, če poznajo Labana, Nahorjeviga vnuka? Mu odgovoré: „Poznamo; glej, Rahela, njegova hči, pride s čedo.“ Ko jo vidi, in zvé, de je njegova sestričina, in de so ovce Labana, njegoviga

ujca, odvalí kamen, ter ji napojí čede. Od veselja se je jokal in ji povedal, de je Rebekin sin, ktera je sestra njeniga očeta. Rahela teče očetu povedat; in Laban mu je naprot pertékel, ter ga vesel peljal na svoj dom.

Jakop je več let per Labanu služil, mu pridno in zvesto čede pasel, in mogel je veliko preterpeti. Kardar so bile pa leta pretekle, je rekel Labanu, svojimu tastu: „Daj mi ženo, in moje otroke, za ktere sim ti služil, de preč grem.“ Laban je poprej malo imel; zavoljo pobožniga Jakopa ga je pa Bog tako oblagoslovil, de je obogatel. Toraj je Jakopa prosil, de naj si plačilo izgovori, in še ostane. Jakop si izgovori vse lisaste in pisane koze, in černe jagnjiče, in še ostane. Labanu je to zlo všeč bilo: ko je pa vidil, de so se lisaste in pisane koze in černe ovce zlo množile, mu je černe koze in bele jagnjeta v plačilo odménil; in tako mu je plačilo desetkrat spreménil.

1. Tako je Bog varoval Jakopa, preddeda ali očaka Odrešenikoviga. Tudi nad nami božje okó vedno budí, in njegovi sveti angeli doli hodijo, nas varovat. Várimo se tedaj greha! 2. Te zgodbe se spomnimo v god cerkveniga posvečevanja.

Na katerim svetim kraji naj nam Jakopove besede sosebno v misel hodijo; ki jih je po spanji govoril?

20. *Jakop gre v svojo domačijo.*

Bog je bil Jakopa osrečil; imel je obilno družino, velike čede ovác in kóz, velbljudov in oslov, in je bil zlo bogat. Laban, to viditi, mu je jél nevošljiv biti. Tudi Labanovi sinovi so mu očitali, de je s premoženjem njih očeta obogatel. To je Jakopu britkost delalo in je želel Labana zapustiti.

Poslednjič mu Bog reče: „Verni se v deželo svojih očakov, in k svoji sorodovini; jest bom s teboj!“

Jakop se zdajci z vso družino in blagam na pot spravi in odide. Labana ravno ni bilo doma. Se le čez tri dni zvé, de je Jakop pobegnil, ter za njim hití, in ga misli po sili verniti. Pa Bog se mu razodene, in mu reče: „Vari se, Jakopu kej žaliga reči!“ Toraj, ko ga je dotékel, je prijazno zavezo ž njim sklenil, in sta šla mirno nárazen.

Kadar Jakop do reke Jordana na mejo Kanaan-ske dežele pride, ga začne Ezav, njegov brat, skerbeti. Zakaj spomnil se je, kako se je bil nad njim zadolžil. Poslal je tedaj poročnike pred seboj k Ezavu, de bi pred njem milost doségel. Poročniki se vernejo k Jakopu in mu rekó, de mu Ezav s štiri sto možmi napróti gre. Jakop pa se je silno bal in je k Bogu klical: „Bog mojiga očeta Abrahama, in Bog mojiga očeta Izaka! kateri si mi rekel: verni se v svojo deželo, in te bom oblagodaryl. Prenevrédin sim tvoje velike milosti in zvestobe, ki si jo spolnil nad svojim služabnikom. Z golo palico sim šel čez to reko Jordan le; in zdaj grém nazaj z dvema trumama. Réši me iz roke mojiga brata Ezava; zakaj zlo se ga bojím, de bi ne peršel in ne pomoril mater z otroci vred.“ — Potlej je velike darila od svojih čed odbral za Ezava in mu jih je poslal po svojih hlapcih, rekoč: To pošlje tvoj hlapec Jakop svojimu gospodu Ezavu.

Ob jutranji zarji Jakop pogleda pred seboj, in vidi priti Ezava in štiri sto mož ž njim. Zdaj zverstí Jakop svoje otroke, hlapce in dekle, in čede v več trum; sam pa naprej stópi, in se sedemkrat do tal perklone, ko se je Ezav bližal. Ezav pa mu je napróti tékel, ga je objél in sprejél z velikim veseljem. Zdaj pridejo tudi Jakopovi otroci in vsa družina, in se pred njim perklanjajo. Odbranih darov se je Ezav branil, in je rekel: „Imam sam dosti, brat moj! le imej, kar je tvojiga.“ Jakop pa je prosil: „Nikar takó! vzêmi blagodar, kteriga mi je Bog dal, ki vse delí.“ Komaj ga je persilil, de je vzél. Jakop gre zdaj v svoj kraj. Umerla mu je pa žena Rahel, in je bila pokopana na potu, ki v Efrata

(Betlehem) derži. Peršel je tudi k očetu Izaku v Hebron. Izak je bil star 180 let, in je umerl.

1. Bogaboječi posli še zmiraj blagoslov k hiši pernašajo; hudobni ga od hiše odnašajo. 2. V nadlogi se mora moliti, in Bog pomaga, kakor Jakopu. 3. Ponižnost in krotkost tudi naj hujši jezo utolaži. Tako je pohlevni Jakop Ezava utolažil.

Kakšin greh je storil Laban nad Jakopam poslam?

21. Jožef pastir.

Jakop je prebival v Kanaanski deželi, in je imel dvanajst sinov. Med njimi naj boljši je bil Jožef. Šestnajst lét je bil ravno star, in je s svojimi brati očetove čede pasel. Njegovi bratje so bili enkrat veliko hudobijo storili. Nedolžni Jožef se je tega ustrašil, in je očetu povedal, de bi se greh ustavil. Jakop je toraj Jožefa ljubil bolj kot vse druge, in mu je pisano suktnjo napravil. Njegovi bratje pa so ga zavoljo tega čertili, in mu več niso mogli lepe besede dati.

Permerilo se je enkrat, de je imel Jožef čudne sanje, in jih je bratom pravil; rekel jim je: „Poslušajte, kaj se mi je sanjalo. Zdelo se mi je, de smo na polji snope vezali, in de se je moj snop vzdignil, in po koncu postavil; vaši snopi pa so ga obstopili, ter se perklanjali mojimu snopu.“

To je brate še bolj razkačilo, in so mu rekli: „Boš mar naš kralj, in mi podložni tvoji oblasti?“ Imel je še druge sanje, ktere jim je povedal, in rekel: „Sim vidil v sanjah, kakor de bi se mi solnce, luna in enajst zvezd perklanjalo.“ Te sanje in besede so nevošljivost in sovraštvo bratov še bolj podžigale, in tudi Jakop ga je posvaril, in rekel: „Kaj hočejo té sanje? Se ti bomo kálj jest, tvoja mati, in tvoji bratje perklanjali?“ Vender je oče to reč na tihim

premišljeval, de je namreč morebiti res Bog nedolžniga Jožefa za kej veliciga odločil.

1. Sanje same na sebi nič ne pomenijo; v svetim pismu pa je Bog večkrat ljudém kej po sanjah razodel. 2. Jožef je lepa podoba Jezusova. Jožef naj ljubši sin svojiga očeta: Jezus ljubeznjivi Sin nebeškiga Očeta.

22. Jožef na ptuje prodán.

Jožefovi bratje so bili enkrat deleč od doma s čedami. Tedaj reče oče Jožefu: „Pojdi in poglej, če je vse prav per tvojih bratih, in mi pridi povedat!“ Pokorni Jožef gre. Ko ga bratje od deleč ugledajo, pravijo med seboj: „Glejte, sanjavec gre! Dajmo, ubímo in verzímo ga v staro rupo, ter recímo: divja zver ga je požerla; se bo pokazalo, kaj mu pomagajo njegove sanje.“ Ruben, naj starši brat, to slišati, ga je želel rešiti iz njih rok, in je djal: „Nikar ga ne ubijajte, in ne prelivajte kerví; verzíte ga že rajši v ta vodnják, ki je v pušavi.“ To je pa rekel, ker ga je mislil skrivaj iz njega otéti, in ga izročiti svojimu očetu.

Berž ko Jožef do bratov pride, mu slečejo pisano suktnjo, in ga spusté v staro rupo (kapnico), v kateri ni bilo vode. Potlej se usedejo jést; in tisti čas pridejo Izmaelski kupci s svojimi velbljudi (kamelami), ki so na Egiptovsko šli. Juda reče bratom: „Kaj nam pomaga, moriti svojiga brata? Boljši je, ga Izmaelcam prodati, in ne skrúniiti svojih rók z njegovo kervjo: sej je naš brat in naša kri.“ Bratje so to poterdili. Ko kupci memo pridejo, potegnejo bratje Jožefa iz vodnjaka, in ga prodajo Izmaelcam za dvajset srebernikov. Kupci so ga seboj peljali na Egiptovsko. Ruben je bil že popred odšel, in ni vedil, kaj se je zgodilo. Ko k vodnjaku pride, in ne najde Jožefa, je silno žalostin, sterga svoje oblačilo, in reče: „Mladenča več tukaj ni; kam se čem zdaj djati?“

Drugi bratje pa so Jožefovo suknjo vzeli, jo pomočili v kozlovo kri, ki so ga zaklali, jo poslali očetu, in mu sporočili: „To suknjo smo našli; poglej, če ni suknja tvojiga sina!“ Jakop jo precej spozná, in mili glas zažene: „Suknja je mojiga sina, — divja zvér ga je pojedla; oh, zvér je Jožefa požerla!“ Pretergal je svoje oblačila, se oblékel v rasovnik (žalovavno obleko), in je objokoval Jožefa prav dolgo časa. Njegovi otroci so se snidali, mu žalost polajšat; on pa se ni dal utolažiti, in je djal: „Šel bom pod zémľjo žalostin za svojim sinam.“

1. Zopet vidimo, kako grozin greh je nevošljivost: Kajn nevošljivec je bil ubil svojiga brata; Jakopovi sinovi — nevošljivci so brata čertili, in ga kakor malovredno blago prodali. 2. V starih časih so s tem svojo veliko žalost pokazovali, de so obleko pretergali. 3. Jožef podoba Jezusova:

Jožef od svojih bratov sovražen, preganjan : Jezus od Judov, svojih bratov.

Jožef od svojiga očeta poslan k bratom : Jezus k svojim bratom na svet.

Jožef prodan za 20 srebernikov : Jezus za 30.

Jožef obropan svoje obleke : Jezus obropan svoje obleke.

Jožef od bratov ptujcam zročén : Jezus od Judov Rimljanam.

i. t. d.

23. Jožef na Putifarjevím dômu.

Kupci so bili Jožefa v Egipt perpeljali, in Putifar, kraljev služabnik, ga je od njih kupil. Ker je bil Jožef pobožin in zvést, je bil Bog ž njim, in je dal k vsimu, kar koli je počél, ték in srečo. Zavoljo tega ga je njegov gospod ljubil, izvolil si ga je za strežbo, mu je vse zaupal, in mu izročil celo hišo. Zavoljo nedolžniga Jožefa je bil Gospod Bog Putifarjevo hišo oblagodaril, in njegovo premoženje se je naraslo v hiši in na polji.

Žena Putifarjeva pa je bila hudobna, in je hotla Jožefa v greh pregovoriti. Nedolžni Jožef, ki je imel vedno Boga pred očmi, se je ustrašil, in je rekel: „Kakó bi mogel tóliko hudobijo storiti, in zoper svojiga Boga grešiti!“ Ker ga je za plajš perjéla, ji Jožef popusti plajš v rokah, in beži iz hiše. Hudobna žena se je na to močno raztogotila. Ko mož domú pride, svojo hudobijo na Jožefa verže, se čez-nj laže in ga hudó tóži. In de bi ji verjel, mu plajš pokaže. — Gospod, to slišati, se nad nedolžnim Jožefam razserdi, in ga ukaže v ječo vreči.

1. Naj ljubeznjivši in naj dražji lepota pod solncam je *nedolžnost*. To angelsko čednost varovati nas uči Egiptovski Jožef: a) v skušnjavi se spomni, de ga Bog vidi; b) se ogiblje družine hudobnih ljudi; c) rajši gre v černo ječo, kakor de bi Boga razžalil. Srečen, presrečen, kdor se tako močno boji greha! Jožef je tudi tukaj Jezusova podoba:

Jožef od Putifarce skušan : Jezus od hudiča.

Jožef po krivici obsojen : Jezus po krivici obsojen.

Povsod je Bog in vidi vse;

Le vári, vári greha se!

24. Jožef v ječi.

Nedolžni Jožef je mogel biti v ječi med hudodelniki. Pa Bog ga ni zapustil, in je naklónil, de je s svojim lepim obnašanjem perječarji zaupanje in ljubezin našel. Ječar je vse jetnike, in kar koli se je v ječi godilo, Jožefu v oblast dal.

Pergodilo se je pa, de sta se dva dvorska služabnika, véliki točaj in véliki pék, zagrésila zoper kralja. Kralj ji ukaže v ječo vreči, v kateri je tudi Jožef bil. Ječar pa oba Jožefu zroči, in on jima je stregel. Čez nekaj časa, ko pride Jožef zjutraj k njima v ječo, vidi, de sta nekaj posebno žalostna.

Praša tedaj, kaj je, de se dans bolj žalostno derži-ta, ko druge kráti. Mu odgovorita: „Sanje sva ime-la, pa nimava nikogar, de bi jih nama razložil.“ Jo-žef, ki je vedil, de so navadne sanjske izlage vraže, jima je rekel, de je izlaga božja reč. Bog sám nam-reč vé, če naše sanje kej pomenijo, in kaj: „pa vender“ — jima reče — „povejta, kaj sta vidila?“

Vélikí točaj prvi pové: „Vidil sim vinsko ter-to, na kateri so bile tri mladike; je počasu poganjala, odevtla in grozdje dozorila. Jest pa sim imel kra-ljev kozáric v roki; tedaj sim vzél grozdja, ga ož-mel v kozaric, in podal kralju.“ Jožef mu reče: „Tri mladike so trije dnevi; v treh dneh se bo kralj tvo-je strežbe spomnil, in te zopet postavil v poprejšnjo službo, in mu boš kupo podajal, kakor si bil pred navajen. Tode spomni se mene, ko ti bo dobro, ter spomni kralja, de me réši iz ječe; zakaj, po tatin-sko sim bil iz Hebrejske dežele izpeljan, in tukej po krivično v ječo veržen.“

Ko je vélikí pek vidil, de je Jožef točaju pa-metno sanje razložil, je rekel: „Tudi jest sim sanje imel: Tri jerbace (košare) moke sim na glavi nésel, in v jerbasu, kateri je bil na verhu, sim nésel za kralja mnogoterih jedí pekovskiga déla; pa ptice so iz njega jedle.“ Je odgovoril Jožef: „To je izlaga sánj. Trije jerbasi so trije dnevi; potem te bo kralj dal obésiti, in ptice bodo tvoje meso tergale.“

Tri dni potlej je bil králjev god. Velike gostje je napravil svojim služabnikom, in per mizi mu tudi točaj in pék na misel prideta. Točaja v poprejšnjo službo sprejme; péka pa reče obesiti. Tako so se Jožefove besede spolnile; pa vélikí točaj, desiravno se mu je zopet dobro godilo, ni na Jožefa več mi-slil. — Takó zna černa nehvaležnost!

1. Dober človek povsod usmiljenje skazuje; pa tudi večidel ga najde, — kakor Jožef. — Jožef zopet podoba Jezusova:

Jožef z dvema hudodelnikama v jéči: Jezus z dvema razbojnikama na križu.

Jožef je enimu dobro prerokoval, drugimu hudo: Jezus je enimu sv. raj obljubil; drugi je bil terdovratin.

25. Jožef povišan.

Dvé léti potlej je imel kralj sam sanje. Zdelo se mu je, de je ob reki stal; kar pride sedem prav debelih kráv iz vode, in se ob reki po močirji pasejo. Za njimi pride sedem gerdih shujšanih kráv iz vode; in leté shujšane so unih sedem zalih in rejênih požerle. Kralj se prebudi, pa vnovič zaspí, in je imel zopet sanje. Sedem polnih in lepih klasov je pognalo iz eniga stebila, in sedem drugih drobnih in sântjávih (snetljivih) je za njimi perraslo; pa polni klasovi so od sântjávih bili požreti.

Ko se je dan storil, pošlje kralj, ves prestrašen, po izlagavce in modre v Egiptu, ter jim pové sanje. Tode, ni ga bilo, de bi mu jih bil razložil. Zdaj se véliki točaj spomni Jožefa, in pové, de je v ječi Izraelsk mladenič, kateri je bil njemu in peku sanje razložil. Kralj pošlje naravnost po Jožefa, ki ga preoblečejo, in postavijo pred kralja.

Kralj mu reče: „Sim imel sanje, pa ni ga, de bi jih razložil; slišal sim pa, de jih ti prav modro izlagaš.“ Jožef mu odgovorí: „Ne jest, Bog bo kralju srečin odgovor dal.“ Kralj tedaj pové, kar je vidil, in Jožef mu sanje takó le razlaga: Oboje sanje so eniga pomena. Bog kralju naznáni, kar misli storiti. Sedem lepih krav, in sedem polnih klasov, je sedem rodovitnih létin; sedem shujšanih krav pa, in sedem sântjávih klasov je sedem družih tako nerodovitnih lét, de se bo pozabilo vse poprejšnje obilnosti; zakaj od lakote bo vsa dežela izstradana. Si pa imel dvoje sanje eniga pomena, to je znamnje, de se bo res zgodilo, kar je Bog obljubil, in se zdajci spolnilo. Kralj naj tedaj skerbí za modriga in pridniga moža; in ta naj spravi v žitnice péti dél pridelka sedem rodovitnih létin, ki bodo ravno kar nastopile, in naj se perhrani za sedem let naslednje lakote.

Ta svet je bil všeč kralju in vsim njegovim služabnikom. Reče jim: „Bomo li kteriga moža dobili, de bi bil poln božjiga duha, kakor je ta?“ Na

to reče Jožefu: „Tebi je Bog razodel vse, kar si govoril; kakó najdem koga modrejšiga od tebe, ali tebi enaciga? Glej! tebe postavim čez ves Egipt, in vse ljudstvo ti mora pokorno biti; lé za kraljev sedež bom višji od tebe!“ Na to sname kralj perstan, in ga Jožefu na roko natakne; ga obleče v drago belo tanjčico; in mu zlato verižico (ketnico) déne okoli vratú. Reče potlej ga posaditi v drúgo kočijo, in klicár je mogel pred njim gredóč klicati, de naj se mu vsi vklanjajo, in vedó, de je postavljen čez vso Egiptovsko deželo.

Tudi je Faraon (kralj) Jožefu ime premenil, in ga je imenoval *odrešenika sveta*. — V tem je Jožef prav očitna predpoda Jezusova.

Hudo se velikrat pravičnimu godí, pa vse se poslednjič v dobro snide. Bratje so bili Jožefu pisano suknjo stergali, zdaj ima kraljevo; namesto okovov nosi zdaj zlato verižico.

26. *Jožefovi bratje pridejo v Egipt.*

Sedem rodovitnih létin pride, in Jožef je po vsih mestih žito spravljal v žitnice, kar je bilo obilniga. Neizrečene sile ga je bilo, de se ni več moglo mériti. Pa nastopilo je tudi sedem hudih létin, in velika lakota je perhajala po vsih deželah. Egipčanje Faraona (kralja) milo kruha prosijo. On pa jim je rekel: „Pojte k Jožefu!“ Jožef tedaj odklene žitnice, in oskerbljuje z žitam ves Egipt. Tudi iz družih dežel so v Egipt hodili žita kupovat, se ubraniti grozovitne lakote.

Lakota je bila pa tudi na Kanaanskim. Jakop tedaj reče svojim sinovam: „Pojte doli v Egipt in nakupite, kar nam je potreba, de lakote ne umerjemo.“ Tedaj gre deset Jožefovih bratov v Egipt. Benjamina pa (kteri je bil še majhin, ko so bili bratje Jožefa prodali) Jakop perderží domá. Djal je bratam: „Bi se mu utegnilo po poti kej hudiga naključiti.“

Bratje pridejo v Egipt, in tudi pred Jožefa, ter se spoštljivo uklanjajo pred njim. Jožef jih je berž spoznal; oni pa njega ne. Spomnil se je sanj svojih mladih lét, in je ž njimi kakor s ptujimi terdo govoril. „Ogleduhi ste — jim reče — deželo ogledovat ste peršli, kje de je slabji?“ Mu odgovoré: „Gospod, tega ne, temuč živeža nakupit so peršli tvoji hlapci; v mi-ru pridemo, in nimamo nikakoršnih hudih naklépov. Dvanajst bratov nas je, smo sinovi eniga moža na Kanaanskim; naj mlajši je per očetu; eniga družiga ni več.“ Mislili so namreč Jožefa. Jožef pa reče: „To je, kar sim rekel: ogleduhi ste! Vas bom že poskusil; kakor res kralj živi, de ne pojdete od tod, dokler ne bo vašiga naj mlajšiga brata. Pošljíte koga zmed sé, de naj ga perpelje; vi pa ostanete jetniki, de se skaže, kar ste govorili, če je res, ali ne.“ Ukaže jih zdaj na tri dni v ječo djati. — Nekdaj so bili brata v vodnjak vergli; zdaj so sami v ječo verženi.

Tretji dan pa jih Jožef reče iz ječe perpeljati, in jim reče: „Storite kar sim rekel, de per življenji ostanete; zakaj jest se Boga bojím. Ako ste pošteni, naj ostane eden bratov zvezan v ječi; vi drugi pa pojte, in nesíte žito, ki ste ga kupili, domú. Perpeljite mi svojiga naj mlajšiga brata, de bom mogel vašim besedam verjeti, in odšli ste smerti.“ Vdajo se v to, in rekó med seboj: „Prav se nam godí, de to terpimo; ker pregrešili smo se nad svojim bratom. Vidili smo britkost njegove duše, ko nas je milo prosil, pa ga nismo uslišali: za to je ta nadloga nad nas peršla!“ Ruben pa jim je djal: „Ali vam nisim rekel: nikar se ne pregrešite nad mladenčem! pa me niste poslušali? Zdaj se njegova kri tirja.“

Tako so med seboj govorili, pa niso vedili, de jih Jožef umé, ker je po tolmaču ž njimi govoril. Ko Jožef ta pogovor sliši, se od njih oberne in joka. — Milo se mu je namreč storilo, in serce se mu je od ljubezni tajalo, ko je čutil, de jim je žal, ker so se bili nad njim pregrešili. Vender jih hoče poskusiti, če so se res poboljšali ali ne. — Oberne se zopet k njim, in ukaže Simeona (kteri je blezo nekđaj bil naj ne-usmiljenši) vpričo njih zvezati. Služabnikom pa reče,

njih vreče (žaklje) z žitami napolniti, slehernimu svoj denar v njegovo vrečo nazaj djati, in jim še živeža za po poti dati. Po tem otovorijo svoje osle in gredó.

Doma vse povedó svojimu očetu, kakor se jim je godilo. Ko pa žito izsipljejo, najde vsak svoj denar na verhu vreče; in so se vsi prestrašili. Jakop pa jim je rekel: „Ob vse otroke me bote perpravili! Jožefa ni več; Simeon je v ječi; še Benjamina mi hočete vzeti! Ne bo z vami hodil tje doli; ko bi se mu kej hudiga perménilo, moja sivo glavo od žalosti pod zemljo spravite.“

1. Kteri so živeža potrebovali, jim je rekel kralj: „Pojte k Jožefu.“ Jezus je rekel od sebe: „Jez, sim kruh življenja; kdor k meni pride, ne bo lačen“ (Jan. 6, 35). 2. Bratje so Jožefa zavergli: Judje Jezusa; toraj je Jožef ptujce — Egipčane — per življenji ohranil: Jezus s sveto vero neverce (ki se spreobernejo) per večnim življenji.

Čimu se je Jožef do bratov tako ojstriga kazal?

27. Jožefovi bratje gredó z Benjaminami v Egipt.

Zito, ki so ga bili iz Egipta pernesli, je pošlo, in Jakop zopet sinove nagovarja v Egipt. Juda pa se izgovarja, de možu, ki ondi zapoveduje, ne smejo pred obličje, ako svojiga naj mlajšiga brata ne perpeljejo seboj. Reče tedaj očetu: „Pošlji mladenča z menoj, de gremo in si življenje ohranimo. Jest sim pòrok zánj; iz mojih rók ga tirjaj!“

Jakop tedaj reče: „Če je le taka sila, storíte po svoji volji!“ Ukaže jim tudi seboj vzeti, kar raste naj boljšiga v deželi, in možu v darilo nesti; pa tudi še toliko denarjev, in pa denarje, ki so jih bili v vrečah našli, ko bi bila namreč kaka zmota. „Bog pa vsigamogočni — jim reče — vam daj per možu usmiljenje

doseči, de z vami nazaj pošlje vašiga brata, ki ga je perderžal, in le téga Benjamina. Jest pa bom (tačas) kakor vsih svojih otrok obropan.“

Bratje pridejo z darmí, z denarji, in z Benjamina v Egipt. Ko jih je Jožef ugledal, je zapovedal svojimu hišniku, jih v hišo peljati, in gostje napraviti, de bodo opoldne ž njim jedli. Hišnik jih pelje v hišo. Oní pa so se ustrašili, ker so mislili, de jih hoče, zavoljo unih denarjev v vrečah, po krivim obdolžiti, in sužnje storiti. Toraj ga še na vratih té reči opomnijo, in se izgovarjajo. On pa jim reče brez skerbi biti, jim perpelje Simeona, jih v hišo pelje, in položí njih oslam. Zdaj perpravijo dari, prejden bi Jožef peršel.

Ko Jožef pride, mu pernesó svoje dari, in se pred njem do tal perklonejo. Jožef jih perjazno pozdravi, in reče: „Je li zdrav vaš stari oče, ki ste mi pravili od njega? še živí?“ Odgovorijo mu: „Zdrav je naš oče, tvoj hlapec, še živí.“ Jožef zagleda Benjamina, in vpraša: „Je li to vaš mlaji brat, od kteriga ste mi pravili? — Bog ti daj vse dobro!“ reče Benjaminu, in urno gre iz hiše; zakajv serce se mu je milo storilo nad svojim bratom, in solze so se mu vderle.

Ko se je zjokal in obraz izmil, pride nazaj, se premaguje, in reče: „Jedí na mizo!“ Vsi bratje so bili po svoji starosti posajeni od naj staršiga do naj mlajšiga. Nad tem so se vsi čudili, od kóde namreč uni vedó, kako si bratje v starosti med seboj naslédvajo? Zdaj nosijo jedí na mizo; pa Benjamin je vsiga po petkrat več dobival, ko njegovi bratje. Obédovali so, ter bili dobre volje.

1. Jožef je lep zgled, kakó starše ljubiti. Njegovo prvo prašanje je *po očetu*. On je tudi nam lep zgled resnične bratovske ljubezni. 2. Per jedi je do Benjamina posebno ljubezin kazal, ter brate poskusil, če bodo tudi temu nevošljivi, kakor so bili nekđaj njemu.

28. Jožefova sreberna kupa.

Jožef še enkrat svoje brate terdo poskusi. Svojimu hišniku zapové: „Napolni jim vreče z žitom, kolikor ga gre vanje, in dèni slehernimu denarje na verh v vréčo. Mojo sreberno kupo pa in denarje za žito položi na verh v vrečo naj mlajšimu!“ Tako je storil; in drugo jutro, ko se dan zazná, se odpravijo. Ko so bili nekoliko od mesta odšli, pokliče Jožef svojiga hišnika, in mu reče: „Napravi se, in hiti za možmi, in, ko jih dobiš, jim reci: Zakaj ste dobro s hudim povernili? Kupa, ki ste jo ukradli, je ravno tista, iz ktere moj gospod pije. Grozno hudo ste storili.“

Storil je, kar mu je bilo zapovedano; jih je dotékel in jim vse zverstama govoril, kakor mu je bilo rečeno. Oni pa mu rekó: „Denarje, ki smo jih v vréčah našli, smo ti iz Kanaanskiga nazaj pernesli; kakó bi bili zdaj zlato ali srebro iz hiše tvojiga gospoda kradli? Per kómur koli se najde, kar išeš, umerje naj; in mi drugi bomo svojimu gospodu sužnji.“ Hišnik je djal: „Per komur se najde, on bodi moj sužinj; vi drugi ste nedolžni.“ Urno vreče z oslov jemljejo, in vsak svojo odvezuje. Hišnik preiskuje vse od naj staršiga do naj mlajšiga, in najde kupo v vreči Benjaminovi. Na to so bratje svoje oblačila pretergali, zopet osle obložili, in se vernili v mesto.

Juda gré s svojimi brati k Jožefu, in vsi se pred-nj na zémljo veržejo. Jožef jim reče: „Zakaj ste to storili?“ Juda odgovorí: „Kaj hočemo odgovoriti svojimu gospodu, ali s čém se izgovarjati? Bog je nad nami krivico našel. Glej, vsi smo tvoji sužnji, mi, in uni, ki se je kupa per njem našla.“ Je odgovoril Jožef: „Bog obvari, de bi jez takó delal! Kteri je kupo ukradel, bodi moj sužinj; vi pa idite svobodni k svojimu očetu.“

Juda zdaj bližej stopi k Jožefu, in začne z milimi in perserčnimi besedami praviti, kakó močno oče Jakop Benjaminu ljubi, kakor svoje lastno življenje,

in kako težko mu je bilo, ga spustiti v Egipt. Potlej mu reče še dalje: „Ako pridem k tvojimu hlapcu, svojimu očetu, in mladenča bi ne bilo z menoj, bi on umerl, in mi bi njegovovo sivo glavo od žalosti pod zemljo spravili. Jest sim se zánj poroka storil, in sim obljubil: če ga ne perpeljem nazaj, naj bom zavoljo greha zoper svojiga očeta pokorjen vse žive dni. Jest naj tedaj ostanem sužinj namesti mladenča; on pa naj gre na dom s svojimi brati. Zakaj brez mladenča ne morem k očetu, de saj ne bom priča britkosti, ki bo zaterla mojiga očeta.“

1. Iz česa se vidi, de so se Jožefovi bratje res poboljšali? 2. Kakšno čednost je skazal Juda?

29. Jožef se da spoznati.

Jožef se ni mogel nič več premagovati. Vsim ptujcam, ki so okrog stali, reče vun iti; na to na glas jók zažène, de so ga slišali po vsim kraljevim poslopji, in reče: „Jest sim Jožef; še živi moj oče?“ Bratje od strahú stermé, in mu ne morejo odgovoriti. On pa jim je milo rekel: „Stopíte k meni!“ In ko so bližej stopili, je djal: „Jožef, vaš brat sim, ki ste me bili na Egiptovsko prodali. Pa nikar se ne bójte, in ne bodi vam britko; k vaši sreči me je Bog pred vami poslal na Egiptovsko, de se ohranite, in imate živež. Nisim poslan sèm po vašim naklepu, ampak po božji volji, ki me je storil poglavarja po vsi Egiptovski deželi. — Zdaj pa hitíte k mojimu očetu, in povejte: To ti sporoči tvoj sin Jožef: Bog me je postavil gospoda vse Egiptovske dežele; pridi doli k meni, in nikar se ne mudi! Prebival boš v Gésenski deželi, blizo mene, ti in tvoji otroci, in tvojih otrók otroci; tvoje ovce, goveda, in vse, kar je tvojiga. Tu te bom preživil, zakaj še pet lét bo lakota, de ne vzamete konec ti in kar je tvojiga. Oznanite očetu vso mojo slavo, in vse, kar ste vidli v Egiptu. Hitíte, in k meni ga perpeljíte!“

Zdaj Benjamin objame in se joka; tudi Benjamin se joka. Vse svoje brate kušne, in se per vsakim joka. Po tem še le so se bratje sprederznili ž njim govoriti.

Po celim kraljevim dvoru je slovelo: „Jožefovi bratje so peršli!“ Kralj se je veselil, in vsa njegova hiša ž njim. Reče Jožefu, de naj bratje živino otovorijo, ter gredó po očeta in celo sorodovino na Kanaansko; ukaže jim tudi voz sebcj dati, in reče: „Vzemite svojiga očeta, in hitíte skoraj priti!“ Jožef jim da po kraljevim povelji voz in živeža na pot. Tudi je dal še vsakimu po dvojo obleko, Benjaminu pa tri sto srebernikov in petero naj lepši oblačilo. Ravno toliko denarjev in oblék je poslal svojimu očetu, in še desetero oslov z Egiptovskim blagam, in ravno toliko oslic z žitami in brêšnam (živežem) otovorjenih. Tedaj jih je odpravil, in ko so odhajali, jim je rekel: „Nikar se ne prepirajte po poti zavoljo pretečeniga!“

1. Ko se jim je dal spoznati, je bilo zopet prvo prašanje za očeta: kakó perserčno je Jožef svojiga očeta ljubil! 2. Jožef je bratom odpustil, in še njih zmoto ljubeznjivo izgovarjal. To je prava bratovska ljubezin. Jožef se je dal enajsterim bratom spoznati: Jezus enajsterim apostelnam po vstajenji.

Odpusti rad, pozabi kmal,
Če kdo te kej razžal'.

30. *Jakop gre v Egipt.*

Jožefovi bratje pridejo iz Egipta v Kanaansko deželo k svojimu očetu, in mu povedó: „Jožef, tvoj sin, živi, in gospoduje z vso Egiptovsko deželo.“ Jakop, ko je to zaslišal, mu je bilo, kakor de bi se bil iz terdiga spanja prebudil, in jim ni verjél. Bratje mu vse zredama povedó; in ko še vozove vidi, in vse; kar je bil Jožef poslal, mu duh oživí, in reče:

„Dosti mi je, de le še moj sin Jožef živi; bom šel, de ga vidim, prejden umerjem.“

Jakop se tedaj z vsimi svojimi na pot spravi. Na meji Kanaanske dežele je še daroval, in Bog mu je v prikazni rekel: „Nikar se ne boj! pojdi doli v Egipt; zakaj storil te bom v velik narod.“ Tudi mu je Bog obljubil, de bo on ž njim, de mu bo Jožef oči zatisnil, in de bo njega (to je, njegovo truplo) in njegov zarod na Kanaansko nazaj perpeljal. Jakop tedaj dalje gre, in pride na Egiptovsko. Vsih duš iz Jakopove hiše, ki so na Egiptovsko peršli, je bilo, razun žen njegovih sinov, šest in šestdeset; z Jakopam in Jožefam, in njegovima sinovama Eprajmam in Manasetam pa jih je bilo 70.

Jakop pred seboj pošlje Judata, de naj njegov prihod napové. Jožef se mu naproti pelje. Kakor očeta zagleda, mu naproti plane, se mu okoli vratu oklene, ga objéma in od veselja joka. Oče pa je rekel: „Zdaj pa rad umerjem, ko sim te vidil, in te živiga zapustim!“

Potem Jožef očeta pred kralja pelje. Jakop je kralja blagoslovil, in od njega vprašan, koliko de je star, odgovori: „Sto in trideset lét je mojiga popótvanja; malo jih je, pa hudih.“ Jožef pa je, na kraljevo povelje, svojiga očeta in brate vsélil v naj lepšim kraji Gesenskiga. In ondi je preskerbil njega in vse njegove z živežem.

1. Blagor otroku, ki se svojih revnih staršev, bratov in sester nikdar ne sramuje, če mu Bog visok ali srečin stan nakloni, ampak jih, kakor popréd, ljubi in spoštuje, ter jim je pomoč in podpora — zlasti v starosti. 2. Jožef prečudin dobrotnik svojih poboljšanih bratov: Jezus dobrotnik in prijatelj vsih, ki se k njemu spreobernejo!

31. Jakobova in Jožefova smert.

Jakop je živel še 17 let v deželi Gesen, in vsiga njegoviga življenja je bilo 147 let. Ko se njegova smert perbližuje, pride k njemu Jožef, in perpelje svoja sinova Eprajma in Manaseta. Jakop ju sprejme za svoja otroka, kušne in blagoslovi, rekoč: „Bog, ki me je preživil od moje mladosti do današnjiga dne; angel, ki me je iz vsiga hudiga otel: blagoslovi ta mladenča!“ Jožefu pa reče: „Jest zdaj umerjem; Bog pa bo z vami, in vas popelje nazaj v deželo vaših očetov. Tebi dam še en del več ko tvojim bratam;“ dal mu je namreč še Sihemsko selo.

Na to Jakop skliče vse sinove, in jih blagoslovi, sleherniga posebej. Judata pa je z naj večim blagoslovom blagoslovil, ter mu rekel: „*Kraljeva pálica ne bo vzeta od Juda, ne vojvoda od njegoviga ledja (to je, od njegovih mlajšev), dokler ne bo Tistiga, ki je namenjen poslan biti.*“ Poslednjič še vsim vkupej reče, de naj ga pokopljejo k njegovim očetam v dvojno jamo na Kanaanskim. In potem je umerl.

Jožef, to viditi, pade svojimu očetu po obrazu, se joka, in ga kušuje. Ukaže svojim zdravnikom, ga z drazimi mazili premaziliti; in sedemdeset dni so po Egiptu nad njim žalovali. Po tem so ga na Kanaansko pokopali, kakor je bila njegova volja. Jakopovi svojci, in vsi kraljevi starašini in vikši Egipčanov so ga tje gôri spremili.

Ko v Egipt nazaj pridejo, brate začne skerbeti, de bi se zdaj Jožef utegnil nad njimi zmaševati zavoljo njih nekdajne hudobije. Sporočé mu toraj: „Tvoj oče, prejden je umerl, nam je zapovedal, de naj tebi v njegovim imenu rečemo: „Prosim te, pozabi pregrehe svojih bratov! Tudi mi prošimo, odpusti nam to krivico!“ Jožef se je jokal, ko je to slišal. Bratje pridejo k njemu, se préd-nj na tla veržejo, in rekó: „Tvoji hlapci smo!“ Jožef pa jim je odgovoril: „Nikár se ne bójte; ali moremo božji volji nasprótvati?“

Vi ste z menoj hudo mislili; Bog pa je v dobro obernil, ker me je povikšal, de je veliko ljudi ohranil. Ne bojte se! preredit bom vas in vaše otročiče.“

Jožef je živel 110 lét. Ko se je njegova poslednja ura bližala, je rekel bratom: „Po moji smerti vas bo Bog obiskal, in vas preselil v deželo, ki jo je Abrahamu, Izaku in Jakopu obljubil; nesite tačas moje kosti seboj iz tega kraja.“ Po tem je umerl.

1. Dobri otroci starše še po smerti spoštujejo, in njih voljo spolnujejo. 2. O kako mirna in polna zaupanja v prihodnje srečno življenje je bila Jakopova in Jožefova smert! 3. Hudobija je tako velika nesreča, de vést tudi potlej ni prav mirna, ko se človek že poboljša. To vidimo nad Jožefovimi brati. 4. Jakopovo prerokovanje nad Judatam se je do čistiga spoln lo. Judov rod je bil prvi med dvanajsterimi, in to prednost je ohranil blizo do Jezusoviga rojstva, kateri je po svojim človeštvu iz Judoviga rodú.

Iz katerih Jakopovih besed vemo, de je veroval v angele varhe?

Čudno božje vladanje z Izraelci pod Mozesam in Jozvam.

32. Zatiranje Izraelcov v Egiptu. Mozes otét.

Jakopovih mlajšev v Egiptu je bilo sčasama zmiraj več; deželo so polnili in močni prihajali. Po njih očetu Jakopu, ki mu je bilo tudi *Izrael* imé, se jim je reklo Izraelci, Izraelovi ali Izraelski otroci. Razdeljeni so bili v dvanajst rodov. Med tem je nov kralj nastopil, kateri se za Jožefa nič ni hotel zmé-
niti, in je djal Egipčanam: „Lejte! narod Izraelovih otrok je vélik, in močnejši od nas. Dajmo ga zatérati, de se ne množi, in ko bi vojska vstala, z našimi sovražniki ne potégne.“

Toraj jim je kralj postavil oblastnike, de naj jih s težkimi déli zatérajó, ktere so mogli po opéknicah (céglovnicah) in na polji opravljati. Pa hujši ko so ž njimi delali, več jih je bilo. Toraj zapové kralj, vse rojeno moškiga spola v vodo pometati.

Neka žena je svoje dete že tri mesce skrivala. Zdaj ga ne more več perkrivati; vzame bičnat jerbascik (košarico), ga znotraj zasmóli, položi dete vánj, in ga déne per kraji reke v ločje. Njegova sestra pa se je od deleč vstavila, in dočakovala, kaj se bo zgodilo z otročičkam. In glej! kraljeva hči pride k vodi s svojimi deklami. Ko ugleda jerbascik v vodi, zažéne eno svojih dekel pónj. Odpre ga, in zagleda v njem dete, ktero je vekálo. Umílilo se ji je, in reče: „To bo ktero zmed Izraelskih détet.“

Otrokova sestra pa stopi k nji, in praša, če smé Hebrejsko ženo poklicati, de bi otroka redila? Ji reče: „Pojdi!“ Dekle gre in mater pokliče. Kraljeva hči ji reče: „Vzêmi tega otroka, in rêdi miga;

ti bom plačala.“ Mati je svojiga otroka vzela, in ga redila; ko je pa odrasel, ga je kraljevi hčeri zročila. Le tá ga je za svoje dete sprejela, in ga Mozesa imenovala (to je, iz vode *otétiga*).

Ko je Mozes odrasel, je vidil nadlogo Izraelcov, svojih bratov; on se je za nje poganjal. Zlo ga je boléla njih stiska; rajši je hotel z zatiranim božjim ljudstvom révež biti, ko vse Egiptovsko bogastvo imeti. Faraon je to zvedil, in je iskal Mozesa umoriti. On pa je bežal iz Egipta v deželo Madjan. Bil je Mozes dobroserčin in postréžin; toraj ga je duhoven Jetro v Madjanu na svoj dom vzél. In Mozes mu je 40 let služil.

Preganjanje in stiskanje je Izraelcam v to služilo, de so se bolj varovali Egiptovskega spridenja in malikovanja, ter so pravimu edinimu Bogu zvestejši služili.

Ktero prerokovanje se je spolnilo s tolikim pomnoženjem Izraelcov? — Kaj nas Mozes uči s tem, de mu je bilo ljubši biti pri zatéranih Izraelcih, ko v razuzdanim veselji na kraljevim dvoru?

33. *Poterpežljivi Job.*

Ob času, ko so Izraelci bili v Egiptovski sužnosti, je živel v deželi Hus na Arabskim pravičen mož po imenu Job. Boga se je bal, in varoval vsiga hudiga. Imel je sedem sinov in tri hčere; potlej 7000 ovac in 3000 velbljudov (kamél), 500 jarmov volov, 500 oslic, in veliko družine. Bil je naj mogočnisi in zlo češen v jutrovih deželah. Job je bil pa tudi zlo usmiljen do svojiga bližnjiga. Sam perterdi, de ni nikoli ubogim kej odrekel, de je vdovam in sirótam vselej usmiljenje skazoval. Svoje otroke pa je v božjim strahu redil, in je bil po vsih stranéh práv služabnik božji.

Eniga dné pa je satan Bogu rekel: „Se mar Job zastónj Boga bojí? Delo njegovih rók si blagoslovil, in lastnina v deželi se mu je narasla. Iztegni pa le malo svojo roko, ter se dotakni vsiga, kar ima: v obličje te bo klél.“ Gospod reče satanu: „Vse, kar Job ima, bodi v tvoji roki; le nad njem ne steguj svoje roke!“ S tem je Bog satanu pripustil, de sme Jobu premoženje vzéti, in satan je kmal vse nesreče razpél nad Joba.

Eniga dné so iméli Jobovi otroci gostje v hiši njegoviga pervorojeniga. Zdaj pride sporočnik k Jobu, in reče: „Voli so orali, in oslice so se zravin njih pasle; tedaj planejo nad nas Sabejci, odženo vse; pastirje so končali z mečem; le jest sim ušel, in ti to oznanim.“ Še je govoril, in drugi pride, in reče: „Oginj je padel z néba na ovce in pastirje, in pokončal jih je; le jest sim ubežal, in ti to oznanim.“ Tudi ta je še govoril, ko tretji pride, in reče: „Kaldejci so udarili na velbljude, in so jih odgnali, tudi pastirje končali; le jest sim utékel, in ti to oznanim.“ Še je govoril, in glej! drugi notri stopi, in pravi: „Tvoji sinovi in hčere so jedli v hiši tvojiga pervorojeniga brata, in zdajci se iz pušave perdervi vihá, pretrese štiri hišne vógle; poderla se je, in podsula tvoje otroke; le jest sim ušel, in ti to oznanim.“

Na to se Job vzdigne, preterga svoje oblačila, poklekne in móli: „Gospod je dal, Gospod je vzél; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo! Imé Gospodovo bodi česeno!“ V vsim tem Job ni grešil s svojimi usti, in ni nič nespametniga (pregrešniga) zoper Boga govoril.

Satan pa je Bogu rekel: „Vse, kar človek ima, za svoje življenje da; stegni pa svojo roko, dotakni se njegovih kostí in mesá (to je, vzemi mu zdravje); boš vidil, de te bo v obličje klél.“ Gospod reče satanu: „Glej! v tvoji roki je, vender njegovimu življenju perzanési!“ Perpustil je tedaj satanu, mu na zdravju škodvati; le končati ga ni smél. Satan pa je Joba s silno hudo otekljino obdal od podplata do témena na glavi. Job je na gnojišu sedel, in si s

čepino gnojilo (vréd) iz ran stergal. Zdaj ga je še žena zaničevala in mu rekla: „Si še zmiraj v svoji neumnosti (perproščini)? Le hvali Boga, pa umri!“ On pa ji je odgovoril: „Kakor nespametna žénska govoriš! Imamo dóbro iz božje roke, pokaj bi tudi hudiga ne sprejeli!“ V vsim tem Job ni grešil s svojim jezikam.

Trije perjatli so peršli Joba tolažit; pa očitali so mu, de je vse terpljenje z graham zaslužil. Terdili so namreč, de Bog le hudobneže z nadlogami obiskuje. Job pa se je za svoje poštenje poganjal, in Bog sam je poterdil, de resnico govori.

V svojih silnih stiskah se je Job tolašil z zaupanjem v Boga in v prihodnje življenje. Rekel je: „Ako me tudi Bog končá, bom v njega upal! Ker vém, de moj Odréšenik živi; in de bom poslednji dan iz zemlje vstal, bom zopet s svojo kožo obdan, in v svojim méšu (telesu) Boga gledal. Vidil ga bom, in moje oči ga bodo gledale. To upanje je v mojim sercu hranjeno.“

Po tolikih poskušnjah in stiskah je Gospod Joba vsih nadlog réšil. Vsiga blaga, kar ga je poprej imel, mu je povernil po dvojno, in ga je poslednjič obilniši oblagodaril, kakor spervič. Dobil je 14,000 ovác, 6000 velbljudov, 1000 jarmov volov in 1000 oslic; in imel je zopet sedem sinov in tri hčere. Job je po tém še 140 lét živel, in je vidil svoje sinove in vnuke do četertiga rodú.

1. S terpljenjem Bog velikrat pravične poskuša: in terpljenje jim služi pogosto že v časno, vselej pa v večno srečo, če ga voljno prenašajo. 2. Bog je v Jobu Izraelcam dal lep zgled poterpežljivosti na njih potu iz Egipta v obljubljeni deželo; pa tudi vsim ljudém za vse čase.

Kako naj človek z Jobam govori, kadar časno blago zgubi? — S katerimi besedami Job vstajenje mesa terdi?

34. Mozes poklican.

Izraelovi otroci v Egiptu so milo zdihovali za voljo težkih dél. Slišal je Bog njih zdihovanje, in se spomnil zaveze, katero je bil storil z Abrahamam, Izakam in Jakopam.

Mozes pa je pasel ovce Jetra, duhovna v Madjanu. Deleč v pušavo tje do gore božje *Horeba* jih je enkrat bil perpasel. Ondi na enkrat zagleda goreč germ, kateri je gorel, pa vender ni zgôrel. Mozes bliže gre, in Gospod ga pokliče iz njega: „Mozes, Mozes!“ Reče: „Tù sim.“ In Bog mu reče: „Ne hòdi blizo; sezuj čevlje; zakaj kraj, kjer stojiš, je sveta zemlja. Jest sim Bog Abrahamov, Bog Izakov in Bog Jakopov.“ Mozes je svoj obraz zakril, ker si ni upal proti Bogu pogledati. Gospod mu je pa rekel: „Vidil sim nadlogo svojiga ljudstva na Egiptovskim, in slišal njegovo vpitje. Rešil ga bom iz rók Egipčanov, in peljal v dobro in prostorno deželo, ki se mleko in med po nji cedi. Pojdi tedaj, tebe pošljem k Faraonu, de moje ljudstvo pelješ iz Egipta.“

Mozes je odgovoril: „Kdo sim jest, de bi k Faraonu hodil, in Izraelove otroke iz Egipta peljal?“ Bog mu reče: „Jest bom s teboj, in to ti bodi znamenje, de sim te jest poslal: Kadar boš moje ljudstvo iz Egipta izpeljal, boš na tej gôri Bogu daroval. Idi, skličí starašine Izraelove, in reci: Gospod vaših očetov se mi je perkazal, Bog Abrahamov, Izakov in Jakopov, in je rekel: Sklenil sim vas izpeljati iz Egiptovske nadloge v deželo, ki se mleko in med po nji cedi. Bodo poslušali tvoje besede, ter pojedete tí in starašini k kralju, in mu porečete: Gospod, Izraelski Bog, je nas poklical: tri dni deleč pojedemo v pušavo darovat Gospodu, svojimu Bogu.“

Mozes reče: „Mi ne bodo verjéli, temuč porekó: Ni se ti Gospod perkazal.“ Bog tedaj reče Mozesu: „Kaj imaš v roki?“ Je rekel: „Pálico.“ In Gospod reče: „Na tla jo verzi!“ Jo verže, in palica se je v kačo zvergla, de je Mozes pred njo béžal.

Gospod reče: „Stégni roko, in primi jo!“ Jo prime, in bila je zopet palica. In Gospod mu zopet reče: „Dèni roko v nédrije!“ Jo déne, in jo izleče vso gobovo in belo kakor sneg. Gospod reče: „Dèni jo zopet v nedrije!“ Jo déne in izleče, in bila je zopet čista. In Gospod mu reče: „Ako ti ne bodo verjéli, in ne poslušali tvojih besed ob pervim čudu, bodo sáj ob drugim. Ako pa tudi ob tih obéh čudih ne bodo verjeli in ne slušali, vzèmi vodo iz reke, in jo zlí na suho, in se bo v kri spremenila.“

Mozes se še izgovarja, in reče: „Prosim, Gospod! nikoli nisim bil zgovorin; od kar pa Ti s svojim hlapcam govoriš, še težej in počasniši govorim.“ Gospod pa mu reče: „Kdo je človeku usta storil? ali kdo je stvaril glúšica in mútica, slepca in vídica? Ne mar jest? Pojdi, jest ti bom v ustih, in te bom učil, kaj govôri.“ Mozes se še le izgovarja in reče: „Prosim, Gospod! pošlji ga, kteriga si naménil poslati.“ Zdaj mu Bog ojstro reče: „Vém, de je tvoj brat Aron zgovorin; glej! srečal te bo, in serčno se veselil, te viditi. Pokladaj mu moje besede v usta; on bo na mésti tebe ljudstvu govoril. Tudi to pálico v roko vzèmi, zakaj ž njo boš čuda delal.“

Mozes gre tedaj v Égipt. Bog pa je djal Aronu: „Pojdi v pušavo Mozesu naproti!“ Aron mu pride napróti na božjo gôro, in Mozes mu je povedal vse Gospodove besede. Gresta vkupej, in skličeta starašine Izraelovih otrók. Aron jim je vse besede povedal, ki jih je Gospod Mozesu govoril; Mozes pa je čudeže vpríčo ljudstva delal. In ljudstvo je vérovalo in molilo.

1. Lepo so se spolnile tudi tukaj besede: „Bli-
zo jim je Gospod, kteri so stiskaniga serca, in za-
tertí On pomaga.“ (Ps. 33, 19.) — 2. Bog; naj
čistejši Duh in goreča ljubezin, se je Mozesu v
plamenu razodel, ker je oginj med vsimi natorni-
mi rečmi naj manj telesna reč, tedaj naj perprav-
niši podoba Duha. 3. „Pošlji ga, kteriga si namenil
poslati,“ te besede nekteri sv. očetje od Zveli-
čarja svetá razlagajo.

35. Desetero stisk.

Mozes in Aron, osemdesetletna starčika, stópi-ta pred kralja, in rečeta: „To pravi Gospod, Izrae-lov Bog: spústi moje ljudstvo, de mi v pušavi da-ruje.“ Kralj pa je odgovoril: „Kdo ije Gospod, de bi jest mogel njegovo besedo poslušati? Ne, poznam tega Gospoda, in ne bom spustil Izraela.“ Še tisti dan je kralj zupanam in perganzavcam ljudstva za-povedal, jih še hujši stiskati, kakor dosihmal. Sami so mogli slame naberati po deželi, in vender ravno toliko opéka (cégla) izdelovati, kolikor poprej.

Na božje povelje začne Mozes delati čudeže.

Mozes in Aron stopita pred kralja, in Aron na Mozesovo povelje verže palico na tla pred kralja, in bila je kača. Pa kralj ostane terdovratin, in se ne zméni.

Drugi dan se Mozes in Aron, na božje povelje, k vodi vstavita. In Aron je udaril s palico čez reko Nil vpricho kralja, in voda se je spremenila v kri. Ribe pomerjó, voda se usmradi, in niso jé mogli piti; zgolj kri je bila v vsih potokih, močirjih in vodnja-kih po vsim Egiptu. Kralj si nič ni k sercu vzél.

Cez sedem dni stégne Aron svojo roko nad Egiptovske vode. Na to se vzdigne brez števila žab iz njih, in pokrijejo deželo. Oblazile so hiše, peči, jedi in postelje per kralju in njegovih podložnih. Kralj se vdá, in obljubi ljudstvo pustiti, če stiska perjenja. Pa komaj na Mozesovo molitev nadloga prejde, že kralj zopet oterpne.

Aron na Gospodovo povelje udari s palico v prah na zemlji, in ves se je spreménil v komarje, ki so bili po ljudéh in živini po vsim Egiptu. Kra-ljevo serce je terdo ostalo, in se ni zménil.

Grozno veliko muh pride zdaj v kraljevo po-slopje, in poslopja njegovih služabnikov po vsi de-želi, in zemlja je bila od njih zasmrajena. Kralj ob-ljubi ljudstvo spustiti; pa komaj Bog na Mozesovo molitev stisko odpravi, se zopet skesá, in jih ne spusti.

Toraj Bog pošlje grozovitno kugo; živina Egipčanov jemlje konec; vse Izraelsko zdravo ostane. Kraljevo serce pa je bilo oterpnjeno, in ni spustil ljudstva.

Mozes, na božje povelje, pepéla vzame, ter ga v pričo kralja kviško verže; in mehurji in otekljine se izpahnejo po živini in po ljudéh. Pa kralj ostane terdovratin.

Po tem Mozes svojo palico proti nebu vzdigne, in bliska se vse križem in toča suje, kakoršne še ni bilo v Egiptu. Vso zelenjáv na polji pokončuje, drevje lómi, živino in ljudi pobija. Le samo na Genskim, kjer so bili Izraelci, ni bilo toče. Kralj zavpije: „Tudi zdaj sim grešil; Gospod je pravičin, jest pa in moji ljudje smo krivični. Prosita Gospoda, de jenja strašno gromenje in toča; ter vas bom spustil.“ Grom in toča néha; pa kralj zopet oterpne, in jih ne spustí.

Mozes vzdigne zopet svojo palico nad Egipt, in gorák veter pernese kobilic brez števila, ki so pokrile ves Egipt, in pokončale vse, kar je bila toča zeleniga popustila. Kralj pokličé pred se Mozesa in Arona, in spozná svoj greh. Mozes Boga prósi, in móčin veter je vse kobilice v rudeče morje vergel, in ne ena ni ostala po vsi deželi. Kralj pa zopet oterpne, in ne spustí ljudstva.

Tedaj stegne Mozes svojo roko proti néhu, in naredila se je tako gosta tema, de tri dni ni človek človeka vidil. Kjer koli pa so bili Izraelci, ni bilo teh stisk nobene; le Egipčane so zadevale.

Strašno je, kadar človeka napuh in svojoglavnost (terma) posede: vsi naj očitniši čudeži ga ne spreobernejo. Toraj: „Dans, ko slišite Njegov (božji) glas, ne uterdite svojih serc!“ Hebr. 3, 7. 8.

36. Velikonočno jagnje in odhod iz Egipta.

(1500 pred Kr.)

Po teh stiskah je kralj poklical Mozesu in Arona, in jima je rekel: „Pojdite darovat Gospodu; le vaše ovce in goveda naj tû ostanejo.“ Mozes je odgovoril: „Vše čede bodo z nami šle, ne parkelj ne bo ostal; vsiga je treba k službi našiga Boga; zlasti ker ne vemo, kaj se bo moglo darovati.“ Kralj zopet oterpne, jih noče spustiti, in reče Mozesu: „Pobêri se spred mene, in vâri se, mi še pred oči priti; če se le perkažeš, mertev boš.“ Je odgovoril Mozes: „Kakor si rekel, tako naj bo.“ Rekel mu je pa: „To govori Gospod: O polnoči bodo pomerli vsi pervenci, in velik krik bo po vsim Egiptu, kakoršniga ni bilo poprej, in ga ne bo. Per vsih Izraelovih otrocih pa ne bo ne pes čehnil. In tvoji služabniki bodo k meni peršli, in pred me popadali, rekoč: Pojdi vûn tí in vse ljudstvo, ki ti je podložno. Poglej pojdemo.“ Na to gre serdit od kralja.

Zdaj je Bog Mozesu ukazal, de mora štirnajsti dan mesca vsak gospodar zaklati enoletniga jagnjiča, kateri je brez vsake skaze; in nobena kost se mu ni smela zlomiti. Z njegovo kervjo so mogli hišne podboje in naddurje pomazati, in ga pečeniga snesti tisto noč. Tudi je mogla vsaka gospodinja testo za opresne kruhe vmésiti. Jesti pa so mogli, po Gospodovi zapovedi, naglo in vsi perpravljeni za odhod: prepasani, obuti in s palico v roki. Nobeden ni smel iz hiše. Vsi Izraelovi otroci so storili, kakor jim je bil Bog zapovedal.

O polnoči je pa Gospod s smertjo udaril vse pervorojene po Egiptu — od Faraonoviga pervenca do pervenca sužnje. Tudi vsa pervina živine je poginila. Veliko vpitje se je zaslišalo po Egiptu, ker ni je bilo hiše, v kateri bi ne bilo merliča. Nobenimu Izraelcu pa se ni nič žaliga zgodilo, ker so bile vse duri z jagnjičjo kervjo zaznamnjane. Se v nôči reče

kralj Mozesu in Aronu: „Pojdite darovat Gospodu, kakor pravite; vzemite tudi svoje ovce in goveda, kakor ste prosili, in blagoslovita me.“ Egipčanje sami so Izraelce perganjali, de naj berž gredó iz deže, in so rekli: „Vsi homo pomerli!“ Vzéli so tedaj v naglici seboj vméšeno testo, prejden se je bilo skvasilo. Tudi Jožefove kosti vzamejo, kakor jim je bil naročil, in se vzdignejo iz Egipta — šest sto jezer pešcov brez otrók.

Velikonočno jagnje je bilo *podoba križaniga Jezusa Kristusa*. Ker On je neomadežano Jagnje (1. Pet. 1,19.); njegova kri nas od smerti greha reši, in njegovo naj svetejši meso in kri se nam zavživati daje. Izraelci niso jagnjetu kosti lomili: tudi Jezusu se ni nobena kost zlomila, desiravno je per družih križanih to navadá bila. Izraelsko velikonočno jagnje je bilo z dvema lesama — z enim poprék per sprednjih nogah, z drugim podolgama — prebodeno, obešeno, in takorekoč križano, kakor naš *Zveličar*.

37. Potòp Egipčanov v rudečim morji.

Ko so Izraelci iz Egipta šli, je Bog rekel Mozesu: „Posvéti Mèni vso moško pervino od ljudi in živine.“ In Mozes je rekel ljudstvu: „Vse pervorojeno za Gospoda odlóci. In ko te bo dans ali jutri tvoj sin prašal: kaj pomèni le tó? mu odgovóri: Gospod nas je s svojo močno roko iz Egipta izpeljal; in ko je bil Faraon terdovratin, je Gospod vse pervorojeno v Egiptu pomoril.“

Iz Egipta je Bog Izraelce peljal skoz pušavo, ktera je per rudečim morji. Gospod sam je pred njimi šel, in jim je pot kazal — po dnèvi v podobi *me gléniga*, po nôči v podobi *ognjeniga stebra*, kateri jim ni nikoli zginil spred oči. Pridejo do rudečiga morja, in ondi med dvema gorama razpnejo šotorje.

Faraon se je pa skesal, de je ljudstvo spustil. Vozove, kónjike in vso vojsko vzame, hití za njimi, in jih doteče per rudečim morji.

Ko so Izraelci za seboj ugledali Egipčane, so se silno prestrašili in začeli k Gospodu klicati. Nad Mozesam pa so godernjali, čimú de jih je iz Egipta izpeljal. Ali Mozes jim je rekel: „Ne bojte se! nikoli več ne bote vidili Egipčanov, ki jih zdaj vidite: Gospod se bo za vas vojskoval.“ Na božje povelje je Mozes roko nad morje stégnil, in morje se je razgernilo na dvé plati, in voda je stala kakor sténa ob desni in ob lévi. Veter je dno posušil, in Izraelci so po suhim skoz morje šli.

Egipčanje z vso vojsko za njimi v morje planejo. Gospod pa je na nje grom in nevihte spustil in zvern timer njih vozove. Egipčanje so vpili: „Bežimo pred Izraelam; zakaj Gospod se za nje zoper nas vojskuje!“ In Bog je rekel Mozesu: „Stégni svojo roko nad morje!“ Mozes stégne roko nad morje, in morje se je zagernilo in pokrilo vozove in kónjike in vso Faraonovo vojsko, kolikor jih je bilo za njimi v morje šlo. Ne eden zmed njih ni ušel.

Takó je bil Bog ta dan Izraela otél iz roke Egipčanov. Vidili so Izraelci mogočnost božjo, ter so se bali Gospoda, in verjéli njemu in Mozesu, njegovimu hlapcu.

1. V spomin, de so bili Egiptovski pervorojenci pokončani, Izraelski pa otéti, je Gospod zapovedal vse moško pervorojeno ljudí in živine Bogu posvetiti, to je, v božjo čast obrniti. Živine pervensina je bila darovana, pervenci moški pa v božjo službo odmenjeni. Ker je bil pa v božjo službo Levjev rod posebej odločen, so zamogli pervorojenci s 5 sreberniki (2 gold. 30 kr.) odkupljeni biti, po tem ko so bili darovani. Matere so per ti perložnosti darovale jagnje; če so bile uboge, pa samo dvoje gerlic ali golobov. 2. Hoja Izraelcov skoz rudeče morje je bila podoba sv. kersta; (1. Kor. 10, 2.) — Rešenje Izraelcov iz Egiptovske

sužnosti je bilo podoba našiga rešenja iz sužnosti satana po Jezusu Kristusu.

Gorjé človeku, kateri vse božje opominovanje zaničuje, in do zveličavnih naukov oterpnjeno serce ima, kakor Faraon: strašin je njegov konec!

38. Božje čuda v pušavi.

Od rudečiga morja so Izraelci dalje šli. Čez nekaj časa pridejo v veliko pušavo Sin, kjer niso imeli kaj jesti. Godernjati tedaj začno nehvaležni nad Mozesam in Aronam, in reko: „O de bi bili pač v Egiptu rajši umerli, ko smo per loncih mesá posédali, in se kruha do sitiga najédali. Pokáj sta nas perpeljala v to pušavo, vso množico lakote pomorit?“ Mozes jih je posvaril in rekel: „Kaj sva mi dva, de zoper naji godernjate? Ne zoper naji, ampak zoper Gospoda ste godernjali!“ Bog dobrotljivi je imel ž njimi poterpljenje, in je rekel Mozesu: „Povej jim: Zvečer bote meso jedli, in zjutraj bote kruha siti; ter bote zvedili, de sim jest Gospod, vaš Bog.“

Zvečer se je pergodilo, de je veliko prepellic perletelo, in so se po šotorišu usédle. Zjutraj pa, ko rosa mine, so vidili po pušavi nekaj béliga, kakor slana; bile so drobne zèrnica, ki so po tleh ležale. Izraelci, to viditi, so med seboj rekli: „*man-hu*?“ to je: „kaj je to?“ Niso namreč vedili, kaj de je. Mozes jim je rekel: „To je kruh, ki ga je vam Bog dal jesti. In to vam Gospod ukaže: Slehern si ga nabêri toliko, kolikor mu je treba v živež; nobedin pa naj kaj za jutri ne hranjuje.“ To jed so imenovali *man* (mana.) Nekteri pa Mozesa niso poslušali, ter so nekaj za drugo jutro perhranili, in mana je jéla biti červiva, in je segnila. Samo v dan pred saboto — svojim praznikom — so jé po dvakrat toliko nabrali, de so jé imeli tudi za saboto, ker ob sabotah jé Bog ni dajal na zemljo. In kar jé je bilo

za saboto nabrane, ni gnila, tudi červ se je ni perjémal. Mana je bila béla, in v ustih sladka ko medena potica. Stirdeset let so se Izraelci s to jedjó preživili, dokler niso peršli v obljubljeno deželo.

V drugim kraji niso imeli vode. Zopet se hudejejo nad Mozesam, in rekó: „Čimu si nas iz Egipta izpeljal, nas, naše otroke in živino z žejo pomorit?“ Mozes kliče k Bogu, in reče: „Kaj mi je storiti s tem ljudstvom? Ravno kar me bodo kamnjali.“ Gospod mu reče: „Vzemi v roko palico, ki si bil ž njo po vodi udaril, pojdi tje (na goro Horeb), udari po skáli, in voda bo tekla iz nje, de pije ljudstvo.“ Mozes je vpričo Izraelovih starašin to storil; in začéla je obilna voda teči.

Peršli so pa v pušavi Amalečani (Amalekiti) zoper Izraelce in so se ž njimi vojskovali. Mozes je zoper njé poslal Jozvata in nekaj junakov; on sam je pa na hribu molil. Dokler je Mozes roké kviško držal, so Izraelci premagovali; če so mu pa le kolikaj omahnile, je Amalek zmagoval. Tedaj sta mu Aron in Hur od obéh strani roke podpérala, de se niso utrudile, do solnčniga zahoda. In Jozva je z mečem odpodil Amalečane.

1. Bela mana v pušavi je bila podoba praviga živiga kruha „*presvetiga Rešnjiga Telesa*,“ kateri vsak dan z nebés pride, in za večno življenje nasituje (Jan. 6.). Voda iz skale pa je bila podoba duhovne pijače, ali nebeških mílost (gnad) sv. Duha. 2. Kakor za Izraelce v pušavi, tudi za nas Bog ljubeznjivo skerbí; vsak kosec kruha od njeg-a imamo. — 3. Molitev pravičniga več premore, kot vsa moč, serčnost in orožje.

Kaj nas učí to, de so Izraelci le za en sam dan naprej sméli mane nabirati? Kaj to, de ob sobotah ni mana šla (padala)?

39. Bog da desét zapoved na Sinaji.

V tretjim mesecu po izhodu iz Egipta pridejo Izraelci po pušavi do gôre Sinaja, in postavijo šotori pod hribam. Mozes gre na goro, in Bog mu reče: „To oznani Izraelovim otrokam: Samí ste vidili, kaj sim Egipčanam storil; vas pa de sim kakor na perútih nôsil, in za svoje vzél. Ako bote tedaj moje besede poslušali in se moje zaveze deržali, bote *Meni lastnina* zmed vsih narodov, mi bote *duhovsko kraljestvo* in *sveto ljudstvo*.“ Mozes gre, pokliče starašine ljudstva in jim razloží Gospodove besede. Vse ljudstvo je z enim glasam odgovorilo: „Vse, kar je Gospod govoril, bomo storili.“

Mozes gre zopet na goro, in Gospod mu reče: „Pojdi k ljudstvu, očišuj (posvečuj) jih dans in jutri, in operó naj svoje oblačila, in naj bodo perpravljeni tretji dan; zakaj tretji dan bo Gospod dôli stopil na Sinajsko goro.“ Mozes je z gore šel, in ljudstvo se je perpravljalo.

Ko se tretje jutro zaznava, se začne bliskati in grométi. Čern oblák je pokrival goro, ki se je vsa kadila, ter je bila strašna viditi. Čém dalje, tém močnejši je bučal trobéntni glas, in ljudstvo v šotorji se je balo. Mozes jih pelje iz šotorja Bogu napróti; pod goro se vstavijo, vse utihne, in Bog začne govoriti:

- I. „*Jest sim Gospod, tvoj Bog*, ki sim te izpeljal iz Egipta, in iz hiše sužnosti. *Ne imej ptujih bogov zraven mene.*
- II. *Ne imenuj iména Gospoda, svojiga Boga, po nemarnim.*
- III. *Spomni se, de boš posvečeval saboto.* Šest dni déljaj in oprávi vse svoje dela. Sedmi dan pa je sabota Gospodova; ne déljaj tisti dan nobeniga dela, ne tí, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujic, ki je znotraj tvojih vrát.

- IV. *Spoštuj očeta in mater, de boš dolgo živel, in ti bo dobro na zemlji.*
- V. *Ne ubijaj.*
- VI. *Ne prešestvaj.*
- VII. *Ne kradi.*
- VIII. *Ne govôri zoper svojiga blišnjiga kriviga pričevanja.*
- IX. *Ne želi svojiga blišnjiga šene.*
- X. *Ne želi svojiga blišnjiga hiše, in ničesar, kar je njegoviga.“*

Ko so Izraelci slišali božji glas, grom in trobént bučanje, ko so vidili, de se vsa gora kadí in svéti od bliska, jih je stráh in trepet prelétval. Pro-sili so Mozesu in rekli: „Ti nam govôri; Gospod pa naj nikar, de ne umerjemo.“ Mozes pa jim je rekel: „Nikar se ne bójte; ker le skusit vas je Bog peršél, de bi bil njegov strah v vas, in de bi ne grešili.“

Zavéza. Ko je Mozes s hriba peršél, je vse Gospodove govore zapisal. Drugi dan je postavil pod hribam altar, in dvanajst znamenj po številu dvanajsterih Izraelovih rodov, in je Bogu daroval. Zdaj vzame bukve, in jim božjo postavo bere. Vse ljudstvo je odgovorilo z enim glasam: „Vse, kar je Gospod govoril, bomo spolnovali.“ In Mozes je vzel darivne kervi, ter ljudstvo ž njo pokropil, rekoč: „*To je kri zavéze, ki jo je Gospod z vami sklenil za vse té besede.*“

Mozes zopet na góro gre, in ostane na nji 40 dni in 40 nočí. Ta čas mu je Bog dal povelje, kakó de naj napravi božjo službo. Po tem mu je dal dvé kamnitni tabli, na kterih so bile z božjim perstam zapovedi Gospodove zapisane.

1. Zaveza z darivno kervjo je bila podoba zaveze, ki jo je Jezus s svojo lastno kervjo vstavil (Mat. 26, 28.). — 2. Na kamnitni tabli je bil Bog

zapovedi zapisal, de bi bile Izraelcam in nam nepozabljivo pred očmi. Na prvi tabli so bile prve tri, na drugi pa drugih sedem zapoved.

40. * Nekteri ukazi božji v razlago deseterih zapoved.

Bog je Izraelcam po Mozesu še več zapoved dal. Nekatere zmed njih tukaj nasledujejo:

A. „Ljubi Gospoda, svojiga Boga, iz vsiga svojiga serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči. — Ljubi svojiga bližnjiga, kakor sam sebe. — Sveti hodite, zakaj jest sim svét, jest Gospod, vaš Bog.“

„Ne hodite z vražarji in vedeži, nič jih ne poprašujte, de ne bote po njih ognušeni. — Ako obljubo storiš Gospodu, svojimu Bogu, ne odlašaj jé spolniti; zakaj Gospod, tvoj Bog, jo bo tirjal.“

„Glej, de moja saboto posvečuješ. Kdor jo oskruni in ob nji kako delo opravlja, naj umerje.“

„Kdor očeta ali mater tépe ali kolne, naj umerje. Če ima kdo svojoglavniga in razuzdaniga sina, kateri ni pokorin očetovimu ali maternimu povelju, naj ga pred starašine peljejo, in rekó: Ta naš sin je razuzdan in svojoglavin; — zanikarin in pijanic: naj ga tedaj ljudje s kamenjem posujejo, de ves Izrael sliši in se bojí.“

„Z nikakošno nečistostjo se ne oskrunujte. Slehern, kdor kej té gnusôbe počne, naj umerje.“

„Ne iši maševanja, in ne spominuj se krivice svojih sosedov. — Ne lagajte. — Ne imej dvoje téhtnice (vage), veči in manjši; tudi naj ne bo v tvoji hiši veči in manjši mére; ampak imej pravično téhtnico in pravično méro. — Preklét bodi, kateri prestavi mejnike svojiga bližnjiga.“

„Ne stóri nič krivičniga, in po krivici ne sodi. Nikar ne jémli podkupil, ktere tudi modre zaslepijo, in spodvijejo besede pravičnih. Ne glej lic uboziga, in ne anaj (ne šonaj) se obraza mogočniga. — Preklét bodi, kdor overže sodbo ptujca, sirote in vdove.“

„Ne sovraži svojiga brata v sercu, temuč očitno ga posvari, de nimaš greha zavoljo njega. — *Ne bodi opravljivic, ne podpihovavic med ljudstvam.* — *Sodnikov ne opravljaj,* in vikšiga svojiga ljudstva ne kolni. — Pred sivo glavo vstani, in spoštuj stariga.“

„Naj se ne obléče ženska v moško oblačilo, in naj ne jemlje mož ženskiga oblačila; ostudin je pred Bogam, kdor to stori.“

B. Ubogim v prid.

„Vdov in sirót ne zatirajte; ako jim kej žaliga storite, bodo k meni vpile. — Ubozih ne bo manjkalo v deželi; toraj ti zapovém, svojo roko potrebnimu in ubogimu odpreti. — *Ako denarjev posodiš ubogimu,* ga ne naganjaj, kakor tirjavec, in *ne zatiraj ga s krivičnimi obresti.*“

C. Kar tiče živali, drevje.

„Ako vidiš vola ali ovco svojiga bližnjiga zgubiti se, ne hodi mémo, ampak pelji (zgubljeno žival) nazaj k svojimu bližnjimu. Ravno tako stori z oslam in z vsako rečjo svojiga brata (to je, svojiga bližnjiga). — Če kdo svojo živino spusti ptuje popast, naj poverne. — Ne ôrji z volam in oslam vred. — Ako po poti gredé tiče gnjezdo najdeš in starko sedeti, jé ne jemlji z mladiči vred; spusti starko, ako mladiče vzameš“ (ako bi jih imel namreč v kak prid obrniti, ne pa, de bi jih terpinčil).

Ko dolgo časa mesto z vojsko oblegaš: ne posekúj drevja, katero sadje rodi, in ne pokončuj okrajne.“

Čimú je Bog prepovedal z volam in oslam vkupej orati?

41. Zlato tele.

Ko je ljudstvo vidilo, de se Mozes dolgo mudí na gôri, je persililo Arona, de jim je zlato tèle vlił. Tega malika so kakor Boga molili, so mu darovali, pili in igrali. Rekli so: „Ta je tvoj bog, Izrael, kteri te je iz Egipta izpeljal.“ Takó naglo so pozabili, kar so malo popred takó za terdno Bogu obetali!

To je bila strašna gnusoba pred Gospodam; toraj je rekel Mozesu: „Tvoje ljudstvo je grešilo. Vidim, de je terdovratno ljudstvo; pokončal ga bom, in bom tebe storil v velik narod.“ Mozes pa je perserčno prosil za ljudstvo, in Bog je perzanesel, de ga ni potrebil.

Mozes pride z gore, in pernese v roki dve kamnitni tabli, ki ste bile od Boga zdelane, in vanje božje zapovedi z božjo roko vdolbljene. Ko je pa slišal hrup ljudstva, in ogledal tele in plés, se je silno razserdil, je tabli iz rók vergel, in pod goró razbil. Potlej zgrabi tele, ga stopí v gruce, in v prah zdrobí. Aronu pa je rekel: „Kaj ti je ljudstvo storilo, de si ga zaplétel v toliko pregreho?“ In ko vidi množico še le razsajati, stopi med vrata šotorja, in reče: „Kdor je Gospodov, se k meni perdruží.“ Perdružili so se mu vsi Levjevi mlajši. Zdaj jim oznani božje povelje: Vsak se je mogel z mečem opasati, ter iti od vrat do vrat po šotorji, in umoriti, kogar je nalêtel, če je tudi brat, prijatelj ali bližnji bil. Levjevi mlajši so povelje spolnili, in pomorjenih je bilo tisti dan do 23,000 ljudi.

Mozes gre zopet zanje Boga prôsit, de naj jim odpusti, če ne de naj rajši njega zmed živih zbrisê. Gospod mu je odgovoril: „Kdor se zoper mene pregreší, tega bom iz svojih bukev zbrisal, ti pa idi, in pelji ljudstvo, kamor sim ti rekel: moj angel pojde pred teboj. Jest pa se bom v dan maševanja maševal tudi zavoljo tega greha.“

Ljudstvo, to oistro govorjenje slišati, je žalovalo zavoljo storjeniga greha. V znamenje kesanja so vso svojo lepotijo od sebe vergli. Gospod pa je bil potolažen, in je z Mozesam govoril obličje v obličje, kakor govori človek s svojim prijatlam. Rekel mu je zrezati dvé kamnitni tabli, kakor sté uni bilé. Na nji je Bog sam vnovič zapisal deset zapoved, in Mozes jih je k ljudstvu nesel.

1. Tudi Aron je z ljudstvom grešil, če tudi ne radovólin, ker se ni z vsó močjo ustavljal. 2. Po-

morjeni so bili malikovavci, ki se še niso bili v šotore vernili, ampak so še zmiram malikovanje vganjali. —

Spoznajmo iz tega grozniga strahovanja božjiga, kako strašín greh je od prave vere odstopiti.

Kakšín greh je bil storil Aron ?

42. Snidnica.

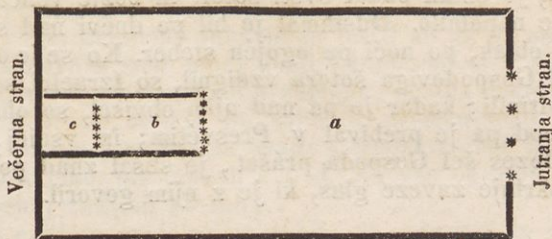
Izraelci še niso imeli odločeniga kraja za očitno božjo službo. Stanovitniga tempelna v pušavi niso mogli imeti, ker so bili popótni; toraj jim je Bog zapovedal posebin šotor napraviti, kteriga so lahko seboj prenašali.

Gospod je na gôri Sinaji rekel Mozesu: „Reci Izraelovim mlajšim, slehern naj Gospodu daróv pernese: zlata, srebra in bróna, hijacinta in škerlata, karmezina in tanjšic, kóž in akacijeviga lesa, dišáv in dražih kamnov. Naj naredijo Méni svetišèe, in bom med njimi prebival!“ Ko so Izraelci to zvedili, so s pobožnim sercam in dobrovoljno vsiga toliko nanašali, de je Mozes ukazal jenjati. Té darila je Mozes zročil umétnikam, kteri so iz njih naredili Gospodov šotor, ki se mu je tudi reklo snidni šotor ali snidnica.

Snidnica je bila na podolgastim štirivogelnatim prostoru, in je imela dva predéla ali razdelka: *dvor* in *svetišèe*. Dvor, v kterim je bilo svetišèe, je bil ob stranéh s pregrinjali obdan, na verhu pa razkrit.

Od jutra so bile vrata, in njim nasprót v sredi dvora darivni altar ali *darilnik*, na kterim so se darovi zažigali. Poleg altarja je bilo množiga daritevniga orodja: mednatih (kufénih) verčev, lopát, skedélic, ki so vanje kri prestregovali, kadilnic i. t. d. Ob jugu darilnika je bila brončéna *médenica* ali *umivalnica*, v kteri so se duhovni umivali, prejden so darovali.

Občert snidnice :

Razlaga : *a* je dvor, *b* svéto, *c* presveto.

Ob večerni strani šotora je bilo Svetišé, 30 komolcov dolgo, 10 široko, in 10 visoko. Na sprednji strani je bilo razgernjeno, ob družih stranéh pa z deskami obdano, ki so bile z zlatam vdélane, z zlatimi obročki sklenjene in s čvaternimi pregrinjali ogernjene.

Svetišé je bilo z bélim pregrinjalam v dva predéla razločeno. Pervimu se je reklo *Svéto*, in le duhovni so sméli vánjpo opravilih; drugimu pa *Presvéto*, v katero je smel lé sam veliki duhovin enkrat na leto, namreč v dan sprave.

V sredi Svetiga je bil kadilni altar ali *kadilnik*, ves z zlatam vdélan, na katerim je duhoven vsak dan dvakrat, zjutraj in zvečer, kadilo zažigal. Ob lévi kadilnika je bil svečnik, na katerim je sédem svetilnic ali lampic gorélo, ves iz čistiga zlata. Ob desni kadilnika pa je bila zlata miza, na kateri je, po božjim povelji, moglo biti 12 hlebov iz pšenične moke. Ti kruhi so bili Bogú posvečeni, in so jim rekli *kruhi pred obličjem* ali *predloženi kruhi*, ker so bili pred obličje Gospodovo položeni. Le duhovni so jih sméli vživati na svetim kraji, in vsako saboto so mogli z novimi zamenjani biti.

V *Presvétim* ali Najsvetejšim je bila *skrinja zaveze*, ktera je bila zunaj in znotraj s samočistim zlatam vdélana, in z zlato okrajnico obdana. Pokrov je bil silno lép, in iz najčistejšiga zlata. Reklo se mu je *sedež milosti* ali *oznanovališé*, ker je Bog znad njega svojo milostljivo voljo dajal na znanje, ko so ga prosili. Nad njim sta bila dva Keruba, eden proti drugimu obrnjena, k pokrovu priklonjena, in vsak je eno perutnico nad pokrovam razprostiral. V skrinji zaveze ste bili shranjeni Mozesovi tabli božjih zapoved, in zraven njé zlata posoda mane, Aronova palica in Mozesove bukve.

Ko je bilo vse dodelano in od Mozesa pomaziljeno, je oblak obdal svéti šotor, in božje veličastvo ga je napolnilo. Odsihmal je bil po dnévi nad snidnico oblak, po noči pa ognjén steber. Ko se je oblak znad Gospodoviga šotora vzdignil, so Izraelci s kraja odrinili; kadar je pa nad njim obvisel, so obstali. Gospod pa je prebival v Presvétim; in vselej, ko je Mozes šel Gospoda prášat, je slišal znad pokrova skrinje zaveze glas, ki je z njim govoril.

1. Vse to je bilo podoba noviga zakona. Snidnica podoba cerkve; naj Svetejši s skrinjo zaveze in darivnimi kruhi podoba presvetiga rešnjiga Telesa; sedmoroglati svečnik podoba Jezusa, luči sveta, ki sedem darov sv. Duha vedno v svet razliva. 2. *Skrinja zaveze* se ji je zato reklo, ker so božje zapovedi, v nji hranjene, delale zavezo med Bogam in ljudmí.

Dolžnost je kristjanam, za lepoto božje hiše in službe božje skerbeti; pa tudi, spodobno napravljenim v cerkev hoditi.

43. *Vélikí duhovin, duhovni in leviti.*

Služabniki za svete opravila so bili: Veliki duhovin, duhovni in leviti. Duhovstvo je dobila Aronova hiša sama in njegov zárod. Manjši opravila per snidnici pa so opravljali drugi Levjevi mlajši.

Po božjim povelji je Mozes Arona vpričo vsiga ljudstva napravil v obleko *véliciga duhovna* in ga pomazilil. Njegove sinove pa je le za *duhovne* oblékel in pomazilil. Aron je nastópil svoje opravilo, in osem dni potlej je pred altar stopil, za se, in potem za ljudstvo Bogu darovat. Ko je roko dvignil, in ljudstvo blagoslovil, je oginj z neba planil in dar zažgal. S tem je Bog na znanje dal, de Arona poterdi. Vse ljudstvo, to viditi, se je na tla verglo in Boga molilo.

Zdaj Mozes pokliče Levjev ród ves, ga posvetí, in postavi čez sveti šotor.'

Veliki duhovin, duhovni in leviti so se po obleki in opravilih med seboj ločili. Duhovni so v *Svetišu* dvakrat na dan kadilo zažigali, svetila oskerbovali, in kruhe obličja ob sabotah premenjevali. V dvoru so oginj netili, darovali, s trobentanjem ljudstvu praznike oznanovali i. t. d. Za vse opravila so med seboj vadljali (losali).

Leviti so snidnico varovali, jo odperali in zaperali, čedili, oskerbeli moko, vino, olje in česar je bilo treba. Prenašali so tudi po pušavi skrinjo zaveze, in vso robo svetiga šotora.

V *Presvéto* je smel sám veliki duhovin; duhovni le v *Svéto*, in leviti le samo v dvor.

Veliki duhoven je bil podoba edíniga večniga veliciga duhovna Jezusa Kristusa.

44. * *Daritve. Čiste in nečiste živali.*

Vsak dan so mogli Aronovi sinovi zjutraj in zvečer jagnje, móke in vina Bogu darovati. Darovali so pa tudi še ob družih časih in priložnostih. V daritev so obračali rastljinke reči, *terde* in *tekoče*; le té so mogle biti osoljéne; — dalje so darovali živali (goveda, ovce, koze, golobe), ki so mogle biti brez vsake skaze. Vse darove so mogli sami duhovni v snidnici na darilniku darovati.

Darovana reč se je mogla sežgati, ali izliti, sploh nekako pokončati.

Daritve so bile *kervave* in *nekervave*. Kervave so bile ali *spravne*, ali pa *hvalne*. In spravni darovi so bili ali *šgavni*, ali darovi *za greh*, ali pa *darovi za dolg* (to je, za skrivne grehe). Nekervavi darovi so bili *jédni* in *pitni* darovi.

Vse živali so bile razločene v čiste in nečiste. Nič nečistiga niso sméli ne jesti, ne darovati. Kar

po zemlji lázi, je bilo vse nečisto. Tudi zveri, ki ne prežvekujejo, ali nimajo sklanih parkljev, in več ptičev in rib in družih reči je bilo nečistih. Kdor je žgavin dar daroval, je mogel darovani zveri roko na glavo položiti. S tem je svoje zadolženje spoznal, in pokazal željo, de naj bi njemu namenjena kazin žival zadéla.

1. Ločitev žival v čiste in nečiste je Izraelce vedno opominjala, de naj bodo sami čisti in sveti, in de naj se varujejo pajdaštva z malikovavci. 2. Daritve so bile podoba noviga testamenta: *kervave* namreč kervave daritve na križu; *nekervave* pa nekervave daritve sv. maše.

45. * Prazniki.

Naj imenitniši prazniki so bili:

1. *Velika noč* ali praznik opresnih kruhov. V spomin izhoda iz Egipta so mogli jagnje zaklati, ki je bilo brez vsiga madeža, in pa sedem dni opresin kruh jesti.

2. *Binkošti*, v spomin, de jim je Bog bil dal zapovedi na Sinaji.

3. *Praznik zelenih šotorov* so obhajali po spravljenim perdelku, v spomin, de so mogli v pušavi v šotorih prebivati, toraj so o tem godu v zelenih šotorih stanovali. Tudi je bil god zahvale za perdelke. Hvalice so peli v božjo čast, in per góstijah so gospodarji sužnjim stregli.

4. Vsako sedmo leto je bilo *sabotno leto*. To leto niso sméli ne sejati, ne domú spravljati. Kar je samo zraslo, je bilo ubozih in živalsko. Dolgov tudi niso smeli tirjati, ker dolžniki tisto leto niso imeli prihodkov. Bog je pa v šestim letu zemljo tako oblagodaril, de je za tri leta živeža obrodila.

5. Sleherno petdeseto leto je bilo *sveto leto*. Vsak je zopet dosegel, kar je bilo njegoviga; dolž-

nikam so bili dolgovi odpušeni, sužnji sprosteni i. t. d. Tudi niso sméli ne sejati, ne žeti. Za živež so si mogli poprejšnje leta prihraniti. Ubogim v prid pa je raslo grozdje, sadje in zéliša, desiravno niso obdelovali.

6. *Saboto* sleherniga tedna so praznovali od petkavečera do sabotovečera, de bi Bogu stvarniku spodobno čast skazovali, in de bi počili ljudje in živina. Kdor je praznovanje sabote opustil, je bil pun-tar zoper Boga, in toraj smerti kriv. Sabota je bila Izraelcam dan nedolžniga veselja nad Bogam, vsiga sveta stvarnikom, in njih kraljem. Starši so učili otroke Boga spoznavati, in so jih opominjali velicih dobrót in težkih strahovánj, ki jih je Bog pošiljal nad njih očete.

7. Praznovali so tudi vsako leto *god trobént* ali *novo leto*, ker so bile zapovedi božje med tro-bentanjem razglašene. — Tudi mlaj so z daritvijo obhajali.

8. Visokoslovesno obhajan je bil vsako leto *vé-liko dan sprave*. To je bil dan vesoljniga žalovanja in pokorjenja zavoljo grehov, dan sprave z Bogam. Samo ta dan v letu je šel veliki duhovin v Presvé-to kadiť in kropit s kervjo daríne. Po tem je vùn peršel, je vzel živiga kozla, mu je roko na glavo položil, nad njim spoznal vse grehe Izraelcov, jih, tako rekoč, kozlu na glavo sklical, kteriga je v to pripravljen človek potlej v pušavo odpeljal.

Z vsakim praznikom so bile daritve sklenjene.

Praznik počivanja zemlje in sveto leto sta Izraelce živo opominjala, de je Bog gospodar zemlje in vsih rečí, kteri se uboziga in stiskaniga rad usmili.

Kteri naši prazniki se zlagajo ali vjemajo s prazniki Izraelcov?

46. Ogleđniki. Ljudstvo mermra in je strahovano.

V drugim letu po izhodu iz Egipta pošlje Mozes Jozvata in Kaleba in še deset družih mož, obljubljene dežele gledat. Čez 40 dni se v pušavo vernejo, in pernesó ljudstvu pokazat sadú dežele: grozd, ki sta ga dva moža na drogu nesla, granatov in smókev. Hvalili so deželo, de se res mleko in med po nji cedí, kakor se iz njeniga sadja vidi.

Pa unih deset mož je tudi Izraelce strašilo, de ima dežela silno močne ljudi, in velike obzidane mesta; „vidili smo ondi — pravijo — pošasti velikanov; njim permerjeni smo bili, kakor kobilice.“ Tém lažém Izraelci bolj verjamejo, kot obljubam božjim. Po vsih šotorih zaženó jók in krič, godernjajo zoper Mozesa in Arona, in hočejo nazaj v Egipt iti, ali pa v pušavi umreti. Jozva in Kaleb sta raztergala svoje oblačila, in jih pogovarjala: „Dežela je prav dobra. Ne zoperstavite se Gospodu, in ne bójte se ljudi té dežele; kakor kruh jih zamoremo pojésti. Gospod je z nami, ne bojte se.“ Ljudstvo pa je nad njima vpilo in jih kamnjati hotlo.

Grózin je bil ta greh pred Bogam. S kugo jih je hotel vse do zadnjiga pokončati, Mozesa pa storiti poglavarja še močnejšimu narodu. Ali Mozes je prosil za nje, in Gospod jim je zopet perzanésel. Pa kazin za njih terdovratnost jim ni odšla. Nobeđen zmed vsih tistih, kateri je bil 20 let ali več star, ni peršel v obljubljeno deželo, zunaj Jozva in Kaleba, ki sta bila zvesta ostala. V pušavi so mogle njih trupla gnjiti. Desét unih družih ogleđnikov pa je bilo še tisti čas z naglo smertjo udarjenih, ko je Bog z Mozesam govoril. Le mladi nesprideni zarod je Bog obljubil v Kanaansko deželo peljati. „Vaše otročice — je djal — bom peljal tjé, de vidijo deželo, ktera vam ni dopadla.“ Pa tudi tí so se mogli zavoljo pregréh staršev 40 lét po pušavi potíkati, takó dolgo namreč, de so strohnéle trupla njih očetov po pušavi.

„Lažnjive usta dušo umoré,“ pa tudi telo kterikrat.

Ktero lepo čednost posnemajmo v Jozvatu in Kalebu ?

47. *Nespoštovavic sabote. Strahovanje puntarjev. Aronova palica ozeleni.*

Enkrat so Izraelci našli človeka, ki je derva pobiral sabótin dan. Perpeljejo ga pred Mozesa in Arona in pred vso množico, ter ga zaprejo v ječo, ker niso vedili, kaj ž njim storíti. Gospod pa je rekel Mozesu: „Ta človek mora umreti.“ Tedaj so ga zunaj šotorja peljali, in vsa množica ga je s kamenjem posula, kakor je bil Bog ukazal.

* Čez nekaj časa se sprêjo iz Levjeviga rodú: Kore, Datan in Abiron, in še 250 Izraelskih sinov, zoper Mozesa in Arona, ter rekó: „Vsa občina je sveta, in Gospod je med njimi: zakaj se vidva vzdigujeta nad Gospodovo ljudstvo?“ Mozes, to slišati, se je na svoj obraz vergel, in rekel Koretu in vsi derhali: „Jutri bo Gospod na znanje dal, kateri de so njegovi.“ Zavoljo tega ukaže Koretu in vsim, ki so bili ž njim, naj jutri kadilnice vzamejo, de bodo v Svetišu kadilo zažigali.

Datana in Abirona pa ni bilo bliz. Mozes ju drugi dan pokliče; pa nista hotla priti, in sta ga zaničevala. Mozes gre s starašini k šotoram, in na božje povelje ukaže, de naj vse ljudstvo beží od šotorov Koretoviga, Datanoviga in Abironoviga, tudi naj se ničesar ne dotikajo, kar je njih, de se ž njimi kje v greh ne zamotajo. Na to jim reče: „Po tém bote spoznali, de me je Bog poslal: Ako ti ljudje umerjó z navadno smertjo, me ni poslal Gospod. Ako pa Gospod kej noviga stori, de se zemlja odpre in jih požre, bote spoznali, de so Gospoda prekljinjali.“ Komaj je zgovoril, kar se puntarjem

pod nogami zemlja razpoči, in jih požre z njih šotori in premoženjem vred. Vsi pričujoči Izraelci so bežali na krič pogrézvanih, rekoč: „De kje tudi nas zemlja ne požre!“ Ob ravno tistim času je oginj spod neba udaril, in končal unih 250, ki so kadilo zažigali.

Drugi dan pa je vsa množica mermrala zoper Mozesu in Arona, in so rekli: „Vi dva sta pomorila ljudstvo Gospodovo.“ Ker je punt vstal in hrup rassel, sta Mozes in Aron bežala v sveti šotor. Oblak je pokril šotor, in Bog je rekel: „Bežita zmed te množice; zdajci jih bom pokončal!“ Na obraz se veržeta, in Mozes reče Aronu: „Vzêmi kadilnico, teci hitro k ljudstvu in môli zanj, kazin se že perčenja.“ Aron je tekkel med množico, katero je že oginj popádal, je daroval kadilo, in stojé med mértvimi in živimi za ljudstvo prosil; in kazin je nehala. Končanih pa je bilo 14,700 brez unih, ki so bili končani v Koretovim puntu.

Bog je hotel ljudstvo še bolj očitno prepričati, de je On sam Arona in njegov rod v vikši duhovstvo izvolil, in je rekel Mozesu: „Vzêmi palico od sleherniga rodú, in vsakteriga ime zapiši na njegovo palico, in jih položi v šotor zavéze. Kteriga zmed njih bom zvolil, njegova palica bo ozelenéla.“ Mozes je položil pálice v snidnico pred skrinjo zaveze. Drugi dan, ko pride, je vidil, de je Aronova palica bila ozelenéla, pognala, cvétla in mandelne dozoríla. Vsak rod je zopet dobil svojo palico. Gospod pa je Mozesu rekel: „Nêsi nazaj Aronovo palico v snidnico; naj se ondi hrani v znamenje nepokojnih Izraelovih otrók, de nehajo njih tožbe zoper mene, in de ne umerjó.“

1. Neposvečevanje nedélj in praznikov je silno velika pregreha, in Bog jo oostro kaznuje. 2. Duhovni so božji namestniki na zemlji; toraj so jim verni spoštovanje in pokoršino dolžni. Puntati se zoper njé je grozna hudobija.

48. * *Mozesova in Aronova nezaupnost.* *Bronasta kača.*

Izraelcam je zopet enkrat vode zmanjkalo. Na božje povelje sta Mozes in Aron ljudstvo pred skalo zbrala, in Mozes jim reče: „Poslušajte puntarji in neverni! Ali vam bova mogla iz te skale vode dobiti?“ Udaril je po tem dvakrat na skalo, in je privrelo veliko vode iz nje, de so pili ljudje in živina. Mozes in Aron sta bila namreč zavoljo hudobije ljudstva nekoliko nezaupna, če bo Bog vode iz skale dal, ali ne. Toraj jima je Bog napovedal, de tudi oná ne bota šla v obljubljeni deželo, ter je rekel: „Ker mi nista verjela, ne popeljeta téh ljudi v deželo, ktero jim bom dal.“ Aron je bil kmal potlej umerl, in vse ljudstvo je po njem žalovalo.

Drujikrat, ko so še zoper Boga in Mozesa goderjali, je Bog poslal ognjenih kač med nje. Pikale so jih, in zlo veliko jih je od tega umiralo. Pridejo k Mozesu in prosijo: „Grešili smo, de smo govorili zoper Gospoda in zoper tebe; prôsi, naj nam odvzame kače.“ Mozes prôsi, in Bog ukaže narediti brončeno kačo, in jo kviško na ogled razpeti; kdor od kače pičenih bo pogledal vanjo, de bo ozdravljen.“ Mozes jo naredi, in v znamenje vzdigne; in kateri koli so bili vpičeni, in so jo pogledali, so bili ozdravljeni.

1. „Ognjene,“ to je, silo strupene kače. 2. Brončena kača v pušavi je bila podoba *Jezusa Kristusa* na križu. Kdor z vernim očesam na-nj pogleda, bo ozdravljen od pika peklenke kače. Jan. 3, 14. 15.

Bog je neizrečeno svet in pravičin; le malo je bil podvomil Mozes nad božjo besedo, že mu je Bog kazni napovedal.

49. Mozesovi poslednji ogovori, in smert.

Perbližal se je čas, de je tudi Mozes mógel svoje ljudstvo zapustiti. Pred njegovo smertjo mu je Bog ukazal, de naj vpričo veliciga duhovna in vse množice na Jozvata roko položi, in mu svojo čast zroči. Mozes je to storil, in Jozva je bil za njim vojvoda Izraelcam. Na to jim je veliko perserčnih naukov dal. Rekel jim je memo družiga :

„Lejte, jez moram v ti pušavi umreti, in ne pojdem čez Jordan. Vi pa pojedete čez-nj, in prejéli bote lepo deželo v last. Tak se tedaj vári, o Izrael, de ne pozabiš zavéze Gospoda, svojiga Boga, nikdar. Spomni se cele poti, po kateri te je Gospod 40 let po pušavi vodil, te nasítval in redíl, kakor oče svojiga sina.“

„Zdaj tedaj, o Izrael! kaj hoče tvoj Bog od tebe? Poslušaj, Izrael! *Gospod naš Bog, je edin Bog. Ljubi Gospoda svojiga Boga iz vsiga svojiga serca, iz vse svoje duše, in iz vsih svojih moči.* In vse njegove besede naj bodo v tvojim sercu: perpoveduj jih svojim otrokam, in premišljuj jih, kedar v svoji hiši sediš, in kedar si na popótovanji, kedar se vlégaš, in kedar vstajaš.“

„Nikdo zmed tvojih naj se ne znajde, de bi védeže popraševal, ali copernika: ker vse to Gospod sovrázi. *Preroka, kakor mene, bo Gospod, tvoj Bog, obudil: njega poslušaj.*“

„Če glas Gospoda, svojiga Boga, poslušáš, in vse njegove zapovedi spolnuješ, blagoslovljen boš v mestu, blagoslovljen na polji: blagoslovljen bo sad tvojiga telesa, sad tvoje dežele, sad tvoje živine; blagoslovljen boš, ko domú prideš, in ko od dóma greš. Ako pa nočeš poslušati glasú svojiga Gospoda, bo v vsih rečeh prekletstvo nád-te peršlo. Na pričo pokličem dans nebó in zemljo, de sim pred vas djal življenje in smert, blagor in gorjé. O izvóli si vendar življenje, de živiš, ti in tvoji nastopniki!“

Po tem je Mozes duhovnam in levitam postavo zročil, ki je bila v bukvah spisana, in jim je rekel: „Vzemite té bukve, in deníte jih k skrinji zaveze. Vsako sedmo leto pa, ob prazniku šotorov, berite besede te postave vpričo vsiga Izraela, de tudi njih otroci slišijo, ter se bojé Gospoda, svojiga Boga.“

Mozes še blagosloví ljudstvo, vzame slovo od njih, in gre na goro Nebo. Z nje mu pokaže Gospod vso obljubljeno deželo in reče: „Ta je dežela, ki sim jo obljubil Abrahamu, Izaku in Jakopu. Z očmi jo vidiš, va-njo pa ne pojdeš.“ In ondi je umerl Mozes, 120 let star. Ves Izrael je 30 dni za njim žaloval.

1. Mozes, kakor sam priča, je bil podoba tistiga praviga ediniga preroka, kateri je učenik in luč sveta. 2. Zlo se moramo greha varovati: Mozes je en sam krat pokazal nezaupnost do Boga, in toraj ni šel v obljubljeno deželo.

Ktere Mozesove besede naj vikši keršansko zapoved obsežejo?

50. Izraelci gredo v obljubljeno deželo.

(1460 pred Kr.)

Po Mozesovi smerti je Jozva peljal Izraelce proti obljubljeni deželi, kakor je Bog bil zapovedal. Naprej so duhovni skrinjo zaveze nesli; vse ljudstvo je za njimi šlo. Pridejo do reke Jordana, kteriga struga (vodotok) je bila do verha polna. Ko v Jordan stópijo, se je voda razločila; kar je je bilo zgorej, se je nakopčila, kakor gôra; kar je je bilo pa zdolej, je odtêkla. In vse ljudstvo je šlo po suhi strugi na uno stran. Dokler je ljudstvo čez Jordan šlo, so duhovni s skrinjo zaveze v sredi struge na suhim stali; po tem so šli z njo na uno stran. Vzeli so tudi iz struge, kjer so duhovni stali, dvanajst kamnov, ter so postavili znamenje v spomin, de se je bila reka Jordan pred skrinjo zaveze razdelila. Ko je bilo vse opravljeno, se je voda vderla, in je tekla, kakor popréd. S tem čudežem so bili Izraelci vnovič v veri v živiga Boga poterjeni, in Jozvata so spoštovali in se ga bali, kakor nekđaj Mozesa. Všotorili so se v Galgali per Jerihi. Ondi so prvič

veliko noč obhajali, in jedli od sadú obljubljene deže. Mana je zdaj nehala.

V deželi pa so prebivali malikovavci, ki so celó lastne otroke malikam žgali. Le ti so se v svojih mestih z visocimi zidovi zavarovali, in niso terpéli, de bi se Abrahamov zarod v deželi razširil. Tode, Bog jih je zavoljo njih nagnusnih pregreh kaznoval, in je Izraelcam zmago nad njimi dal.

Jeriho je bilo uterjeno mesto (terdnjava) in dobro obrambano zoper Izraelce. Bog pa reče Jozvatu: „Lej, tebi v roke dam Jeriho. Pojdite, kar je vas vojakov, skoz šest dni po enkrat na dan okoli mesta. Sedmi dan pa naj duhovni vzamejo trobente, in gredó pred skrinjo zaveze, ter pojdite sedemkrat okoli mesta, in duhovni naj na trobente tróbjijo. Vse ljudstvo naj velik krič zažène: in zidovje mesta se bo do tál poderlo.“

Jozva je spolnil, kakor je Gospod ukazal. Hodili so šest dni, na dan po enkrat, okoli mesta. In ko so duhovni sedmi dan, sedmič okoli gredé, zatrobentali, reče Jozva vsim Izraelcam: „Vpíte, ker Gospod vam je mesto v last dal!“ Vse ljudstvo je vpilo, in trobente so bučale; in per ti priči se je zidovje poderlo, de je vsak šel naravnost v mesto od ondod, kjer je stal. Tako so predobíli mesto.

Prebivavci Kanaanske deže, kterim je bil Bog pravično kazen zavoljo strašnih pregréh odménil, so bili sčasama od Jozvata popolnoma premagani. Eden in trideset je bilo kraljev, ktere je požugal. Zadnjič je deželo razdélil med dvanajstere Izraelove rodove. Levjev rod je dobival desetino od vsih perdelkov deže, in torej ni dobil svojiga posebniga zemljiša; namesto njega so Jožefovi mlajši v dva rodova (Eprajm in Manase) razdeljeni nastopili. Levitje so samó 48 mést v deželi dobili, de so v njih prebivali, in njih okrájne, de so živino in dróbnico redili. Sv. šotor je Jozva v Siluntu (Silo) postavil. — Dežela je bila neizrečeno rodovitna; vsiga je bilo v obilnosti. Takó se je vse na tanko dopolnilo, kar koli je Bog obetal Izraelovim otrokam.

Čez dolgo časa se je bil Jozva zlo postaral. Vse ljudstvo skliče v mesto Sihem, jih opomni vnovič vsih velicij dobrót božjih, in ponovi zavezo med Bogam in med njimi: „Zvolite si dans — jim reče — komur mislite, de ste dolžni služiti; jest in moja hiša bomo Gospodu služili.“ Vse ljudstvo je odgovorilo: „Tega nikoli ne, de bi mi Gospoda zapustili! Gospodu bomo služili, ker On je naš Bog.“ V spomin te zaveze je Jozva postavil kamen, ter razpustil ljudstvo. Kmal potlej je umerl, 110 let star.

1. Jozva, čigar ime poméni Jezus — Odrešenik — je podoba Jezusova. Jozva je peljal Izraelce iz pušave v obljubljeno deželo; Jezus nas bo peljal iz pušave tega sveta v deželo večniga življenja. 2. Težavna pot skoz pušavo v obljubljeno deželo je bila podoba težavniga popotvanja skoz to življenje v deželo večniga pokoja. Tudi nam Bog daje na tem potu svoje postave, nas živí z nebeškim kruham, in napaja iz studenca svoje gnade.

S o d n i k i.

(1450—1095 pr. Kr.)

51. Gedeon.

Po smerti Jozvata in starašin, kateri so bili priče božjih čudežev, so že začeli Izraelci zopet hudo delati pred Gospodam. Boga so zapustili, se z nejeverniki družili, in služili njih malikam. Bog pa jih je zavoljo tega sovražnikom v roke dal; povsodi so bili od njih premagovani in hudo stiskani. Kedar so se pa boljšali in k njemu vernili, se jih je zopet usmi-

lit. Pošiljal jim je modre in serčne možé, kateri so jih otémali iz rok sovražnikov; *sodniki* se jim je reklo. Berž pa, ko je kak sodnik umerl, so se povernili v pregrehe še hujši, in niso jenjali od hudobij, ki so jih bili navajeni.

Ko so Izraelci zopet hudó delali pred Gospodom, jih je dal Madjancam v roke skoz sedem let. Veliko hudiga so perzadéli Izraelcam. Vsako leto, ko so Izraelci dosejali, perderó Madjanci, Amalečanje in drugi narodi v deželo, pokončajo vse, kar je zeleniga, živino pa seboj odženo, in ne tróhe živeža ne popusté. Sedem let so tako zdelovali. Izraelci grejo v sé, kličejo k Bogu za pomoč, in jo tudi sprosijo. Angel Gospodov pride k Gedeonu, ko je ravno pšenico veršil, jo pred Madjanci skriti, in mu napové, de naj gre nad Madjance in otmè Izraelce iz njih roke: „Jest bom s teboj — mu reče — in boš užugal Madjance kakor eniga samiga moža.“

Ravno je bila žetev, kar Madjanci in Amalečanje zopet udarijo čez Jordan. Gedeona pa Duh Gospodov obvzame, sklicuje Izraelce, in jih nabere 32,000 vojšakov. Gospod je pa rekel Gedeonu: „Preveč ljudi imaš seboj; ne bodo mu Madjanci v roke dani, de se ne hvali Izrael in ne pravi: „svojo močjo sim réšen: Kdor je strahljiv in boječ, verne naj se.“ In odšlo jih je 22,000 móż; le 10,000 jih je ostalo. Ali Gospod zopet reče Gedeonu: „Še je preveč ljudi; k vódi jih pëlji; ondi jih bom poskusil.“ Jih tedaj pelje. Kteri so vodo iz dlaní pili, jih je Bog ukazal posebej djati, in kateri so jo na tla sklónjeni pili, zopet posebej. Le 300 móż je vodo z dlanjo zajémalo, vsi drugi so sklónjeni pili. In Gospod reče: „S 300 možmi, ki so vodo serkali, vas bom réšil; vsa druga množica naj gre domú.“

Gedeon vse druge domú spusti, svojih 300 móż pa razdelí v tri trume, in da vsakimu trobento, prazin verč, in goreče bakle v verče. Reče jim: „Kar bote mene vidili storiti, tudi vi storíte.“ Bližajo se natihama Madjanskimu stanu, ki je v dolini bil, in ga ostopijo od tréh strani. Polnoč je bila, in vse je spalo. Gedeon gre k stanu, zatrobenta, razbije verč,

suče v levici gorečo baklo, z desnico derži trobento, ki je na njo trobil, in vpije: „Meč Gospodov in Gedeonov!“ Ravno tako vsi njegovi tovarši. Strah in groza spreleti sovražnike; vse vpije, túli in beží. Gospod je sovražnike zmédel, in samí med seboj so se morili. Možje Izraelovih rodóv pa so krog in krog krič zagnali, in begóče sovražnike podíli. Sila veliko Madjancov je bilo pokončanih, in cela vojska razkropljena.

Gedeon je bil po tem sodnik. Madjanci jih od tistihmal niso več nadlégovali, in dežela je imela 40 let mir, dokler je bil Gedeon sodnik.

1. Od Boga pošiljani *sodniki* so se zato tako imenovali, ker so ljudstvo zasliševali (sodili), in ga po božjim namenu vladali. De so od Boga poslani, so dalje še s tem skazovali, de so s prečudnimi zmagami ljudstvo iz sužnosti otemali. 2. Bog z majhnimi močmi velikrat čudno velike reči dopernaša, pokazati, de le Njemu se spodobi slava. 3. Ta zgodba živo kliče stiskanemu grešniku: „*Poboljšaj se, in zaupaj; Bog te bo otél,*“ Ravno tako Bog celim zatéranim narodam pomaga iz stiske, ako se poboljšajo.

52. Rut, Davidova predmáti (prédnica), in Bóc.

Ob času sodnikov enkrat vstane v Izraelu velika lakota. Néki móz iz Betlehema se zavoljo tega preséli v Moabsko deželo, unkraj Jordana. Njemu je bilo imé Elimelek, njegovi žéni Noema. Imela sta dva sinova. Čez nekaj časa umerje Elimelek, in 10 let potlej tudi njegova sinova, ki sta bila oženjena za Moabljankami. Eni vdovi se je reklo Orfa, drugi Rut. Noema se zdaj v svojo domačijo napravi, obé sinahi (ženi njenih ranjcih sinov) Orfa in Rut jo pa spremite.

Na potu je rekla Noema sinahama: „Vernite se na materin dóm; Gospod bodi ž vama milostiv, kakor ste vé bile z ranjcima in z menoj!“ Oné pa ste na glas jók zagnale in rekle: „S teboj pojdeva k tvojimu ljudstvu.“ Jima odgovori: „Vernite se, hčeri! pokaj bi z menoj hodile? Gospodova roka me je zadelala, pa vajna stiska bi me še bolj terla.“ Še hujši zajokate. Orfa vzame slovó od taše Noeme in se verne; Rut pa se ne da pregovoriti in reče: „Kamor koli pojdeš, grem tudi jest; in kjer se ti vstanoviš, se bom tudi jest. Tvoje ljudstvo je moje ljudstvo, in tvoj Bog je moj Bog. Na zemlji, ki bo tebe mrtvo sprejela, hočem tudi jest umreti in ondi pokopana biti.“ Noema ji ni več branila, in greste tedaj v Betlehem.

Noema in Rut ste peršle v Betlehem, ko so ravno ječmen želi. Rut reče svoji taši: „Če ukažeš, grem na polje klasje pobirat, ki za ženjci poostaja.“ Noema ji reče: „Le pojdi, hči!“ Rut gre in lávka. Bog je obernil, de je poberala po njivi premožniga moža, po imenu Bóc, ki je bil Elimelekové sorodnine (žlahte). Bóc pride k ženjcam in vpraša veliciga ženjca: „Čigava je ta deklica?“ Mu odgovori: „Moabljanka je, ki je z Noemo peršla iz Moabske dežele; prosila je, de bi sméla klasje pobérati, ktero poostane. Ze od dávi je na njivi, in ni kar nič šla domú.“

Bóc zdaj Ruti reče: „Slišiš, hči! ne hodi na drugo njivo; derži se le mojih dékel, in kjer bodo zéle, hodi za njimi. Sim že naročil hlapcam, de naj te nihče ne nadleguje; in pa, če boš žejna, pojdi k posodam, in pí vodo, ki jo moji ljudjé pijó.“ Rut ponižno odgovori: „Ódkodi mi je ta sreča, de per tebi milost najdem, in de se dobrotno ozreš na mene ptujko?“ Bóc odgovori: „Mi je bilo že povedano vse, kar si svoji taši storila po moževi smerti. Gospod ti poverni, in obilno plačilo prejmi od Izraeloviga Boga, ki si peršla k njemu.“

Ko je bila južina, jo pokliče Bóc k jedi. Jedla je, in še nekoliko za Noemo na stran djala. Po tem je precej vstala in dalje lavkala. Bóc pa je hlapcam

ukazal: „Verzite nalaš svojih snópov, in pustite jih, de je ne bo sram jih poberati.“ Je tedaj za njimi lavkala do večera. Zvečer otêpe klasje s cepički, in dobila je skorej tri polovnike ječmena.

Čez nekaj časa je rekel Bóc Ruti: „Vse mesto vé, de si pobožna ženska.“ In vzél jo je v zakon. Bog ji je dal sina, ki se mu je reklo Obed. Obed pa je imel sina Isaja; in ta je bil Davidov oče.

1. Sorodovince uči ta zgodba v lepi edinosti in prijaznosti med seboj živeti. „Lej, kakó dobro in prijetno je, kadar bratje v edínosti skupej prebivajo.“ Ps. 132, 1. — 2. *Zvestoba, pridnost in sramožljivost* so tri čednosti, Bogu toliko ljube, de jih plačuje večí del že na tem in zlasti na unim svetu.

Kaj naj se učijo premožni od Boca? Kaj ubogi od Rúte?

53. *Helijeva hudobna sina in Samvel, dobri sin. Skrinja zaveze per Filiščanih.*

Izraelci so imeli ob tem času snidnico v Siluntu (Silo), in Heli je bil véliki duhovin. Tje gôri so nosili vsi gospodarji po deželi pervino svojih céd in desetino svojih perdelkov: Bogu so jo darovali in daríne (daritne gôstje) obhajali.

Heli je imel dva sina; reklo se jima je Opni in Pinez. Bila sta hudobna otroka, ki jima ni bilo mar ne za Boga, ne za ljudi, ktere sta per darovanji motíla. Ljudje so namreč v Silunt hodili, Bogú klavnih darov darovat; oná pa sta s triroglatimi vilicami meso iz posod kradla, ko se je kuhalo. Tudi še srovo meso pred darovanjem sta s silo grabíla, in še druge hude reči skrivaje počenjala. Heli, že silo star, je vse vedil, kar sta hudiga delala. Svaríl

ju je z mehкими besedami, pa nista marala; hujši strah jima dati, je bil premehak. Taka perzanesljivost je pregrešna. Toraj pride k Heliju móž božji (prerok), in mu napové v imenu Gospodovim hude kázni: smert sinóv ob enim dnevu; nihče v njegovi hiši ne bo več starosti doživel; Heli bode zaveržen, in drugi véliki duhovin izvoljen, ki bo zvesto splo-
noval božjo voljo.

Ob tistim času perpeljeta Elkan in Ana Samvela, svojiga sinčika, k vélikimu duhovnu Heliju. Od Boga sta ga bila sprosila, in obljubo storila, de bo vse svoje dni Gospodu posvečen, ter v božji hiši stregel. Samvel je odrašal; ljubeznjiv je bil pred Bogam in pred ljudmi, ker je per Heliju zvesto Bogu služil.

Enkrat spi Samvel v šotoru Gospodovim, v katerim je skrinja zaveze stala. Sedmére lúči na zlatim svečniku so pred njó goréle. Heli je na drugim kraji néki blizo spal. Kar Bog zakliče Samvela. Samvel méni, de ga Heli kliče, vstane, gre k njemu in reče: „Lej, tù sim, ki si me klical.“ Heli reče: „Nisim klical; pojdi in spi!“ Samvel gre in zaspí. Gospod pa ga vdrugeč pokliče. Vstane, gre k Heliju in reče: „Lej, tù sim, ki si me klical.“ Heli zopet reče: „Te nisim klical, moj sin; pojdi in spi!“ Gospod pa Samvela vtretjič zakliče. Pride k Heliju, in Heli je spoznal, de je Gospod mladenča klical, ter mu reče: „Pojdi, in spi; če te še pokliče, reci: „Govôri, Gospod! tvoj služabnik sliši.“

Samvel zopet zaspí, in Gospod ga pokliče: „Samvel, Samvel!“ Samvel reče: „Govôri, Gospod! tvoj služabnik sliši.“ Tedaj mu reče: „Glej, vse bom nad Helijem spolnil, kar sim njegovi hiši žugal. Vedil je, de sinova nespodobno živita, pa ju ni strahoval.“ Za jutra pokliče Heli Samvela, in mu reče: „Kaj ti je Gospod govoril? Prosim te, nikar mi ne zakrivaj.“ Samvel mu je vse povedal in ni nič zatajil. In Heli je rekel: „On je Gospod; naj stori, kar mu je dopadljivo.“ Samvelu pa se je Gospod večkrat perkazoval v Siluntu, in vsi so spoznali, de je on resničín Gospodov prerok.

Kar je bil Bog Samvelu razodel, se je kmal spolnilo. Izraelci so šli nad Filistejce (Filiščane) v vojsko. Pa premagani so bili, in okoli 4000 je bilo pobitih. Starašini ljudstva rekó: „Vzemimo seboj skrinjo zaveze Gospodove, de nas obvaruje roke naših sovražnikov.“ Pošljejo tedaj po njo, in Helijevo sinova sta jo spremljala v stan (logar). Pa zopet so bili Izraelci otepèni; 30,000 pešcov je padlo, skrinja zaveze je bila zajéta, in oba Helijevo sina mervta. Heli to nesrečo zasliši, znák s stola pade, si zatilnik ulómi in umerje.

Filistejci so skrinjo zaveze nesli v svoj tempel v Azot, in so jo postavili poleg malika Dagona. Drugi dan za jutra pa je malik na ustih pred skrinjo zaveze ležal. Ga poberó in postavijo na njegovo mesto. Ali zjutraj družiga dné najdejo njegovo glavo in obé pestí odbiti na pragu; samó čok je bil ostal na svojim mestu. Verh tega je bil Gospod s hudo boleznijo udaril Azočane, njih polja so se jéle pokati, in miši so lezle iz njih. Velika zmešnjava je bila po mestu zavoljo sile mervtih. Zavoljo tega so rekli: „Skrinja Izraeloviga Boga ne smé per nas ostati.“ Začeli so jo po deželi okrog voziti. Pa kodar so jo peljali, je velika mervtvoja vstala, in njih jók se je razlegal v podnebje.

Vsi Filistejski poglavarji so sklenili in rekli: „Pošljite preč skrinjo Izraeloviga Boga; naj gre v svoje mesto, de ne pomorí nas, in našiga ljudstva.“ Zgodí se. Dvé dojéči kravi v vóz vprežejo, in skrinjo zaveze nánj denejo. Njini teleti so pa doma zaperli. In krave ste samé od sebe peljale skrinjo zaveze naravnost proti Izraelski meji; ne na desno, ne na levo zakrénile niste, desiravno ste teleti doma imele. Na Izraelski meji so ravno Betsamešanje pšnico želi. Ko vidijo skrinjo zaveze priti, se zlo razveselijo, in kravi Bogu v žgavin dar darujejo. Ker jih je pa veliko zmed njih skrinjo zaveze brez spoštovanja gledalo, jih je Gospod s smertjo udaril. Ljudstvo pa je žalovalo in reklo: „Kdo bo obstal pred Gospodam, tém takó svetim Bogam!“ Skrinjo

zaveze, ki je poprej bila v Siluntu, so zdaj peljali v Kariat-jarim.

Izraelci so bili še v oblasti Filiščanov. Samvel, ki je bil zdaj sodnik, reče vsim Izraelcam: „Ako se iz vsiga serca k Gospodu vrnete in ptuje bogove zmed sebe správide, bo vas otél iz roke Filiščanov. Zaverгли so tedaj Izraelovi otroci malike, in so samimu Bogu služili. Postili so se in rekli: „Zoper Gospoda smo grešili!“

Filiščani se zopet vzdignejo. Samvel pa je Bogu dar pernésel in klical k njemu za Izrael. Gospod ga je uslišal; poslal je strašno gromenje nad Filiščane, ter so bili otepêni in ostrašeni, de niso več hodili do Izraelske meje, dokler je Samvel živel.

1. „Komur se šibe škoda zdí, sovraži svojiga sina“ (Sir. 13, 24.), sebe in svojo hišo nesrečne storí. 2. Blagor serčnimu mladenču, kateri se hudobnim zgledam in mikanju k hudimu moško zoperstavi, kakor Samvel! 3. Šeptanje, sméh in druge nespodobnosti v cerkvi so móčno pregrešne zoper božje veličastvo. Take nespoštovavce božje hiše zadene hudó božja šiba prej ali poznej. 4. Nečast per skrinji zaveze je Bog tako ojstro strahoval; kaj bo še le s tistimi, ki *naj svetejšimu Zakramentu* z božjim ropam nečast storé!

K r a l j i.

54. Savl, prvi Izraelski kralj.

(1095 let pred Kr.)

Samvel se je postaral in svoja sinova Joela in Abija postavil sodnika. Sina pa nista bila, kakor oče. Iz lakomnosti se dasta podkupiti, in sta krivico delala. Izraelski starašini tedaj rekó Samvelu: „Glej, tvoja sinova ne hodita po tvojih potih: daj nam kralja, de nas sódi, kakor jih imajo vsi narodi.“ To govorjenje je Samvela žalilo, ker Bog sam je bil Izraelcam kralj. Ljudstvo pa je le tišalo. Bog Samvelu naznani, de naj jih pregovarja; ako ne pomaga, naj jim postavi kralja; poprej pa naj jim pravice oznani, ktere bo kralj imel nad njimi. Samvel je božje povelje spolnil; ljudstvo pa je vpilo: „Kralja hočemo imeti!“ Bog je tedaj njih željo dopolnil po čudnih potih.

Kiš, iz Benjaminoviga rodú, je imel sina po imenu Savl. Bil je dober mladenič, zmed vsih naj górgji, in za celo glavo višji od družih. Savl pride enkrat k Samvelu; in Bog reče Samvelu: „Glej, ta je móž, ki sim ti rekel, de bo moje ljudstvo gospodoval.“ Toraj mu Samvel púšico olja na glavo vlije in reče: „Lej, Gospod te je pomazilil kralja svojimu deležu“ (izvoljenimu ljudstvu). Ko se Savl na pot napravlja, mu Samvel oznani, kaj de se mu bo na poti pergodilo in reče: „Ako se té znamenja izidejo, tedaj spoznaj, de sim te na božje povelje pamazilil.“ Savl gre, in vse ga je na poti zadélo, kar mu je Samvel prerokoval; pa ni nič razglasil, de je pomaziljen.

Čez osem dni Samvel ljudstvo skliče, de naj si bo z vadljanjem (losanjem) zvolilo kralja. Zadélo je per vadljanji Benjaminov rod; in ko ta dalje vad-

lja, zadene Kiševo rodovino, med sinovi te rodovine pa Savla, kteriga je bil Samvel že pomazilil. Ko ljudstvo zvé, de je Bog Savla izvolil, so vsi vpili: „Žívi, kralj!“ (Slava kralju!) Le kar je bilo malo-pridnih, so ga zaničevali in rekli: „Nas bo kalj ta zamogel rešiti?“ in mu niso hotli daril pernesti, kakor drugi. Savl je pa molčal.

Kje en mesic potlej Amonjani mesto Jabes ob-ležejo, in so hotli slednjimu zmed prebivavcov desno okó izkopati. Prebivavci v toliki stiski po Izraelskih pokrajnah pomoči išejo. Njih sporočniki pridejo do Savla v Gabao, in svojo stisko vpričo ljudstva raz-ložé. Vsa množica, to slišati, je na glas zavpila in jokala. Savl ravno s polja gre za voléma. Ko zvé poročilo Jabešanov, se razserdi, oba vóla na kosce razséka, in razpošlje kosce na vse strani Izraela, rekoč: „Tako se bo godilo volam vsaciga, kdor se ne vzdigne, in ne gre za Savlam in Samvelam!“ Vse ljudstvo pergermi: bilo jih je 330,000 móž. Drugi dan udari Savl z množicami v Amonjanski stan, in takó pobije in razkropí sovražnika, de ni bilo dveh skupej najti.

Ko ljudstvo to vidi, je vpilo: „Kdo so tisti, ki so rekli: bo li Savl nas kraljeval? Vun ž njimi, de jih končamo!“ Savl pa je rekel: „Nihče ne bodi ta dan umorjen; zakaj dans je Gospod pomagal Izraelu.“ Takó si je Savl vsako serce naklonil. Vse ljudstvo se zbere v Galgalo, in ponoví volitev Savla pred Gospodam. Savl in Izraelci vsi pa so se zlo veselili.

1. Cesarji, kralji in vsi oblastniki so od Boga postavljeni; toraj smo jim *spoštovanje* in *pokoršino* dolžni. — 2. Maziljenje s sv. oljem je poménilo, de jim je Bog to visoko oblast dal, pa tudi moč dodelil, ljudstvo v *modrosti* in *božjim strahu* vladati. Olje namreč ima lastnost, de *svitlobo* in *moč* daje.

Kaj vidimo lepiga nad Savlam?

55. Savl zaveržen; David pomaziljen.

Srečno se je vojskoval Savl zoper vse Izraelove sovražnike, in je zmagal, kamor se je obernal, dokler je bil Bogu pokórin. Pa zavoljo visoke časti se je prevzel, in sreča v vojski ga je lakomniga storila. Bog mu je bil po Samvelu ukazal na Amalečane udariti, njih posestvo pokončati, in nič ne perhraniti za se. Kralj je sovražnika premagal, pa naj lepši čede je za se perderžal; le kar je bilo slabi-ga, je pokončal. Samvel mu očita nepokoršino; kralj pa se izgovarja in reče: „Ljudstvo je naj lepših ovc in goved perhranilo, jih Bogu darovati.“ Samvel mu odgovori: „Hoče mar Gospod žgavnih in klavnih darov, in ne veliko več, de smo pokorni? Boljši je pokoršina, ko klavin dar; nepokoršina je kakor greh malikovanja. Ker si tedaj Gospodovo povelje v né-mar pustil, te je Gospod zaverigel, de ne boš kralj.“

Namesto Savla je Bog izvolil *David*a, naj mlajšiga zmed Isajevih sinov. Samvel pride na božje povelje v Betlehem, in povabi Isaja in njegove sinove k daritvi, zmed njih kralja zvoliti. Isaj perpelje pred Samvela sedem sinov; Samvel pa je rekel: „Nobeniga zmed teh si Gospod ni izvolil; so li ti tvoji sinovi vsi?“ Isaj odgovori: „Naj manjši je še; — ovce pase.“ Samvel reče: „Perpelji ga.“ Ko je peršel, reče Bog Samvelu: „Vstani, in pomazili ga; on je tisti.“ Samvel ga je tedaj v kralja pomazilil, in Duh Gospodov je od tistiga dné vedno v njem prebival.

Savla pa je Duh božji zapustil, in hudi duh ga je nadlegoval od tistihmal. — David je znal lepo peti, in na harpo prijetne glase vbirati. Zavoljo tega ga je Savl na svoj dvor poklical, de naj bi na harpo vbiral, ter ga vedril, kedar bi ga hude misli obhajale. Savl je Davida zlo ljubil, in David je bil njegov opróda *).

*) Oproda, to je, vojak, ki je orožje nosil pred njim.

1. Bog prevzetniga s sedeža verže, in ponižniga ná-nj povzdigne. 2. Darovavec Bogu le mesó daruje; kdor je pa pokorin, mu daruje svojo lastno voljo. 3. Nepokoršina je zato malikovanju podobna, ker nepokornež svojo lastno voljo povzdigne nad božjo voljo, in jo takó rekoč móli. 4. Savlov huđi duh je bil težka serčna otožnost, ki mu jo je delal hudobni duh in huda vést. Ta otožnost se ga je vécsi takó močno lotila, de je bil ves stékel in besin.

56. *David in Goljat velikan.*

Filiščanje zopet pridejo z vojsko nad Izraelce. Stali so Filiščanje unkraj na hribu, njim nasprót pa Izraelci na drugim hribu; vmés je bila dolina. Tedaj pride velikan Goljat iz Filiščanskiga stana; šest kómolcov in dlan je bil visok. Brončén grebenjak je imel na glavi, in špirast oklep na sebi. Na nogah so mu bile brončene škornje, in na rami brončén škit, sulično toporiše pa je bilo kakor tkavsko vratilo. Táki se vstópi in vpije na Izraelce: „Izvolite zmed sé koga, naj se pride z menoj skusit. Če on mene ubije, bomo mi vaši sužnji; če pa jest njega premagam, bote vi nam služili.“ Po tem gre k svójcám, in reče: „Sim pá zabavljal dans Izraelski vojski: dajte mi koga — sim djal — naj se z menoj poskusit.“ Tako je ta Filiščan hodil jih zasramovat zjutraj in zvečer skoz 40 dni; Savi in Izraelci pa so se ga silnó bali.

Bili so na vojski tudi trije Davidovi naj starši bratje; David je pasel. Reče pa oče Isaj Davidu: „Pojdi v šotore do svojih bratov, ter prašaj, kakó jim je.“ David nese bratam živeža v stan in govori ž njimi; kar pride zopet Goljat, in zaničuje Izraelce. David, to slišati, vpraša: „Kdo je ta Filiščan, de vojsko živiga Boga zaničuje!“ Na to gre k Savlu, in mu reče: „Jest grem, in se bom skusil s Fi-

liščanam.“ Kralj ga odgovarja, de je še prešibik. David pa mu reče: „Jest, tvoj služabnik, sim leva in medvéda umoril; ravno taka se bo godilo temu Filiščanu.“ Savl mu tedaj reče: „Pojdi, in Gospod bodi s teboj!“ Kralj ga obleče v svoje lastno oblačilo: déne mu na glavo brončén grebenjak, ga opné z oklepam, in opaše z mečem. David poskuša, in reče: „Táki ne mórem hoditi,“ in vse od sebe déne. Vzame svojo pálico, si zbere pet gladkih kamničev iz potoka, in jih dene v torbo; vzame fračo in gre naproti Filiščanu.

Goljat, ko vidi Davida, ga zazramuje, in reče: „Sim kálj pes, de prideš s pálico nád-me? Le pojdi lés, bom tvoje meso dal pticam podnebja, in zverinam zemlje.“ David pa mu odgovori: „Ti greš nád-me z mečem, s súlico in škitam; jest pa grem ná-d-te v imenu Boga Izraelskih vojsk, ktere si ti zasramoval današnji dan.“ Goljat se požène proti Davidu; David pa vzame urno kamnič iz torbe, in ga s fračo v Filiščana zadegá. Kámen ga je na čelo zadél, se mu zasádil, in Filiščan se je na obraz na zemljo zvernil. David k njemu plane, njegov meč izdère in mu glavo odséka. Filiščanje, to viditi, prestrašeni zbežé. Izraelci pa so jih podíli, in veliko zmed njih pobili.

Napuh gre pred pogubo, in prevzetnost pred padam (Preg. 16, 18.). Bog pa svojo mogočnost v šibkih skazuje.

57. Savl sovraži in preganja Davida.

David pernese po bóju Goljatovo glavo pred Savla. In žené iz vsih mest so s pévskimi trúmami, z bóbní in zvončkuljami kralju napróti perpéle. Pésem se je začela z besedami: „Jezero jih je pobil Savl; David desét jezer.“ Savla so te besede hudo razkačile, in je rekel: „Davidu so jih 10,000 dale,

meni 1000; kaj mu še manjka, razun kraljestva?“ Od tistiga dné ni več Davida z dobrim očesam pogledal.

Drugi dan pride zopet hudi duh v Savla. David mu je, po navadi, na harpo brenkal; kralj pa súlico vánj zazêne, ker ga je mislil ž njo k steni perpéti. Tode David se je umaknil. Savl je zmiram bolj spoznával, de je Bog z Davidam; toraj se ga je bal, in ga je vùn no vùn sovražil. Pošiljal ga je na vojsko zoper Filiščane, de bi ga kônc bilo; sam mu je večkrat po življenji stregel, in tudi svojimu sinu Jonatanu, in svojim hlapcam je ukazal, Davida končati. Ali Jonatan je bil z Davidam še le prijazno zavezo sklênil, in ga je močno ljubil, kakor samiga sebe. Vse nevarnosti mu je odkril, in per Savlu, svojim očetu, je zanj govóril. Savl mu je celó perségel, de David ne bo umorjen; in takó je bil David zopet per kralju v milosti, kakor poprej.

Pa vojska s Filiščani se ponoví. David gre, in jih grozno veliko pobije. V Savlu pa jéza in nevošljivost oživí, in zopet hoče Davida umoriti. David se mu umakne in beží iz dvora. Jonatan pa, če je tudi sam zavoljo njega v nevarnosti bil, mu je zvest ostal, in mu vse nevarnosti razodel.

Enkrat, ko je David pred Savlam béžal, ga je bil duhovin Ahimelek sprejél. Savl pa je zavoljo tega ukazal Ahimeleka, družih 84 duhovnov, in še veliko ljudi in nedolžne živine pokončati. David se je mogel tedaj vedno po samotah skrivati, in ni si bil življenja svest.

1. Nevošljivost in sovraštvo umorité vse pošteno občutje v sercu. 2. Resnična prijaznost je le med bogoljubnimi, kakor sta bila David in Jonatan. Hudobneževa prijaznost pa je zvijačna in samopridna.

58. Davidova perzanesljivost. Savlova smert.

David je imel večkrat perložnost Savlu škodovati, nobenkrat pa mu ni kej žaliga storil. Enkrat je Savl s 3000 vojšaki Davida po naj hujših sterminah zalezoval, kodar le divje kozé lazijo. Ondi gre Savl v neko votlino. V znotrajnim votline pa so bili David in njegovi tovarši skriti. Reko tedaj Davidu: „Glej, peršel je dan, ki ti je Gospod rekel: Tvojiga sovražnika ti bom dal v roke.“ David natihama stópi k Savlu, mu odreže kós plajša, in reče: „Tega nikoli ne, de bi jest nad-nj svojo roko stegnil, ki je od Gospoda pomaziljen!“ Ko je Savl iz votline šel, ga David pokliče, in mu reče: „Glej, Gospod te je bil v jami v moje roke dal; jest pa sim ti porzanesel. Poglej tukaj kós tvojiga plajša!“

Savl se na glas zjoka, in reče: „Ti si pravičnisi od mene: Ti si mi dobro storil, jest pa sim ti s hudim povračeval. Gospod naj ti poverne, kar si dans nad menoj storil.“ Savl je šel domu, David in njegovi tovarši pa v svoje varne kraje.

Drugikrat je Savl zopet iskal Davida s 3000 možmi. David pride na tihim v tisti kraj, kjer je bilo Savlovo prenočiše. Čuti, de vsi sovražniki spijo, gre z Abizajem, vojvodam, in najde Savla v šotori spat. Njegova sulica je bila per glavi v tla zasajena, in vse je krog njega spalo. Reče Abizaj Davidu: „Dans ti je Gospod tvojiga sovražnika v roke dal; s sulico ga bom k tlam perbodel.“ David reče: „Nikar ga ne môri! Kdo bo roko stegoval nad Gospodovim pomaziljencam brez greha? Vzêmi sulico in pitno kupo z-od glave — pa pójdiva!“ Nobeden ni spazil, temuč vsi so spali, ker Gospod je bil poslal na-nje omotico, ko se je to godilo.

David pride na berdo, zakliče Abnerja, Savlo-
viga vojvoda, in reče: „Pokaj ne varuješ svojiga
Gospoda, kralja? Poglej, kje je králjeva sulica, in
pitna kupa?“ Savl je spoznal Davidov glas in reče:

„Grešil si; verni se, moj sin David! Nikdar več ti ne bom žaliga delal!“ David je šel svojo pot, Savi pa domú.

Vnovič planejo Filiščanje nad Izraelce. Izraelci se z njimi vojskujejo; tode bežati so začeli, in veliko zmed njih je bilo pobitih. Filiščanje se zaženo na Savi in njegove sinove, ter mu pobijejo Jonatana in še dva sinova, njega samiga pa hudo ranijo. Savi, v strahu, de bi ne peršel sovražnikom v roke, popade svoj meč in se nanj natakne. — Táki le je rad konec nevošljivosti in častilakomnosti!

David je zvédil smert Savi in Jonatana, je stergal svoje oblačilo, se jokal, in je bil silno žalostin.

1. Tudi krivični kralji ostanejo pravi po božji milosti posvečeni vladavci, in ne smé se jih podložniška roka dotakniti. 2. Davidova zmaga samiga sebe je bila še bolj moška, kot zmaga nad Goljatam, velikanam. 3. Strašin je pogosto konec nevošljivosti, sovraštva in napuha! Kaj nevošljivec je ubil svojiga brata, Savi nevošljivec in napuhnež pa samiga sebe.

Imenitnost Izraelskiga ljudstva pod Davidam in Salomonam.

59. David, pobóžni kralj.

Absalom puntar. Semej prekljinjevavec.

Po Savlovi smerti je bil David kralj. Trideset let je bil star, ko je začel kraljevati, in je kraljeval 40 let.

David je šel v Jeruzalem nad Jebuzeje, ki so tisto okrajno v lasti imeli, jih je premagal in predobil

grad Sijon. V njem si je stanovanje zbral, in ga je imenoval Davidovo mesto. — Pravičin kralj je bil David, in vsim je pravico delal. Slišali so pa Filištejci, de je David za kralja pomaziljen, in vsi nadnj pridejo. Ali David je premagal nje, in veliko družih narodov. Toraj je slovelo njegovo imé po vsih deželah. V svoji slavi pa David tudi zaróda poprejšnjiga kralja ni pozabil. Ukazal je prašati, če je še kdo iz Savlove hiše živ, de bi mu milost skazal. Njegov služabnik mu pové, de Mifibošet, Jonatanov sin, še živí, kateri je bil hrom na nogah. David ga reče poklicati, ga vzame h kraljevi mizi za vselej, in mu Savlovo premoženje da.

Na hribu Sijonu je David napravil šotor za skrinjo zaveze, ktera je bila še v Kariatjarimu. Po tem vzame 30,000 zbranih móž, in vzdigne se vse ljudstvo, ter gredo po njo. Naložili so jo na nov vóz; harpe in citre, bobni, zvončkulje in cimbele so se pred njo razlégale. Okoli Davida je sedem trumpevcov bilo; in kolikorkrat so se šest korakov premaknili, je David vola in ovna v dar zaklal. On sam, vesel v Bógu, je poskakoval in pél pred skrinjo zaveze na vso moč. Med petjem in trobentanjem so jo tedaj pernesli, in postavili v šotor. Po tem David veliko darov Gospodu oprávi, in blagosloví vse ljudstvo v imenu Gospoda vojenstva (vojsknh trum). Tudi je dal med ljudstvo razdeliti, za vsaciga posebej, hlebčik kruha, pečene govédine, in crenja na olji iz pšenične moke. In zvolil je levite, de so per skrinji zaveze po versti čuli dan na dan.

David je tudi želel Gospodu *hram* ali *tempel* zidati, in je bil veliko zlata in družih rečí za-nj perpravil. Obljubo je storil, ne počivati, dokler ne najde prostora za *Gospodovo hišo*. Bog mu je pa po preroku Natanu naznanil, de tempel bo še le njegov naslednik zidal, njemu pa je obljubil, de bo *iz njegoviga rodú izšel večni kralj, čigar kraljestva ne bo konca*, to je, *Odrešenik*.

V božjo čast je David tudi svete pesmi ali psalme pél, v kterih je iz božjiga navdajanja veliko pre-

rokoval od *Zveličarja sveta*, kterimu je bilo iz njegoviga rodu priti, in čigar kraljestva ne bo konca:

„Pred Njim se bodo perklanjali *Etijopejci*; kralji
„iz *Tárza in otókov* mu bodo darov darovali; kralji
„iz *Arabije in Sabe* bodo daril pernesli.“

„Jez sim červ, in ne človek: ljudém v zasmehovanje, in zaničevanje ljudsko. *Vsi, ki me vidijo, se mi posmehujejo, in z glavo majajo. Derhal hudobnih me je obdala: roke in noge so mi přebodli, moje oblačila med se razdelili, in za mojo obleko vadjali.*“

„Gospod je perségel, in ne bo mu žal: *Ti si Duhovin rekomaj po redu Melkizedeka.*“

* David, desiravno poprej ves po volji božji, se je bil vender že poznejši leta enkrat hudo pregrešil s prešestvam, in smertjo nedolžniga Urija. Pa obžaloval je, in ves čas življenja je pokoro delal. Bog ga je zopet sprejél v svojo prijaznost, tode poslal mu je hude šibe.

Absalom, Davidov sin, je veliko ljudstva na svojo stran spravil, in se je spuntal nad očeta, ter se dal kralja razglasiti v Hebronu. David je mogel tedaj s svojimi še zvestimi iz mesta čez potok Cedron bežati. Bós in z zakritim obrazam je šel góri v Oljsko goro, in se je jokal. V ti nadlogi pride še Semej, iz Savlove rodovine, začne kralja kleti in kamne za njim lučati, in reče: „Pojdi le vùn, pojdi, kervoželjnik! ti hudobnež!“ Abizaj ga je hotel umoriti; tode David ni pustil, in je rekel: „Morebiti se Gospod ozre, in mi poverne dobriga za to današnje preklinjanje.“

Absalom vzame Jeruzalem v last, in gre z vojsko za Davidam čez Jordan. David mu svojo vojsko nasproti pošlje; ukaže pa Joabu in vsim vojvodam: „Ohranite mi mladenča Absaloma!“ Boj se vname. Davidova vojska je premagala, in padlo je do 20,000 móž. Absalom je na mezgu bežal pred Davidovimi vojšaki. Mezeg pod velik košat hrast perdirja, in Absalom je za lasé na njim obvisel. Mezeg se je pa spod njega zmuznil. Joab to zvé, vzame tri sulice,

gre, in z njimi prebode Absaloma. Ker je pa še s hrasta viséč vtriplal, perteče deset mladenčev, po njem mahnejo, in ga umorijo. Truplo v gojzdu v veliko jamo veržejo, in naneso nad-nj prav veliko grobljo kamenja.

K Davidu pa pride sporočnik, in reče: „Dobro oznanilo pernesem, moj gospod in kralj!“ Kralj popraša: „Je li dobro mladenču?“ Mu odgovori: „Kakor se je mladenču zgodilo, naj se zgodi sovražnikom mojiga Gospoda.“ Kralja, ko je to slišal, je velika žalost spreletéla. Jokal se je, in klical: „Moj sin, Absalom! Absalom, moj sin! O de bi pač jest mogel na mestu tebe umreti!“ In takó se je zmaga vsimu ljudstvu v žalost spremenila; zakaj vse je reklo: „Kralj žaljuje za svojim sinam.“

Davidu nazaj gredočimu naproti perteče Semej, ki ga je poprej preklinjal, in prosi odpušenja. In David mu je perzanesel, in persegel, de ne bo umorjen.

David se je bil ostaral, in je rekel: „Salomon, moj sin, bo za meno kraljeval.“

Sadok, duhovin, in prerok Natan sta tedaj, na Davidovo povelje, Salomona pomazilila v Izraelskiga kralja. Na to sta zatrobila, in vse ljudstvo je zavpilo: „Bog živi kralja Salomona!“

Pred smertjo skličé David še vse Izraelske kneze in veljake, jim pové, de bo Salomon Bogu hišo zidal, in reče: „Vas tedaj opomnim vpričo našiga Boga: spolnajte vse zapovedi Gospodove. Ti pa, moj sin Salomon! spoznavaj Boga, svojiga očeta, in služi mu z radovoljnim duham; ker Gospod vidi vsim v serce, in vé vse misli. Ako ga išeš, ga boš našel; če ga popustiš, te bo zavergel vékomaj. Ker te je tedaj Gospod izvolil, de mu postaviš svetišé; bodi serčin, ter zdelaj ga.“ Tadaj je David umerl, in je bil pokopan v Davidovim mestu.

1. Velike in imenitne so bile Davidove dela; nad vse je bil pa per njem *strah božji* in *serčna dobrota*. S tema lastnostima si je zaslužil božji blagoslov. 2. David je Semejevo preklinjanje v

pokoro obernil; tako tudi mi storimo, ko nas sovražniki nadlegovajo. 3. Puntar zoper starše je hujši, ko zver. 4. „Kralji iz Tarza,“ to je, iz daljnih dežel. 5. David, objokan v Oljsko goro gredoč, je podoba Jezusova.

Kteriga visociga praznika sv. cerkve nas opomni slovesno prenašanje skrinje zaveze? — Kakšno mora tudi naše zadržanje biti per obhodih (procesijah)?

60. Salomon, modri Izraelski kralj.

Davidov naslednik je bil Salomon, njegov sin. Salomon je Boga ljubil, in je živel po opominovanji svojiga očeta Davida. Gospod se mu toraj po noči v spanji perkaže, in reče: „Prôsi, kar hočeš, dal ti bom.“ Salomon odgovori: „Ti, o Gospod! si me postavil kralja namesto mojiga očeta Davida; pa mlad sim še, in ne vém kaj in kako? In tvoj služabnik je v sredi naroda, ki si ga izvolil, brezštevilniga naroda. Daj tedaj svojimu služabniku *modro serce*, de bo prav sódil to ljudstvo, in razločil dobro od hudiga.“

Prijetna je bila Bogu ta prošnja, in mu reče: „Ker to prosiš, in ne dolziga življenja, ne bogastva, ne hudiga svojim sovražnikom, ampak *modrosti*; glej! storim ti, kar si prosil, in ti dam modro in umno serce, de ga ni bilo tebi enaciga pred teboj, in ga ne bo za teboj. Pa dam ti tudi, kar nisi prosil — bogastvo namreč, in slavo. In če boš po mojih potih hodil, kakor tvoj oče: ti bom dal tudi dolgo življenje.“

Tiste dni pridete dvé žené pred kralja. Ena reče: „Gospod! prošnjo imam. Jest in ta le žena v eni hiši stanujeve. Razun naju ni bilo nikogar per nama v hiši. Nocoj je pa umerl otrok tej ženi; v spanji ga je zadušila. Po noči vstane natihama, vzame meni spijočiga mojiga otroka; svojiga pa, ki je

bil mertev, k meni déne. Ko zjutraj vstanem, najdem, de je mertev. Ko ga pa per bélim dnevu bolj oglédam, razložim, de ni moj.“ Una žena reče: „Ni tako ne, kakor praviš; tvoj otrok je mertev, moj živí.“ Zopet nasprot reče poprejšnja: „Lázeš; moj otrok žíví, tvoj je mertev.“ Takó ste se prepirale pred kraljem. Kralj reče: „Pernesíte mi meč!“ Pernesó mu ga. Reče: „Presekajte živiga otroka na dvoje, in dajte ga pol tej, pol uni.“ Žena, ki je žíví sin bil njén, reče kralju: „Prosim, gospod! dajte uni živiga otroka, nikar ga ne moríte.“ Smilil se ji je namreč, ker je bila njegova mati. Una pa reče: „Ne bodi ne moj, ne tvoj; razdelí naj se!“ Iz tega je spoznal Salomon, ktera je prava mati, in je rekel: „Dajte prvi živiga otroka, nikar ga ne moríte, zakaj ta je njegova mati.“ Izraelci so slišali to sodbo, in so se bali kralja, ker so vidili, de je božja modrost v njem.

1. *Bogoljubnost in strah božji* sta podpora kraljevih sedežev in blagoslov narodov. 2. Z molitvejo se sprosi modrost, pa tudi vse časne dobrote. Išimo pa „naj popred božjiga kraljestva in njegove pravičnosti,“ in Bog nam bo tudi časnih dobrót navergel. Mat. 6, 33.

61. Salomonov tempel.

Četerto leto je začél Salomon Gospodu svéti hram (tempel) zidati na hribu Mórja. Obrís tempelna per tléh je imel podobo svetiga šotora; je bil namreč razločen v *dvor* in *svetišèe*, svetišèe pa v *sve-to* in *presveto*. Dvor pred svetišèm je bil na dvoje razdeljen, v zunanji in znotranji ali duhovski dvor, v katerim je bil altar za žgavne darove. V obéh je bilo veliko pohištev in stanic, v katerih so duhovni in leviti za čas duhovniga opravila stanovali. Svetišèe je bilo iz zrezaniga kamnja sozidano, znotraj in zunaj s cedrovimi deskami obito. Med svetim in pre-

svetim je bilo drago pregrinjalo. V svetim je bil z zlatam prevlečeni kadilnik (kadilni altar), deset zlatih svečnikov, deset pozlačenih miz, in še veliko druge posode iz čistiga zlata. V presvetim je bila skrinja zaveze, in zraven nje sta stala dva z zlatam prevlečena keruba. Slednji je eno perutnico nad skrinjo razprostiral, druga je do stene ségla. V svetim in presvetim so bile vse stene z izrezanimi kerubi, drevesi in cveticami opisane, in vse s čistim zlatam prevlečene. Tla so bile z zlatam vložene, vrata z zlatam obvečene, celò žebliji so bili zlati. Sedem let so delali, prejden so ga dodelali.

Kadar je bil tempel dodelan, zbere Salomon vse starašine in pervake rodov, skrinjo zaveze iz Sijona v tempel pernesti. Duhovni zadenejo skrinjo zaveze, in jo neso. Salomon in vsa množica je šla pred njó, in gredé so darovali ovc in volov, de jih ni bilo ne céniti, ne prešteti. Leviti so vbrali in igrali na cimbale, harpe in citre; 120 duhovnov je trobilo na trobente. In péli so na ves glas, de se je deleč razlégalo: „Hvalíte Gospoda, ker dober je On, in njegovo usmiljenje terpi vékomaj!“ Duhovni skrinjo zaveze postavijo v presveto pod perute kerubinov. Ko vùn pridejo, se je razgernil oblak po Gospodovi hiši. In Salomon jim reče: „Gospod je govoril, de hoče v oblaku stanovati.“

Salomon zdaj gre k altarju, poklékne, razpne roke proti nebesam, in začne moliti: „Gospod Izraelov Bog! ni ga boga tebi enaciga ne v nebesih, ne na zemlji. Ako te nebó, in pa nebó in nebó ne obseže; te bo kálj ta hiša, ki sim jo postavil? Tode, o Gospod, moj Bog, imej oči odperte nad to hišo, ki si od njé govoril: Ondi bo moje imé. Usliši molitev svojiga služabnika in svojiga ljudstva Izraela, kader koli bodo na tem kraji molili; uslišuj jih na svojim sedežu v nebesih, in bodi jim milostljiv.“ Salomon odmóli vse slovesne molitve, kar šine oginj z nebés, in zažge žgavne in klavne dari. Vsi Izraelci se na zemljo veržejo, ter molijo in hvalijo Gospoda. Potem Salomon vstane, blagosloví vse ljudstvo, in šli so domú z veselim sercam. — Bog se Salomonu

vnovič razodene, in mu reče, de je uslišana njegova molitev, de bo vsak čas v tej posvečeni hiši, in de bo poslušal njih molitev.

Salomon je tudi za se velikolépin kraljev dvor napravil, kateri je imel veliko staniš in móstovžev. V sodnišnici je bil sedež (tron) iz slonove kosti, in ves z zlatam oblečen. — Zidal je tudi več terdnjavskih mést, in vse mesta je vterdil (s terdnjavami obdal). Kraljeval je čez vse kralje od reke Evfrata do Egiptovskih mej; po vsih stranéh je mir imel, in slehern je sedel pod svojo tertó in smokvo várn — brez strahú.

1. Salomonov tempel je bil podoba naših cerkev, v katerih je *Bog in Človek Jezus Kristus v presvetim Zakramentu* živ pričijoč; bil je tudi podoba sv. matere katoliške cerkve sploh. 2. Veselje nad božjimi hišami imeti, k njih olepšanju pripomoči in v njih s sveto gorečnostjo moliti, je čast kristjana in posebna gnada: prosimo Bogá za njo! 3. V svitlim oblaku se je Bog Izraelcam razodeval: zdaj se je ta oblak po tempelnu razgernil.

Kteriga praznika sv. cerkve nas opomni posvečevanje Salomonoviga tempelna?

III. Izraelska slava zatemni.

62. Razdeljenje kraljestva in malikovanje.

(975 pred Kr.)

Salomon je bil, v bogastvu in modrosti, imenitniši od vsih kraljev na zemlji. Iz vsih narodov so hodili ljudje, njegove modrosti poslušat. Sabejska kraljica pride, vidi Salomonov tempel, darove, ki so

jih pernašali, in vse bogastvo in veličastvo njegovo. Sapó ji vzame, ter reče: „Res je, kar sim slišala v svoji deželi od tvojih dél in tvoje modrosti; tode, nisim jim verjéla, ki so mi perpovedovali, de sim sama peršla, in s svojimi očmi vidila; in sim prepričana, de mi pol ni bilo povedaniga.“ In blagrovala je celo hlapcam, ki so imeli vedno priložnost, Salomonovo modrost slišati, ter hvalila Izraeloviga Boga, ki je Salomona na prestol (tron) posadil.

Salomon se pa per vsim bogastvu in veličastji ni čutil v resnici srečniga. „Ničesar nisim svojim očém odrekel, in svojimu sercu nisim branil, vse radosti vživati, in se veseliti. Pa vidil sim, de vse pod solncam je nepopolnama, vse je nečimerno in nepokoj duše;“ tako je sam spoznal.

Ko je pa Salomon že star bil, je začél Boga zapušati, in mu ni več z vsim sercam služil. Še v malikovanje je zašel, in je malikam hrame (tempelne) zidal. Nejeverske ženske so mu bile serce spridile. Milost božja ga zdaj zapusti, in njegova svitlost zatemnuje. Bog mu strahovanje napové in reče: „Ker si to storil, in nisi spolnil moje zaveze, in mojih zakonil, ktere sim ti dal, *bom razderl tvoje kraljestvo*, in ga bom dal tvojimu hlapcu.“ Le en sam rod, mu Bog obljúbi, de bo še ostal njegovimu sinu, „*zavoljo Davida in zavoljo Jeruzalema*.“ In takó se je rés zgodilo. Veliko sovražnikov se je vzdignilo zoper Salomona, in tudi Jeroboam, njegov služabnik. Po Salomonovi smerti je deset rodov od Roboama, njegoviga sina, odstopilo, in so k Jeroboamu perstopili. Novo kraljestvo so napravili, ki se mu je reklo *Izraelsko*, in je imelo véliko mesto *Samarijo*. Samo rod Juda, z Benjaminovim sklenjen, je Roboamu zvest ostal. Temu kraljestvu se je reklo *Judovsko*, z vélikim mestam Jeruzalemam. Bilo je veliko manjši od uniga.

Jeroboam ljudstva ni pustil v Jeruzalem v tempel; vlil jim je dvé zlati teléti, in je rekel: „Glej, Izrael! to sta tvoja bogova, ki sta te iz Egiptovske dežele izpeljala.“ Ljudstvo je tedaj malikovalo. Hude vojske ste ti dvé kraljestvi skoraj vedno imele

med seboj. Kralji, Judovski in Izraelski, razun nekterih, so bili le hudobni. Ljudstvo je lezlo v nevednost; zmiraj manj je bilo praviga češenja božjiga. Bóljšat kralje in ljudstvo, je Bog svete možé pošiljal, ki se jim je *preroki* reklo.

1. Vsa posvetna sreča človeka vender ne more zadovoliti; še le k napuhu in razuzdanosti ga napeljuje, in móti, de ne skerbí za svojo večno srečo. Toraj je „boljši malo v *strahu Gospodovim*, kot veliki zakladi, ki ne nasitijo.“ Sir. 15, 16. — 2. „*Zavoljo Davida in zavoljo Jeruzalema*,“ ima tudi vikši pomen, to je: „Zavoljo Zveličarja in njegove Cerkve.“ Kako lepó je Bog še zmiram skerbil za Judovsko ljudstvo, de so se njegove obljube nad njim spolnile! Izraelsko kraljestvo je bilo pozneje za vselej razderto; Judovsko je ostalo, kar se bo pozneje vidilo.

Bog obudi prerokov.

a) Kraljestvo Izrael.

63. Prerok Elija.

Ahab kralj je storil več hudiga v Izraelu, kot vsi njegovi spredniki. Verh družih pregréh si je nejeverko Jezabelo ženo vzél, in je v velikim mestu Samarii maliku Balu (solncu) tempel zidal, in log zasadil.

Bog pošlje k Ahabu preroka Elija, kateri mu napové: „Kakor živí Gospod Izraelski Bog, pred čigar obličjem stojím, de ne bo té leta ne rose, ne dežja, dokler jest ne porečem.“ Prerok na to móli, in ni bilo dežja tri leta in šest mescov. Eliju pa Bog reče: „Idi od tod na jutrovo, in perkri se per potoku Karitu; sim orlam ukazal, de naj te ondi pre-

živijo.“ Elija gre. Ondi so mu orli nosili kruha in mesa zjutraj in zvečer; vodo je iz potoka pil.

Sčasama se je studenic usušil, ker ni bilo dežja. Gospod mu toraj reče: „Idi v Sarepto na Sidonsko; tam sim vdovi zapovedal, de naj te redi.“ Elija se napravi, in gre. Pa vdova je bila uboga, in že ni imela družiga, kot pést móke v predalu, in bitvico olja v verču. Elija je v božjim imenu oboje takó namnožil, de ni pošla ne moka, ne olje do tistiga časa, ko je Bog zopet dež poslal. Zbôlel pa je bil vdovin sin in umerl. Elija kliče k Bogu: „Gospod, moj Bog! prosim, naj se verne duša tega otroka v njegovo telo.“ Gospod ga je uslišal, in otrok je oživel.

Tretje leto Bog reče Eliju: „Pojdi, in pokaži se Ahabu; bom rekel deževati na zemljo.“ Elija gre. Ahab mu pride napróti in reče: „Si ti tisti, ki Izraela nadlégva?“ Mu reče: „Izraela ne nadlégvam jest, ampak ti, in hiša tvojiga očeta, ker ste Gospodove zapovedi v némar pustili, in za báli (maliki) potegnili. Vender pošlji zdaj k meni vse Izraelce na Karmelsko goro, in tudi 450 balovih prerokov, in 400 prerokov, ki so po logih, in živež dobivajo od Jezabeline mizé.“ Ahab jih vse skliče na góro. Elija tedaj pred vse ljudstvo stópi in reče: „Doklej še bote omahovali na obé platí? Ako je Gospod Bog, deržite se njega: če je pa bal bog, se tega deržite.“ Vse ljudstvo je molčalo. Elija dalje govori, in reče: „Zmed Gospodovih prerokov sim sam jest še; balovih pa je 450. Dajte nam dva junca. Uni naj si eniga zberó, razkosajo, in na germado zložé; ognja pa ne pod njo: jest bom pa družiga junca vzél in na germado zložil; ognja pa ne bom djal pod njo. Potlej kličite svoje bogove; jest pa bom svojiga Gospoda klical. Kteri Bog se z ognjem oglasi, tisti bódi *Bog*.“ Vse ljudstvo je vpilo: „To je narbolji svét.“

Balovi preroki prvi zakoljejo junca, in pravijo. Po tem skačejo okoli altarja, in kličejo v eno mero od jutra do poldné: „Bal, usliši nas!“ Pa ni ga bilo glasu slišati, ne odgovora. Opoldne sejim

Elija posmehuje, in reče: „Glasneje vpite; sej je on bog! morebiti je v pogovoru, ali na pótú, ali pa še spi; zbuditi se mora.“ Vpili so tedaj še glasnejši, in se po svoji šegi z nožmi in sulicami bodli, de jih je kri polivala. Takó so se spakovali do popoldné; pa vse je bilo zastonj.

Zdaj pa Elija vse ljudstvo k sebi pokliče, postavi altar, naredí okrog prostorno prekopo (graben), razséka junca, ter ga zloží na derva. Po tem reče trikrat po štiri čebre vode pernesti, in politi ž njo dar in derva. Voda se je ocejala ob altari, in prékopa je bila polna vode. Ko je bil že čas večerni dar opraviti, perstópi Elija k altariju in móli: „Gospod, Bog Abrahamov, Izakov in Jakopov! pokaži dans, de si ti Izraelov Bog, in jest tvoj služabnik; in de sim vse to po tvojim povelji storil. Usliši me, Gospod! usliši me, de to ljudstvo spozná, de si ti Gospod, in se k tebi oberne.“ Kar šine oginj z neba, ter sežge dar, derva in kamne; še perst in vodo povžije, ki je bila v prékopi. Ljudstvo, to viditi, se je na obraz verglo, in molilo: „Gospod, On je Bog! Gospod, On je Bog!“ Elija jim zdaj reče: „Prímite balove preroke, in nobedin njih naj ne uide.“ Popadli so zapeljivce, in vsi do zadnjiga so bili pokončani.

Elija gre po tem na verh Karmela, se k zemlji sklóne in móli. Svojimu hlápcu je pa rekel: „Pojdi, in poglej proti morju.“ Sedemkrat gre gledat, in sedmič je vidil, de je meglica, kakor človeška stopinja, iz morja vstajala. Elija mu reče: „Pojdi, in reci Ahabu: „Naprézi svoj vóz, ter idi doli, de te dež ne vjame.“ Neutegama je nebo od oblakov zatemnélo, veter je vlékel, in privrészal je velik dež. Ahab se je toraj napravil, in šel v Jezrahel.

1. Lažnjive preroke in goljufe vselej božji serd doseže, kakor balove pope. 2. Preroki so z besedo in zgledam ljudi k pokori budili, in na prihodnjiga Odrešenika spominjali, kteriga podoba so ravno s tem oni sami bili. 3. Elija je imel od sv. Duha prepričanje, de bo Bog poslal oginj na njegovo daritev. De se je čudo z ognjem še bolj razodelo, je

Elija ves altar z vodo polil. 4. Karmelska gora je per morji.

Kolikokrat se v ti zgodbi razodeva prečudna moč molitve pravičniga?

64. *Greh in kazin Ahaba in Jezabele.*

Nabot je imel nograd poleg Ahaboviga poslopja. Ahab mu reče: „Daj mi svoj vinograd; ti dam za njega boljiga, ali pa denarjev, kolikor je vredin.“ Nabot se je branil, ker je Mozesova zapoved prepovedovala prodajati déjšino očétov. Ahab se ves serdit domú verne, z zobmi škriplje, se verže na posteljo, obraz v steno oberne, in nič noče jesti. Jezabela, njegova žena, zvé od njega, kaj de je, in mu reče: „Vstani, jej, in daj si mir; jest ti bom Nabotov vinograd dala.“ Najme na tó dvé krivi priči, ki ste pričale po krivim, de je Nabot Boga in kralja klél. Toraj ga ukaže k smerti obsoditi, in kamnjati. Po Nabotovi smerti gre Ahab, in se polastí njegoviga vinograda.

Elija prerok pa mu naproti pride, in mu reče: „To govori Gospod: Tam, kjer so psi Nabotovo kri lizali, bodo tudi tvoje kri lizali. Jezabelo bodo pa žerli na Jezraelskim polji.“ — Dvé leti potlej je bil Ahab na vojski smertno ranjen. Na vozu ga domú peljejo, in kri iz ran políva njega in voz. Zvečer je umerl. Ko so voz v ribniku zmivali, so psi njegovo kri lizali, kakor je bil Gospod napovedal. — Poznejših kraljev eden, Jehu, se napravi v Jezrael. Jezabela zvé, de pride, se nališpa in per oknu gleda, ko se kralj v grad pelje. Kralj jo vidi, in zavpije služabnikom, ki so bili okoli nje: „Verzíte jo doli!“ Jo veržejo, in ves zid se je z njéno kervjo oškropotal. Konjske podkove pa so jo do konca sterle. Po jedi reče kralj, po nji pogledati, de bi jo pokopali, — pa razun čepine, rok in nog nič ne najdejo. Vse drugo so bili psi pojedli. Jehu je tudi pokončal vse balove pope, in poderl njegove hrame in znamnja.

1. Grozovitne hudobije že na tem svetu ojstra kazin doletí. 2. Preroki so z veliko serčnostjo kraljem in ljudstvu naravnost resnico pravili, in se niso ustrašili ne terpljenja ne smerti. Nosili so ojstro haljo iz kože ali dlake, ter ljudstvo že z zunanjim ogledam k pokori budili.

65. Prerok Elizej.

Prerok Elija je bil v viharji z zemlje vzét. Na ognjenim vozu z ognjenimi konji se je proti nebesam peljal. Njegov naslednik je bil Elizej. Elijev duh je v njem bil, in tudi on je velike čudeže delal.

Elizej je prebival v Jerihi. Jerihunci mu tožijo, de je voda v mestu spridena in zemlja nerodovitna. Elizej verže soli vanjo, in reče: „To govori Gospod: Popravit sim to vodo, in v prihodnje ne pride po nji ne smert, ne nerodovitnost.“ In zgodilo se je po njegovih besedah.

Elizej gre enkrat iz Jerihe v Betel. Otroci mu pridejo iz mesta naproti, ga zasmehujejo in vpijejo nad njim: „Pojdi gôr, plešic! pojdi gôr, plešic!“ Elizej se na nje ozre, in jim zažuga v imenu Gospodovim. Dva medveda kar neutegama planeta iz gojzda, in jih raztergata 42.

Uboga vdova je prosila Elizeja pomoči zoper posojevavca, kateri ji je hotel oba njena sinova sužnja storiti, ker mu ni mogla plačati. Elizej jo praša: „Koga imaš v svoji hiši?“ Je rekla: „Nič drugiga ne, kakor malo olja.“ Elizej ji ukaže, de naj si od vsih svojih sosedov sprosi veliko praznih posod na pósodo; potém naj se zakléne s sinovama v hišo, in naj tisto malo olja vliva v vse prazne posode. Zena gre, začne olje v posode vlivati, in napolni ž njim vse posode. Na to gre Elizeju povedat, kaj se je zgodilo. On pa ji reče: „Prodaj olje, in verni svojimu posojevavcu; ti pa in tvoja sinova živite od ostanka.“

* Naman, Sirskega kralja véliki vojvoda, in bogat mož, je bil góbov. Per njem je služilo Izraelsko dekle. Le-tá reče nekiga dne Namanovi ženi: „Oh, naj bi bil moj gospod per preroku v Samarii, gotovo bi ga očistil gób.“ Naman, to zvediti, se napravi k Elizeju, in vzame seboj 10 talentov srebra, 6000 zlatov, in deset praznjih oblačil. Pride tedaj in obstojí pred vráti preroka s konji in z vozmi. Elizej mu poročí: „Pojdi in okópaj se sedemkrat v Jordanu, ter boš očíšen.“ Naman je bil hud, in reče: „Sim mislil, de bo vùn k meni peršel, v imé svojiga Boga klical, in me ozdravil. Niste li boljši Abana in Farfara, reki Damaški, od vsih vod v Izraelu?“ Oberne se, in se serdit proč napravlja. Hlapci pa k njemu stopijo, in mu rekó: „Óče, ko bi ti bil prerok kej težkiga naložil, bi bil gotovo storil; koliko bolj pa, ker je le rekel: skópaj se, in očíšen boš.“

Na to gre, se skóplje v Jordanu sedemkrat, in očíšen je bil od gób. Potlej se verne k preroku, in reče: „Zdaj vém, de ga ni boga na vesoljnim svetu, razun Izraelskiga. Prosim te, prejmi darilo od svojiga hlapca!“ On pa je rekel: „Kakor živí Gospod, pred katerim stojím, de ga ne vzamem.“ In desiravno mu je zlo ponujal, prerok vender ni hotel nič vzeti. Naman zaterdi, de ne bo več malikam, ampak le samo pravimu Bogu daroval, in odide.

Gijeci, Elizejev hlapec, pa za Namanam teče, in mu reče: „Moj gospod me je do tebe poslal, in sporočí: Ravno kar sta peršla k meni dva preroška učenca; daj jima talent srebra, in dvojno pražnično obleko.“ Naman mu pa da dva talenta in dvojno oblačilo. Gijeci pride zvečer domú, denarje in obleki skrije, in gre k preroku. Elizej ga praša: „Od kod prideš, Gijeci?“ Je odgovoril: „Tvoj služabnik ni bil nikamor šel.“ Elizej pa je djal: „Mar nisim bil v duhu pričujoč, ko ti je mož z voza naproti peršel? Si dobil srebra in oblačil; pa tudi Namanove gobe se bodo tebe prijele, in ostanejo nad tvojim zardam vùn no vùn.“ In Gijeci je šel spred njega že ves bél gób kakor snég.

Cez nekaj let je Elizej umerl. Ravno tisto leto Moabski roparji v deželo pridejo. Možje so nékje ravno merliča nesli; ko ugledajo roparje, merliča veržejo v Elizejev grob, in zbežé. Ko se je merlič Elizejevih kostí zadel, je oživel in vstal.

1. Popravljenje vode s solijo je bilo podoba keršanskiga blagoslovljenja vode, per katerim se voda z blagoslovljeno solijo očisti od moči hudobniga duha. 2. Starim, slepim, kruljevim, ali drugači nadložnim ljudém smo dolžni prijaznost in usmiljenje skazovati. Toraj gorjé otrokam, kateri take ljudi zasmehujejo! 3. Damask je bilo véliko mesto na Sirskim, v katerim so bili malikovavci, ne Judje. 4. „Lakomnost je korenina vsih hudobij“ (1.Tim. 6, 10.). Gijecita je zapeljala k gerdi laži in goljufii! 5. Zavaljo storjene krivice tudi nasledniki velikrat morajo terpeti, ne le sam krivičnik. 6. Izraelci so imeli tako narejene grobe, de so se odperli, ter se je lahko do trupla prišlo.

Ktero lepo čednost vidimo nad Elizejem? Ktero še večí milost, kot telesno zdravje, je zadobil Naman?

66. * Prerok Jona.

Ninive so bile veliko mesto, tri dni hodá v okrog; pa prebivavci so bili silo hudobni. Bog ukaže preroku Jonu, ki je tisti čas živel, de naj gre Ninivljanam pokoro oznanovat. Jona pa se napravi, in hoče pred Bogam bežati, de bi ne šel v Ninive. Gre tedaj v primorsko mesto Jope, dóbi barko, ki je bila v Tarzis napravljena, plača brodníno, in gre va-njo.

Bog je pa obudil siln vihar na morji, in barka je bila v névarnosti se potopiti. Brodnarji so vpili, vsak je v svojiga boga klical, in robo so metali iz barke, de bi ložji bila. Jona je pa na dnu barke spal. Vikši brodnar gre k njemu, in mu reče: „Ka-

ko moreš tako terdo spati? Vstani, kliči k svojimu Bogu; morebit se nas usmili, de ne poginemo.“

Brodnarji pa rekó med seboj: „Dajmo vadjati (losati), de zvemo, zakaj nas je zadela ta nesreča.“ Mislili so si namreč, de bi utegnil kak velik hudodelic med njimi biti, ker je tak vihar. Vadjajo, in Bog je naklonil, de je Jona zadelo. Rekó mu: „Povej nam, od kod nam je ta nesreča? Kaj je tvoje delo? Kam greš? Kteriga naroda si?“ Jim reče: „Hebrejic sim, in častim Boga nebeškiga, kateri je morje in suho vstvaril.“ In povedal jim je, de beží pred svojim Bogam. Brodniki so se na to silno balí, ter so rekli: „Kaj si to storil? Koga nam je s teboj početi, de morje odleže?“ On pravi: „V morje me verzite, in morje bo odleglo; ker vem, de je zavoljo mene ta vihar nad vas peršel.“ Brodniki še veslajo proti suhimu; pa se ni dalo, ker morje se je kopičilo, de so jih valovi zagrinjali. Primejo tedaj Jonata, in ga v morje veržejo. Kar na enkrat je morje utihnilo od svoje ihte. Velik strah pa je brodnarje obšel, in darovali so pravimu Bogú, in mu obljube delali.

Bog je naklonil, de je peršla velika morska riba, in je Jonata požerla. Tri dni in tri noči je bil Jona živ v terbuhu ribe, in je k Bogu molil. Gospod pa je ribi zapovedal, in ga je nepoškodovaniga iz sebe na suho vergla.

Zdaj mu Bog vnovič zapové, de naj gre v Ninive pokoro oznanovat, in Jona gre. Dan hoda gre nótri v mesto, in vpije: „Se 40 dni, in Ninive bodo pokončane!“ Ninivljani so v Boga jéli verovati, napovedó post, in vsak, bodi velik ali majhin, se v rasovnik (spokorno obleko) obleče. Tudi kralj stópi s sedeža, obleče rasovnik, v pepel séde, in ukaže po Ninivah razklicati: „Slehern naj se spreoberne od svojih hudobnih potov, in od hudobije svojih rok. Kdo vé, morebiti se Bog potolaži in odpustí, de ne poginemo!“ Ko so se tedaj poboljšali, se jih je Bog usmilil, in jim perzanesel nesrečo, ktero je bil zažugal.

Jona gre iz mesta, in čaka, kaj bo z njim Bog storil. Kedar vidi, de je Bog mestu perzanesel, ga je nejevolja obšla, in je želel umreti. — Bal se je namreč, de ga bodo imeli za lažnjiviga preroka. — Gospod Bog pa da, de nad Jonovo glavo zrasede kloščevina (neko pleme buč), ki mu je senco delala. To je bilo Jonatu zlo prijetno. Drugo jutro pa da Bog červa v kloščevino, ki jo je spodjédel, de je usahnila. Solnce izhaja, Bog pošlje žgoč véter, in Jonata je takó močno v glavo žgalo, de je skor medlel. Vnovič si voši smert. Gospod pa mu reče: „Tebi je žal za kloščevino, ki je nisi ne sadil, ne redil: in Jez bi Ninivam ne perzanesel, v katerih je nad sto in dvajset jezer ljudi, in toliko živali?“

1. Ninive so bile véliko mesto na Asirskim. 2. Tarzis ali Tarteš je bilo, kakor nekteri razlagajo, na Španjolskim, 1000 ur deleč od Niniv. Pa kdo bo pred Bogam ubežal, bodi še tako deleč? 3. Ríba, ki je bila Jonata požerla, je bila, mende, *morski pes* (haj). Pravi se mu tudi morski risat ali človekožerec. Je do 30 čevljev dolg, in ima (kar novi prigodki pričajo) toliko žrelo, de zamore človeka požreti, in nepoškodovaniga iz sebe vreči. 4. Tridnévno mudenje Jonata v trebuhu ribe je bilo podoba tridnevniga Jezusoviga počivanja v grobu, in njegoviga vstajenja tretji dan (Mat. 12, 40). 5. Molitev, post in pokora zamore tudi naj hujši kazni odverniti; to vidimo nad Ninivljani. 6. Ko so bile Ninive otete, je bil Jona žalostin, ker je mislil, de bi Bog zdaj utegnil Izraelce zavreči, in ajdam v roke dati; zakaj Asirski narod je bil obiln in močin.

Asirska sužnost.

67. Konec Izraelskiga kraljestva.

(722 pred Kr.)

Izraelski otroci so neprenehama v Boga grešili. Klical jih je po prerokih: „Vernite se od svojih prehudobnih potov, in spolnite moje zapovedi!“ Pa bili so še le terdovratniši. Zvezde na nebu so po božje častili, malikovali, sinove in hčere maliku Molohu žgali, se z vedeževanjem in vražami pečali, ter hude prehude reči počenjali.

Gospod se je nad njimi razserdil, in je dal vsih deset Izraelovih rodov sovražnikom v oblast. *Salmanasar*, Asirski kralj, vdari v deželo, in *Ozea*, Izraelski kralj, se mu je podvergel, in mu davke opravljal. Ko je pa Asirski kralj zvedil, de se *Ozea* hoče spuntati, de bi mu davkov ne dajal, je peršel nad *Samarijo*, jo je tri leta oblegal in predóbil. Izraelci so bili na Asirsko v sužnost gnani, in po mestih razdeljeni. Takó je bilo konec Izraelskiga kraljestva za vselej, 254 let po ločenji od Judoviga rodu.

V mesta po Izraelu je Asirski kralj nasélil prebivavcov iz svojiga lastniga kraljestva. Ker se pa niso Boga bali, ter hudobno živeli, pošlje Bog med nje levov, ki so jih tergali. Toraj ukaže kralj kteriga zmed vjetih Izraelskih duhovnov v deželo nazaj poslati, de naj jih uči Boga spoznati, ki so ga Izraelci častili. To se zgodi. Pa, če so tudi praviga Boga častili, so vender poleg tega tudi poprejšnjim malikam služili.

1. Moloha so malikovali za boga natóre ali stvarjenih reči. Obrazili so ga po človekovo z juncovo glavo. Otroke so mu na razbeljene roke pokladali, ter jih neusmiljeno sežgali. 2. Asirski naseljenci so se od véliciga mesta „*Samarija*“ imenovali *Samarijanje*. Gnusno ajdovšino so z judovskimi še-

gami mešali; toraj so jih Judje še hujši sovražili, kot ajde same. Ščasama so ajdovstvo popustili; vender so pa nekteere vraže ohranili. Iz sv. pisma so le pet Mozesovih bukev sprejéli, in terdili, de je Bog njih hrib Garicim sebi v češenje odločil.

68. *Božja previdnost nad Tobijem in njegovim sinam.*

Ob času Asirske sužnosti je živel pobožni Tobija. Tudi on s svojo družino je bil v sužnost v Ninive odpeljan. Ze v Izraelu, ko je bil naj mlajši v svojim rodu, se on sam ni oskrnil z malikovanjem, temuč je v Jeruzalem hodil Boga molit. V sužnosti se on sam ni nobenkrat z ajdovskimi prepovedanimi jedmi ognusil. In vsak dan je ubogajme delil med révne Izraelce od vsiga, kar je imel. Ker je Bogu s celim sercam služil, mu je dal tudi per Salmanasarji milost najti, de je smel hoditi, kodar je hotel. Tobija je toraj vse sužne obiskoval, in jih tolažil v njih stiskah.

Salmanasarjev naslednik je pa sovražil Izraelce. Lakoto so terpeli, in velikrat se niso imeli s čem obleči. Veliko je bilo pomorjenih, in čez mestni zid pometanih, de so jih ropne ptice in druge zveri pojedale. Tobija je vsak dan hodil, jih tolažit, in je slehernimu po svoji zmožnosti pomagal, lačne je nasitoval, nage oblačil, pobite pokopoval. Kralj to zvé, in ukaže Tobija umoriti, in vse njegovo premoženje vzame. Tobija se mora tedaj s svojo ženó in sinam skrivati. Pa 45 dní po tém je bil kralj od svojih lastnih sinov končan; in Tobija se domú verne, in dobí zopet vse svoje premoženje. Zdaj začne vnovič, kakor poprej, mertve pobirati, jih v svoji hiši skrivati, po noči pa pokopovati.

Enkrat ves trudin pride od pokopovanja, se pod steno vleže in zaspí. Padlo mu je pa iz lastovčjiga gnjezda gorkiga lastovjeka v oči, in Tobija je oslé-

pel. To poskušajo mu je Gospod Bog naklonil, de je Tobija mlajšim zgled svoje poterpežljivosti zapustil, kakor nekdanj sveti Job. Kakor so nekdanj prijatli Joba zaničevali, tako tudi Tobijata njegovim rodovincem in znanim. „Kaj imaš zdaj od tega, de si ubogajme dajal in merliče pokopoval?“ mu oponašajo. Tobija jih je pa posvaril, in rekel: „Nikar takó ne govorite; zakaj svetniški otroci smo, in drugo življenje nas čaka, kteriga bo Bog tistim dal, ki mu vselej zvesti ostanejo.“ —

Ana, njegova žena, ga je s prejo preživila. Nekiga dne pernese domu kozlička, ki ga je prepredla. Ko Tobija njegov glas zasliši, reče: „Glejte, de bi kje ne bil ukraden! Dajte ga nazaj njegovimu lastniku; zakaj tatvine ne smemo ne jesti, ne dotakniti se je.“ Žena mu je to hudo očitala. Tobija je pa zdihoval, jokal in molil.

Tobija je mislil, de bo že kmal umerl. Toraj pokliče svojiga sina k sebi, in mu reče:

„Poslušaj, sin! besede iz mojih ust, in zasadi si jih terdno v dno svojiga serca:“

„Ko Bog mojo dušo k sebi vzame, pokopaj moje truplo. Spoštuj svojo mater vse nje žive dni; zakaj pomniti moraš, kaj vse je terpela zavaljo tebe. Kadar pa čas tudi njeniga življenja izteče, jo pokoplji zraven mene.“

„Boga imej v sercu vse svoje žive dni, in vári se, de kdaj v greh ne pérvoliš, in v némar ne pušiš zapoved Gospoda, našiga Boga.“

„Dajaj ubogajme od svojiga premoženja, in od nobeniga uboziga ne odvrčaj svojiga obličja; takó tudi Gospod ne bo odvernil od tebe svojiga obličja. Kolikor uterpiš, daj ubogajme. Imaš veliko, daj veliko; imaš malo, daj tudi maliga radovoljno. Zakaj veliko plačilo si (z milovšino) nakladaš za dan stiske.“

„Vári se, moj sin! vse nečistosti, in ne bo naj nikdar nič pregrešniga od tebe slišati.“

„Ne daj nikdar prostora napuhu, ne v sercu, ne v besedah; zakaj on je začetik vsiga pogubljenja.“

„Kdor koli ti kej dela, mu precej plačaj, in nikdar ne prideržuj najemnikoviga zaslužka.“

„Kar nočeš, de bi kdo tebi storil, tudi ti nikomur ne stóri.“

„Vsakrat prašaj za svet pametniga moža.“

„Hvali Boga vùn in vùn; in prosi ga, naj vlada tvoje pota.“

„Nič ne maraj, moj sin! ubožno sicer živimo; pa veliko dobriga bomo imeli, ako se Boga bojimo, se vsiga greha varujemo, in dóbro delamo.“

Še naznani Tobija svojimu sinu, de je svojimu rojaku Gabelu, ki je bil na Medjanskim v mestu Ragesu, dal deset talentov *) srebra. Da mu pismo, in naročí, de naj si vzame zvestiga tovarša, in gre k Gabelu po denarje.

Mladi Tobija odgovorí: „Kar si mi ukazal, oče! vse bom storil.“

Potem gre mladi Tobija vùn, in najde mladenčca, ki je stal prepasan, kakor de bi bil perpravljen na pot. Ni vedil, de je angel Rafael, ter ga je odgovoril: „Znaš pot na Medjansko?“ Mu je rekel: „Znam.“ In Tobija ga je za tovarša vzel. Vzame slovo od očeta in matere, in gresta.

Pervo noč sta ostala zraven reke Tigre. Tobija si gre noge umivat k vodi; kar se silna riba požene iz vode, in po njem hlastle. Tobija se ustraši, in zavpije. Angel mu pa reče: „Za plavute jo zgrabi, in k sebi potegni!“ Tobija jo tedaj izleče. Serce, žolc in jetra mu ukaže angel spraviti za zdravila; meso sta imela po póti.

Ko do nekiga mesta prideta, ga je angel peljal k Ragvelu, Tobijevimu sorodovincu. Ragvel je imel edíno hčer, *Saro*, pa veliko premoženja. Angel mu reče, de naj *Saro* per očetu snubi za ženo. Ragvel je vidil, de je Bog tako naklonil, de se hči, po *Mozesovi* postavi, v svoj ród omoži; toraj mu da hčer,

*) 1 talent srebra je 3000 srebernikov; 1 šrebernik (sikel) pa znese 30, po nekterih 40 do 48 kr. našiga denara. Tedaj bi bilo srebra nar manj 1500 gold.

in pol svojiga premoženja ž njo. Tobija per njem ostane; angel pa gre v Rages, in mu pernese denarje od Gabela.

Čez 14 dni se vsi proti domu podajo. Na pol poti angel in Tobija družino popustita, de počasi za njima gre; sama pa sta naprej šla. In angel Tobiju reče, slepimu očetu z ribnim žolcam oči pomazati, ko domú pride, ter bo spregledal.

Težko so Tobijevi starši perčakovali že sina. Mati je dan na dan ob poti na robu hriba posejala; kar ga enkrat od deleč ugleda, in gre Tobiju povedat: „Glej, sin gre!“ Oba mu naprót gresta, ga objameta in kušnetata, ter od veselja jok zaženeta. Zdaj so vsi molili, in Boga zahvalili. Na to je Tobija z ribnim žolcam očetu oči pomazal. V pol ure se mu je jela mreña lupiti, in Tobija je spregledal. Vnovič so Boga hvalili, in Tobija je bil zelo vesel, de je vidil svojiga sina. Sedem dni potlej je peršla tudi Sara, in vsa družina, živina, velbljudi (kamele) in vse blage in denarji za njim domú. Vsi so bili zelo veseli.

Tobija reče: „Kaj bomo dali unimu svetimu možu, ki je s teboj hodil?“ Oče in sin ga na stran pokličeta, in mu ponujata polovico vsiga, kar so seboj pernesli. On je pa rekel: „Hvalite Boga v nebesih, in dajajte mu češenje pred vsimi ljudstvi, ker On vam je svojo milost skazal. Ne bom vam več skrivnosti perkrival. Ko si s solzami v očéh molil, in mertve pokopoval, sim jest tvojo molitev pred Gospoda nosil. Ker si bil Bogu prijetin, te je mogla poskušnja uterditi. In Gospod me je zdaj poslal, de sim te ozdravil; ker jest sim angel Rafael, eden sedmerih, ki stojimo pred Gospodam.“

To slišati, se prestrašita, in se pred-nj na zemljo veržeta. Angel je pa rekel: „Mir vama; ne bojta se! Bog je hotel, de sim per vas bil; njega hvalite, in mu pojte. Viditi je bilo, de z vami jém in pijem; tode moja jed in pijača je nevidna. Pa čas je, de se vernem k njemu, kateri me je poslal. Vi pa hvalite Boga, in oznanujte njegove čuda.“ Ko je bil to izgovoril, jima je zginil spred oči. Oná sta se pa vergla na obraz, in sta tri ure Boga hvalila.

Tobija je še 42 lét vesel živel, in je umerl 102 let star. Vsi njegovi nasledniki so sveto živeli, ter so bili prijetni per Bogu in per ljudéh.

1. Nepokopan biti je bilo ob vsih časih velika nečast. Toraj je bilo veliko delo usmiljenja merliče pokopovati. 2. Zarés bogoljubin človek svojimu bližnjimu dobrote skazuje, če je tudi v smertni nevarnosti zavoljo tega, in še merličem skazuje spodobno čast. 3. „Otroci svetnikov,“ to je, otroci očetov, ki so imeli upanje boljšiga prihodnjiga življenja (Hebr. 11, 9. 10.). 4. Tobijevi lepi nauki imajo za vse čase vrednost in veljavo. 5. Angeli božji vedno z nami hodijo, in nas rešijo iz mnogih nevarnost, desiravno jih ne vidimo.

Ktere telesne dela usmiljenja je Tobija opravljal? ktere duhovne? — S čem je pokazal Tobija, de ima tanjko (občutljivo) vest, ter se boji krivice? Kakšin greh stori, kdor kej ukradeniga vedama sprejme, kúpi, hrani i. t. d.? V kterih angelovih besedah so tri naj imenitniši dobre dela obsežene?

b) Kraljestvo Juda.

69. Judovska nezvestoba.

Preroki Caharija, Joel, Mihej.

Kakor v Izraelu, tako so bili tudi na Judovim veči del hudobni kralji. Že Roboam, Salomonov sin, je perпустиł ljudém malikovati, in vse pregrehe vganjati, ki so bile z malikovanjem sklenjene. Pa božja šiba ga je zdajci zadela. Egiptovski kralj z vojsko pride, predobi Jeruzalem in vse mesta, obropa do čistiga tempel in kralja, in se verne na Egiptovsko.

Takó je bilo tudi v naslednjih časih. Bog jim je pošiljal preroke, pa jih niso hotli slušati. Preroka

Caharija, sina Barahijevega *), ki jih je svaril, in jim kazin napovedoval, je ukazal kralj Joas v dvoru tempelna umoriti. Caharija je umirajoč rekel: „Gospod naj gleda, in se mašuje!“ Eno leto potlej pride Sirski kralj z vojsko v Jeruzalem, in je pomoril ravno tiste poglavarje, ki so perpušenje malikovanja tirjali. Joas je bil ranjen, in kmal potem od svojih lastnih služabnikov umorjen. Kralj Ahac je svoje lastne otroke malikam žgal, sterl svete posode in zaklenil tempel Gospodov.

Toraj jim je *Joel* prerokoval, de bo Judovsko kraljestvo prišlo kmal neverskimu ljudstvu vsužnost, de bo pa vender poslednjič zopet rešeno iz njé.

Mihej je pa prerokoval od prihodnjiga *Odrešenika*: „*Ti, Betlehem Efrata, si sicer majhno med tavšenti na Judovim; iz tebe Mi pride Gospodovavec v Izraelu, kteriga izhod je od začetka, od vekomaj.*“ Prerokoval je, de se bo *Odrešenikova* vera med vsimi narodi po zemlji razširila; de bo po vesoljnim svetu mir, kadar *Odrešenik* na zemljo pride; rojen pa de bo v malim mestu *Betlehemu* na *Judovim*. (*Drugi Betlehem* je v *Zabulonovim* rodu).

70. * Prerok Izaija.

Tudi *Izaija* je prerokoval ob tem času.

a) *Svarjenje in bujenje k pokori;*

„Poslušajte nebesa, in ti zasliši, o zemlja; ker Gospod govori: Otroke sim zredil, oni pa so me zaničevali. Vol spozná svojiga lastnika, in osel jasli svojiga gospoda; Izrael pa mene ne pozna. To ljudstvo me sicer časti s svojimi ustmi, njegovo serce pa je deleč od mene. Čimu je meni sila vaših darov? Žgavnine ovnov, telečje, jagnjičje in kozlovske kervi ne išem. Vaše kajenje mi je gnusoba; vaših sabot in praznikov ne morem več terpeti. In ako ravno svoje

*) Ta Caharija, sin Jojada ali Barahija, je živel 850 let pr. Kr.

roke stegujete, vender Jest svoje oči od vas odvernem; in ako tudi obilno mólite, Jest vender nočem uslišati: ker vaše roke so polne kervi! Umíte, očistite se; správirte svojo hudobijo spred mojih oči; učíte se dobro storiti, hitíte v pomoč stiskanimu, perpravite siroti pravico, braníte vdovo. Po tém, ko bi bili vaši grehi kakor škerlat, bodo béli kakor sneg; in ko bi bili rudeči kakor karmezin, bodo béli kakor volna.“

„Jeruzalem se bo zvern timer in Juda pade, ker njih naklépi so zoper Gospoda. Zavoljo tega, ker so prevzetne Sijonove hčere, in hodijo s stegnjenim vratam in s prederznimi očmi, jim bo Gospod ogóllil glave, jim odvzél njih lepotíje; in namesti dišáv bo smrad, namesti pasú very, namesti kodrastih lás pléša, in namesti opersnice rasovnik. — Tvoji možje pa, o Jeruzalem, bodo z mečem pobijani, in tvoji junaki v boju.“

b) *Prerokovanje od prihodnjiga Odrešenika:*

„Glej, Devica bo spočela in Sinú rodila, in poreče se mu Emanuel“ (Bog z nami).

„Mladika (mlajši) bo pognala iz Jesetove (Izajeve) korenine; Duh Gospodov bo nad Njim počival, Duh modrosti in umnosti, sveta in moči, učenosti in pobožnosti; in Duh strahú božjiga Ga bo napolnoval.“

„Déte nam je rojeno, Sin nam je dan; na plečih Mu je gospodstvo, in Njegovo ime je: Čudni, Svetovavec, Bog, Močni, Oče prihodnosti, Poglarvar mirú.“

„Glas vpijočiga (se razléga) v pušavi: Perpravljajte pot Gospodov, poravnajte v pušavi steze našiga Boga. Vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in grič naj se zniža; kar je kriviga, bodi ravno, kar je ojstriga, gladek pot. Zakaj Gospodovo veličastvo se bo razodelo.“

„Duh Gospodov je nad Menoj. Ker Gospod me je mazilil: učit pohlevne, Me je poslal, ozdravljat skesane v sercu, jetnikam rešenje oznanit in razglasovat dan sprave.“

„Bog sam pride, in bo vas odrešil. Tedaj se bodo odperle oči slépim, odperle se bodo ušesa gluhim; poskakoval bo kruljevi kakor jêlen, in mutastim se bo jezik rêšil.“

„Svoje telo sim dal njim, ki so me bili, in svojiga obličja nisim skrival pred njimi, ki so me preklinjali in zapljuvali.“

„Zares, On nôsi naše bolézni, in na-se naloži naše bolečine. Štejemo ga goboviga, ki ga je Bog udaril in ponižal; pa On je ranjen zavoljo naših hudobij, raztepen zavoljo naših grehov: za našiga mirú voljo je nad Njim strahovanje, in Njegove rane nas ozdravijo. Darovan bo, ker Sam hoče; kakor jagnje bo peljan na moriše, in ne bo odperl svojih ust.“

„Narodi Ga bodo molili, in grob Mu bo veličasten.“

1. Kmal po storjenim grehu prvih staršev je Bog obljubil **Odrešenika**. Pa od začetka so le prav malo ljudje od Njega vedili. Kakor se je pa čas Odrešenikoviga prihoda bližal, toliko bolj na tanko so ga preroki popisovali. Izaija že zlo veliko in obširno prerokuje, de bo obljubljeni **Zveličar sin Device**, iz **Davidovih** mlajšev in **poln sv. Duha**. De bo od **Boga** poslan, **prečudno učil, ozdravljaj in otémal**; de bo **martran, preklinjan, v obličje zapljuvan**; de bo **radovoljin in molčec v grenko smert peljan**; de ga bodo v grobu **povsod molili**.

71. Kralja Ecehija in Manase.

Ahac je bil nar hudobniši zmed vsih kraljev. Ni maral ne za Boga, ne za postavo, ne za preroke. Toraj ga je Bog dal sovražnikom v roke, in bilo je ob enim dnevu pomorjenih 120,000 móž, in 200,000 žen, otrók in hčer v sužnost odpeljanih.

Ecehija, Ahacov sin, je delal, kakor je bilo Gospodu všeč. Malikovavske altarje in Mozesovo bronasto kačo, ker so ji Izraelci kadilo zažigali, je poderl. Odperl je zopet tempel, poklical duhovne, ter jim je ukazal božjo hišo očistiti in opušene daritve vnovič opravljati. Toraj je bil Bog ž njim. Senaherib, Asirski kralj, je z veliko vojsko Jeruzalem oblegel. Ecehija v silni stiski gre v božjo hišo móliti, in Bog ga je uslišal. Angel Gospodov je pokončal tisto noč v Asirskim stanu 185,000 ljudi. Napuh-njeni Senaherib je mogel tedaj osramoten odriniti. Kmal po tem so ga v hiši njegoviga malika njegovi lastni sinovi umorili.

Ecehija hudo zbolí, in Bog mu po Izaíi napové: „Oskerbi svojo hišo, ker umerl boš.“ Ecehija pa moli k Gospodu, in Gospod mu da zdravje, in še 15 lét življenja. Tudi od prihodnje sužnosti mu je Izaija prerokoval, in mu je rekel: „Glej! dnevi pridejo, in bo preneseno v Babilon, karkoli je v tvoji hiši. Tudi tvoji sinovi bodo vzeti, in bodo dvorniki v dvoru Babilonskiga kralja.“

Manase, Ecehijev sin in naslednik, je počenjal velike hudobije. Napravil je malikovanje v Gospodov tempel, sám je postavil malika, in svojiga lastniga sina je daroval maliku Molohu. Velike nedolžne kervi je pretil, in tudi preroka Izaija je ukazal do smerti mučiti. Bog pa perpusti, de Asirski vojvodi planejo nad-nj, in vklenjeniga v Babilon odpeljejo. V stiski pa je molil, ojstro pokoro delal, in prav goreče Boga prosil usmiljenja. Bog ga je uslišal, in ga je zopet peljal v njegovo kraljestvo. Zdaj je Manase malikovanje prepovedal, pravimu Bogu postavil altar, in mu do konca služil.

1. Angeli imajo od Boga veliko moč, in božje strahovanja nad hudodelniki spolnujejo. Angel je bil že perva človeka iz raja izgnal; angeli bodo tudi per poslednji sodbi Kristusa obdajali. 2. Tudi narhujšim grešnikom Bog še usmiljenje ponuja. Verni se k Njemu, o grešnik! s kesanjem in zaupanjem.

Kako se tudi v ti zgodbi zlo velika moč molitve razodeva?

72. * *Judit.*

Ob času, ko je kralj Manase v Babilonu v ječi bil, pride Holofern, Asirski vojvoda, z veliko vojsko na Judovsko. Bilo jih je, de so zemljo pokrivali, kakor kobilice. Mesto Betulijo obležejo, in preprêjo prebivavcam vodo. Ko bi pomoči ne bilo, v petih dnéh bi se jim bili mogli podati.

To sliši Judit, vdova, ki je s svojimi deklami natihama živela, oestro oblačilo nosila, in se, vùn praznikov, vsak dan postila. Zapre se v svojo molitno stanico, potrese glavo s pepelam, se verže na tla pred Bogam, in moli. Ko odmóli, se v naj lepši obleko obleče, in gre s svojo dekle v Holofernov stan.

Vojšaki jo k Holofernu peljejo; in per njem je š svojim govorjenjem milost našla. Rekla mu je, de se Bog huduje nad njenim ljudstvom, de je tedaj iz mesta šla po povelji Bogá, kterimu tudi v njegovim šotorji hoče zvesto služiti. Holofern ji je posebin šotor odkazal, in smela je vùn iz stana hoditi Boga molit, in zopet v stan priti, kakor se ji je zdelo.

Četerti dan naprávi Holofern svojim vojvodam gostje, in tudi Judito povabi. Bil je dobre volje, in je veliko vina pil. Ko je bilo že pozno, so njegovi vojvodi, vsi od vina omoteni, v svoje šotore šli. Holofern je pa ves pijan ležal. Judit s solznimi očmi móli natihama: „Gospod Bog! daj mi moč to uro.“ Na to stópi bliže, seže po meč, ki je na stebru visel, ga izdere iz nožnic, prime Holoferna za lase, in mu glavo odseka.

Po tem gre po navadi iz stana, kakor de bi hotla moliti. Pride pa nazaj v svoje mesto, pokaže Holoferново glavo, ki jo je dekla zavito seboj pernesla, in naznani ljudstvu, kaj se je zgodilo. „Kakor res Gospod živí — je rekla — njegov angel me je varoval, ko šim od tod šla, se tam mudila, in se od ondod vernila; in Gospod ni perpustil mene, svoje dékle, omadežati.“

Vsi so Boga hvalili. Ozija, poglavar ljudstva, ji je pa rekel: „Blagoslovljena si, hči! od Gospoda, Boga nar Vikšiga, med vsimi hčerami na zemlji.“ Zdaj planejo z velikim kričem nad Asirce. Le-tí hočejo svojiga poglavarja zbuditi. Ko ga pa vidijo brez glave v kervi na tleh ležati, se jaderno v beg spusté.

1. Post in ojestro zatajevanje je potrebno in naj boljši perpravlanje k velikim delam. 2. Kteri se iz svetiga namena, ali iz božjiga navdavanja v kako nevarnost podajo, tiste Bog varuje; ne pa tacih, ki brez potrebe, iz radovidnosti i. t. d. nevarnosti išejo.

Babilonska sužnost.

73. Prerok Jeremija in odpeljanje v sužnost.

(588 pred Kr.)

Kakoršna se je godila Izraelskimu kraljestvu zavoljo greha, taka tudi Judovskimu.

Ob dnevih hudobniga kralja Joakima jih je Jeremija prerok zavoljo pregréh ojestro svaril in k pokori budil.

Bog je Jeremiju ukazal:

„Vstópi se na vrata hiše Gospodove in vpí: Takó govori Gospod vojenstva: Pobljšajte svoje dela in svoje misli; tedaj bom stanoval per vas na tem mestu. Nikar ne recíte: tempel Gospodov, tempel Gospodov! Pa glej, vi kradete, ubijate, po krivim persegate, in potem stópite pred Me v ti hiši in právíte: Rešeni smo, desiravno smo vso to gnusobo delali! Se je kaj-li ta Hiša v razbojnsko jamo zvergla v vaših očéh? — Odstrizi svoje lasé, Jeruzalem, in verzi jih od sebe, in povzdigni k nebesam svojo žalost; ker

Gospod je rod svoje jeze (namreč: Judovsko ljudstvo) zavergel in zapustil. *Néhal — govori Gospod — bo glas veselja, ropot malna in luč svetilnice. In vsa ta dežela bo pustóta in groza, in vse to ljudstvo bo Babilonskimu kralju služilo sedemdeset let.*“

Pa glasú božjiga niso poslušali. Večkrat so Jeremija v ječo vergli, in mu tudi po življenji stregli. Toraj jih je zadelo zažugano strahovanje.

Nabuhodonozor, Babilonski kralj, pride s svojimi trumami v Jeruzalem. Odgnal je dva kralja zaporedama, vse vojvode in junake, in veliko ljudstva v sužnost na Babilonsko. Tempel in kraljévi dvor je obropal, ter zaklade v Babilon odpeljal. Kralja jim je pa postavil Sedekija. Ali Sedekija je živel hudobno, in ljudstvo je bilo razujzdano, po njegovim zgledu. Čez devet lét je tudi on Babilonskimu kralju pokoršino odrekel. Nabuhodonozor pa vnovič z vso svojo vojsko pride, mesto obleže, in čez dolgo časa predobi. Sedekijeve sinove so vpričo njega pomorili, njemu pa oči skopali, ter ga v železje djali, in v Babilon peljali. Požgali in razdjali so tempel in kraljévi dvor, razsuli mesto in zidovje okrog, ter odgnali ljudstvo v sužnost. Le malo ubozih je ostalo, de so polja in vinograde obdelovali.

Jeremija se je usedel na groblje mesta, ter je žaloval in jokal nad razdjanim Jeruzalemam:

„Kako je zapušeno mesto, ki je bilo polno ljudstva! Ceste v Sijon žaljujejo, ker ni nikogar k prazniku. Vse njegove vrata so razderte, duhovni zdihujejo, device so brez lepотиje, in samo je napolnjeno z britkostjo.“

„O vi vsi, ki po poti memo greste, glejte in vidite, če je bolečina, enaka moji bolečini.“

Jeremija je tudi prikazin vidil:

„Glas zdihovanja, žalovanja in jokanja se slíši na visokim; Rahel objokuje svoje otroke, in se ne da utolažiti, ker je ób-nje.“

1. Ne presliši opominovanja k pokóri in spreob-
 bernjenju; zakaj, kar Bog zažuga, gotovo spolni.
 2. Jeremijevo žalovanje nad razdrtim Jeruzalemom
 je po svojim skrivnim poménu tudi prerokovanje
 od Jezusoviga terpljenja. Kristus in njegova Cerkev
 sta v sv. pismu večkrat z imenam Jeruzalem ali
 Izrael zaznamnjana (Iz. 60; razod. 3, 12.). — 3.
 Rahel, mati Egiptovskega Jožefa, je per Bellehemu
 umerla, in je ondi pokopana. Tukaj ona pomeni
 Betlehemske matere, ki so svoje otročiče, od He-
 roda pomorjene, objokovale.

74. *Daniel in njegovi bogaboječi tovarši.*

Med Judi v Babilonski sužnosti so bili tudi
 mladenči kraljeviga in knežjiga rodú. Nabuhodonozor
 je ukazal svojimu dvorniku, naj umniši in pripravni-
 ši njemu v službo odločiti. Jéd in pijačo jim ukaže
 od kraljeve mize dajati, in jih tri leta učiti, de bi
 mu potlej stregli. Med témi mladenči so bili *Daniel*,
Ananija, *Mizael* in *Azarija*.

Daniel je pa sklenil, ne jesti, ne piti od kra-
 ljéve mize, ker se je bal, de bi utegnilo kej taciga
 biti med živežem, kar je bilo Judam prepovedano.
 Prósi tedaj vikšiga kraljéviga hišnika za se in za
 svoje tri tovarše, de naj jim daja le sočivja jesti in
 vode piti. Hišniku je bilo to všeč, vender reče Da-
 nielu: „Bojim se kralja; ako on vaše obličja vidi
 medlejši, ko družih mladenčev, vaših verstnikov, za-
 padem glavo.“ Daniel mu odgovori: „Poskusi saj de-
 set dni z nami; po tém oglej naše obličja, in obličja
 mladenčev, ki kraljéve jedí vživajo, ter stóri s svo-
 jimi služabniki, kakor se ti bo zdelo.“ V to se podá
 hišnik. Čez deset dni pa so bile njih obličja lepši in
 polniši, kot vsih mladenčev, kateri so od kraljévih
 jedí živéli. Hišnik jim je tedaj tudi dalje dajal le
 sočivja in vode.

Bog je dal tem mladenčem učenost in modrost; Danielu pa je dodelil poverh še dar, prikazni in sanje razlagati. Tri leta pretekó, in hišnik jih pelje k kralju. Kralj je spoznal, de med vsimi mladenči ni enacih Danielu, Ananiju, Mizaelu in Azariju. Zavoljo tega so bili potém králjevi služabniki. In kolikorkrat jih je kralj kaj prašal, je našel v njih več modrosti, ko v vsih vedežih in modrih, ki so bili po njegovim kraljestvu.

Treznost in zderžnost mladim ljudém zbistruje glavo, jim odpre pot k modrosti in vsimu dobrimu, in telesno živost in zdravje ohrani.

75. *Trije mladenči v ognjeni pēči.*

Kralj Nabuhodonor je ukazal šestdeset komolcov visoko zlato podobo postaviti, in je dal zapoved: „Kakor trobéntin glas zaslišite, poklekníte, in zlato podobo molíte. Kdor pa ne poklekne in je ne moli, bo neutegama v razbeljeno peč (ognjenico) veržen.“ Trobenta zabučí, in vsi ljudje pokleknejo, in podobo molijo; le Ananija, Mizael in Azarija ne *). Vražarji jih kralju naznanijo. Pokliče jih kralj prédse, in jim reče: „Je rés, de vi zlate podobe ne mólite? Berž, ko zaslišite glas trobent, pokleknite, in jo molite. Če ne, bote neutegama v ognjenico verženi; in kdo je Bog, de bi vas otél iz moje roke?“ Mladenči mu odgovoré: „Ni nam treba ti na to odgovarjati; zakaj naš Bog nas premore tudi iz ognjenice oteti, in iz tvojih rok, o kralj! Pa če tudi tega ne storí; védi, kralj! de tvojih bogov ne častimo, in zlate podobe ne mólimo.“

Nabuhodonor, ves serdit, ukaže peč sedemkrat hujši zakuriti, kot drujikrat. Naj močnejšim možem pa reče, mladenče zvezati, in jih v peč vreči.

*) Daniela ni bilo tačas vpričo.

Peč je bila tako razbeljena, de je iz nje švigajoči plamen (zúbelj) možé zadušil, ki so mladenče vanjo vergli. Z Azarijem in njegovima tovaršama je bil pa angel Gospodov stopil v peč, in je plamen iz peči plal. V sredi peči je hladno storil, kakor pihljanje sape ob rôsi. Oginj se jih kar dotaknil ni, le vezí je odžgal, s kterimi so bili zvezani. Mladenci so pa, kakor iz enih ust, Boga častili, poveličevali in hvalili v ognjenici.

Kralj pogleda v peč, ostermi in reče svojim imenitnikom: „Nismo li treh zvezanih vergli v oginj? Glejte, štiri razvezane vidim po sredi ognja hoditi, in četerti je častitljiv kakor božji sin“ (t. j. kakor angel). Perbliža se pečnim vratam in reče: „Ananija, Mizaël in Azarija, služabniki Boga naj Vikšiga, vùn pojditel!“ Pridejo iz ognja; imenitniki jih ogledujejo, in vidijo, de jim oginj celo nič ni škodoval; kar lás na glavi jim ni persmodil. Nabuhodonor pa je zavpil: „Hvaljen bodi njih Bog, ki je poslal svojiga angela, in otél svoje služabnike. Toraj jest zapoved dam: Kdor koli tega Boga kolne, bodi končan, in hiša se mu poderi; ker ni ga družiga boga, de bi takó zamogel réšiti.“ Po tém je kralj tem mladenčem visoke službe v deželi dal.

Bog svoje zveste tudi v nar hujši nevarnosti prečudno varuje. „Ne boj se tedaj nakazni po noči, ne pšice po dnevi. Jih pade tudi jezero ob tvoji strani, in deset jezer ob tvoji desnici: tebi se vender ne bo perbližalo.“ Ps. 90, 4—7.

76. Daniel razdène Bela malika.

Babilonci so imeli malika, ki se mu je reklo Bel ali Bal. Vsak dan so mu dajali nekaj vaganov pšenične moke, 40 ovc, in šest verčev vina. Tudi kralj ga je vsak dan hodil môlit. Daniel je pa le svojiga Boga molil. Toraj mu reče enkrat kralj: „Se ti ne zdí, de je Bel živ bog? Ali ne vidiš, koliko vsak

dan pojé, in popije?“ Daniel se mu nasmeje in reče: „Kralj! nikar se ne móti; on je znotraj perstén, zunaj brončén, in nikoli ne jé.“ Kralj se razserdi, pokliče Belove pope, in jim reče: „Ako, mi ne povéste, kdo te darové pojéda, bote umerli. Če pa skážete, de to Bel pojéda, bo umerl Daniel, ker je Bela klel.“ Daniel je rekel kralju: „Zgôdi se po tvoji besedi.“ Bilo je pa Belovih popov sedemdeset, brez žen in otrok.

Daniel gre s kraljem v tempel. Popi rekó kralju: „Glej, mi gremo vùn, in ti kralj! nastávi jedí in natóči vina; zapri potlej vrata, in zapečáti jih s svojim perstanam. Ako jutri, ko notri prideš, ne najdeš, de je Bel vse pojédel, naj umerjemo; sicer pa mora Daniel, ki je zoper nas lagál.“ Ni jih skerbélo, ker so imeli pod mízo skrivne durice, kodar so hodili v tempel, ter darí pojedali. Ko odidejo, déne kralj jedí pred Bela. Daniel pa ukaže strežnikom pepela pernesti, in ga s sitam natrése po vsim tempelnu vpričo kralja. Po tem gresta, in sta zapečátila vrata s kraljevim perstanam. Po nóči pôpi, po navadi, s svojimi ženami in otroci pridejo, ter vse pojedó in popijó.

Zjutraj ob pervim zoru gre kralj v tempel, in Daniel ž njim. Kralj reče: „Daniel, je pečat cêl?“ Reče: „Cêl, o kralj!“ Berž, ko vrata odpre, pogleda kralj na altar, in na glas zavpije: „Vêlik si, o Bel! in ni je v tebi goljufije.“ Daniel se nasmeja, poderži kralja, in reče: „Poglej na tla, preudári, číga so te stopinje?“ Kralj reče: „Moške, ženske in otročje stopinje vidim.“ Kralj se je zjezil, in prijel pope, kateri so mu mogli pokazati skrivne duri, skoz ktere so hodili v tempel pojedat. Kralj je toraj ukazal vse pomoriti, Bela je pa dal Danielu v oblast. In Daniel je razdjal njega, in njegov tempel.

Krivoboško malikovanje je velika nespamet in hudobija; še nespametniši je kristjansko malikovanje. Zmed kristjanov so tisti malikovavci, ki kako stvar takó, ali pa še bolj kot Boga ljubijo, ki so napuhu, poželjivosti, lakomnosti ali drugi strasti

vdani. Taki so sovražniki Kristusoviga križa. (Fil. 3, 18. 19.).

77. Daniel v levnjaku.

Babilonci so tudi zmaja ali dračona, grozno kačjo pošast, častili. Kralj reče Danielu: „Glej, saj ne moreš reči, de bi tá ne bil živ bog; moli ga to-raj.“ Daniel pa reče: „Jest Gospoda, svojiga Boga, mólim, ker On je živi Bog. Ti pa kralj! daj mi oblast, in umorím ti zmaja brez meča in brez gorjače.“ Kralj pervóli, Daniel vzame smóle, mastí in dláke, vse skupej skuha, naredí sváلكov, ter jih zmaju meče; — in zmaj se je razpočil. Zdaj jim Daniel reče: „Glejte, koga ste častili!“

Babilonci, to slišati, so se grozno raztogotili. Upirajo se zoper kralja in rekó: „Kralj se je pojú-dil: Bela je razdjal, zmaja končal, pope pomoril.“ Nad-nj tedaj gredó, in mu rekó: „Izdaj nam Danie-la; če ne, pomorimo tebe, in tvojo družino.“ Kralj vídi, de sílo délajo, in jim ga da. Veržejo ga levam v levnják, in je bil v njem šest dní. Bilo je pa v levnjaku sedem levov, in dajali so jim na dan po dvé trupli in po dvé ovcí. Takrat pa jim niso nič dali, de naj bi rajši Daniela požerli.

Tačas je živel v Judeji prerok Habakuk. Rav-no je nesel s kruham nadrobljeno jéd na polje žen-jam, kar mu angel Gospodov reče: „Nesi južino, ki jo imaš, v Babilon Danielu, ki je v levnjaku.“ Ha-bakuk odgovori: „Gospod! Babilona nisim nikdar vi-dil, in za levnjak ne vém.“ Angel ga prime, prenese urno skoz obnebe, in ga pred levnjakam na tla dé-ne. Habakuk kliče: „Daniel, služabnik božji, ná jú-žino, ki ti jo je Bog poslal!“ Daniel reče: „Spom-nil si se na me, o Gospod Bog! res jih tedaj ne za-pustiš, kteri te ljubijo.“ Vzame jéd, in jé. Angel pa je Habakuka berž postavil na njegovo mesto nazaj.

Sedmi dan pride kralj po Danielu žalovat, stopí k levnjaku, in vídi Daniela sedéti v sredi med levi. Takrat na ves glas zavpije: „Vêlik si, Gospod, Bog

Danielov!“ Ukaže Daniela iz levnjaka vzeti, tiste pa vanj vreči, ki so ga hotli zatreti; in levi so jih per ti priči požerli. Tedaj je kralj rekel: „Bojé naj se vsi prebivavci na zemlji Danieloviga Boga; ker on je odrešenik, ki dela znamenja in čuda na nebu in na zemlji, ki je rešil Daniela iz levnjaka.“

Po tacih modrih in svetih možéh, kakor je bil Daniel, se je vera v edíniga praviga Boga tudi med nejeverniki razširjala; zakaj tudi oní so poklicani v Kristusovo Cerkev.

Kakó je tudi v ti zgodbi poterjen nauk od angelov varhov?

78. * *Kralj Baltazar.*

Čez kej lét je napravil kralj Baltazar velike gostje svojim jezeroterim veljakam. Ko je bil vinjen, je ukazal zlate in sreberne posode pernesti, ktere je bil svoje dni Nabuhodonozor iz Jeruzalemskiga tempelna poropal. Pernesó mu jih, in pili so iz njih kralj, in njegovi veljaki, in njegove žénske, ter hvallili svoje zlate, sreberne, bronaste, železne, leséne in kamnéne bogove. Ravno tisto uro ugleda kralj na steni perste, kakor človeške roke, ki je pisala na steno. Kralj se silno prestraši; na vsim životu se trése, in začne na glas vpiti, de naj módre in vedeže skličejo. Nobedin zmed njih pa ni mogel ne pisanja brati, ne razlagati. Kralj se je še bolj prestrašil. Kraljica mu pa naznaní, de je v njegovim kraljestvu neki človek, Daniel, ki je Duh božji v njem.

Perpeljejo tedaj Daniela pred kralja. Daniel ga opomni, kako je bil njegov déd Nabuhodonozor zavoljo prederznosti in napuha nekđaj kaznjen, ker je bil od kraljestva odstavljen, in celo zmed človeške družine odločen. Še le, ko je moč Boga naj Vikšiga spoznal, je zopet svojo poprejšnjo oblast dosegel. Na to mu reče: „Tudi ti, Baltazar, se nisi hotel po-

níževati, desiravno si vse to vedil, temuč si se vzdigoval zoper Gospoda nebeškiga, in si ukazal posode njegove hiše pred se pernesti; in ti, in tvoji imenitniki in tvoje ženske ste vino pili iz njih, tudi sreberne in zlate, bronaste in železne, leséne in kamnene bogove si hvalil; Boga pa, kateri ima tvoje življenje in tvoje pota v roki, nisi poveličeval. Za to so od njega poslani persti roke, ki je to pisala. To pa je zapisano: *Mane, Tekel, Fares*. In to je izlaga: *Mane*: štel — je Bog tvoje kraljestvo in dokončal. *Tekel*: téhtan — si na tehtnici, tode prelahák najden. *Fares*: razdeljeno — je tvoje kraljestvo, in dano Medjanam in Perzjanam.“ Še tisto noč je bil kralj umorjen (538 pred Kr.), in Medjani in Perzjani so se njegoviga kraljestva polastili.

Po Danielu je Bog, sužnjimu ljudstvu v tolažbo, tudi prihodnje reči razodeval. Oznanjeno mu je bilo od Boga, de bodo Judje kmal spušeni v svojo domačijo, in de bo 490 lét po tistihmal Zveličar na svet peršel.

Baltazarjeva nesreča nas uči, kakó strašín greh je *božji róp*. Ta greh storí, kdor kej Bogú posečeniga ukrade, porópa, ali pa oskruni. Božji serd hudodelnika večkrat nanaglama zadéne, nikoli pa ne odide.

Konec Babilonske sužnosti.

79. Prerok Ecehiel. Judje gredó iz sužnosti.

Velika je bila revšina Judov v sedemdesetletni sužnosti na Babilonskim. Neprenéhama so zdihovali po Jeruzalemu, po tempelnu, in po lepi domačii. Eden zmed njih je žalostno pésem pél:

„Ob Babilonskih rékah, ondi smo sedéli in jokali, ko smo se spomnili Sijona. Tisti, ki so nas peljali v sužnost, so pergovarjali: Zapójte nam hvalíco iz Sijonskih pesem! Ali kakó bomo péli Gospodovo petje v ptuji deželi? Ako tebe, Jeruzalem, pozabim, bodi pozabljena desnica moja!“

Med sužnjimi brati je bil tudi prerok Ecehiel. Ta móž božji jim je prerokoval, de bodo rešeni iz sužnosti, ter v svoji lastni deželi imeli Judje in Izraelci skupej Eníga kralja, „*David*“, to je, *Odrešenika*, nebeškiga kralja, kateri je bil iz Davidovíga rodú. Rekel je:

„To govori Gospod: Glej Izraelove otroke bom zmed ljudstev izpeljal, med ktere so bili šli. Iz vsih krajev jih bom zbral, ter jih peljal nazaj v njih deželo. *En sam kralj* bo kraljeval nad njimi. Oni ne bodo več v dva naroda, in ne več v dvé kraljestvi razdeljeni. — Očistil jih bom, moje ljudstvo bódo, in Jez njih Bog. Moj služabnik *David* (to je, *Odrešenik*) jim bo *kralj*, in *Edini pastir nad njimi vsimi*.“

Prerokovanja so se spolnile. Cir, Perzjanski kralj, si je podvergel Babilonijo in Asirjo. Že prvo leto je po vsim kraljestvu dal razklicati: „Bog nebeški mi je ukazal, de naj Mu hišo zidam v Jeruzalemu na Judovskim. Kdor je tedaj med vami zmed njegoviga ljudstva, naj gre tje góri v Jeruzalem Gospodu hišo zidat.“ Tedaj sta šla Judov in Benjamínov rod iz sužnosti. Zoróbabel knez, in Jozva, véliki duhoven, sta jih peljala — čez 40,000 móž. Kteri so pa ostali na Babilonskim, so pomagali z zlatam in srebram, z blagam in živino k zidanju tempelna. Cir jim je tudi zlate in sreberne posode dal nazaj, ktere je bil Nabuhodonozor iz tempelna pobral. Bilo jih je pa 5400 vsih skupej.

1. Jeruzalem, po katerim so sužnji Judje tolikanj zdihovali, je bil podoba sv. Cerkve. Imejmo tudi mi enako ljubezin do svoje ljubeznjive matere sv. Cerkve, kakor nekđaj Judje do Jeruzalema. 2. V

Ecehielovim prerokovanji je bila obljuba, da bodo Judje iz sužnosti spušeni in zopet v svojim kraljestvu prebivali. Tudi je Ecehiel prerokoval od vstajenja mertvih, in obétal prihod Odrešenika vesoljniga sveta.

80. Tempel in mesto vnovič zidana.

Preroki Hagej, Caharija in Malahija.

Eno leto po prihodu iz sužnosti so vstavili podzidje za Gospodov tempel. Duhovni so v pričo stali s trobentami in klicali: „Hvalíte Gospoda! Dobrotljiv je, in brez konca njegova milost.“ Vse ljudstvo je od veselja vriskalo, in na glas Boga hvalilo. Veliko zmed starčkov pa, ki so poprejšnji tempel v njegovim veličastvu vidili, se je na glas jokalo.

Judovski sovražniki, Samarijanje, pa so zidanje tempelna dolgo časa ovérali. Podkupili so svetovavce Perzjanskiga kralja, pozneje so tudi tožbo napisali, ter Jude kakor puntarsko ljudstvo per kralju naznanili. Zavoljo tega je bilo delo božje hiše nad šestnajst lét ustavljeno. Judje so si tisti čas lepe hiše zidali, božjo hišo so pa v némar pustili, in rekli: „Še ni čas peršel.“ Toraj jim je Bog po Hageju preroku govoril:

„Kaj ne, za vas je čas, da prebivate v obdeskanih hišah; ta Hiša (tempel) je pa zapušena! Veliko sejete, pa malo perdelate; jeste, pa se ne najeste; se obláčite, pa se ne ogrejete. Zakaj? govori Gospod vojenstva. Za to, ker je moja Hiša zapušena, slednji zmed vas je pa híter za svojo hišo. Pojte v hrib, nosíte lés; ter zidajte Hišo: to me bo částilo, govori Gospod. Kdo zmed vas je vidil to Hišo v njenim pervim veličastvu, in kakšno jo zdaj vidite? Pa le serčnost! Zakaj tó govori Gospod: *Še majhin čas je, in bo peršel Zažemljeni od vsih naròdov, in bo večí část te po-*

slednje Hiše, kakor popréjšnje: in na tem mestu bom mir dal.“

Tudi Caharija *) je napovedoval Odrešenika:

„Razveseljaj se, hči Sijon! Vriskaj, hči Jeruzalem! **Glej, tvoj kralj pride k tebi, pravičin in Zveličar; ubog je, sedi na oslici in na šebetu oslice.** — Zopet govori Gospod: *Natehtali so mojo plačo, trideset srebernikov.* — Zopet govori Gospod: *Bodo gledali na Me, kteriga so prebodli:* in Me bodo objokovali, kakor se edinorojéni objokuje.“

Po takim opominovanji in prerokovanji se je ljudstvo balo, ter je jélo tempel zidati. V štirih letih (515 pred Kr.) so ga dodelali, ter so ga z darovi in z veliko slovesnostjo posvetili. — Tudi mesto in zidove okrog so bili pozneje (445 pred Kr.) le z veliko nevarnostjo dozidali. Bližnji narodje so jim namreč hotli po vsi sili ubraniti; toraj so mogli z orožjem v roki delati. Po tolicih prestanih stiskah so zdaj zopet mirni in zadovoljni živeli v deželi svojih očetov. — Ezdra in Nehemija sta jim zopet napravila očitno božjo službo, in zbrala sv. bukve, ki so se po tistihmal zrédama brale. Vse ljudstvo je jokalo, in resnično pokoro storilo. Nehemija in Ezdra pa sta jim rekla: „Ta dan je Gospodu posvečen, ne bodite žalostni, in ne jokajte; ker veselje v Gospodu je naša moč.“ Imeli so zopet véliciga duhovna, se deržali Gospodovih zapoved, in ga hvalili za njegovo veliko usmiljenje nad sabo, ter ga v resnici molili.

Pa zopet so pozabili svojih obljub, in so skazženih reči Bogu v dar nosili. Toraj jim je Bog govoril po preroku Malahii: „Sin poštuje svojiga očeta, in hlapec svojiga Gospoda. Če sim tedaj Oče, kje je moja čast? in če sim Gospod, kje je strah proti meni? Nimam dopadajenja nad vami, in darú ne vzamem iz vaših rok. Zakaj od solnčniga izhoda do zahoda bo Moje imé veliko med narodi, in *po vsih*

*) Je živel 519 let pred Kr., je tudi drug od uniga v 69. zgodbi.

krajih se bo darovalo, in čist dar se bo daroval Mojimu imenu, govori Gospod. — Glej, Jez pošljem svojiga angela, on bo pred Menoj pot perpravljaj. In zdajci bo peršel v svoj tempel Gospodovavec, kteriga vi išete.“

1. Vse človeško delo in blago je brez praviga téka, ako človek nima gorečnosti za svete reči in se božjiga blagoslova nevredniga stori. 2. Hagej je prerokoval, de bo Odrešenik, poglavar mirú, že skoraj peršel v novi tempel, ter ga bo s svojo pričujočnostjo poveličal. 3. Malahija je prerokoval, a) de bo Gospod na mesto obilnih daritev stariga zakona postavil Eno daritev noviga zakona, ktera se bo povsod in vselej obhajala; namreč: daritev sv. Maše; b) de bo Odrešeniku neki predtékar ali oznanovavec pot perpravljaj, in de bo po tem On sam peršel v svoj tempel.

81. Bogaboječa Estera.

V Suzanu, velikim mestu na Perzjanskim, je živéla Judovska deklica Estera. Starše je bila zgodaj zgubila; toraj ji je bil Mardohej, stric, rednik. Bila je čedna, in vsa nedolžna kakor angel. Kralj si jo toraj za ženo izvóli, in ji kraljevo krono na glavo déne. Svoj rod je pa kralju zamolčala, ker ji je Mardohej svetoval. Zakaj njemu je bila še zmiraj vsa pokorna, kakor poprej. Ze kraljica, je ponižno molila k Bogu: „Ti, o Vsigavedoč, véš, de mi je celò kraljeva krona zoperna, in de, od kar sim semkaj perpeljena, do dné današnjiga, nisim družiga veselja imela, kakor v tebi, o Gospod!“

Mardohej, skerbin za njo, je vsak dan hodil pred kraljev dvor sedét. Neki dan sliši, de dva strážnika mislita kralja umoriti. Neutégama pové kraljici, kraljica kralju. Hudobneža sta bila obešena, in dogodba se je zapisala v deržavne létnike (zgodovine).

Na svojim dvoru je pa bil kralj povzdignil Amana nad vse druge poglavarje, in vsi kraljevi podložniki so mogli pred njim koléna vklanjati. Le Mardohej ni hotel, ker je v greh štel, se komu perklanjati, razun Bogú. Aman se je zavoljo tega toliko razserdil, de je sklenil, Mardoheja in vse Judovsko ljudstvo po deželi zatreti. Per kralju jih očerni, de so nepokorno ljudstvo, de njegove postave zaničujejo, in ga našunta, de naj jih ukaže pokončati. Kralj mu Jude v oblast dá, naj bi storil ž njimi, kar vé in zná. Aman tedaj razpošlje pisma po vsi deržavi, s katerim vse Jude — od otroka do starčka — ob enim dnevu ukaže pomoriti, in poropati vse njih premoženje.

Vsi Judje so silno zdihovali in jokali. Mardoheju se je v serce vžalilo; móli, in po tém naznani kraljici, de naj per kralju za Jude prosi. Bila je pa postava per Perzjancih, de je mogel umreti, kdor je nepoklican peršel k kralju. Toraj je bila Estera v nevarnosti, ako k kralju gre nepoklicana; vender je bila perpravljena tudi umreti za svoje ljudstvo. Ukazala je Mardoheju, vse Jude v Suzanu zbrati, za njo moliti, in tri dni ne jesti, ne piti. Tudi ona se je takó postila, in potlej se napravi k kralju — nepoklicana.

1. Ponižnost in zvesto spolnovanje božje postave več veljá, kot vsa lepota in vsa kraljéva čast.
2. Prevzetneža poslednjič tudi naj véči čast več ne nasíti; njegovo serce bo neusmiljeno in žejno kervi, kakor divja zvér.

Ktere lepe čednosti naj se učijo rejenci od Estere?

82. *Estera pred kraljem; Aman kaznovan.*

Tretji dan se Estera po kraljičje obleče, Bogu zroči, in gre pred kralja. Kralj na sedežu sedi; njegovo oblačilo migljá od zlata in dražih kamnov. Ozre

se na kraljico, in jeza mu iz očí šviga; ona pa omedlí, in se na tla sklóne. Ali Bog v kraljevo serce krotkost dá; s sedeža plane, in jo vzdigne. „Ne boj se! —ji reče — ne boš umerla; zakaj tebe ta zapoved ne tiče, le druge vse. Kaj bi rada?“ Estera ga prósi, naj bi on in Aman dans per nji kosíla (obedovala). Kralj ji obljubi. Per kosílu ga kraljica prósi, naj bi še jutri z Amanam peršel kosit, ter mu bo povedala, kaj želí. Tudi to kralj obljubi.

Vesél take časti gre napuhnjeni Aman od kosíla. Ko pa vidi, de Mardohej, ki je pred kraljevim dvoram sedel, še ne vstane pred njim, se je zlo razserdil. Domú pride, in perpoveduje ženi in prijatlam od velike sreče, in de je tudi kraljica le samo njega s kraljem h kosílu povabila; tudi jutri, de bode per nji kósil. „Vender — jim reče — desiravno vse to imam, se mi zdi, de nimam nič, dokler Mardoheja, uniga Juda, vidim per kraljevih vratih posedati.“ Žena in prijatli mu nasvetujejo, de naj ukaže 50 komolcov visok steber postaviti, ter kralju govori, de naj reče Mardoheja nánj obésiti. Všeč mu je ta svet, in ukaže vislice postaviti.

Tisto noč kralj ni mogel spati. Ukaže toraj, mu letnike (zgodovine) njegoviga kraljestva prebirati. Zadenejo pa na zakletev unih strežnikov, ki sta hotla kralja umoriti, in ki jo je bil Mardohej razodel. Kralj popraša: „Kakšno čast in plačilo je Mardohej prejel za to zvestobo?“ Služabniki mu odgovoré: „Prav nikakoršniga ni prejel.“ Kmal na to kralj reče: „Kdo je v preddvoru?“ Mu rekó: „Aman.“ Ravno je bil namreč peršel, de naj bi mu kralj dovolil, Mardoheja obésiti. Kralj mu ukaže notri, in mu reče: „Kaj je s človekam storiti, kteriga kralj želí počastiti?“ Aman je ménil, de kralj ne misli nikogar družiga, kakor njega, in reče: „V kraljevo oblačilo ga obleči, na konja posaditi, kteriga kralj jezdari, in s kraljevo krono mu glavo ozaljšati. Pervak kraljevih knezov naj mu derží konja, ter naj po mestnih ulicah gredé vpíje: takó se časti, kogar kralj hoče počastiti!“ Kralj mu reče: „Hiti in stóri, kakor si rekel, Mardoheju Judu, ki sedi pred vráti; vári se, kej

opustiti, kar si govoril!“ Aman je opravil, kakor mu je bilo rečeno; po tem je pa žalostin in potuhnjen šel domú, ter potožil ženi in prijatlam, kaj de se mu je zgodilo. Pa kmal ga pokličejo k kraljici kósit. Mardohej pa gre zopet k dvornim vratam, in sedi, kakor poprej. Takó malo je maral za vso čast.

Per gostii praša kralj: „Estera, kaj prosiš, de naj se ti zgodi? Ako rayno polovico mojiga kraljestva išeš, ga boš prejela.“ Mu odgovori: „Če sim, kralj! milost dosegla pred teboj, pusti življenje meni in mojimu ljudstvu; ker izdani smo, de bi bili zarterti, podavljani, pokončani.“ Kralj reče: „Kdo je ta, de se prederzne to storiti?“ Estera mu odgovori: „Ta sovražnik in naš nar hujši zopernik je Aman!“ (Zdaj se skaže, de je tudi kraljica Judovskiga rodú). Aman se prestraši, in ne more več pogledati v kralja in kraljico. Kralj pa serdit vstane, in v vert odide. Ko se je bil v dvor vernil, mu nekdo strežnikov pové, de per Amanovi hiši stoji 50 komolcov visok steber, ki ga je za Mardoheja perpravil. Kralj mu reče: „Njega nanj obesite!“ In Aman je bil obesen na vislice, ki jih je bil Mardoheju perpravil.

Še tisti dan je kralj dal Mardoheju Amanovo službo, ker Estera mu je bila povedala, de je on njen stric. Tekarji so bili po vsi deželi razposlani, povelje preklicat, ki je bilo zoper Jude dano. Vsi Judje so gnali veselje in vrisk, in zadobili so toliko slavo, de je veliko Perzjanov njih vero na se vzelo. Ta god Judje vsako leto še zdaj praznujejo.

Bog povračuje hudobnim po njih naklepih, in jih pahne v tisto jamo, ki so jo drugim samí kopali. (Ps. 56, 7.)

83. * *Modri pregovori Jezusa, Sirahoviga sina.*

V Jeruzalemu je živel Jezus, Sirahov sin, in je goreče bral postavo, preroke in druge svete bukve. Spisal je bukve, iz katerih naj bi se učili *modrošči* in *strahú božjiga*. Sledí nekaj njegovih naukov :

„Strah božji je začetik in krona modrosti. Studenic modrosti pa je beseda božja, in njene pota so zapovedi.“

„Bodi perserčno ponižin, in prenašaj, kar ti Bog naloží. Zakaj srebro in zlato se v ognji skuša, božji ljubljenci pa v péči poniževanja.“

„Nikogar ne zaničuj zavoljo njegove starosti; zakaj tudi zmed nas bodo nekteri stari.“

„Nobeniga človeka ne hvali zavoljo njegove postave (podobe ali lepote), in nikogar ne zaničuj zavoljo njegoviga obraza. Čbela je sicer majhna, pa ima pervíno med sladkostmi.“

„Gerd madež v človeku je laž.“

„Kdor se veliko rotí, hudobíjo naklada, in kazin (štrafinga) ne bo odlegla od njegove hiše.“

„Ne odgovarjaj, prejden si slišal, in nikomur ne presekuj govora.“

„Si kej zoper bližnjiga slišal, naj (tista reč) s teboj umerje; bodi si svest, de se od tega ne boš razpočil.“

„Narêdi vrata in ključavnice pred svoje usta. Stópi svoje zlato in srebro, in naredi si iz tega vago za svoje besede.“

„Moj sin, beži pred greham, kakor pred kačo. Kdor nevarnost ljubi, bo v nji poginil; in kdor se smole dotakne, se ž njo umaže.“

„Per vsih svojih delih zvesto poslušaj svojo vést; ker to se pravi po božjih zapovedih živeti.“

„Per vsih svojih delih se spomni poslednjih rečí; in vekomaj ne boš grešil.“

84. Antijoh preganja Jude.

Eleazar, Sedem Makabejskih bratov.

Izraelci so bili zaporédama mnogim kraljem podložni *). Ščasama so se tudi Sirskim kraljem podvergli, in zmed tih jih je kralj Antijoh nar huje imel. Tačas je bilo zopet veliko Izraelcov Boga zapustilo, se z nejeverniki sklenilo, in so živeli po njih šegah. Strah božji se je bil celò toliko zgubil, de so tudi duhovni tempel zaničevali, daritve opušali, ter hodili k krivoboškim igram.

Ali kdor zoper božje zapovedi greši, ga njegova šiba dohití. Antijoh je bil odšel v Egipt. Tačas vstane na Judovskim nekak prepír. Antijoh méni, de se Judje puntajo, s strašno togoto plane nad Jeruzalem, in ga porópa. Mladenči in starčki, žene in otroci so bili brez usmiljenja morjeni. Osemdeset tavžent jih je bilo pokončanih, in v sužnost poprodanih. Kralj je tudi Boga preklinjal, svete posode iz tempelna pobral, in Jude k malikovanju silil. Po vsih mestih so jim malike postavili, in ljudstvo jim je moglo darovati, in svinjsko mesó jesti, ktero je bilo Judam prepovedano. Svete bukve so jim tergali in požigali; in per komur koli so jih našli, ali kdor je še po božji postavi živel, so ga umorili.

Mnogi so od božje postave odstopili, veliko pa jih je rajši umerlo. Med temi je bil tudi Eleazar, častitljiv starček per osemdesetih letih. Persiliti so ga hotli svinjsko meso jésti, in so mu usta razklepali. On je pa zvolil rajši častitljivo smert namesto nagnusniga življenja. Gledavcam se je smilil, ko so ga na moriše peljali, ker so bili že zdavnaj z njim perjatli. Skriváj ga prosijo, de naj si da mesá pernesti, kakoršniga smé jésti, ter naj jé in se hlíni, kakor de bi mesó od mališkiga darila bilo. Takó bi

*) Desiravno so bili Izraelci ob nekterih éasih pod vikši oblastjo ptujih kraljev, so vender zmiram do Heroda imeli tudi svoje lastne domače poglavarje ob enim.

bil otél življenje. Eleazar se je pa spomnil svoje častitljive starosti, in nedolžniga življenja od otročjih lét, ter je rekel: „Za mojo starost se ne spodobi hliniti se; veliko mladenčev bi bilo pohujšanih, ker bi mislili, de se je devedesetlétni Eleazar ptuje vere poprijel, in jest bi s tem svojo starost ognusil, in pogubljenje si nakôpal. Zakaj če se tudi človeški martri (muki) zdaj umaknem, roki Vsigamogočniga vender ne odidem — ne živ, ne mērtēv. Toraj hočem brez strahu za predrage in presvete postave pošteno umreti. Takó se bom po svoji starosti obnésel, in mladenčem močin zgled zapustil.“

Kar zgrabili so ga, ko je bil to izgovoril, in k terpljenju vlekli. Ko je pobivan že pojémal, je zdihnil, in rekel: „Gospod! ti véš, de to rad terpim iz strahú do tebe.“ Je tedaj umerl, in vsimu narodu zgled serčne kreposti zapustil.

Tudi Makabejko in njenih sedem sinov je hotel Antijoh permorati, de bi bili svinjsko meso jedli, in jih je ukazal z biči in jermeni tepsti. Starejšímu je pa rekel: „Kaj išēš od nas? Perpravljēni smo, rajši umreti, kot božje zapovedi očakov prelomiti.“ Kralj se raztogotí in ukaže ponve in brončene kotle bēliti. Razbelijo jih; in kralj ukaže unimu, ki je govoril, jezik odrezati, kožo z glave potegniti, in roke in noge odsekati. Drugi so mogli gledati. Potlej, ko je še sôpel, ga ukaže še na ognji peči. Dolgo je bil mučen, in drugi so se tačas med seboj opominjali, serčno umreti.

Pervi je bil umerl, in drugiga perpeljejo. Kožo z lasmi vred mu z glave potegnejo, ter ga prašajo, če misli jesti, prejden ga po vsim životu pēklijo (martrajo). On je pa rekel: „Ne bom.“ Toraj je bil mučen, kakor uni.

Za tém je bil tretji zasramovan. Ko so mu ukazali jezik dati, ga je hitro pomolil, roké stegnil, in rekel: „Z nebés sim to prejél, in upam zopet zadobiti.“ Kralj in vsi ž njim so se čudili serčnemu mladenču, ki je terpljenje zaničeval. Za njim so morili četertiga, petiga, in vse po versti.

Mati je mogla vsih smert gledati; in je sleherniga z modrimi besedami opominjala k serčnosti. Ko je naj mlajši sam še bil, mu je kralj s persego obé-tal, ga obogatiti in osrečiti, ako odstopi od zakonov (postáv) svojih očakov. Ker se pa mladenič ni dal nikakor pregovoriti, se kralj k materi oberne, de naj ga ona pregovarja, in de saj naj mlajši per življenji ostane. Ona pa se je k njemu naklonila, ter mu rekla: „Prosim te, déte! poglej nebó in zemljo in vse, kar je na njima, in vedi, de Bog je to iz nič vstvaril; po tem se ne boš tega trinoga bal. Sprejmi smert, de te s tvojimi brati vred enkrat nazaj dobim.“ Ko je še govorila, reče mladenič: „Koga čakate? Nisim pokorin zapovedi kralja, ampak zapovedi postave, ki nam je po Mozesu dana. Ti pa — reče kralju — ki Judam vse terpljenje zmišljuješ, ne boš odšel božji roki.“ Kralj, to slišati, ves vrè od jeze, in ga ukaže še hujši mučiti, kot une. Poslednjič so tudi mater umorili. Vsi zaporedama so terpeli s prečudno serčnostjo.

1. Kedar je treba vero očitno pričati, ali se za božje ali cerkvene zapovedi potegniti, se moramo posebno varovati, de Boga v kaki reči iz napčniga strahu ne zatajimo. Ne smemo se ustrašiti ne zasmehovanja ne preganjanja, tudi mučenja in naj strašnejši smerti ne. 2. Eleazar in Makabejci niso hotli svinjskiga mesa jésti, ker jim je to njih postava prepovedala; tudi nam je ob petkih in sabbatah in ob postnih dnéh vsaka mesnina prepovedana. Kdor brez praviga pervoljenja, nalaš, ali pa iz ljudskiga strahú ob tacih dnevih mesno jé, on Boga tají ali pa zaničuje. Tudi Jezus, sodnik, ga ne bo spoznal pred svojim Očetam. 3. „Draga pred Gospodam je smert njegovih svetnikov“ (Ps. 115, 6).

Ktera misel je Makabejskim bratam serčnost dajala, de se niso terpljenja in smerti ustrašili?

85. Matatija in njegovi sinovi.

Zoper Judovske sovražnike se je vzdignil Matatija, duhoven v Modinu. Imel je pet sinov: Joana, Simona, Juda, Eleazarja in Jonatana. Le-ti so mu bili pomoč v bojih. Viditi gnusobo malikovanja, ki se je godila po deželi in v Jeruzalemu, je Matatija oblačilo pretergal, in rekel: „Gorjé meni, pokaj sim bil rojen, de vidim pogubo ljudstva in svetiga mesta! Naše svetišèe je razdjano, nejeverniki so ga ognusili! Čimu nam je še življenje?“ Antijoh pošlje k Matatiju sporočnike, in mu obljubi prvo čast v mestu in imenitne darila, ako k njemu prestopi. On je pa na glas odgovoril: „Ako tudi vsi odstopijo od postáv očetov; jest, moji sinovi in bratje pokorni ostanemo. Bog nam bodi milostljiv!“

Ko je to izrekel, pride néki Jud, in hoče vpričo vsih malikam darovati. Matatijata pa sveta jeza za Boga in postavo zgrabi, nad njega plane, in ga je umoril na altarji. Po tem zbere svoje sinove in kar jih je bilo zvestih, in zbeží v hribe. Povsodi podirajo malikovavske altarje in se poganjajo za sveti Gospodov zakon.

Po Matatijeve smerti je bil njegov sin, Juda Makabejic, njih vodnik. Serčin je bil kakor lev, ter je z zvestimi Izraelci po deželi hodil, zatiranim pomagaj, in se maševal nad zapeljivci. Premagal je vse Antijohove vojske z malimi množicami, ter Jeruzalem in tempel zopet v oblast dobil. Vidil je, kako je bilo svetišèe opustoteno, altar oskrunjen, vrata sežgane; in po dvorih božje hiše je trava rasla, kakor v logu ali po hribih. Osnažil je tedaj tempel, altar posvétil in obhajal zmagovino (triumf). Veséli so Izraelci pernašali žgavnih, spravnih in klavnih darov. To posvečevanje je ukazal Juda vsako leto s posebnim praznikom osem dni obhajati.

1. Judam je postava zapovedala taciga precej umoriti, kdor bi malikam daroval; toraj je Matatija po božji zapovedi uniga nezvestiga končal. 2.

Gorečnost za Boga in njegove zapovedi, in sveta jeza zoper hudodelstvo je prvo znamenje prave čednosti. Nji nasprot je pa pregrešna jeza, togota ali serd. 3. Od Juda postavljeni praznik se je imenoval *posvečevanje tempelna*.

86. Antijohov grôzni konec.

Ko Antijoh zvé, de so vse njegove vojske na Judovskim zgubljene, se silno raztogoti in žuga, de bo Jeruzalem do planiga razdjat. Ali kadar je bil to izgovoril, ga je začelo v drobno grozno klati. Vender ne odjenja od svoje hudobije, še le prav hitro zapové voziti, de bi pred na Judovskim bil, in se nad Judi znosil. V silnim dirjanji se je pa z voza zvernil, in zlo poškoval na svojih udih. Hudobnež je zdaj grozno hudo zbolel; živimu so červi iz trupla lézli, in mesó mu je na kosce odpadalo. Silniga smradu ni nikdo več prenašati mogel — tega napuhneža, ki je malo poprej ménil zvezde na nébu dosecati.

Bolezin je bila zmiram hujši, in sam ni več mogel svojiga hudiga smradu sterpeti. Mine ga zdaj velika ošabnost, in v sé gre. Spoznava, de ga je ta stiska zadela zavoljo hudobije, ki jo je v Jeruzalemu počenjal, ko je obropal božjo hišo, in nedolžno kri prelival. Moliti začne k Bogu, in obeta: sveto mesto osvoboditi; Judam, ki jih je bil poprej naménil zverinam metati, pa velike prednosti dati; sveti tempel z naj drajšimi darili olepšati; sam Jud biti, in vse strani sveta preobhoditi, ter božjo mogočnost razglasovati. Pa njegovo poboljšanje ni bilo resnično; toraj ga Bog ni uslišal, in njegovo terpljenje ni prejšnjalo. Umerl je morivec, oskrunovavec in preklinovavec v ptúji deželi v strašnih bolečinah, kakor je sam poprej druge terl in mučil.

1. Z zgolj natórnim kesanjem se ne doseže odpušenje grehov. 2. Strašno je božje pravično povračilo, in grozovitna smert obupaniga človeka.

87. Judove nadaljne zmage in prošnja za mertve.

Po Antijohovi smerti je njegov sin poslal veliko vojsko nad Judejo, jo poropat. Juda in njegovi zvésti so molili k Bogu; po molitvi popadejo orožje, in gredó v boj. Ko se je vojska hudó vnela, so vidili sovražniki pet svetlih móž na konjih z zlatimi berzdami z neba priti, kateri so Jude vodili. Dva zmed njih sta Judata v sredi imela, de se mu ni kej zgodilo. Zoper sovražnike so pa pšice in strele spušali, de so vsi zabledèni padali. Dvajset jezer pešcov, in šest sto konjikov je bilo pobitih.

Pa vnovič pride Sírski vojvoda s silo pešcov, konjikov in z osemdeset sloni pred Jeruzalem. Makabejic in vse ljudstvo so s solzami Boga prosili, de naj pošlje svojiga dobriga angela, ter reši Izrael. In rés, ko sovražniku nasprot gredó, je jezdaril pred njimi konjik v belim oblačilu, z zlatim orožjem, in v roki je sulico sukal. Vsi so Boga hvalili, in so imeli serčnost, ne le nad ljudi, ampak tudi nad divje zvéri planiti, in železne zidove predreti. Kakor levi so se v sovražnika zagnali, in 11,000 pešcov in 1600 jezdicov so pobili; vsi drugi so bežali.

Še v mnogih kervavih bojih je Juda Izraelske sovražnike premagal. V nekim boji se zgodi, de nekaj malo Judov pade. Drugi dan pride Juda s svojimi, trupla pobitih pokopat, in najde v oblekah mertvih reči, ki so bile malikam darovane, kar je bilo Judam po njih postavi prepovedano jemati. Vsi so spoznali, de so bili zavoljo tega pokončani. Vsi so toraj častili pravično sodbo Gospodovo, ki je skrivne reči razkazal, ter molili, de naj bi Bog pozabil storjenih grehov. Juda je pa poslal dvanajst jezer drahem srebra (okoli 4,000 gold.) v Jeruzalem, de naj se spravna daritev obhaja za pobite, ker je dobro in verno od vstajenja mislil. „Sveta in dobra je tedaj misel za mertve moliti, de bi bili rešeni od grehov.“ (2. Mak. 12.).

1. Angeli božji so se kterikrat očitno bojevali za pravične. 2. Za tiste duše, ki v gnadi umerjó, pa še niso popolnoma čiste, je očiševavin kraj od Boga odločen, ki mu pravimo vice.

S kterimi besedami nas sv. pismo uči, de so vice?

Kraljeva palica od Juda vzeta.

(37 pred Kr.)

88. Poslednji Makabejci.

Čez nekaj časa vdari vojvoda Nikanor z veliko silo nad Jeruzalem. Nekaj duhovnov pride, ga mirno pozdravit; on jih pa zasmehuje, stegne roko proti tempelnu, in reče v svojim napuhu: „Ako mi ne bo v roke dan Juda in njegova vojska, kar požgal bom to hišo.“ Duhovni gredo jokajoči k tempelnu; Juda je pa svojim serčnost delal. Povedal jim je sanje, iz kterih so spoznali, de ima od Boga zagotovljeno zmago, in so se vsi razveselili. Nikanor se med trobentanjem in bojnim kričem mestu bliža. Juda in njegovi vojšaki so se zoper njega z roko vojskovali, v sercu pa molili k Gospodu. In pobili so jih sovražnikov 35,000; tudi Nikanor je bil končan. Juda je ukazal, mu jezik izdreti, in ga koscama pticam metati. Njegovo roko pa, ki jo je bil v svojim prederznim napuhu zoper hišo Vsigamogočniga vzdignil, je rekel pred tempel obesiti.

Kmal potlej je Juda v hudi vojski zoper Sirjane končan bil. Vse ljudstvo ga je z veliko žalostjo objokovalo in reklo: „Kako je padel junak, kteri je rešil ljudstvo Izrael!“ Njemu sta zaporedama naslédovala njegova brata Jonatan in Simon, in poslednjič Simonov sin Joan Hirkan. Tudi ti so se serčno vojskovali zoper Izraelske sovražnike. Njih nasledniki so

pa hudobije dopernašali pred Gospodam, in se vedno med seboj prepirali. Bratje so se vojskovali zoper brate, in se med seboj morili, ter so perklicali mogočne Rimljane, de bi med Judi razsojevali. Rimljanje so se njih dežele polastili, in Judam postavili *ptujiga kralja : Heroda Idumejca.*

Tako je prešla kraljévnica (kraljeva palica) od Juda, in peršel je bil čas obljubljeniga in štiri tavzent let perčakovaniga *Odrešenika.*

1. Strašin greh je preklinjevanje božje (bogokletje), ki nikoli ne odide šibi božje jeze. 2. Judovsko ljudstvo je bilo per vsim božjim opominovanji in svárjenji vender v silno hudobijo in spačenost zašlo. Neki judovsk pisavec sam — Jeruzalem permerja s Sodomo, in celò Sodomo boljši šteje od Jeruzalema. Ravno ta čas je po vsih kraljih svetá gospodarila gnusoba vsih pregréh, napák in hudobij. In bila je povsod silna revšina, ki so jo stoletne nepretergane vojske delale in množile. Na jutru in večeru je vse zdihovalo po *Odrešeniku : „Rosite ga doli, nebesa, oblaki ga dežite Pravičniga: zemlja se odpri, in požéni (iz sebe) Zveličarja.* (Izaj. 5, 8.). Vse Ga je želelo, in Njegov čas je bil peršel. Toraj Bog vzame kraljévnico od Juda, in jo da ptujcu Herodu. S tem je na znanje dal, de ravno kar pride dolgo dolgo perčakovani Zveličar :

JEZUS KRISTUS ;

bodi Mu čast in hvala vekomaj !

Perstavek. *

Jezus, Gospodov Maziljenic, v zgodovinskih bukvah stariga zakona.

V raju je bil greh storjen, in pahnjeno v nesrečo vse človeštvo. Ni je bilo zdaj druge pomoči, vàn ediniga Srednika *Kristusa Jezusa*. Oče v nebesih Ga je bil že pervima človekama obljubil, pa še le čez 4000 let poslal. Naznanoval je pa Bog od Njega, Zveličarja, v stari zavezi mnogotere znamenja. Perve so temne, naslednje pa, čim dalje, tem bolj očitne in jasne. In vse skupaj že tako živo popisuje Odrešenikovo podobo, de so ga zamogli ljudje prav lahko spoznati, ko je peršel. Nasleduje nekaj tacih znamenj iz zgodovinskih bukev:

A. V besednjih obljubah.

1. Silno žalostne perve starše je dobrotljivi Bog potolažil s sladkim upanjem v prihodnjiga Odrešenika, kadar je zapeljivi kači zažugal: „Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo, med tvojim zarodam in njenim zarodam; On bo tebi glavo sterl, in ti ga boš v peto zalezovala.“ S tem je bilo odrešenje naznanjeno; tode ni bilo še določeno: *od koga, kdaj in kako* de bodo ljudje rešeni.

2. Ob Noetovim času je viditi, de je bil Bog ljudém naznanil, de bo Odrešenik, med tremi Noetovimi sinovi (Kamam, Semam in Jafetam), iz Semoviga rodú. Noe namreč je Sema blagoslovil, rekoč: „Hvaljen bodi Gospod, Semov Bog; Kanaan (Kamov sin) bodi njegov sužinj. Razširi Bog Jafeta, in naj prebiva v Semovih šotorih.“ Besedi: „Semov Bog,“ oménite, de bo Bog s Semovim zarodam posebno zavezo sklenil. To še bolj kažejo besede: „Razširi Bog Jafeta, in naj prebiva v Semovih šo-

torih.“ S tem je rečeno, da bo prava vera per Semovcih ohranjena, in se po njih tudi med Jafetovce razširila.

3. Bolj določile so se prerokovanja, ko si je Bog iz Semovcov zvolil Abrahama, in mu dal obljubo: „Po tebi bodo blagoslovljeni vsi narodi zemlje.“ To obljubo je Bog tudi Izaku in Jakopu ponovil (1. Moz. 26, 4. in 28, 15.). Pomen te obljube je, da po njih zarodu bo zveličanje peršlo nad vse ljudstva zemlje; ni pa bilo še posebej določeno, kakó bodo ljudstva oblagodarjene.

4. Ker je imel Jakop 12 sinov, je Bog tudi določil, na kateriga zmed njih ta obljuba prejde. Na smertni postelji je namreč Jakop svojimu četertimu sinu, Judu, prerokoval: „Kraljévnica (kraljeva palica) ne bo odvzeta od Juda, in vojvoda ne od njegoviga ledja (mlajšev), dokler ne bo Tistiga, ki je namenjen poslan biti; in narodi bodo upali v Njega.“ S temi besedami je bil naznanjen že čas željno perčakovaniga Odrešenika; tačas namreč pride, kadar bo Judov zarod za stanovitno nehal nad Izraelam vladati.

5. Več Mesijevih okolišin je Bog ljudem po Mozesu naznanil. Mozes, vélik prerok, čudodelnik, sloveč Izraelski vojvoda in rešenik iz Egiptovske sužnosti, je Izraelcam prerokoval: „Gospod, tvoj Bog, ti bo obudil preroka zmed tvojiga naroda kakor mene; Njega poslušaj.“ Prihodnji prerok bo tedaj imel take opravila, kakor Mozes; bo: *Odrešenik, učenik, čudodelnik, postavodajavec, poglavar*. Zlo imenitne so te znamenja *Maziljenca Gospodoviga*.

6. Ob Davidovim času je bil Bog že naznanil, iz ktere družine Odrešenik pride. Rekel je namreč Davidu po preroku Natanu: „Tvoja hiša bo stanovitna, in tvoje kraljestvo bo pred mojim obličjem vekomaj, in tvoj sedež bo za vselej uterjen.“ Veliko razodenj od Zveličarja je David popisal v svojih psalmih; veliko njih se najde v preroških bukvah.

B. V podoban.

Podobe Gospodoviga Maziljenca so bile:

1. *Melkizedek*, duhoven, ki je Gospodu kruh in vino daroval.
 2. *Velikonočno jagnje*, kterimu, po božjim povelji, niso smeli nobene kosti zlomiti.
 3. *Bronasta kača v pušavi*. „Kakor je Mozes povišal (kviško vzdignil) kačo v pušavi, takó mora povišan biti tudi *Sin človekov*, de, kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje;“ tako priča Jezus sam. Jan. 3, 14. 15.
 4. *Darovi stare zaveze* so bili podoba Jezusove daritve. Tudi mnogoteri deli očitne službe božje: prazniki, zlati svečnik, i. t. d.; duhovni, posamezne osebe: Izak, Jožef i. d. so bili podobe Jezusa in njegove Cerkve.
- „*Angel Gospodov*,“ kteri se je tolikrat v stari zavezi perkazoval, je bil, po nauku sv. Cerkve, *Sin božji sam* *).

*) Bolj obširno glej Dr. Klančnika sv. pismo stare zaveze II. in III. del. V Ljubljani, 1841.

DRUGI DEL.

Zgodbe svetiga pisma noviga zakona.

Vvod v drugi dël.

Sveto pismo noviga zakona.

Sveto pismo noviga zakona obseže dogodbe Gospoda in Zveličarja našiga Jezusa Kristusa; pripoveduje prihod sv. Duha, začetje in razširjanje sv. cerkve. Poslednjič popisuje v skrivnostnim prerokovanji, kakó hudó se bo mogla sv. cerkev v mnogoterih časih s svojimi sovražniki vojskovati, de jih bo pa vender vselej zmagovala, poslednjič popolnoma zmagala, in ob drugim prihodu Jezusovim veselo in slovesno zmagovíno (triumf) obhajala.

Takó je tedaj v sv. pismu vse lepo razloženo, kaj in koliko je dobrotljivi Bog storil nas zveličati. Povedano je pa tudi, kaj de je nam vérovati in kakó živeti, de bomo vredni otroci *kraljestva božjiga*, to je, *svete Cerkve*, v tém življenji; po smerti pa se vdeležili kraljestva veselja in večne slave gôri nad zvezdami.

V svetim pismu nove zaveze je naslednjih 27 bukev :

1. *Štirje evangelií*: sv. Matevža, Marka, Luka in Janeza. Beseda „*evangelií*“ je greška, in poméni *vesélo oznanilo* (blagovéstovanje). V njih je popisano kristjanam tolikanj zaželjeno življenje Jezusovo, njegovi nauki in djanja, njegova spravna smert na križu, vstajenje od mertvih, in častitljivi vnebohóh.

2. *Djanje apostolsko*, to je, kratko popisovanje dogodb in dél apostelnov, zlasti sv. Pavla. Spisal ga je sv. Luka, tovarš sv. Pavla.
3. *Štirnajst listov sv. Parla apostelna*: 1 Rimljanam, 2 Korinčanam, 1 Galačanam, 1 Efežanam, 1 Filipljanam, 1 Kološanam, 2 Tesaloničanam, 2 Timoteju, 1 Titu, 1 Filemonu, 1 Hebrejcam.
4. *En list sv. Jakopa.*
5. *Dva lista sv. Petra.*
6. *Trije listi sv. Janeza.*
7. *En list sv. Juda Tadeja.*
8. *Skrivno razodenje sv. Janeza*, v katerim so prihodnje dogodbe in vojske sv. Cerkve skrivnostno popisane.

V teh bukvah nove zaveze pa niso vse Jezusove pergodbe in nauki popisani. Apostelni so po mnogih in mnogih krajih svetá sveto vero oznanovali, in so Jezusov nauk po *besednjim oznanovanji zvesto, čisto in nepopačeno* svojim naslédnikom zročevali, in to je *besednje izročilo*. Le kadar je bila posebna potreba ali priložnost, je kateri zmed njih, po navdajanji in navdihnjenji sv. Duha, tudi kej tega spisal, kar je učil. Take spise in bukve je iz svetiga spoštovanja sv. Cerkev v Ene bukve — *sveto pismo nove zaveze* — zbrala, jih je k svetimu pismu stare zaveze pridjala, in to je: celo *sveto pismo*. Imamo tedaj dva studenca božjiga razodenja: *sveto pismo* in *besednje izročilo* svete Cerkve. Oba sta neskaljéna in neskažena le v sami sv. materi katoliški Cerkvi najti, ker njo samo sv. Duh vlada, pri nji sami Jezus Kristus do konca sveta ostane.

Drugi del.

Zgodbe svetiga pisma noviga Zakona.

I. RAZDÉLIK.

Zgodbe Jezusa Kristusa.

Jezusovo rojstvo in mladost.

1. Caharija in Elizabeta.

Ob časih Heroda kralja je živel na Judovskim bogaboječ duhoven Caharija; njegovi ženi je bilo ime Elizabeta. Bila sta obá pravična pred Bogam, ker sta živela po božjih zapovedih brez madeža. Otrók nista imela, in bila sta že perletna.

Pergodilo se je pa, de je Caharija peršel na versto, duhovsko službo v tempelnu opravljati; kadilo zažigati ga je zadelo. Caharija, po duhovsko oblečen, z zlato kadilnico v rokah, gre za zagrinjalo, in stopi pred altar. Ljudstvo pa zunaj čaka in moli. Perkazal se mu je pa angel Gospodov na desni strani altarja, in Caharija se je ustrašil, in groza ga je obšla. Angel pa mu reče: „Ne boj se, Caharija, zakaj tvoja prošnja je uslišana.“ Zdaj mu napove, de bo dobil sina, ki je Boga zanj prosil, in reče, de naj ga Janeza imenuje. „Vesel boš — mu je dalje rekel — in veliko se jih bo njegoviga rojstva veselilo.

Zakaj velik bo pred Gospodam. Vina in močne pijače ne bo pil; že pred rojstvom bo s svetim Duham napolnjen. Veliko Izraelcov bo preobernal k Gospodu, njih Bogu. V duhu in moči preroka Elija pojde pred Odrešenikam, de bo ljudi učil, boljšal, in jih na njegov prihod pripravljaj.“

Caharija pa je dvomil nad tem, kar mu je angel oznanil, in je rekel: „Po čem bom to spoznal?“ In angel mu je odgovoril: „Jez sim Gabrijel, ki stojim pred Bogam in poslan sim, s teboj govôrit, in ti to oznánit. In glej, mutast boš do dneva, ko se bo to zgodilo, zato, ker nisi verjel mojim besedam.“

Ljudstvo Caharija zunaj čaka, in se čudi, de se tako dolgo mudí. Ko iz svetiša pride, ni mogel ž njim i govoriti; le kazal in znamenja jim je dajal; in oni so spoznali, de je perkazen vidil v tempelnu. Ostal je mutast, in, ko so dnevi njegoviga opravila minuli, se je domu vernil.

1. S perkaznijo v tempelnu se perčno bližnje zgodbe našiga Odrešenika. Kolikor čistejši so naše serca, toliko umevniši in perserčniši nam bodo te prečudne zgodbe. 2. Caharijeva mutast je bila kazin za njegov dvom nad angelovimi besedami, in znamnje, de so angelove besede resnične.

2. Jezusovo rojstvo Marii oznanjeno.

V šestim mescu potlej, ko se je bil Caharija perkazal, pride angel Gabrijel v mesto Nazaret k devici, ki ji je bilo ime Marija. Ubogimu stenarju Jožefu je bila zaročena. Oba sta bila iz kraljeviga Davidoviga rodú, pa ubožna, in sta od dela svojih rok natihama živela.

K, nji tedaj angel Gabrijel pride, in jo pozdravi: „Cešena si, milosti polna, Gospod je s teboj; blažena si med ženami!“

Marija se prestraši, in premišljuje, kaj bi to pozdravljenje pomenilo. Angel pa ji reče: „Ne boj

se, Marija! milost si našla per Bogu.“ Na to ji oznani, de bo ona mati Sinú božjiga, kteriga naj Jezusa imenuje. Dalje ji reče: „Ta bo velik, in Sin Najvikšiga se mu poreče. Gospod Bog mu bo dal sedež njegoviga očeta Davida, in bo kraljeval v Jakopovi hiši vekomaj; njegovimu kraljestvu ne bo konca.“

Marija, čista devica, se je prestrašila in prasha: „Kako se bo to zgodilo?“ Angel pa ji je rekel, de se bo to z močjo svetiga Duha zgodilo; za tega voljo de se bo njeno sveto dete „Sin božji“ imenovalo. Oznanil ji je tudi, de bo Elizabeta, Mariina teta, sina dobila.

Marija se ponižno v božjo voljo vda, in reče: „Glej! dekla sim Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi.“ In angel je šel od nje.

1. Nad Marijo so se spolnile nekdajne prerokovanja, de bo devica mati Sinú božjiga. Marija je bila devica in mati ob enim. 2. Še nikoli nobeni stvari ni Bog tolike časti in milosti skazal, kakor Marii. Toraj ji tudi mi za Bogam nar vikši češenje skazujemo. 3. Marija je bila v vsih čednostih popolnoma; čistost in ponižnost pa ste se nad vsimi drugimi svetile. Caharija je bil nejeverin, ko se mu je bil angel perkazal; Marija pa je ponižno verovala, rekoč: „Glej, dekla sim Gospodova!“

3. *Marija in Elizabeta.*

Po angelovim oznanilu se je Marija vzdignila, in šla jaderno čez goro v Caharijevo hišo, in je pozdravila Elizabeto, svojo teto. Elizabeta, zaslišati Mariino pozdravljenje, je bila napolnjena s svetim Duham, in je zavpila z velikim glasam, in rekla Marii: „Blažena si med ženami, in blažen je sad tvojiga telesa! Od kod to meni, de pride mati mojiga Gospoda k meni? Blagor ti, ki si verovala; ker dopnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda.“

Elizabeti je bil Bog razodel, de bo Marija Jezusova mati, Marii pa, de bo Elizabeta mati sv. Janeza. Marija zdaj hvalo Bogu na glas zažene, in poje :

Moja duša povelečuje Gospoda.

In moj duh se veseli v Bogu, mojim Zveličarji.

Ker se je ozerl na nizkost svoje dekle; zakaj glej! odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi.

Zakaj velike reči mi je storil, on, ki je mogočen, in sveto njegovo ime.

In njegovo usmiljenje jim je od roda do roda, kateri se njega boje.

Moč je skazal s svojo roko, in razkropil je napolnjene v misli svojiga serca.

Mogočne je s sedeža vergel, in ponižne povzdignil.

Lačne je z dobrim napolnil, in bogate prazne spustil.

Sprejel je Izraela, svojiga služabnika, in se je spomnil svojiga usmiljenja.

Kakor je obljubil našim očakam, Abrahamu in njegovimu zarodu na vekomej.

1. Elizabeta je Marijo hvalila; Marija je pa čast na Boga obernila. Tako delajo ponižni. 2. Marija, vsa čista, se je nad Bogam silno veselila. Veselje nad Bogam pride iz nedolžnih serc. 3. Mariino hvalno pesem ima cerkev v vsih večernicah, de nas opomni velike milosti, ki jo je zavoljo našiga zveličanja dosegla. 4. Te in poprejšnje zgodbe, in pa Jezusoviga rojstva se spomnimo vselej, ko angelovo češenje zjutraj, zvečer in opoldne molimo. Nekteri pa nočejo moliti, kadar zvoni; taki Jezusa zatajajo. Bog nas vari taciga greha!

4. Svetiga Janeza kerstnika rojstvo.

Caharija in Elizabeta sta dobila sina, kakor je angel bil oznanil. Veselili so se ga njuni sosedje in vsa rodovina ž njima. Hotli so mu po očetu ime Caharija dati. Elizabeta pa je rekla: „Tega ne, ampak Janez naj se imenuje.“ Ji rekó: „Sej ni nikogar v tvojim rodu, kterimu bi bilo takó ime!“ Tedaj mig-nejo očetu, kako hoče, de naj bi se imenoval? Oče, ki je bil še mutast, si ukaže dati tablico, in zapiše ná-njo: „Janez je njegovo ime;“ in per ti priči je spregovoril in Boga hvalil. Sosedje, in vse, ki so to slišali, je strah opadel, so se čudili in rekli: „Kaj koli bo iz tega deteta? Zakaj roka Gospodcva je bila ž njim.“ Caharija, njegov oče, pa je bil napol-njen s svetim Duham, in je prerokoval, rekoč:

„Hvaljen Gospod Izraelov Bog, ker je obiskal in storil odrešenje svojimu ljudstvu; in nam je postavil rog zveličanja v hiši Davida, svojiga služabnika; kakor je govoril po ustih svojih svetih prerokov, kteri so od nekdej; odrešenje od naših sovražni-kov, in iz roke vsih, ki nas sovražijo; usmiljenje storiti našim očetam, in pomniti svojo sveto zavezo; persego, ki jo je persegel Abrahamu, našimu očetu, nam dati, de, iz rok svojih sovražnikov rešeni, njemu brez strahu služimo, v svetosti in v pravici pred njim vse svoje dni. In ti, dete, boš prerok Narvišiga imenovano; pojdeš namreč pred obličjem Gospodovim, njegove pota perpravljat; dati znanje zveličanja njegovimu ljudstvu, v odpušenje njih grehov; po perserčnim usmiljenji našiga Boga, po kterim nas je obiskal, on, ki se izhaja od visokosti; raz-svetliti té, kteri v tãmi in v smertni senci sedé, de ravná naše nogé na pot mirú.“

Otrok pa je rastel, perhajal močan v duhu, in je v pušavi živel, do tistiga časa, ko se mu je bilo pred Izraelam pokazati, in očitno začeti učiti.

1. Caharijevo pesem, ki se ji pravi „benediktus“ (hvaljen), duhovni vsak dan molijo. Ona nam živo v spomin kliče usmiljenje, ki ga je Bog z Izraelci storil, in je poslednjič še svojiga Sinu na svet poslal, de je ves svet od slepote in greha odrešil. 2. Svetimu Janezu starši po angelovi besedi niso dajali vina in močnih pijač; in on je bil bistriga duha in čiste glave. Mladi ljudje se morajo sploh močnih pijač varovati, že celo pa žganja, ki je tudi odrašenim velikrat dušna in telesna smert. 3. Rog zveličanja pomeni Jezusa Zveličarja.

5. Slava Bogu po višavah! **JEZUS** **ODREŠENIK** je rojen.

Marija je kake tri mesce per Elizabeti ostala; potlej se je v Nazaret vernila. Zdaj je Bog tudi Jožefu Mariino skrivnost razodel. V spanji se mu perkaže angel božji in reče, de naj vzame brez pomislika Marijo, svojo zaročeno, k sebi, ker je Mati Sinu božjiga. Imé *Jezus*, to je, Zveličar ali Odrešenik, mu ukaže dati, ker bo svoje ljudstvo rešil od njegovih grehov. Jožef je tedaj vzel Marijo k sebi; in Jožef in Marija sta v Nazaretu živelá vsa nedolžna kakor angela.

Ob tistim času pride od cesarja Avgusta ukaz vso deželo popisati. Vsak je mogel tje iti, kjer so bili njegovi spredniki doma, in se dáti zapisati. Jožef in Marija sta bila iz rodu kralja Davida, ki je bil iz Betlehema.

Toraj sta mogla iti v Betlehem k popisovanju. — Takó daljna pot jima je težavna bila. Pa pokorna cesarju se brez odlašanja na pot spravita.

Ko v Betlehem prideta, je bilo že ljudi vse polno, in nikjer ne moreta dobiti prenočiša. V pastirsk hlev zunaj mesta sta se mogla spraviti. In tukaj — kdor bere, naj si k sercu vzame — tukaj, na tem kraji je **JEZUS KRISTUS** Sin Božji, peršel na svet.

Bog bodi češen in hvaljen vekomej za to dobroto! Marija devica je dete v plenice povila, in ga v jasli položila.

1. Jezus je bil v uboštvu na svet peršel. Posvetna čast nima per Bogu nobene cene; ampak le čednost in svetost. 2. Božja dobrota do nas je neskončno velika! Dal nam je Odrešcnika in Zveličarja Jezusa Kristusa. In ta je njegov edinorojeni Sin. Bodí mu čast in hvala vekomaj! 3. Jezus se imenuje tudi *Kristus*, to je: Pomaziljenic, in po hebrejsko *Mesija*. On je namreč *veliki duhoven*, *prerok* in naš *kralj*. Vsi ti so mogli v stari za-vezi maziljeni biti s sv. oljem; in s tem so do-segli posebno moč in oblast *iz bošje milosti*.

6. Pastirji per jaslíh.

V tisti strani, kjer je bil Jezus na svet peršel, so bogaboječi pastirji čuli, in per svojih čedah bili na polji. Kar na enkrat stoji angel Gospodov pred njimi, in nebeška svitloba jih obsije. Zlo so se prestrašili. Angel pa jim je rekel: „Ne bojte se; zakaj glejte! oznanim vam veliko veselje, ktero bo vsimu ljudstvu. Dans vam je v mestu Davidovim rojen: Zveličar, kateri je Gospod. In to vam bodi znamnje: Našli bote dete v plenice povito, in v jasli položeno.“

Komej je angel to izgovoril, je bila že per njim velika množica družih angelov, kateri so Boga hvalili: „Slava Bogu po višavah, in mir ljudem na zemlji, kateri so svete volje!“ Angeli so od njih odšli v nebo. Pastirji pa so rekli med seboj: „Pojdimo do Betlehema in poglejmo, kar nam je Gospod na znanje dal!“ Gredó in najdejo Marijo in Jožeta in dete v jasli položeno, vse ravno tako, kakor jim je bilo oznanjeno po angelu. Perbližajo se Odrešeniku in ga ponižno molijo. Vsi so se čudili in veselili nad tem, kar so jim pastirji pravili. Marija pa je slehernó besedo v sercu ohranila, in premišljevala. Pastirji

so se zopet nazaj vernili, in Boga častili in hvalili za vse, kar so vidili in slišali. — Ko je pa osem dni preteklo, je bilo dete po postavi obrezano, in Jezus imenovano, kakor je bil angel zapovedal.

1. Zadovoljna ubožnost in sveto serce je Bogu ljubo. Za to se je bil Jezus bogaboječim pastirjem nar pred razodel. Bogatini pa le zlato, čast in posvetno veselje ljubijo. 2. Angelsko petje per Jezusovim rojstvu „Slava“ ali „Glorija“ se skorej per vsaki sv. maši moli, ali pa poje. To nas opominja neskončne dobrote Jezusoviga rojstva, de bi mu bili hvaležni, ter radi božje zapovedi spolnivali.

7. Jezus v tempelnu.

Ko je bil Jezus štirideset dni star, sta ga Marija in Jožef v Jeruzalem v tempel pernesla, ter ga Gospodu, nebeškemu Očetu, skazala, in dar zá-nj opravila. Tako je Mozesova zapoved ukazovala. Dar pa je bil za ubožne dve gerlici ali dvoje mladih golobov; premožni so darovali jagnje.

In glej! bil je človek v Jeruzalemu', kterimu je bilo ime Simeon. Pravičen je bil in bogaboječ, in je Zveličarja željno perčakoval. Sveti Duh je v njem bil, in mu je razodel, de ne bo umerl, dokler ne vidi Gospodoviga Maziljenca, to je, Zveličarja svetá. Po navdajanji sv. Duha je Simeon ravno tisti čas v tempel peršel. Ko zagleda Jezusa, je precej spoznal, de je to Dete obljubljeni Odrešenik. V naročje ga vzame ter hvali Boga, in reče: „Zdaj, o Gospod! spusti svojiga hlapca v miru, po svoji besedi, ker so vidile moje oči tvoje Zveličanje, ktero si perpravil pred obličjem vsih narodov, luč v razsvetljenje nejevernikov, in v čast Izraelu, svojimu ljudstvu.“

Simeon je zdaj Marijo in Jožefa blagoslovil; potlej se je k Marii obernal, ter ji začel prerokovati rekoč: „Glej! ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu, in v znamenje, kterimu se bo zoper govorilo; in tvojo lastno dušo bo meč presunil.“

Ravno tisto uro je tudi Ana v tempel peršla. Le-tá je bila vdova per štiri in osemdesetih letih, in je Bogu služila vse svoje dni, veliko molila, se terdo postila, in željno perčakovala obljubljeniga Odrešenika. Vselej je peršla v tempel k božji službi, bodi si po dnevnu ali po noči; zato ji je Bog veselje storil, de je še pred smertjo s svojimi očmi Odrešenika v tempelnu vidila. Tudi ona je s pričujočimi Gospoda častila, in Ga vsim oznanovala, kteri so čakali Izraeloviga odrešenja.

1. Pervorojence so v tempeľ, Gospodu pernesli, in dar zanje opravili. To že je godilo v hvaležni spomin, de so bili Izraelci nekđaj iz Egiptovske sužnosti rešeni, in njih pervenci v tisti strašni noči smerti obvarovani. 2. Bog se rad da tistim spoznati, ki ga resnično išejo, kakor sta ga Simeon in Ana iskala; napubnež pa le samiga sebe iše, in ne Boga,

8. Modri od Jutra.

Ko sta bila Jožef in Marija z Jezusam v Betlehemu, so iz daljne jutrove dežele peršli modri v Jeruzalem, ter so vprašali: „Kje je novorojeni Judovski kralj? Njegovo zvezdo smo vidili na jutrovim, in smo ga peršli molit.“ Kralj Herod se je ustrašil, ko je to slišal, in ves Jeruzalem ž njim.

Herod pokliče vélike duhovne in pismarje, ter vpraša, kje de bo Kristus rojen. Oni pa so mu odgovorili: „V Betlehemu na Judovim; zakaj tako je pisano per preroku: Ti, Betlehem na Judovim, nisi nikakor naj manjši med vojvodi Judovimi, ker iz tebe bo peršel vojvoda, kteri bo vodil moje ljudstvo Izrael.“ Na to pokliče Herod modre na tihim k sebi, in jih na tanko praša, kedaj ravno se jim je zvezda perkazala. Potlej jim ukaže v Betlehem iti, rekoč: „Pojdite in prašajte skerbno po defetu, in kedar ga najdete, mi pridite povedat, de ga tudi jez grem

molit.“ — To jim je pa rekel le iz perhuljene perjaznosti, ker je mislil dete umoriti.

Ko modri to zvedó, se odpravijo proti Betlehemu, ki je bilo le kaki dve uri od Jeruzalema. In zvezda, ki so jo na jutrovih vidili, je pred njimi šla. Nad hišo pa, v kateri je bila tačas Marija z detetam, je obstala. Šli so v hišo, in našli so dete, in Marijo, njegovo mater. Pred Zveličarja so pokleknili in ga molili. Potlej so odperli svoje zaklade, in so darovali Ježušku: zlata, kadila in mire.

Modri so se zdaj mislili k Herodu kralju vrniti, in mu vse povedati; pa Bog jim je v spanji zapovedal, de naj ne hodijo k Herodu nazaj. Torej so po drugi poti nazaj v svojo deželo šli.

1. Po starim besednjim izročilu so bili modri od Jutra ob enim kraljiči, ki so imeli veliko z zvezdogledanjem opraviti, in ravno v zvezdi jim je Bog Zveličarja razodel. Imenujejo jih Kašpar, Melhior, Baltazar. 2. Pernesli so Jezusu *zlata* kakor *kralju*, *kadila* kakor *Bogu*, *mire* kakor *človeku*. Tudi so ti darovi podoba čiste ljubezni, molitve in zatajevanja, ki smo jih Jezusu dolžni darovati.

9. Bég na Egiptovsko.

Ko so modri v Betlehemu Jezusa molili, so se po drugi poti v svoj kraj vrnili, kakor jim je bil Bog ukazal. Jožefu pa se perkaže angel Gospodov v spanji, in mu reče: „Vstani, vzemi dete in njegovo mater, beži v Egipt in bodi tam, dokler te ne pokličem; zakaj Herod bo deteta iskal, de bi ga končal.“ Jožef precej vstane, vzame dete in njegovo mater še po noči, in beži na Egiptovsko. Ondi je ostal Sin božji do Herodove smerti. In spolnilo se je, kar je Gospod govoril po preroku: „*Iz Egipta sim poklical svojiga sina.*“

Ko je pa Herod vidil, de modrih ni nazaj, se je silno razserdil in je ukazal v Betlehemu in v vsih

njegovih okrajinah vse dečke (fantiče) pomoriti, kar jih je bilo po dvé leti in manj starih.

Takrat se je dopolnilo, kar je bilo govoreno po Jeremii preroku, ki pravi: „Glas se je slišal v Rami, jók in velik krik; Rahela je jokala po svojih otrocih, in se ni dala utolažiti, ker jih ni več.“

Ko je bil pa Herod umerl, se je zopet angel Gospodov Jožefu v spanji perkazal in mu rekel: „Vstani, vzemi dete in njegovo mater, in verni se na Izraelsko; zakaj pomerli so, kateri so detetu po življenji stregli.“ Jožef vstane, vzame dete in njegovo mater, in pride na Izraelsko. Ko je pa slišal, da Arhelaj kraljuje v Judeji namesto Heroda, svojiga očeta, se je bal tje iti. V spanji opomnjen, se je uganil na Galilejsko v mesto Nazaret.

1. Rama je bilo mestice blizo Betlehema. Med njima je bil Ráhelin grob. Rahela se joka zavoljo strašne moritve svojih mlajšev — nedolžnih otročičev. Per vsim žalovanji so vendar matere zamogle tudi vesele biti, ker so njih otročiči še v tako mehkih letih za Jezusa smert marternikov terpeli. 2. Heroda je zadela božja šiba. Umerl je za strašno boleznijo nespokorin in ves obupan. 3. Palestina ali obljubljeni dežela je bila ob Kristusovim času na troje razdeljena: a) nar spodej *Judeja*, v kateri so mesta Jeruzalem, Bellehem, Jeriho; b) v sredi *Samarija*; c) naj zgorej *Galileja*, kjer je galilejsko jezero, Nazaret, Kafarnaum, Betsajda in druge mesta.

Ktera lepa čednost se v ti zgodbi nad sv. Jožefam sosebnost razodeva?

10. Dvanajstletni Jezus v tempelnu.

Marija in Jožef sta vsako leto hodila v Jeruzalem k velikonočnemu prazniku. Takó je Izraelcam zapoved velévala. Ko je bil Jezus dvanajst let star, je tudi on šel z njima. H koncu praznikov so se

starši domu vernili. Jezus pa je v Jeruzalemu ostal, in ga niso pogrešili. Menili so, da je per tovaršii, in so šli dan hodá od Jeruzalema. Zvečer ga išejo med znanci; pa nikjer ga ni. V veliki skerbi se vernejo v Jeruzalem in ga išejo.

Tretji dan še le ga najdejo v tempelnu. Sedel je v sredi med učniki, jih je poslušal in spraševal, in jim tako modro odgovarjal, da so se vsi čudili nad njegovo umnostjo, kateri so ga slišali. Njegovi starši so se zavzéli, ko so ga ugledali, in njegova mati mu je rekla: „Sin, kaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jez sva te z žalostjo iskala!“ Jezus pa jima je rekel: „Kaj je, da sta me iskala? Ali nista védila, da moram v tem biti, kar je mojiga Očeta?“

Potlej se je ž njima vernil v Nazaret, jima je bil pokorin, in je rastel, kakor v starosti, tako v modrosti in ljubeznjivosti per Bógu in per ljudéh.

Velika skrivnost je v Jezusovim tihim življenji, pa tudi za nas imenitni nauk. Jezus bi bil lahko ta čas čudeže in imenitne dela dopernašal, da bi ga bil ves svet spoznal, in da bi bili vsi nad njim stermeli; pa je rajši na tihim živel. Pokazal nam je, da le tiha pobožnost brez šuma ima per Bogu vrednost, in je zlasti mladim ljudem perserčin zgled dal, da naj na tihim Bogu služijo; ni treba, da bi ljudje vedili, kakošne dobre dela in pobožnosti da opravljajo; in da naj se varujejo posvetnih šumov in kratkočasov, ki od Boga serce odvrčajo.

Kakor Jezus mladim ljudem posebej, tako cela sveta Nazareška deržina s svojo tiho domačljivostjo vsim deržinam lep zgled resnične, nerazglaševane svetosti daje. Svetost Nazareške deržine, se ve, da je bila tolika, da vsako perzadevanje, jo bolj natančno popisovati, bi jo skoraj bolj skalilo kakor razjasnilo; ker gotovo je, da je ni bilo tako svete deržine na zemlji, kakor je ta bila, in je ne bo.

1. Cerkvé so hiše nebeškiga Očeta; to nas Jezus uči. 2. Od dobrih, ponižnih otrok v mladosti ni veliko šuma, ker so natihama per svojih starših, kakor je Jezus bil. 3. „Bog, ki so mu angeli

podložni, je bil Marii in Jožefu pokorin. O neslišana ponižnost!“ (Bernard). 4. „Jezus je rasel v modrosti,“ to se pravi: On je svojo božjo modrost bolj in bolj razodeval, kolikor je starši perhajal. V njem, pravim živim Bogu, je vsa modrost bila, in sama na sebi ni mogla ne dojemati, ne odjemati.

Jezusovo perpravljanje k očitnemu učenju.

11. Sv. Janez v pušavi.

Od dvanajstiga do blizo tridesetiga leta je Jezus z Jožefam in Marijo na tihim živel. Zdaj pa se je perbližal čas, de je začel očitno učiti. Petnajsto leto Tiberjeviga cesarovanja je dobil Janez v pušavi povelje od Gospoda, de naj začne ljudi perpravljati na Odrešenika.

Tudi Janez se je mlade leta v tihi samoti perpravljajal na svoje veliko opravilo. Janez je oistro živel. Po zgledu nekrajnih prerokov je nosil oblačilo iz veibljudje (kamelne) dlake, in usnjat pas okoli ledja. Njegov živež so bile kobilice in podlesni med. Ni pil ne vina, ne druge močne pijače. Prebival pa je v kaki skálnici, in se ni pečal za svet.

Obhodil je vse kraje ob Jordanu in opominjal ljudi, de naj pokoro delajo in se dajo kerstiti, de bodo odpušenje grehov zadobili.

Klical jim je: „*Delajte pokoro; zakaj bošje kraljestvo se je perbližalo.*“ Kteri so si to k sercu vzeli in obljubili, se poboljšati, jih je sv. Janez z vodó kerstil. To je bilo znamenje, de se morajo tudi znotraj od grehov očistiti.

Hodili so pa v pušavo k Janezu Jeruzalemljanje in prebivavci iz vse Judeje. Dajali so se mu kerstiti v Jordanu reki, in obtoževali so se svojih grehov. Tudi hinavski Farizeji in nejeverni Saduceji so hodili s svojim spačenim sercam; pa niso imeli

praviga duha, ki je h kerstu potrebin. Torej jih je Janez oostro ogovarjal, rekoč: „Gadja rodovina! kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo (brez poboljšanja življenja)? — Storite vreden sad pokore, in ne recite: Abrahamu imamo očeta. Zakaj povem vam, Bogu je mogoče iz teh kamnov Abrahamu otroke obuditi.“ Je hotel reči: Ne mislite, de ste zato kaj boljši per Bogu, ker se od Abrahamu izhajate. „Sekira je drevesam že v korenino nastavljena. Vsako drevo, ki ne stori dobriga sadu, bo izsekano in v ogenj verženo.“ To je: Vi ste enaki nerodovitnemu drevesu, ki je sekira že nanj namerjena. Kakor blizo padca je tako drevo, tako blizo vas je božja šiba, če se ne poboljšate.

To Janezovo govorjenje je veliko poslušavcov omečilo, de so resnično želeli, poboljšati se. Toraj ga prašajo, kaj de jim je storiti? Janez pravi: „Kdor ima dve suknji, naj da tistimu eno, ki je nima; in kdor ima jedi, naj ravno tako stori.“ Tudi cestnarji (colnarji) in vojšaki so k njemu hodili se dat kerstiti, in so ga prašali: „Učenik; kaj pa je nam storiti?“ On pa je rekel cestnarjem: „Nič več ne tirjajte, kakor kar vam je postavljeno!“ Vojšakam pa je djal: „Nikogar ne tepite, nikomur krivice ne delajte, in dovoljni bodite s svojo plačo!“ Vsi, ki so Janeza vidili in slišali, so začeli v sercu misliti, de bi utegnil ravno on Kristus biti.

Nekteri učeniki, ki so jih iz Jeruzalema poslali do njega, ga celo vprašajo, če ni on Kristus? — Janez pa je rekel: „Jez nisim Kristus. On v sredi med vami stoji, pa ga ne poznate. On je, kateri ima za menoj priti. — On je veči od mene; jez mu jermenov per čevljih nisim vreden odvezati (to je: njegov nar manjši služabnik biti). Jez kersujem z vodo; on vas bo kerstil s svetim Duham in v ognji (to je: v sercu v nove, Bogu prijetne ljudi prerodil). Vevnico ima v roki, in skedinj bo počedil; bo spravil pšenico v svojo žitnico, pléve pa bo sežgal z neugasljivim ognjem;“ to je: On bo dobre v število svojih izvoljenih sprejel, hudobne pa v večno pogubo zročil.

1. Kerst sv. Janeza ni iz svoje lastne moči opravičil; ki ga je Jezus postavil, pa iz svoje lastne, od Jezusa dane moči opraviči. — 2. Nebeško kraljestvo, ki se je bližalo, je na zemlji sveta vera, cerkev Jezusa Kristusa in keršansko življenje. — 3. Na jutrovim so nekiga plemena kobilice, veči od naših, ki so jih jedli. — 4. Ob času Jezusovim so bile tri ločine Judov, med seboj silo sovražne: a) *Farizeji*; leti so imeli nar.veči oblast čez ljudstvo, pa bili so večidel hinavski, so le na zunanje veliko deržali, za znotranjo pobožnost se niso pečali. b) *Saduceji*, nejeverni in posvetni ljudje, so tajili božjo previdnost, angele, neumerjočnost duše, vstajenje in sodbo. Bilo jih je manj od Farizejev, večidel terdoserčnih bogatinov zmed ljudstva. c) Mirni in krotki *Eseni* ob mertvim morji. — Zraven tih so bili še *Samaritanje*, ki so imeli nekdam svoj tempel na gori Garicim.

12. Jezus je keršen, in gre v pušavo.

Ko je Jezus trideset let star bil, je tudi on peršel iz Nazareta k Jordanu, se Janezu dat kerstit. Janez pa se je branil in je rekel: „Meni je potreba od tebe keršenimu biti, pa ti prideš k meni?“ Jezus odgovori, de naj bo za zdaj, ker se spodobi, vse božje naredbe spolniti, Janez je tedaj odjenjal in ga je kerstil v Jordanu.

Ko je pa Jezus keršen bil in je molil, so se nebesa nad njim odperle; sveti Duh je v podobi goloba peršel nad-nj in je nad njim obstal. Z nebes pa se je zaslišal glas: „Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadajenje.“ S tim je bilo očitno oznanjeno, de je Jezus *Sin božji*, ker ga je sam nebeški Oče tako imenoval. In sv. Janezu je bilo že poprej razodeto: „Nad kteriga boš vidil sv. Duha priti in nad njim obstati, on je tisti, ki s svetim Duham keršuje.“

Potlej je bil Jezus od svetiga Duha v pušavo peljan. Štirideset dni in štirideset noči je v pušavi bil in nič ni jedel. Ko se je bil pa že štirideset dni in štirideset noči prepostil, je bil lačen.

Zdaj se mu skušnjavec perbliža in mu reče: „Ako si Sin božji, reci, de naj ti kamni kruh bodo.“ Jezus pa mu je odgovoril: „Pisano je: Človek ne živi le ob kruhu, ampak od vsake besede, ktera pride iz ust božjih.“ Tedaj ga vzame hudič seboj v sveto mesto (Jeruzalem), ga postavi na verh tempelna in mu reče: „Ako si Sin božji, verzi se doli; zakaj pisano je: Svojim angelam je zavoljo tebe zapovedal, na rokah te bodo nosili, de kje s svojo nogo ob kamen ne zadeneš.“ Jezus mu je pa rekel: „Zopet je pisano: Ne skušaj Gospoda svojiga Boga“ (to je: ne podaj se prederzno v nevarnost). Se ga satan vzame seboj na silno visoko goro. Pokaže mu vse kraljestva svetá in njih veličastvo in mu reče: „Vse to bom tebi dal, ako (predme) padeš in me moliš.“ Tedaj mu reče Jezus: „Poberi se, satan! zakaj pisano je: Gospoda svojiga Boga moli in njemu samimu služi.“ Zdaj ga je hudobni duh zapustil; in glej! angeli so perstopili in mu stregli.

1. Kerševali so perve čase tako, de se je ves človek v vodo potópil, v znamenje, de hoče kakor drug in nov, Bogu prijetin človek iz vode vstati. Jezus je bil s kerstam, tako rekoč, za Odrešenika skesanih grešnikov, in za kralja božjiga kraljestva posvečen. 2. Golob, v čigar podobi se je sveti Duh nad Jezusam perkazal, je znamenje dveh imenitnih čednost: *čistosti* in *krotkosti*. Lepo upanje otélbe je golobica ob času Noeta pernesla z zeleno veji-co v kljunu; še veliko lepši in veselši upanje — *odrešenje vesoljniga sveta* — — je oznanila golobica — sv. Duh — nad Jezusovo glavó. 3. Nikar ne pozabimo: Kdor besede sv. pisma vedama napčno obrača — kakor satan — de bi s tim hudobijo zagovarjal, taki satanove zvijače vganja; gorje mu! — Z besedo božjo pa se skušnjavam ustavljam, kakor Jezus, in premagali jih bomo.

13. Sv. Janez kaže na Jezusa — Jagnje božje.

Pervi Jezusovi učenci.

Ko je bil Jezus skušnjavca premagal, je peršel iz pušave k svetimu Janezu. Janez pa ga je ljudem pokazal in je rekel: „Glejte Jagnje božje, ktero grehe svetá odjmlje. Ta je tisti, ki sim vam pravil, de nékdo za menoj pride, kateri je višji od mene; zakaj pred menoj je bil; in jez spričujem, de je on *Sin božji*.“

Drugi dan je bil Janez kerstnik zopet na Jordanu, in dva učenca, Janez in Andrej, ž njim. Vidi Jezusa priti in zopet reče: „Glejte Jagnje božje!“

Učenca sta to slišala, in sta šla za Jezusam. Jezus pa se ozre in jima reče: „Kaj bi rada?“ Rečeta: „Učenik, kje stanuješ?“ Odgovori jima: „Pridita in poglejta!“ Sta peršla in vidila, kje stanuje, in sta tisti dan per njem ostala. Od tistihmal sta bila njegova učenca.

Andrej je imel brata, kterimu je bilo imé *Simon*. Ko ga najde, mu precej reče: „Kristusa smo našli;“ in ga pelje k Jezusu. Gospod pogleda Simona, in mu reče: „Ti si *Simon*, Jonov sin; ti boš imenovan *Kefas*“ (to je: *Peter* ali *Skala*).

Drugi dan se je Jezus na Galilejsko napravil in najde Filipa. Reče mu: „Hodi za menoj!“ In Filip je bil Jezusov učenec. Filip pa najde Natanaela (*Jerneja*), in mu reče: „Njega, od kteriga je pisal Mozes v postavi in preroki, Jezusa iz Nazareta smo našli.“ Natanael pa mu reče: „More li kaj dobriga iz Nazareta priti?“ Filip mu je odgovoril: „Pojdi in poglej!“ Ko je Jezus vidil Natanaela priti, je rekel: „Lejte, to je prav Izraelic, ki je ni zvijače v njem!“ Natanael pa je Jezusu rekel: „Od kod me poznaš?“ Jezus je odgovoril in mu rekel: „Prejden te je Filip poklical, ko si bil pod smókovim (figovim) drevesam, sim te vidil.“ Natanael ostermí in reče;

„Učenik! ti si Sin božji, ti si Izraelski kralj!“ Jezus mu reče: „Ker sim ti rekel: Pod smókovim drevesam sim te vidil, veruješ; še večí reči boš vidil, kakor to. Resnično, resnično vam povem: Vidili bote nebo odperto, in angele božje góri in dóli hoditi nad Sinam človekovim.“ In Natanael (ali Jernej) je bil posihmal Jezusov učenec.

1. Jagnje božje je bil Jezus imenovan zavoljo svoje prečudne krotkosti in pohlevnosti, in pa, ker je kakor nedolžno Jagnje za nas zadolžene darovan bil. Njegova podobaja je bilo že velikonočno jagnje v Egiptu, s čigar kervjo so bili Izraelski pervenci smerti rešeni. Besede sv. Janeza: „Glejte Jagnje!“ so v litanije vzéte; tudi mašnik jih trikrat reče, prejden se obhaja, in verni jih pobožno za njim govoré. 2. Jezus se je rad „Sinu človekoviga“ imenoval; njegovo včlovečenje je vzrok našiga zveličanja. 3. Peter pomeni *skala*, skálec ali skalnik. Že ko je Jezus Petra učenca sprejel, je omenil, de bo on skala, na kateri bo vse božje kraljestvo na zemlji — sveta cerkev — stalo. 4. Nazarečanje in sploh Galilejci so bili per Judih zaničevani, ker so nejeverce med seboj imeli, in se marsikaj pregréh od njih nalezli; učenih in modrih mož pa je bilo le malo zmed njih. Torej se je Natanael začudil, kako bi tudi iz Nazareta kej dobriga zamoglo priti. Pa take prenagle in prederzne sodbe se moramo varovati, ker rada zapeljá, kakor Natanaela.

14. Ženitnina v Kani-Galileji.

Tri dni potlej je bila ženitnina v Kani na Galilejskim, per kateri je bila Jezusova mati pričujoča. Tudi Jezus in njegovi učenci so bili povabljeni na ženitnino. Svatam je bilo vino poteklo; in Marija reče Jezusu: „Vina nimajo!“ Jezus pa ji je rekel: „Moja ura še ni peršla.“ Tedaj reče Marija služabnikom: „Vse storite, kar vam poreče.“

V hiši je bilo šest kamnatih verčev, kakoršne so Judje imeli za snaženje. Vsaki je deržal dve ali tri mére (bokale). Jezus reče služabnikom: „Nalíte te verče z vodo.“ Jih nalijejo do verha. Potlej reče: „Zajmíte in nesite starašinu.“ Natočijo in mu pernesó. Starašina pokusi, — kar je bilo vino, in ne več voda. Ker starašina ni vedil, od kod de je to vino, pokliče ženina in mu reče: „Vsak daje s perviga dobro vino na mizo, in potlej, ko se napijejo, še le slabšiga; ti pa si dobro vino do zdaj hranil!“

Ta je bil nar prvi čudež, ki ga je Jezus očitno pred ljudmi storil. Z njim je on očitno razodel, de je Bog in obljubljeni Odrešenik.

Marija je usmiljena Mati, ki nam zamore s svojo prošnjo prečudno velike gnade sprostiti. Jezus, njen Sin, jo je že na zemlji v svoji nizkosti uslišal: koliko bolj jo usliši v svojim veličastvu, v nebesih, kadar za nas kej prosi!

Perva velika noč.

15. Jezus v tempelnu. Pogovor z Nikodemam. Sv. Janez v ječi.

Judovski velikonočni praznik se je perbližal. Tedaj gre Jezus v Jeruzalem; kamor se je sila ljudi shajalo. Ko v Jeruzalem pride, precej v tempel gre. Ondi najde ljudi, ki so vôle, ovce in golobe prodajali, in menjavce per denarnih mizah. Jezus si naredi iz vervi (štrikov) tepežnico (ali bič), in je vse izgnal iz tempelna, tudi ovce in vôle; in je menjavcam denarje razsul in mize prevernil. In tistim, ki so golobe prodajali, je rekel: „Správirite to od todi, in ne delajte iz hiše mojiga Očeta hiše kupčije!“ — S tim je Jezus pokazal svojo veliko moč in oblast.

Judje pa so ga poprašali: „S kakšnim čudežem nam skažeš, de smeš to delati?“ Jezus jim je odgovoril: „Poderite ta tempel (na-se pokaže), in v treh

dneh ga bom zopet postavil.“ Jezus je tukej svoje truplo mislil, kteriga je po pravici tempel božji imenoval. Duhovni so pa menili, de govori od kamnitniga tempelna. Toraj so mu rekli: „Šest in štirideset let se je zidal ta tempel, in ti ga boš v treh dneh postavil?“ in s temi besedami gredó nejevoljni od njega.

Bil je pa človek zmed Farizejev, Nikodem po imenu, viši med Judi. Ta je peršel po noči k Jezusu in mu je rekel: „Učenik! vémo, de si od Boga peršel; zakaj nihče ne more teh čudežev delati, které ti delaš, če Bog ni ž njim.“ Jezus mu je odgovoril: „Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni vnovič preroben iz vode in svetiga Duha, ne more iti v božje kraljestvo. In kakor je Mozes povišal kačo v pušavi, takó mora povišan biti Sin človekov, de, kdor koli vánj veruje, se ne pogubi, ampak ima večno življenje. Zakaj Bog je svet takó ljubil, de je dal svojiga edinorojeniga Sina, de, kdor koli vá-nj veruje, se ne pogubi, ampak ima večno življenje. Bog namreč ni poslal svojiga Sina na svet, de bi svet sodil, temuč, de bi bil svet po njem zveličan. Kdor vá-nj veruje, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v imé edinorojeniga Sinú božjiga.“ — V tem pogovoru z Nikodemam je Jezus razločno zaterdil, de brez duhovniga prerobenja, to je, brez sv. kersta in brez vere v Jezusa Kristusa ni zveličanja.

Potem je Jezus na deželo šel s svojimi učenci, in učenci so na njegovo povelje kerševali. Pa tudi Janez kerstnik je v Enonu kerševal. Zdaj vstane med Janezovimi učenci in med Judi vprašanje zavoljo Jezusoviga in Janezoviga kerševanja. K Janezu pridejo njegovi učenci, in mu reko: „Učenik! tisti, ki je bil s teboj na uni strani Jordana, kterimu si pričeval (de je Jagnje božje), glej! ta keršuje, in vsi gredó k njemu.“ Sv. Janez je zdaj svoje počasne učence še bolj na tanko podučil, de on ni Kristus, ampak, de le pot Kristusu perpravlja, de Jezus je pravi Sin božji in od Boga poslani Odrešenik. Rekel jim je: „Vi sami ste mi pričé, de sim

rekel: Jez nisim Kristus, ampak de sim le pred njim poslan. On mora rasti (to je: njemu gre čast), jest pa se pomanjševati. Kdor je od zemlje, je od zemlje, in od zemlje govori (to sv. Janez sam od sebe pravi). Kteri je pa od nebes peršel, je čez vse. Oče ljubi Sina, in mu je vse v roke dal. Kdor v Sina véruje, ima večno življenje: kdor je pa Sinu nejeverin, ne bo življenja vidil, temuč jeza božja ostane nad njim.“ S timi besedami je sv. Janez spričeval, de je Jezus, kteri sam je z nebes peršel, „čez vse,“ de je On pravi Bog.

Sv. Janez je svoj od Boga odločeni namen na tanko spolnoval, bil je neprestrašen mož, in je slehernimu resnico na ravnost povedal. Še Herodu oblastniku je ni zamolčal. Letá mož je namreč velike hudobije dopernašal, in verh vsiga je še Herodijado, ženo svojiga brata, sebi za ženo vzel. Janez mu je rekel: „Ni ti dopušeno, svojiga brata žene imeti.“ Herod pa je ukazal sv. Janeza vkleniti, ter ga v ječo vreči.

1. V tempel so držali trije veliki dvori (veže ali lópe). V perviga so tudi nejeverniki sméli. Iz tega dvora je bil Jezus sejmovavce izpodil. S tem je na znanje dal, kako zlo je greh, če se kdo v božji hiši nespodobno véde, ker že to je v njem sveto jezo obudilo, de so v preddvoru tempelnovim kupčevali, desiravno s takimi rečmi, ki so jih potlej darovali. 2. Kar je Jezus od podiranja tempelna rekel, je pomenilo njegovo smert; kar pa od zidanja, je pomenilo njegovo vstajenje.

16. * Jezus per Jakobovim vodnjaku.

Kedar je Jezus slišal, de je Janez v ječi, je zapustil Jeruzalem in se je v Nazaret vernil. Pot pa je šla skoz Samarijo. Pride do Samarijskiga mesta Sihar, ki se mu je nekdej reklo Sihem. Blizo njega je bila pristava, in per nji Jakobov vodnjak. Od pota

trudin, se Jezus k vodnjaku usede. Njegovi učenci so med tím šli v mesto živeža kupovat. Bilo je okoli poldné. Tedaj pride iz mesta Samarijanka po vode. — Judje so imeli do Samarijanov že staro vrašeno sovraštvo. Jih niso pozdravljali, in še jesti z njimi iz ene sklede niso hotli.

Jezus reče Samarijanki: „Daj mi piti!“ Žena se je zavzela nad prijaznim ogovorom, in mu reče: „Kakó ti, ker si Jud, mene piti prosiš, ki sim Samarijska žena?“ Jezus ji reče: „Ako bi ti poznala, kdo de je, kateri ti pravi: Daj mi piti; bi ga prosila, in on bi ti dal žive vode.“ Žena mu reče: „Sej ni maš s čem zajéti, in vodnjak je globok; od kod imaš tedaj živo vodo? Ali si ti veči kakor naš oče Jakop, kateri nam je dal vodnjak, in je iz njega pil?“ Jezus ji odgovori: „Slehern, kateri pije od te vodé, bo zopet žejin; kdor pa pije od vode, katero mu bom jez dal, bo v njem studenec vode tekoče v večno življenje.“ Žena mu reče: „Gospod! daj mi te vode, de ne bom žejna in de ne bom hodila semkej zajemat.“ Jezus ji reče: „Pojdi, pokliči svojiga moža, in pridi semkej!“ Žena je odgovorila: „Nimam možá.“ Jezus ji reče: „Práv si rekla: Nimam možá; zakaj pet móž si imela, in kteriga, zdaj imaš, ni tvoj mož.“ — Zdaj se je žena prestrašila, ker je vidila, de ta ptujic skrivne reči, in tudi vse človeške grehe vé. Vsa skesana mu reče: „Gospod! vidim, de si prerok.“ Jezus je njeno veliko žalost in poboljšanje vidil, torej ji ni več očital.

Še ga žena popraša in reče: „Naši očaki so na ti góri (Garicim) molili; vi pa pravite, de v Jeruzalemu je mesto, kjer se mora moliti.“ Jezus ji reče: „Žena, verjèmi mi, ura pride, de ne boste ne na ti góri, ne v Jeruzalemu molili Očeta. Pride ura, in je že zdaj, de bodo, kateri prav molijo, Očeta molili v duhu in v resnici. Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo v duhu in resnici moliti.“ — To se pravi: Ne le, kedar je kdo v tempelnu, v cerkvi, ali na drugim, v božjo čast odločenim, kraji, ampak povsod se more moliti, za to, ker je Bog — čisti duh — povsod. Samarijanka reče: „Vem, de Kristus

pride. Kedar bo on peršel, nas bo vsiga podučil.“ Jezus ji reče: „Jez sim, ki govorim s teboj.“ Žena, to slišati, popusti verč per vodnjaku, teče v mesto in ljudém reče: „Pridite in poglejte človeka, kateri mi je vse povedal, kar koli sim storila, ali je on Kristus?“ — Tej ženi je Jezus prvič naravnost povedal, de je on Odrešenik. — Ljudje so tedaj šli iz mesita, in peršli k njemu. Med tem so peršli tudi njegov učenci, in ga prosijo: „Učenik, jej!“ On pa reče: „Jez imam jed, ktere vi ne poznate: Moja jed je, de spolnim voljo tistiga, kateri me je poslal.“ — Božjo voljo spolniti, je bilo Jezusu ljubši kot jesti in piti.

Zavoljo pričevanja žene, ki je rekla: „Vse mi je povedal, kar sim storila,“ je veliko Samarijanov iz mesta Sihar v Jezusa verovalo. Prosili so ga, de bi per njih ostal. In ostal je per njih dva dni. Ko so pa sami njegov nauk slišali, jih je še veliko več vá-nj verovalo. Tedaj so ženi rekli: „Zdaj več ne verujemo zavoljo tvojiga govorjenja, ker sami smo slišali, in vemo, de je on resnično Zveličar svetá.“

1. Ljudí družih ver ne smemo sovražiti; njih zmot se moramo sicer bolj kot kuge varovati, ljudi same moramo pa ljubiti in jim tudi dobro storiti. S pohlevnim obnašanjem jih nar ložej prepričamo, de le naša vera je prava in zveličavna. 2. Od Jezusa obljubljená žíva voda je sv. Duh, in pa njegove nebeške milosti (ali gnade.) 3. Moliti moramo v duhu in resnici; v sercu naj se molitev zbudi, in iz serca še le naj v usta pride. Sama ustna molitev, brez občutenja v sercu, je prazin šum.

17. * *Kraljič v Kafarnavmu, in Jezusova prva pridiga.*

Čez dva dni je bil Jezus Sihar zapustil in je peršel v Kano na Galilejsko, ker je bil vodo v vino spremenil. V Kafarnavmu — dan hodá od Kane — je bil kraljič, kteriga sin je bolan ležal. Ko je letá slišal, de je Jezus peršel v Kano, je šel k njemu, in ga je prosil, de naj pride doli in ozdravi njegoviga sina. Že je namreč začel umirati. Jezus mu je rekel: „Ako ne vidite znaminj in čudežev, ne verujete.“ Kraljič ga je pa še perserčniši poprosil. Tedaj mu Jezus reče: „Pojdi, tvoj sin živi!“ Veroval je v Jezusovo besedo in odšel. Pa še na poti so mu hlapci naproti peršli, in mu povedali, de njegov sin živi, de se je ozdravil. Vprašal jih je pa, ob kateri uri se mu je zboljšalo, in je spoznal, de je bilo ravno tisti čas, ko je Jezus njemu rekel: „Tvoj sin živi.“ Kraljič in vsa njegova hiša so spoznali Jezusovo vsigamogočnost, in so v njega verovali.

Jezus je potlej peršel v Nazaret, kjer je zrenjen bil. Precej prvo saboto gre po navadi v shodnico. — V shodnicah so se Judje vsako saboto zberali, kakor mi ob nedeljah v cerkvi. — Ko se vsi snidejo, Jezus vstane, v znamenje, de misli glasno brati. Podajo mu bukve Izaija preroka. Jih odpre in zadene na mesto, kjer je pisano: „Gospodov Duh je nad Menoj: za to me je pomazal in Me poslal, de ubogim veséli nauk oznanujem, ranjene serca ozdravljam, jetnikam rešenje in slepcam pogled napovedujem, zatirane izpušam, in léto Gospodove milosti sklicujem.“ Ko je bil te verste zbral, je bukve dal služabniku, in se usedel. Vsih oči v shodnici so bile vá-nj obrnjene. On pa je spregovoril: „Danes se to pismo spolnuje pred vami.“ Kako de se res spolnuje, jim je z daljšim govoram skazal.

Vsi so se čudili nad Jezusovimi ljubeznjivimi besedami, ki so mu šle iz ust, in so govorili med seboj: „Odkod ima letá tako modróst in čudesno

moč?“ Pa napuh in nevošljivost jih je posédla; jeli so ga čertiti in zaničevati, rekoč: „Ali ni on stenarjev sin?“ S tim so hotli reči: „Takó réven je, pa se toliciga dela! Ako kej premore, čimú si ne pomaga sam sebi in svojim?“ Jezus vidi njih misli; torej jih podučí, zakaj de med njimi nobeniga čudeža ne dela, in jim reče: „Resnično vam povem, noben prerok ni prijetin v svoji domačii. V dnevih Elijevih je bilo veliko vdóv v Izraelu, ko je bilo tri léta in šest mescov nebó zaperto, in je bila velika lakota po vsi deželi; pa k nobeni zmed njih ni bil Elija poslan, ampak le v Sarepto na Sidonskim k ženi vdóvi. In veliko gobovih je bilo ob času Elizeja preroka v Izraelu, in nobeden njih ni bil očíšen, ampak Naman Sirec.“

Vsi v shodnici, to slišati, so se silno razjezili. Toliko napuhnjeni niso mogli prenesti, de bi Sirci in Sidonci, nejeverniki, večih dobrot deležni bili, kot Judje, pravóverni; Jezusu pa so bili nevošljivi, de bi on nekajnim prerokam enak bil, in zraven tega še ptujovercam dobrote skazoval, ki so jih oni sovražili in zaničevali. Nič več ga ne pusté v besedo. Z velikim hrupam se zoper njega vzdignejo, ga iz shodnice in iz mesta sunejo, in vlečejo na rób stermiga hriba, na katerim je bilo njih mesto zidano, de bi ga doli pahnili. On pa se je obernil, in je po sredi med njimi stran šel. Nobeden mu ni mogel braniti. Jezus je na to zapustil Nazaret, je šel v Kafarnavm ob morji, in je ondi prebival.

1. V besedah sv. pisma, ki jih je Jezus bral, je vse Odrešenikovo delo in djanje zapopadeno. Pershel je ubogim veseli nauk oznanovat, skesane tolažit, jetnikam (grešnikam) rešenje od njih grehov oznanovat, slepe (nevedne) učit, razsvetlit, in čas zveličanja razklicovat. 2. Veličanstvo, s katerim je Jezus skozi množico kervožejnih sovražnikov mirno stran šel, je živ dokaz njegove božje moči. „Uči se iz tiga, de Jezus ni persiljen, ampak zadovoljin svoje terpljenje sprejel. Kjer on noče, ga ne obderže; kjer on hoče, ga na križ perbijejo.“ (Ambrozi).

18. * Jezusove čuda v Kafarnavmu.

V Kafarnavmu je Jezus ob sabotah učil po shodnicah. Vsi so se čudili nad njegovim ukam, ker se je iz njega božja moč razodevala. Eno saboto pa je bil v shodnici človek, kateri je bil s hudičem obseden. Vpil je z velikim glasom: „Pusti (me per miru)! kaj je nam s teboj opraviti, Jezus Nazarenski? Ali si peršel nas pogubit (izgnat)? Poznam te, kdo si, *Svétí bošji!*“ Jezus pa ga je zarotil, in mu je rekel: „Obmolzni in pojdi iz njega!“ In nečisti duh ga je sem ter tje metal, na glas kričal, in iz njega šel. Vsih je bilo groza, ko so to vidili, in so rekli: „Kaj je to? Z oblastjo in močjo celò nečistim duhovam zapoveduje, in pokorni so mu.“

Iz shodnice se je podal Jezus v hišo Simon, — Petra. Simonova taša pa je imela hudo merzlico, in prosili so Jezusa, de bi ji pomagal. Jezus je k nji stopil, zapovedal merzlici, in jo je popustila. In zdajci je vstala, in jim stregla.

Na večer pa so pernesli k njemu vse bolne in obsedene. Ljudstvo iz celiga mesta se je zbralo k vratam. On pa je na sleherniga roke položil in ga ozdravil. Hudiče je z besedo izganjal, kateri so vpili: „Ti si Sin božji!“

Zjutraj je Jezus zgodaj vstal in šel vun na samotni hrib molit. Množice pa so ga poiskale, in ga hotle perderževati, de bi ne šel od njih. On pa je rekel: „Tudi drugim mestam moram oznanovati božjo kraljestvo, ker sim za to poslan.“ In je učil po vsi Galileji, je hudiče izganjal in ozdravljaj vse bolezní in slabosti ljudstva. Razglasil se je od njega sloves po vsi Sirii, in velike množice iz vsih krajev so za njim hodile.

1. Jezus je s tako močjo učil, de so se njegovi nauki neutegama serc perjemali ter jih spreobračali. Taka moč je le v nauku, ki iz Boga izhaja. 2. Nečisti duh ali hudič je večkrat tudi telo človeka v oblast vzal — ga obsedel, ko se mu je

človek z greham vdal. Pravi se mu nečisti duh, ker je začetnik greha in ljudi k nesnagi greha zapeljuje. Pa Jezus jih je izganjal, in je skazal svojo moč nad njimi. Kakor so hudobni duhovi Bogu sovražni, so vender mogli Jezusu še celo pričati, de je on pravi Bog. 3. Jezus je dan z molitvijo začel. To je dolžnost vsaciga človeka.

19. Obilni ribji lov in ozdravljenje mertvoudniga.

Iz Kafarnavma je Jezus peršel k Genezareškemu jezerju, ki se mu je tudi Galilejsko morje reklo. Kmaló so ga množice obsule. Vsi so ga želeli viditi in slišati.

Per kraji sta bila dva čolna. Eden je bil bratovsk Petra in Andreja, drugi pa Janezov in njegoviga brata Jakopa. Ravno so bili iz čolna stopili, in so mreže izpirali. Jezus stopi v Petrov čoln, in ga prosi, nekoliko od kraja odriniti. Potlej se usede in uči ljudstvo iz čolna. Ko je nehal učiti, reče Simonu: „Pelji na globoko, in verzite svoje mreže v lov!“ Simon odgovori: „Učenik! vso noč smo lovili, pa nismo nič vjeli; na tvojo besedo pa bom vergel mrežo.“ In ko so bili to storili, so zajeli toliko število rib, de se jim je mreža tergala. Toraj migajo tovaršem, ki so v unim čolnu bili, de naj gredó pomagat. Peršli so in napolnili oba čolna z ribami, takó, de sta se potopovala.

Ko je Simon Peter to vidil, je padel Jezusu h kolénam in je rekel: „Gospod! pojdi od mene, ker sim grešin človek.“ Groza namreč je obšla njega, in vse, kteri so bili ž njim, nad vlakam rib, ki so jih bili zajeli. Ravno tako tudi Jakopa in Janeza, Cebedejeva sina, ki sta bila Simonova tovarša. Jezus pa je rekel Simonu: „Ne boj se, odslej boš ljudi lovil.“ Tedaj so potegnili čolna h kraju, so popustili vse, in za Jezusam hodili.

Jezus se čez nekaj dni v Kafarnavm verne. Ko je tukej v hiši med Farizeji in pismarji sedel in učil, pernesó štirje možjé na postelji človeka, kateri je bil mertvouden. Zavoljo množice ljudstva ga niso mogli pred Jezusa pernesti; toraj so na streho šli, in so ga spustili s posteljo vred doli v sredo pred Jezusa. Jezus je njih terdno vero vidil, in je rekel mertvoudnimu: „Zaupaj sin, tvoji grehi so ti odpušeni.“ Nekteri pismarji pa so sami per sebi mislili: „Kdo je ta, de preklinja? Kdo more grehe odpušati kakor Bog sam?“ Jezus je pa njih misli poznal in jim je rekel: „Kaj mislite hudo v svojih sercih? Kaj je ložej reči: Grehi so ti odpušeni; ali reči: Vstani in hodi? De pa véste, de ima Sin človekov oblast na zemlji grehe odpušati, ti rečem (je rekel mertvoudnimu): „Vstani, vzemi posteljo, in pojdi na svoj dom.“ In precej je vpričo njih vstal, vzal svojo posteljo, šel na svoj dom in je Boga častil. Vse je groza obšla in strah; Boga so častili in rekli: „Kaj taciga še nikoli nismo vidili.“

1. Simon Peter in Andrej sta bila že poprej Jezusova učenca, pa nista zmiraj ž njim hodila. Odsihmal ga pa z Jakopam in Janezam vred nista več zapustila. 2. Pravi Jezusov učenec mora vsaj v sercu vse drugo zapustiti. 3. Obilni ribji lov nas uči, de je vse na božjim blagoslovu ležeče. 4. Judovske strehe so bile ravne (ali plane), de se je lahko po njih hodilo. V sredi je bila votlina, ktera se je dala zadelati in oddelati. Po lesti so bili bolnika pred Jezusa spustili. Na streho se je peršlo po stopnicah od zunej hiše. 5. Petrov čoln, v kteriga je Jezus stopil, tje podoba sv. katoliške edino prave cerkve.

20. Matevž poklican. Dvanajsteri apostelni izvoljeni.

Jezus se zopet k Galilejskemu jezeru verne in uči. Gredé vidi človeka pred cestničarjsko (ali colno) hišo sedeti, kterimu se je reklo Matevž. Reče mu: „Hodi za menoj!“ Matevž vse popusti, vstane in z njim gre.

Matevž je napravil potlej Jezusu veliko gostarijo v svoji hiši. Prišlo je pa veliko cestničarjev (ali colnarjev) in grešnikov, in so z Jezusom in njegovimi apostelimi per mizi sedeli. Farizeji in njih pismarji, to viditi, so godernjali in rekli učencam: „Zakaj je vaš učenik s colnarji in grešniki?“ Ko je pa Jezus to slišal, je rekel: „Ni treba zdravnika zdravim, ampak bolnim. Nisim peršel klicat pravičnih, ampak grešnike.“ S timi besedami je hotel reči: Ravno za to sim na svet prišel, de tudi z grešniki imam opraviti, in jih spreobračati.

Rekli so mu tudi: „Zakaj se Janezovi in Farizejski učenci postijo, tvoji učenci pa se ne postijo?“ Jezus pa je rekel: „Ali morejo svatje žalovati, dokler je ženin per njih? Peršli bodo dnevi, de bo ženin od njih vzet, in takrat se bodo postili.“ — Tukej ni govorjenje od zapovedaniga, ampak od radovoljniga posta.

Jezus je šel potlej zopet na neko goro molit in je vso noč premolil. Ko je bil dan, pokliče svoje učence skupej, in si jih zmed njih *dvanajst* izvoli, ktere je tudi *apostelne*, to je poslance, imenoval.

Imena dvanajsterih apostelnov so: Pervi je *Simon*, imenovan *Peter*, potlej *Andrej*, njegov brat; *Jakop*, Cebedejev sin, in *Janez*, njegov brat; *Filip*, in *Jernej*; *Tomaž* in *Matevž*; *Jakop*, Alfejev sin, in *Tadej*; *Simon* Kananejic, in *Juda Iškarjot*.

1. Cestničarji (ali colnarji) so bili per Judih močno sovraženi, in, kakor nejeverniki, med nečiste šteti. Temu je njih delo perložnost dalo, ker so

cestnino (ali colo) poberali, jo Rimljanam — nejeverniki — odrajtovali, in zraven tega tudi krivice delali. Jezus je pa ž njimi perjazno delal, jih spreobrniti. 2. Jezus sebe imenuje ženina svete cerkve, apostelne pa svoje svate. Post je z žalovanjem sklenjen; na ženitnini pa ima biti veselje, ne žalovanje. Toraj pravi Jezus, de se bodo apostelni že potlej postili in žalovali, ko bo On od njih vzet. 3. Jezus nar Svetejši, Sin božji, je noč, ki je k počitku odločena, v molitev obernil; kako potrebna je še le nam molitev, ki smo grešniki. Pervi kristjanje so po noči vstajali in molili. 4. Sv. Peter je imenovan prvi, to je, poglavar apostelnov. To prednost mu je Jezus per vsaki perložnosti skazal, in ga poslednjič očitno zvolil poglavarja apostelnam in Cerkvi.

21. * *Jezusovi nauki na gôri.*

Neki dan se je zopet sila veliko ljudi zbralo okrog Jezusa. Kedar je množice vidil, je stopil na višavo in se usédel. Njegovi učenci so ga ostopili. Tedaj je začel učiti rekoč :

A. Osem „zveličanskih čednost“, in „štirje gorjé“.

1. Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo.

2. Blagor krotkim; ker oni bodo zemljo posedli.

3. Blagor žalostnim; ker oni bodo oveseljeni.

4. Blagor lačnim in žejnim pravice; ker oni bodo nasiteni.

5. Blagor usmiljenim; ker oni bodo usmiljenje dosegli.

6. Blagor jim, kateri so čistiga serca; ker oni bodo Boga gledali.

7. Blagor mirnim; ker oni bodo otroci božji imenovani.

8. Blagor jim, kateri zavoljo pravice preganjanje terpé, ker njih je nebeško kraljestvo. — Blagor vam, kedar vas bodo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.

1. Jezus začne svoje nauke na gori s tistimi čednostimi, s katerimi si človek zlasti in posebno zamore zveličanje zaslužiti; toraj se imenujejo „zveličanske čednosti.“ 2. a) „Ubogí v duhu“ so ubogi, ki uboštvo z voljo terpé; potlej taki, ki se zavoljo nebes vsimu bogastvu odpovedo; in sploh vsi, ki so ponižni in svojiga serca na posvetno ne navezujejo, s svojim premoženjem usmiljenje skazujejo, in so voljni, ga tudi zgubiti, ako bi božja volja bila. b) „Krotki“ bodo že na zemlji mirno živeli, in zveličanje dosegli. c) „Žalostni“ so spokorniki, ki jih grehi bolé in pekó, in pa pravični, ki so hudo stiskani, pa voljno terpé. d) „Lačni in žejni pravice,“ ki hrepené pošteno in pravično po vsih Jezusovih naukih živeti. e) „Usmiljeni“ bodo od Boga in od ljudi usmiljenje dosegli. f) „Čistiga serca“: brez nespodobnih misel in željá, brez hinavštva in zvijače. g) „Mirni,“ ki so sami mirni in mir delajo. h) „Zavoljo pravice preganjani,“ to je, zavoljo svete vere ali pa zavoljo lepiga življenja zaničevani.

1. Gorjé vam (lakomnim) bogatim zakaj svoje oveseljenje že imate.

2. Gorjé vam, ki ste siti; zakaj stradali bote.

3. Gorjé vam, ki se zdaj smejate; ker žalovali in jokali bote.

4. Gorjé vam, kedar vas bodo ljudjé hvalili; zakaj takó so njih očetje lažnjivim prerokam delali.

„Gorje bogatim,“ to je, lakomnim, odertnikom, neusmiljenim. — „Gorje sitim,“ to je tistim, ki nimajo nobeniga hrepenenja do Boga in do čednost. — „Ki se zdaj smejajo,“ so tisti, ki v pregrešnim veselji živé. — „Gorje, kedar vas bodo ljudje hvalili,“ to je, kedar vas bodo posvetnjaki zavoljo vaših hudobnih del hvalili. Lažnjivi preroki niso učili po božji volji, ampak po volji posvetnjakov; za to so jih tudi le posvetnjaki hvalili.

B. *Dolžnost se med seboj k dobriemu spodbudovati.*

„Takó naj svéti vaša luč pred ljudmi, de vidijo vaše dobre dela in časté Očeta, kateri je v nebesih.“

C. *Od keršanske pravičnosti.*

„Nikar ne mislite, de sim peršel razvezovat postavo ali preroke; ne razvezovat, ampak dopolnit sim jih peršel.“

Jezus govori tukej od vse postave stare zaveze, katero je on s tem dopolnil, de je na njéno mesto novo postavo, svojo Cerkev, vstavil.

„Povém vam, ako ne bo obilniši vaša pravica, kakor pismarjev in Farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Slišali ste, de je bilo rečeno starim: Ne ubijajte; kdor pa ubija, bo sodbe (smerti) kriv. Jez pa vam povem, de vsak, kateri se jezí nad svojim bratom (to je: nad svojim bližnjim), bo sodbe kriv (smert zasluži). Kdor pa svojimu bratu reče raka (to je: ki ga hudo zasramuje), bo kriv zbôra (zasluži še hujši smert, smert kamnjanja). Kdor pa reče nórec (to je: brezbožnež, bogotajic, hudodelnik), bo kriv peklenški-ga ognja. Če tedaj svoj dar perneseš k altarju in se tam spomniš, de ima tvoj brat kej zoper tebe; pusti

ondi svoj dar pred altarjem, in pojdi popred spravit se s svojim bratom, in tedaj pridi in daruj svoj dar. Hitro se spravi s svojim zopernikam, dokler si ž njim na potu, de te kje zopernik ne izda sodniku, in de te sodnik ne izda služabniku, in de ne boš v ječo veržen. Resnično povem ti, ne pojdeš vunkej od ondod, dokler ne plačaš poslednjiga vinarja.“

1. Hinavski Farizeji niso na grehe nič porajtali, če so bili samo v mislih ali željah doperneseni, ampak le zunajnih hudih del so se bali. Jezus je tedaj poslušavce podučil, de ne le ubijanje, ampak tudi drugi grehi zoper ljubezen do bližnjiga zamorejo tako veliki biti, de večni oginj zaslužijo, postavim, krivična jeza, kletvinja i. t. d. 2. „Hitro se spravi s svojim zopernikam,“ to je: spravi se brez odlóga s svojim bližnjim, de te božja šiba ne zadene. 3. Judje so take, ki z lastnim zadolženjem niso mogli dolžnikov plačati, tako dolgo zaperte imeli, de so drugi z radovoljnimi darovi dolg splačali.

„Zopet ste slišali, de je bilo rečeno starim: Ne persegaj po krivim, spolni pa svoje persege Bogú. Jez pa vam rečem, celò ne persegati, ne per nébu, ker je sedež božji, ne per zemlji, ker je podnožje njegovih nóg, ne per Jeruzalemu, ker je mesto velíkiga kralja. Tudi per svoji glavi ne persegaj, ker ne moreš ne eniga lasú beliga, ne černiga storiti. Vaše govorjenje bodi: Je, je; ne, ne; kar je več kakor to, je od hudiga.“

1. Jezus persege ne zaverže naravnost, temuč uči, de naj bi bili kristjanje tako pravični in resnični, de bi jim persege nobenkrat ne bilo treba. Toraj je persega samo pred gosposko zavoljo kakke velike reči perpušena. 2. Persega je tudi gerdo rotenje in perdušanje. Bog naš vari te gnjusobe!

„Slišali ste, de je rečeno: Okó za okó, in zob za zob. Jez pa vam rečem, hudimu se ne zoper staviti; temuč, če te kdo udári po tvojim desnim licu, pomóli mu še uniga. In kdor se hoče s teboj pravdati in tvojo suknjo vzeti, tému tudi plajš pusti. In kdor te eno miljo deleč persili, pojdi dvé ž njim. Kdor te prosi, mu daj, in kdor hoče od tebe na' pósito imeti, ne obračaj se od njega.“

„Okó za okó i. t. d.“ S tem je bil Bog v stárim zakonu samo sodnikom oblast dal, vsaciga terdo po njegovi hudobii kaznovati. Farizeji so pa to napčno razlagali, de se človek smé sam zmaševati, ali si pravico delati. — Jezus ni zapovedal, de mora človek res še uno lice pomoliti, če ga kdo na eno udari; ampak s tem naukam je hotel reči, de mora človek perpravljen biti, rajši še enkrat toliko terpeti, kakor de bi hudo s hudim povračeval, in si sam pravico delal.

„Vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kateri vas sovražijo, in molite za [nje, kateri vas preganjajo in obrekujejo; de bote otroci Očeta, ki je v nebesih, kateri da svojimu solncu sijati na dobre in hudobne, in da dežiti na pravične in krivične. Zakaj, ako le' tiste ljubite, kateri vas ljubijo, kakošno plačilo bote imeli? Ali ne delajo tega tudi cestninarji (ali colnarji — veliki grešniki)? In ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite več (posebniga)? Ali ne delajo tega tudi malikovavci? Bodite tedaj popolnoma, kakor je vaš nebeški Oče popolnoma“.

D. *Od dobrih del, zlasti milovšine, molitve in pósta.*

„Glejte, de svojih dobrih dél ne delate pred ljudmi, de bi vas vidili; sicer ne bote imeli plačila per svojim Očetu, kateri je v nebesih. Kedar tedaj vbogajmé dajesh, ne trobi pred seboj, kakor hinavci delajo

po shodnicah in po terjih, de bi od ljudi bili hvaljeni. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. Ko pa vbogajme deliš, naj ne vé tvoja levica, kaj dela tvoja desnica, de bo tvoja milovšina na skrivnim, in tvoj Oče, kateri na skrivnim vidi, ti bo povernil.“

„In kedar molite, ne bodite kakor hinavci, kateri radi v shodnicah in na voglih potov stojé in molijo, de bi jih ljudje vidili. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri in móli svojiga Očeta na skrivnim; in tvoj Oče, kateri na skrivnim vidi, ti bo povernil.“

„Kedar se pa postite, se ne delajte žalostnih, kakor hinavci; gerdé namreč svoje obraze, de bi ljudje vidili, de se postijo. Resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo.“

1. Jezus očitnih dobrih del in očitne molitve ne graja, temuč nas le uči, de naj ne delamo in ne molimo zavoljo hvale, temuč zato, de bi Boga častili. — Dobri kristjan tudi vpričo družih, v hramu svojiga serca, vé moliti brez hinavšine. 2. V shodnicah so se Judje k božji službi in nauku shajali.“

E. *Od pravih zakladov in od zaupanja v previdnost božjo.*

„Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kjer jih rija in mól konča, in kjer jih tatjé izkopljejo in ukradejo. Temuč zbirajte si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rija ne mol, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo. Kjer je namreč tvoj zaklad, tam je tudi tvoje serce. Nihče ne more dvema gospodama služiti. Ne morete Bogu služiti in mamonu“ (bogastvu in poželenju po njem).

„Zato vam povem, ne skerbite za svoje življenje, kaj bote jedli, tudi ne za svoje telo, kaj bote oblačili. Ali ni življenje več ko jed, in teló več ko oblačilo? Poglejte ptice pod nebam; oné ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice; in vaš Oče nebeški

jih živi. Ali niste vi veliko več kakor oné? Poglejte tudi limbarje na polji, kako rastejo; ne delajo in ne predejo; pa vam povem, de še Salomon v vsi svoji časti ni bil tako oblečen, kakor njih eden. Če pa travo na polji, ktera dans stoji, in se jutri v peč verže, Bog tako oblači, koliko bolj bo vas, maloverni! Ne skerbite tedaj, rekoč: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čim se bomo oblačili? Ker po tim vsim vprašujejo nevérniki. Sej vé vaš Oče nebeški, de vsi-ga tega potrebujete. Išite tedaj nar poprej božjiga kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo perverzno.“

Jezus s tem naukam ne zaverže pametne skerb-nosti in delavnosti za živež; za-nj skerbeti in prid-no delati je naša dolžnost. On prepoveduje le tisto presiljeno in nezaupno skerblijivost, ki se le na svoje delo zanaša, ne pa na Boga in njegov bla-goslov. Svét pregovor pravi: „Delaj, kakor de bi Bog nič ne storil; zaupaj pa ob enim, kakor de bi Bog vse storil.“

F. *Od prederzne sodbe.*

„Ne sodite, de ne bote sojeni. Zakaj s kakoršno sodbo sóдите, s takošno bote sojeni; in s kakoršno mero merite, s takošno se vam bo zopet merilo. Kaj pa vidiš pezdir v očesu svojiga brata, bruna pa v svo-jim očesu ne čutiš? Ali kako praviš svojimu bratu: Pusti, de izderem pezdir iz tvojiga očesa; in glej! brun je v tvojim očesu? Hinavec! izderi poprej brun iz svojiga očesa, in potlej glej izdreti pezdir iz očesa svojiga brata. — Vse, kar hočete, de naj vam ljudje storé, tudi vi jim storite; zakaj to je postava in pre-roki.“

Pezdir so male zmote in pregreški, brun pa grehi in hudobije. „Ko svojiga brata pogubljuješ — pravi sv. Krizostom — samiga sebe pogubljuješ; ojster sodnji stol postavljaš zoper samiga sebe, in sodnika dražiš, de naj terdo s teboj dela.“

G₃ Sklep.

„Pojdite notri skoz ozke vrata; zakaj vrata so široke, in prostorna je pot, koja pelje v pogubljenje, in veliko jih je, kteri po nji notri hodijo. Kako ozke pak so vrata in tesna je pot, koja pelje v življenje! in malo jih je, kteri jo najdejo“.

Ozke vrata in tesna pot je natanko spolnovanje božjih zapoved in življenje po božji volji. Široke vrata in prostorna pot pa je življenje po lažnjivih sladnostih in nečimurnostih sveta.

„Várite se lažnjivih prerokov, kteri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi! Po njih sadu jih bote spoznali. Se li bere grozdje s ternja, ali smokve (fige) z osata? Tako rodi vsako dobro drevo dóber sad; malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Vsako drevo, ktero ne rodi dobriga sadu, bo posekano in v oginj verženo. — Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak, kteri stori voljo mojiga Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo“.

„Vsak tedaj, kteri sliši té besede moje, in jih spolni, bo podoben modrimu možu, kteri je sozidal svojo hišo na skalo; in ploha se je vlila, in peršle so vode, in vetrovi so pihali, in so se v tisto hišo vperli, in ni padla, zakaj vstavljena je bila na skalo“.

„Vsak pa, kteri sliši té moje besede, in jih ne spolni, bo podoben neumnimu možu, kteri je sozidal svojo hišo na pesek; in ploha se je vlila, in peršle so vodé in vetrovi so pihali, in so se v tisto hišo vperli, in padla je, in njena podertija je bila velika“.

Kedar je bil Jezus té besede dokončal, so se vse množice zavzémale nad njegovim naukam. Zakaj učil jih je kakor taki, ki ima moč in oblast, in ne, kakor njih pismarji in Farizeji.

1. Lažnjivi preroki so bili Farizeji in pismouki. Lažnjivih prerokov je še zdaj, kteri z medenimi

besedami poželjivost zagovarjajo in napčno svobodo oznanujejo. Pravijo, de so ljudski perjatli, in de hočejo ljudi osrečiti; v resnici pa nespremišljenim, ki jim verjamejo, večno pogubljenje perpravljajo, in nar večkrat tudi časno pogubo nakopljejo. — 2. Noben angel in noben človešk jezik še ni tako visocih in tolažljivih, in vender tako lahko umljivih naukov oznanoval. Te nauke je Jezus vsimu človeštvu dal. Blagor mu, kdor po njih živi! Kdor te nauke vé in spolnuje, bo terdno stal, kakor na skali zidana hiša; kdor jih pa vé in vender ne spolnuje, je podobn na pesek zidani hiši.

22. Jezus ozdravi goboviga, — in stotnikoviga hlapca.

Kadar je Jezus z gore šel, je veliko množic za njim šlo. In glej! gobov človek pride in ga moli rekoč: „Gospod! ako hočeš, me moreš očistiti.“ In Jezus je stegnil roko in se ga je dotaknil rekoč: „Hočem, bodi očišen.“ In kar čist je bil od svojih gob. Tedaj mu Jezus reče: „Glej, de nikomur ne poveš; temuč pojdi in skaži se duhovnu in opravi dar, kteriga je Mozes zapovedal“.

Jezus pride v Kafarnavm. Nekiga stotnika hlapec, kteri mu je bil prav ljub, je bil bolan in je umiral. Stotnik sliši, de je Jezus peršel, in mu sporoči po Judovskih starašinih, de naj bi peršel, in mu hlapca ozdravil. Jezus je tedaj z njimi šel. Ko že ni deleč od hiše bil, mu je stotnik naprot peršel in rekel: „Gospod! nisim vreden, de greš pod mojo streho; temuč reci le z besedo, in moj hlapec bo ozdravljen.“ Ko je Jezus to slišal, se je čudil in je rekel množicam: „Resnično vam povem, tako velike vere nisim v Izraelu našel. Povem vam pa, de jih bo veliko od izhoda in zahoda peršlo, in bodo sedeli per mizi z Abrahamam in Izakam in Jakopam v nebeškim kraljestvu. Otroci kraljestva pa bodo pahnjeni

v unanjo temò; ondi bo jok in škripanje z zobmi.“ Potlej je rekel stotniku: „Pojdi, in, kakor si véroval, takó se ti zgòdi!“ In hlapec je bil ozdravljen tisto uro.

1. Gobe so podoba greha, in Judje so jih kakor posebno kazin greha spoznali. Toraj je bilo v starim zakonu zapovedano, da naj bode očišenec od duhovna za čistiga spoznan t. j. grehov odvezan. To duhovno odvezo je tudi Kristus zaznamnjajal za potrebno. Očišenec je mogel po Mozesu zapovedani dar opraviti, namreč: dva ovna in jagnje; če je bil ubožin, pa samo eniga ovna in dvoje gerlic ali pa golobic. 2. Ponižne stotnikove besede, z nekoliko spremémbo, govori mašnik trikrat, kedar vernim sveto Rešnje Telo deli, ter ž njimi verne k ponižnosti in živimu zaupanju budi. Ta stotnik je bil nevernik; toraj se ni vredniga štel, da bi Jezus k njemu peršel. 3. Jezus je naznanil, da bo veliko nevernikov sprejelo njegovo vero; terdovratni Judje pa bodo zaverženi.

Kakšno obnašanje do bolnih poslov in podložnih vidimo nad ajdovskim stotnikom?

23. *Mladenič v Najmu. — Janezova poslanca.*

Pergodilo se je, da je Jezus šel v mesto, ki se imenuje Najm; in ž njim so šli njegovi učenci in velika množica. Ko se je mestnim vratam perblížal, so merliča nesli, ediniga sinú njegove matere, ki je bila vdova. Ž njo je bilo veliko ljudi iz mesta. Ko jo je Gospod vidil, se mu je v serce usmilila, in ji je rekel: „Ne jokaj!“ Perstopil je, se dotaknil pár, in nosijači so obstali. Tedaj je rekel: „Mladenič, rečem ti, vstani!“ Precej je merlič sédel in začel govoriti. In Jezus ga je dal njegovi materi. Vse pa je strah obšel, in so Boga hvalili rekoč: „Véliki prerok je med nami vstal, in Bog je obiskal svoje ljudstvo.“

In ta slovez od njega se je razširil po vsi Judeji in v druge dežele okrog.

Ko je Janez v ječi slišal Kristusove dela, je poslal dva svojih učencov in mu je sporočil: „Si ti, kterimu je priti, ali druziga perčakujemo?“ Jezus jima je rekel: „Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in vidila. Slepi spregledujejo, hromi hodijo, gobovi se očišujejo, gluhi spreslišujejo, mertvi vstajajo, in ubogim se evangeli oznanuje. In blagor mu, kteri se nad menoj ne bo pohujšal!“

Kadar sta pa odšla, je Jezus začel množicam govoriti od Janeza: „Koga ste šli v pušavo gledat? tersta od vetra majaniga? Ali človeka v mehko oblečeniga? Glejte! kteri se v mehko oblačijo, so v kraljevih hišah. Ali koga ste šli gledat? preroka? Prav, vam povem, še več kakor preroka. Zakaj ta je, od kteriga je pisano: Glej jez pošljem svojiga angela (oznanovavca) pred tvojim obličjem, kteri bo pred teboj tvoj pot perpravljaj. Resnično vam povém, ni vstal veči med človeki kakor Janez kerstnik; pa naj manjši v nebeškim kraljestvu je veči od njega. Od dnév pa Janeza kerstnika do zdaj nebeško kraljestvo silo terpi, in silni ga na se potegnejo.“

1. „Vélikí prerok“ t. j. tisti, ki je Mozes od njega prerokoval (V. 18, 15.), ali Odrešenik. 2. Janez je dobro vedil, de je Jezus obljubljeni Odrešenik; prašat je le poslal, de je svoje učence v veri do Jezusa poterdil. 3. „Blagor mu, kdor se nad menoj ne bo pohujšal!“ to je, kogar ne bo ne moja ubožnost, ne moj nauk, ne kaka druga reč od mene odvernila. 4. Ojstro pokorjenje in zatajevavanje samiga sebe je k zveličanju potrebno; to vidimo nad sv. Janezam. 5. „Terst od vetra majan“ pomeni nestanovitniga človeka.

24. * *Magdalena spokórnica.*

Nekdo zmed Farizejev je Jezusa prosil, de naj bi per njem jedel; Jezus je peršel v hišo Farizejevo in je k jedi sedel. Ženska pa v mestu, ki je bila grešnica, ko je zvedila, de je Jezus v hiši Farizejevi, je pernesla alabastrovo púšico mazila. K njegovim nogam je stopila, ter mu je začela s solzami nogé močiti in jih z lasmi svoje glave brisati, jih je kuševala in z mazilam mazala.

Farizej pa, ki ga je bil povabil, to viditi, je sam per sebi djal: „Ko bi bil on prerok, bi pač vedil, kdo in kakšna je žena, ki se ga dotikuje, de je grešnica!“ Jezus pa mu je rekel: „Simon! ti imam nekaj povedati. Posojevavec je imel dva dolžnika; eden je bil dolžan pet sto denarjev, eden pa petdeset. Ker nista imela s čim plačati, je obema odpustil. Kteri tedej ga bolj ljubi?“ Simon je odgovoril: „Menim, de tisti, kterimu je več odpustil.“ Jezus pa mu je odgovoril: „Prav si razsodil.“

Zdaj se je obrnil k ženi, in je rekel Simonu: „Vidiš to ženo? Sim peršel v tvojo hišo, in mi vode na noge nisi dal; ta pa mi je s solzami nogé močila in s svojimi lasmi jih brisala. Kušljeja mi nisi dal; ta pa, kar je v hišo prešla, mi ni nog jenjala kuševati. Glave mi nisi z oljem pomazal; ta pa mi je noge z mazilam mazala. Zato ti povém: Veliko grehov ji je odpušenih, ker je veliko ljubila. Komur se pa manj odpusti, manj ljubi.“ Grešnici je pa rekel: „Odpušeni so ti grehi. Tvoja vera ti je pomagala; pojdi v miru!“

1. Práv spokornik nima nikakoršne napčne sramožljivosti pred ljudmi, in vse obrača v božjo čast, in v zadostenje za grehe, kar mu je popred k grehu služilo. 2. „Komur se pa manj odpusti, manj ljubi,“ Jezus je s tem hotel reči: Kdor méni, de ima le malo grehov, kteri bi se mu odpustili, tudi manj ljubi, in se manj perpravlja k odpušenju. Tako je Farizej Simon malo ljubil, ker je menil, de

ima le malo grehov, kateri bi se mu odpustili. (Avguštin) 3. K zakramentu sv. pokore je zraven strahu pred večnim strahovanjem tudi saj začetna ljubezin potrebna. Vender si moramo po zgledu Magdalennim prizadevati popolnoma ljubezin doseči.

Druga velika noč.

25. * Jezus ozdravi 38letniga bolnika.

Drugo leto okoli velikonočniga praznika je Jezus zopet v Jeruzalem šel. Bila je pa ondi kópel, ki se ji je reklo Betzajda, in je imela pet lóp (ali shodiš) na okrog. V njih je ležala velika množica bolnih, slepih, kruljevih, suhoudnih, kateri so čakali plívkanja (ali gibljanja) vode. Zakaj angel Gospodov je ob časih peršer v kópel, in voda je plívkala. Kdor je po vodnim plívkani prvi v kopel stopil, je ozdravel, katero bolezen koli je imel. Bil je pa človek tam, kateri je bil osem in trideset let bolan. Ko ga je Jezus vidil ležati, mu reče: „Hočeš ozdravljen biti?“ Bolnik mu je odgovoril: „Gospod! nimam človeka, de bi me, kadar se voda skali, v kópel djaj; zakaj, prejden jest pridem, drugi pred menoj va-njo stopi.“ Jezus mu reče: „Vstani, zadêni svojo posteljo, in hòdi!“ In zdajci je ozdravel tisti človek, ter je vzel svojo posteljo in je hodil.

Tisti dan pa je bila sabota. Toraj so Judje ozdravljenimu rekli: „Sabota je; ne smeš svoje postelje nositi.“ Jim je odgovoril: „Kteri me je ozdravil, mi je rekel: Zadêni svojo posteljo, in hòdi!“ Tedaj so ga vprašali: „Kdo je tisti človek, kateri je rekel: Zadeni svojo posteljo, in hodi?“ On pa ni vedil, kdo de je. Zakaj Jezus sé je bil umaknil množici, ki je tam bila. Potlej ga je bil Jezus v tempelnu našel in mu je rekel: „Glej, ozdravljen si! nikar več ne greši, de se ti kej hujšiga ne zgodi.“ Tedaj je šel Judam povedat, de ga je Jezus ozdravil. In zato so Judje Jezusa preganjali, ker je to bil v saboto storil.

Jezus pa jim je odgovoril: „Moj Oče do zdaj dela, in jest delam.“ Na to so še bolj iskali ga umoriti, ker ni le sabote prelomil, temuč je tudi Boga imenoval svojiga Očeta.

Jezus pa jim je skazal, de on vse dela po volji nebeškiga Očeta, in, kakor Bog Oče, tako tudi on dela, kar hoče. Rekel jim je: „Karkoli on (Oče) dela, to tudi Sin dela. Oče namreč ljubi Sina, in mu vse pokaže, kar on dela, in še večí dela, kakor té, mu bo pokazal, de se bote vi čudili. Zakaj kakor Oče mertve obuja in oživlja, tako tudi Sin oživlja, ktere hoče. Oče tudi nikogar ne sodi, temuč je vso sodbo Sinu dal, de vsi časté Sinú, kakor časté Očeta. Kdor Sina ne časti, ne časti Očeta, kteri ga je poslal. Resnično, resnično vam povem, de pride ura, ko bodo mertvi slišali glas Sinú božjiga; in kteri so dobro delali, bodo vstali k življenju; kteri so pa hudo delali, bodo vstali k obsojenju.“

1. Dela usmiljenja se smejo tudi ob praznikih opravljati, in s takimi deli se praznik še posvečuje. Hlapčevske dela so pa le v veliki sili s posebnim dovoljenjem duhovnih pastirjev dopustljive. 2. Bog pošilja bolezní zavoljo izvirniga in zavoljo lastnih grehov; toraj jih moramo terpeti, in se varovati greha, de jih še ne zvikšamo.

26. Prilike ob jezerji.

Jezus je šel neki dan k morju, se je na bregu usedel, in je učil. Ker je bilo pa sila veliko ljudi, je v čoln stopil, in je iz njega učil. Povedal jim je naslednje prilike:

A. Od sevca in semena.

Sejavec je šel sejat. Pa nekaj semena je padlo poleg pota, in je bilo pohójeno, in ptice so ga pozobale. Nekaj ga je padlo na skalo, in je usahnilo. Nekaj ga je padlo med ternje, in ternje, ki je ž njim vred

rastlo, ga je zadušilo. Drugo je padlo v dobro zemljo, in je rastlo in storilo stoterin sad.

Seme je beseda božja; njiva so človeške serca. Kteri so poleg pota, poslušajo, pa si dosti k sercu ne vzamejo; toraj pride hudič, in jim vzame vse iz serca. Na skali so tisti nespremišljenci, ki radi poslušajo, pa ob času skušnjave odstopijo. Med ternjem so tisti, per kterih skerb za bogastvo in sladnost življenja božjo besedo zaduši, de dobrih del ne obrodí. V dobro zemljo pade per tistih, ki jo poslušajo, v sercu ohranijo in-po nji živé. To je razlaga Jezusova.

B. *Od ljulike med pšenico.*

Nebeško kraljestvo je podobno človeku, kteri je dobro seme usejal na svojo njivo. Kadar so pa ljudje spali, je sovražnik ljulike persejal med pšenico. Hlapci pa so Gospodu rekli: Hočeš, de gremo in ljuliko pobereмо? Gospod reče: Nikar, de ž njo vred pšenice ne porujete. Pustite oboje rasti do žetve, in ob času žetve porečem ženjam: Poberite prvič ljuliko, in jo povežite v snopke, de se sožge, pšenico pa spravite v mojo žitnico. Jezus jim je to priliko takó razložil: Kteri dobro seme seje, je Sin človekov. Njiva pa je svet. Dobro seme so otroci kraljestva; ljulika pa otroci hudobe. Sovražnik, kteri jo je sejal, je hudič; žetev je konec svetá; ženjci pa so angeli. Kakor se tedaj ljulika pobere in v ognji sožge, tako bo ob koncu svetá. Sin človekov bo poslal svoje angele, in bodo pobrali iz njegoviga kraljestva vse pohujšanje in tiste, kteri krivico delajo, in jih bodo vergli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi. Takrat se bodo pravični svetili kakor solnce v kraljestvu svojiga Očeta. Kteri ima ušesa poslušati, naj poslušá!

C. *Od zenofoviga zerna in kvasú, od zaklada, bisera in mreže.*

Jezus je dalje učil: Nebeško kraljestvo je podobno zenofovimu zernu, katero je človek na svojo njivo usejal. Je sicer nar manjši zmed vsih sémen; kadar pa zraste drevo, je tako, de tudi ptice spod neba pridejo in prebivajo na njegovih vejah.

Nebeško kraljestvo je sveta vera ali Jezusova Cerkev, ki je bila majhna v začetku, pa je zrastla v prečudno veliko drevo, ki svoje veje po vsi zemlji razprostira.

Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, kteriga je žena vzela in vmesila med tri polovnike moke, de se je vse skvasilo.

Kakor kvas vse testo skvasí, tako Jezusov nauk vse zaderžanje človeka prevzame in prenaredí.

Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritimu v njivi, kteriga je človek skríl, ki ga je našel, in od veselja nad njim gre in proda vse, kar ima, in kupi tisto njivo. — Zopet je nebeško kraljestvo podobno kupcu, kteri iše dobrih biserov. Kteri, ko je našel en drag biser, je šel in prodal vse, kar je imel, in ga je kupil.

Jezus uči v teh dveh prilikah, de mora človek biti perpravljen za sveto vero, za keršansko čednost vse dati, vse zgubiti, vse terpeti, ako je treba.

Zopet je podobno nebeško kraljestvo mreži, ktera se verže v morje, in zajme rib vsaciga rodú. Ktero, ko je napolnjena, izlečejo, in na bregu sedé odberó dobre v posode, malovredne pa odmečejo. Tako bo ob koncu svetá:

Angeli pojdejo vunkaj, in bódo odločili hudobne zmed pravičnih, in jih bodo vergli v peč ognja; tam bo jok in škripanje z zobmi.

Mreža je sveta Cerkev, ktera ima med zdravimi tudi gnjile in mertve ude, to je, hudobne ljudi. Sodnji dan pa bodo angeli hudobne od dobrih odločili, ter jih vergli v večni oginj.

27. Vihar na morji. — Jairova hči. — Kervotočna žena.

Ko je Jezus veliko množico okoli sebe vidil, je zapovedal na uno stran morja prepeljati. In pismar je perstopil k njemu in mu rekel: „Učenik! za tabo pojdem, kamor koli greš.“ Jezus mu pa reče: „Lisice imajo jame, in ptice neba gnjezda: Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.“ — Jezus je potem stopil v čolnič, in njegovi učenci so šli za njim. In vstal je velik vihar na morji, de so valovi čolnič pokrivali. Jezus je pa spal. Učenci stopijo k njemu, ter ga zbudé in rekó: „Gospod! otmi nas, poginjamo.“ Jezus jim je rekel: „Kaj ste boječi, maloverni?“ Tedaj je vstal, in zapovedal vetrovam in morju, in bila je velika tihôta. Ljudje pa so se čudili in rekli: „Kdo je ta, de so mu pokorni vetrovi in morje?“

Ko se je bil Jezus na uno stran prepeljal, je Jair, vikši shodnice, peršel in ga prosil: „Gospod! moja hči umira; pridi in položi roko nanjo, de ozdravi in živi.“ Jezus je vstal in z njim šel; in velika množica je za njim šla.

In glej! žena, ki je na kervotoku terpela dvanajst let, je perstopila zadej, in se je dotaknila roba njegoviga oblačila. Rekla je namreč: Ako se le njegoviga oblačila dotaknem, bom ozdravljena. In zdajci je čutila, de je ozdravljena od nadloge. Jezus se je obernal v množico in je rekel: „Kdo se je dotaknil mojiga oblačila?“ Žena pa se je bala in trepetala, peršla je, prédnj padla, in povedala pred

vsim ljudstvam, zakaj se ga je dotaknila, in kako je naglo bila ozdravljena. Jezus pa ji je rekel: „Hči! tvoja vera ti je pomagala; pojdi v miru!“

Jezus je še govoril, kar pride nekdo Jairovih, in mu reče, de naj ne trudi Učenika, ker je njegova hči že umerla. Jezus pa je rekel očetu deklice: „Ne boj se! le verovaj, in bo oteta.“

Ko je Jezus v hišo peršel, so vsi jokali in po nji žalovali. On pa je rekel: „Ne jokajte, deklica ni umerla, ampak spi.“ In so se mu posmehovali, ker so vedili, de je umerla. Jezus gre notri, kjer je deklica ležala, jo prime za roko, in ji reče: „Deklica, vstani!“ In deklica je vstala. — In ta slovez je šel po vsi deželi.

1. Pismar je hotel le zavoljo časniga dobička, de bi obogatel ali češen bil, za Jezusam hoditi. Jezus ga je toraj zavernil, de per njem, ki „nima, kamor bi glavo naslonil,“ ne more kaj taciga perčakovati. Naj bi toraj misel spremenil, potlej za njim hodil. 2. Smert je kristjanu spanje; ker Gospod bo nas enkrat k novimu življenju obudil.

28. * Jezus razpošlje apostelne.

Ko je Jezus zopet množice vidil, so se mu v serce smilile, ker so bile kakor ovce, ktere pastirja nimajo. Tedaj reče svojim učencam: „Žetev je sicer velika, ali delavcov je malo. Prosite tedaj Gosпода žetve, de naj pošlje delavcov v svojo žetev.“ Potlej pokliče dvanajstere in jim reče:

„Pojdite k zgubljenim ovcam hiše Izraelove in oznanujte rekoč: Nebeško kraljestvo se je perblížalo. Ozdravljajte bolnike, obujajte mertve, očišujte gobove, hudiče izganjajte; zastonj ste prejeli, zastonj dajajte. Na pot nič ne jemljite; zakaj delavec je vreden svoje jedi. Kadar pa v hišo pridete, jo pozdravite, rekoč: Mir bodi ti hiši! In ako bo tista hiša vredna, bo vaš mir nad njo peršel; ako pa ne bo vredna, se bo mir k vam

povernil. In kateri koli vas ne sprejme, in ne poslušá vaših besedi: pojdite iz hiše ali mesta, in otresite prah od svojih nóg. Resnično vam povem, ložej bo zemlji Sodomljanov in Gomorjanov sodnji dan, kakor tistimu mestu.“

„Glejte, jest vas pošljem kakor ovce med volkove; bodite torej razumni kakor kače, in priprosti kakor golobje. Varovajte se pa ljudi; zakaj izdajali vas bodo v zbôre, in v svojih shodnicah vas bodo bičali (tepézili ali gajžlali). In pred poglavarje in kralje bote vójeni zavoljo mene v pričevanje njim in nevernikom. Kadar vas bodo izdali, ne skerbite, kako ali kaj bi govorili; zakaj dano vam bo tisto uro, kaj govoríte. Niste namreč vi, kateri govorite, ampak Duh vašiga Očeta, kateri v vas govori. Izdajal pa bode v smert brat brata, in oče sinú; in bote sovraženi od vsih zavoljo mojiga imena. Kteri pa obstoji do konca, bo zveličan“.

„Učencu je zadosti, de mu je, kakor njegovimu učeniku. Ne bojte se jih, kateri telo umoré, duše pa ne morejo umoriti; temuč bojte se veliko več tistiga, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel! Ali se ne prodata dva vrabca po vinarji? In le eden zmed njih ne pade na zemljo brez vašiga Očeta. Vaši lasje na glavi pa so vsi razšteti. Nikar se tedaj ne bojte; boljši ko veliko vrabcev ste vi. Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jest spoznal pred svojim Očetam, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jest zatajil pred svojim Očetam, ki je v nebesih“.

„Kdor ljubi očeta ali mater bolj kakor mene, ni mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer bolj kakor mene, ni mene vreden. In kdor ne vzame svojiga križa, in ne hodi za menoj, ni mene vreden. Kdor vas sprejme, mene sprejme; in kdor sprejme mene, sprejme njega, ki me je poslal. In kdor koli da piti komu zmed nar manjših le kozarec merzle vode v imenu učenca, ne bo zgubil svojiga plačila.“

Potem jih je Gospod poslal po dva pred seboj v vsako mesto in kraj, kamor je imel sam priti. Tedaj so šli, ter po vaséh hodili in oznanovali, de naj

pokoro delajo. Izganjali so tudi hudiče, in pomazali so veliko bolnikov z oljem, in jih ozdravljali.

1. Po Jezusovi zapovedi, de naj bi „delavcov za žetev od Boga prosili“, je Cerkev štiri čase v letu (kvatre) odločila, de bi z molitevjo in s postam verni vrednih duhovnov od Boga sprosili. — 2. „Bodite razumni kakor kače,“ ki ves život v nevarnost postavijo, de glavo branijo, v kateri je življenje; „in priprosti kakor golobje,“ ki nikogar ne poškodejejo, in celo nobene zverice, tudi naj manjši ne umoré, ki bi jo lahko. (Avguštin). — 3. „V spričevanje njim in nevernikom“ t. j. Judam in ajdam, kateri bodo vidili, de ni prazna reč, za katero bote perpravljeni v smert iti: priče jim bote evangelske resnice, in njih pravičniga pogubljenja ob sodnjim dnevju. 4. „Učencu je zadosti“ t. j. učenc nec naj se ne pertožuje, če mora terpeti, ker tudi njegov učenik (Jezus) je terpel. 5. Ti lepi nauki od stanovitnosti v sveti veri, od previdnosti božje i. t. d. nam ravno tako veljajo kakor apostelnam. 6. Poslednje olje je zakrament (Jak. 5, 14. 15.), in služi k polajšanju na duši in velikrat tudi na telesu.

29. *Smert sv. Janeza kerstnika.*

Herod, sin tistiga Heroda, ki je bil dal Betlehemske otroke pomoriti, je bil knez na Galilejskim. Letá je imel v ječi sv. Janeza kerstnika zavoljo Herodijade, žene svojiga brata Filipà, katero je bil on za ženo vzel. Janez ga je pa svaril in mu rekel: „Ni ti perpušeno imeti žene svojiga brata“.

Herodijada je torej Janeza zalezovala, in ga je hotla umoriti; pa ni mogla. Herod se je namreč bal Janeza, ker je vedil, de je pravičin in svet mož. Varoval ga je, tudi veliko storil, kakor je od njega slišal, in ga rad poslušal. Tudi se je bal ljudstva, katero je imelo sv. Janeza kakor preroka. Ta čas je Herod ob svojim rojstnim dnevju napravil gostijo

knežam, vojvodam in pervakam Galilejskim. K gostam notri pride Herodijadina hči, je plesala, in dopadla Herodu in tistim, ki so ž njim sedeli. Herod ji reče zavoljo tega: „Prosi me, kar hočeš, ti bom dal.“ In ji je persegel: „Kar koli prosiš, ti bom dal, ko bi tudi polovica kraljestva bilo“.

Hči je vun šla, in rekla svoji materi: „Kaj čem prositi?“ Ona pa ji reče: „Glavo Janeza kerstnika!“ Verne se urno notri h kralju in reče: „Hočem, de mi daš jaderno v skledi glavo Janeza kerstnika.“ Kralj je bil žalostin; pa zavoljo persege, in zavoljo tih, ki so ž njim sedeli, je ni hotel žaliti. Poslal je rabeljna, ki mu je ukazal pernesti Janezovo glavo v skledi. V ječi ga je rabelj ob glavo djal, je pernesel njegovo glavo v skledi, in jo je dal dekletu, in dekletu jo je dalo svoji materi.

Ko so to njegovi učenci slišali, so peršli, vzeli njegovo truplo, in ga pokopali; po tem so šli in povedali Jezusu.

1. Vari se krivične persege! Ako si pa krivično persego storil, je ne smeš spolniti, temuč tvoja dolžnost je, jo preklicati, in pokoro delati za toliki greh. 2. Hudobija le za kratko časa zmaga; kmalo bo sama premagana, in strašna pravica jo v večnosti zadene. 3. Sv. Janez je za vero in resnico umerl; njegova glava je sem ter tje na kerstnim kamnu namalana, ktera nas opominja, de moramo tudi mi stanovitno Jezusa pričati, in se greha varovati, kakor per sv. kerstu obljubimo.

30. Jezus nasiti 5000 mož. Hodi po morji.

Judovski velikonočni praznik se je bližal. Razposlani apostelni so se vrnili k Jezusu, in so mu povedali, kar koli so storili. In Jezus jim je rekel: „Pojdite na stran v samotin kraj in se malo počite.“ Stopili so v čoln in šli v samotin kraj na stran. Šla

je pa za Jezusam velika množica, ker so vidili čudeže, ki jih je delal nad bolniki. Jezus je iz čolna stopil, šel na goro in se usedel s svojimi učenci. Ko je pa veliko množico vidil, se jih je usmilil, in je začel učiti.

Kadar je že pozno bilo, so stopili učenci k njemu ter mu rekli: „Spusti množice, de gredó na vasí in terge, in si jesti dobé.“ Jim reče: „Dajte jim vi jesti!“ Mu odgovoré: „Ali gremo in kúpimo za dve sto denarjev kruha?“ Jih praša: „Koliko kruhov imate?“ Rekó: „Pet, in dve ribi.“ Tedaj je ukazal, de naj ljudem rekó usesti se! In so se usedli — pet tavžent mož brez žen in otrók.

Vzel je pa petere kruhe in dve ribi, je pogledal v nebo, jih blagoslovil, razlomil, in dal svojim učencam, de naj jih položé pred množice. Učenci so razdelili; in vsi so jedli in se nasitili. Po tem so pobrali ostanke koscov, in bilo jih je dvanajst polnih košov. Ljudje, ko so vidili čudež, kteriga je bil Jezus storil, so rekli: „On je resnično prerok, kterimu je na svet priti!“ (to je: obljubljeni Odrešenik). Mislili so ga po sili kralja storiti. — Jezus pa je to vidil, je ukazal učencam v čoln stopiti, sam pa je zbežal na goro molit.

Ko se je večer storil, je bil on sam tamkej; čolnič pa je bil na sredi morja, od valov sem ter tje zaganjan. Ob četerti straži (t. j. proti jutru) po noči pa je peršel Jezus k njim gredoč po morji. Učenci so se prestrašili in rekli: „Prikazin je!“ in so od strahu zavpili. Jezus pa jih je precej ogovoril, rekoč: „Jest sim, nikar se ne bojte!“ Peter pa je odgovoril in rekel: „Gospod! ako si ti, mi reci po verhu vode k tebi priti.“ On pa je rekel: „Pridi!“ In Peter je šel po verhu vode, de bi peršel k Jezusu. Ko je pa vidil silin veter, se je zbal, in, ko se je začel topiti, je zavpil, rekoč: „Gospod! reši me.“ In zdajci je Jezus svojo roko stegnil, ga je prijel, in mu rekel: „Maloverni! pokaj si sumil (cagal)?“ In ko sta stopila v čoln, je veter néhal. Ti pa, kteri so bili v čolnu, so peršili in so ga molili rekoč: „Res, Sin božji si!“

1. Jezusove besede: „Išite naj popred nebeškiga kraljestva, in vse drugo bo vam perverženo“ so se tukej lepo spolnile. 2. Zaupanju, ki je brez dvoma, je tudi natóra podveržena. Prosimó Boga, de nam da terdno zaupanje!

31. * Jezus obljudi presveto rešnje Teló.

Množica, ki jo je bil Jezus nasitil, je drugi dan vidila, de ga ni več tamkaj; stopijo tedaj v čolne in v Kafarnavm pridejo Jezusa iskat. In ko so ga na uni strani morja našli, jim je rekel: „Ne išete mene, ker ste čudeže vidili, temuč, ker ste od kruhov jedli in nasiteni bili. Ne delajte za jed, ktera mine, ampak za jed, ktera v večno življenje ostane, ktero vam bo Sin človekov dal.“ Mu rekó: „Gospod, daj nam vselej ta kruh!“ Jezus pa jim je rekel: „*Jest sim živi kruh, kteri sim z nebes peršel*; kdor k meni pride, ne bo lačin, in, kdor v mé veruje, ne bo nikoli žejin.“ Judje so nad tem godernjali, ker je rekel: „*Jest sim živi kruh, kteri sim z nebes peršel.*“ Jezus pa jim je odgovoril: „Nikar ne godernjajte med seboj. Jest sim kruh življenja. Vaši očetje so jedli mano v pušavi, in so umerli. Ta pa je kruh, kteri z nebes pride, de, kdor od njega je, ne umerje. *Jest sim živi kruh, ki sim z nebes peršel. Ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomej; kruh pa, kteriga bom jest dal, je moje mesó za življenje svetá.*“ Judje so se tedaj prepirali med seboj, rekoč: „Kakó nam more ta svoje meso dati jesti?“ Jezus pa jim je rekel: „*Resnično, resnično vam povem: Ako ne bote jedli mesa Sinu človekoviga, in ne pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso, in pije mojo kri, ima večno življenje, in jest ga bom obudil poslednji dan. Zakaj moje meso je res jed in moja kri, je res pijača. Kdor je moje telo in pije mojo kri, ostane v meni in jest v njem. Kakor je poslal Mene živi Oče, in Jest živim zavoljo Očeta; tako bo tudi*

tisti, kateri Mene je, živel zavoljo Mene. Ta je kruh, kateri je z nebes peršel; ne kakor mana, ki so jo vaši očetje jedli, in so umerli. Kdor je ta kruh, bo živel vekomej.“

Veliko Jezusovih učencov, ko so to poslušali, je reklo: „To govorjenje je terdo, in kdo ga more poslušati?“ in so odsihmal odstopili od njega. Jezus je tedaj dvanajsterim rekel: „Hočete tudi vi preč iti?“ Simon Peter pa mu je odgovoril: „Gospod! h komu pojdemo? Besede večniga življenja imaš, in smo vérovali in spoznali, de se ti Kristus, Sin božji.“

1. Jezus nam je obljubil svoje najsvetejši mesó in kri v živež za naše duše in v zastavo večniga življenja. O hrepenímo z gorečimi željami po tem angelskim kruhu, in prav velikrat ga prejmemo s ponižnostjo, z živo vero, s terdnim zaupanjem in z gorečo ljubeznijo! 2. Peter, poglavar apostelski, kakor drujekrati, je tudi tukej besedo povzél, in za vse druge odgovoril: „Gospod! h komu pojdemo?“ Tudi mi s takim zaupanjem kličimo v dvomih, stiskah in hudih skušnjavah.

Tretja velika noč.

32. * *Necistost serca. — Kananejka.*

Ob tretji veliki noči Jezusoviga nauka so peršli k njemu v Galileji pismarji in Farizeji. Vidili so nektere zmed Jezusovih učencov z neumitimi rokami kruh jesti, in so mu to očitali, rekoč: „Zakaj se ne ravnajo tvoji učenci po zročilu stariših, temuč z neumitimi rokami kruh jedó?“ On pa jim je odgovoril: „Hinavci! prav je prerokoval od vas Izaija, rekoč: To ljudstvo me časti z žnablji; njih serce je pa deleč od mene. Kar gre v vsta, ne ognjusi človeka. Kar iz ust gre, to iz serca pride, in to ognjusi človeka. Iz

serca namreč izhajajo hude misli, uboji, prešestva, nečistost, tatvine, krive pričevanja, preklinovanja. To ognjusi človeka, z neumitimi rokami jesti pa ne ognjusi človeka.“

Od ondod je šel Jezus v kraje Tira in Sidona; in Kananejska žena (nejevernica) je peršla in za njim vpila: „Gospod Sin Davidov, usmili se me! moja hči veliko terpi od hudiča.“ On pa ji besede ni odgovoril. Učenci k njemu stopijo, in ga prosijo: „Odpravi jo, ker za nami vpije.“ On pa je odgovoril: „Nisim poslan, kakor le k zgubljenim ovcam Izraelove hiše.“ Ona pa je peršla, in ga je molila rekoč: „Gospod! pomagaj mi.“ Jezus ji je rekel: „Ni prav jemati otrokam kruha, in ga psam metati.“ Ona pa je rekla: „Kaj pa de Gospod! saj tudi psički jedó drobtine, ktere padajo od mize njih gospodov.“ Tada j ji je Jezus odgovoril in rekel: „O žena! velika je tvoja vera. Zgòdi se ti, kakor želiš.“ In njena hči je bila ozdravljena tisto uro.

1. Po poveljih hinavskih Farizejev si je mogel vsak pred jedjo in po jedi roke umiti, če je tudi le kosček kruha jedel. Jezus pa je temu nasproti učil, de se mora popred na dober namen serca gledati, potlej še le na zunajnost. S tem naukam pa Jezus ni rekel, de bi smel kdo jesti, kar, kedar in kolikor bi hotel; zakaj požrešnost je naglavin greh, in post sveto pismo oestro zapoveduje. Post bi pa ne imel nikakoršniga zasluženja, ko bi se postili samo iz navade, ali zavoljo hvale, ali pa permorani; postiti se moramo iz tega namena, de se s postam pokorimo, zatajujemo, v čednosti vterjujemo in v pokoršini vadimo. 2. „Nisim poslan kakor le k zgubljenim ovcam Izraelove hiše;“ še le apostelnam je bilo prav za prav odločeno, tudi nejevernikom sv. evangeli oznanovati. (Avguštin). 3. Jezus imenuje ajde psè, ne iz zaničevanja, ampak po judovski šegi, ki so ajde zavoljo malikovanja in silno ostudnih grehov tako imenovali. — S terdimi besedami je Jezus skusil verno zaupanje Kananejke; toraj je toliko plačilo dosegla.

33. Jezus ozdravi gluhomutca in nasiti 4000 mož.

Ko je Jezus zopet k Galilejskimu morju peršel, mu perpeljejo gluhiga in mutastiga človeka, in ga prosijo, de naj položi roko nanj. Jezus ga vzame zmed množice na stran, vtakne svoje perste v njegove ušesa, ter pljune, se dotakne s slinami njegoviga jezika, pogleda v nebo in reče: „Efeta, to je, odpri se.“ Kar odperle so se mu ušesa, razvezala se je véz njegoviga jezika, in je prav govoril.

Peršlo je pa knjemú zopet veliko množic, ktere so seboj imele mutaste, slepe, kruljeve, hrome in veliko družih; pokladali so mu jih k nogam, in Jezus jih je ozdravljajal. Ko pa ljudstvo ni imelo kej jesti, je poklical svoje učence in je rekel: „Množica se mi smili, ker, glejte! tri dni so že per meni in nimajo kej jesti. Ako jih lačne spustim domú, bodo omagali na potu, zakaj nekaj jih je od delec peršlo.“ Učenci so mu odgovorili: „Odkod bomo vzeli v pušavi toliko kruha, de bi nasitili toliko množico?“ Jim reče: „Koliko imate kruhov?“ Mu rekó: „Sedem kruhov in malo ribic.“

Po tem je ukazal množici se po tleh usesti. In je vzel sedmere kruhe in ribe, je zahvalil ter razlomil in dal svojim učencam; učenci pa so jih položili pred množico. Vsi so jedli in se nasitili. In nabrali so ostankov sedem polnih jerbasov. Bilo jih je pa, kteri so jedli, štiri tavezent brez otrók in žen. In Jezus jih je spustil.

Dotaknjenje s perstam in s slino ni imelo nikakoršne zdravilne moči v sebi; temuč je bilo le zunanje znamnje, de bo bolnik ozdravljen, ne le na telesu, ampak tudi na duši. To znamnje mu je ozdravljenje po Jezusu bolj očitno, in njegovo vero bolj živo storilo.

34. Naj višji cerkvena oblast svetemu Petru zročena. — Jezus se spremeni.

Ko je Jezus peršel v kraje Cezareje Filipove, je vprašal učence: „Kdo, pravijo ljudje, de je Sin človekov?“ So rekli: „Nekteri, de je Janez kerstnik, drugi, de je Elija, nekteri pa, de Jeremija, ali zmed prerokov kdo.“ Jezus reče: „Vi pa, kdo pravite, de sim?“ Je odgovoril Simon Peter: „*Ti si Kristus, Sin šiviga Boga!*“ Jezus mu reče: „Blagor tebi, Simon, Jonov sin! ker mesó in kri ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih. Pa tudi jest povem tebi: *Ti si Peter (Skala), in na to skalo bom zidal svojo Cerkev, in peklenške vrata je ne bodo zmagale. In tebi bom dal ključe nebeskiga kraljestva; kar koli boš zvezal na zemlji, bo zvezano tudi v nebesih; in kar koli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.*“

Čez šest dni vzame Jezus seboj Petra, Jakopa in Janeza, in jih pelje same na visoko goro (Tabor) molit. In ko je molil, se je pred njimi spremenil; obraz se mu je svetil kakor solnce, oblačila pa so bile bele kakor sneg. In prikazala sta se Mozes in Elija, in sta z Jezusam govorila od njegove smerti. Peter pa, in una, ki sta ž njim bila, so bili posiljeni od spanja. Ko so se prebudili, so vidili Jezusovo veličastvo, in dva moža, ki sta zraven njega stala. Peter je spregovoril in rekel Jezusu: „Gospod! dobro nam je tukej biti! ako hočes, naredimo tukej tri šotore, tebi eniga, Mozesu eniga in Eliju eniga.“ Zakaj on ni vedil, kaj je govoril. Ko je pa še govoril, jih je svitel oblak obséncil, v kteriga sta Mozes in Elija šla, in glas se je zaslišal iz oblaka: „Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam depadajenje; njega poslušajte!“

Ko so učenci to slišali, so na obraz padli, in so se silno bali. Jezus pa je perstopil, se jih je dotaknil, in jim rekel: „Vstanite in nikar se ne bojte!“ Ko so pa svoje oči povzdignili, niso nikogar vidili,

kakor Jezusa samiga. In ko so z gôre šli, jim je Jezus zapovedal: „Nikomur ne pravite te prikazni, dokler Sin človekov od mertvih ne vstane.“ -

1. „Meso in kri,“ to je, človeški um in vednost „ti nista tega razodela.“ 2. „Ti si Peter i. t. d.“ s temi besedami je Jezus sv. Petra postavil poglavarja svoje Cerkve na zemlji. Skala svete cerkve je vsaki pravi naslednik sv. Petra. „Peklenske vrata“ to je, vse peklenške moči „je ne bodo zmagale,“ je ne bodo poderle, ne premaknile. 3. Kdor ima hišne ključe, je gospodar; Peter je dobil ključe sv. cerkve; tadaj je on gospodar, poglavar Kristusove cerkve. — „Kar koli boš i. t. d.“ to je, kar koli boš zapovedal na zemlji, bo veljalo tudi v nebesih; in kar boš prepovedal, rešil na zemlji, bo tudi v nebesih veljalo. Vezati in razvezovati se pravi vladati; sv. Peter tadaj je bil, in vsaki pravi papež je vladar sv. Cerkve. Kristus je bil potlej tudi drugim apostelnam dal oblast vezati in razvezovati; pa sv. Petru jo je bil dal samimú posebej pred vsimi drugimi in nad vse druge, tudi nad vse apostelne — čez vso sveto Cerkev.

35. * *Mesični. — Riba z dnaram.*

Ko je Jezus peršel z gore, na kateri se je bil spremenil, pristopi človek, k njemu na kolena pade in ga prosi: „Gospod usmili se mojiga sina, ker je mesičen (obseden), in veliko terpi; zakaj večkrat pade v ogenj in večkrat v vodo. Sim ga perpeljal k tvojim učencam, pa ga niso mogli ozdraviti.“ Jezus ga je ukazal pred se perpeljati, je hudiču zažugal, in je šel iz njega.

Učenci pa so Jezusa prašali: „Zakaj ga mi nismo mogli izgnati?“ Je rekel: „Zavoljo vaše nejevere. Zakaj resnično vam povém, ako imate vero kakor zenofovo zerno, in porečete ti gôri: Prestavi se od tod tje, in se bo prestavila, in nič vam ne

bo nemogoče. Ta rod (hudobnih duhov) pa se ne izžene drugači kakor le z molitevjo in s postam.“

Ko so bili pa v Kafarnavm peršli, so perstopili k Petru, kateri so davek dveh drahem za tempel pobirali, in so mu rekli: „Ali vaš Učenik ne plačuje davka dveh drahem?“ Reče: „Kaj pa de.“ Ko je bil pa Peter peršel v hišo to Jezusu povedat, ga je Jezus prehitel, in mu rekel: „Kaj se ti zdi, Simon! od katerih kralji zemlje davek ali pa glavno štibro jemljó, od svojih sinov, ali od ptujih.“ Peter reče: „Od ptujih.“ Jezus reče: „Tedaj so sinovi prosti.“ Jezus je hotel reči: S tím bolj sim tedaj Jest sprosten plačevanja, ker sim sin kralja vsih kraljev. „De jih pa ne puhujšamo, pojdi k morju, verzi ternik, in pervo ribo, ki se vjame, vzemi, odpri ji usta in boš našel stater; tega vzêmi, in jim ga daj zame in zase.“

1. Várimo se, s pregrešnim poželenjem hudiču oblast čez se pustiti. Kristus je moč hudiču vzal, in tako obsedenje človeškiga telesa od hudiča je zdaj redko; vender pa človek z vsakim smertnim greham svojo dušo hudiču prodá, in je njegov revin sužinj. 2. Močno vero moramo imeti, de bomo od Boga v potrebah pomoč dosegli, in se zveličali; toraj zvestó molímo: O Bog! stóri močnejši našo vero! 3. Vsak Izraelic, ki je bil čez 20 let star, je mogel na leto okoli velike noči 2 drahmi, t. j. kakih 42 krajcarjev za tempel plačati. Stater je imel 4 drahme. Jezus je s tem, de je plačal, učil pokoršino do gosposke in vikših.

36. Jezus perjatelj malih. — Pohujšanje.

K Jezusu so po tem pernesli otročičev, de bi na nje roke pokladal in nad njimi molil. Učenci pa jih niso hotli k njemu pustiti. Zavoljo tega je bil Jezus nad njimi nejevoljin, in je rekel: „Pustite otročičem k meni, in nikar jim ne branite; zakaj tacih je božje kraljestvo.“ In jih je objemal, roke na nje pokladal in jih blagoslovljal.

Učenci pa so perstopili k Jezusu in rekli: „Kteri je li veči v nebeškim kraljestvu?“ Jezus je poklical otroka, ga je postavil v sredo med nje in je rekel: „Resnično vam povem, ako se ne spreobernet, in niste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Kdor koli se tedaj poniža kakor ta otrok, ta je veči v nebeškim kraljestvu. In kdor sprejme taciga otroka v mojim imenu, mene sprejme. *Kdor pohujša kteriga tih malih, ki v mene verujejo, bi mu bilo bolje, de bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja.*“

„Gorjé svetu zavoljo pohujšanja! Pohujšanje sicer mora priti, ali vender gorjé človeku, po katerim pohujšanje pride! Ako te pa tvoja roka ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo, in verzi jo od sebe; bolje ti je hromimu ali kruljevimu iti v življenje, kakor dvé roki ali dvé nogi imeti, pa verženimu biti v večni oginj. In ako te tvoje oko pohujša, izdèri ga in verzi ga od sebe; bolje ti je, z enim očesam iti v življenje, kakor dve očesi imeti, pa verženimu biti v peklenski oginj. Glejte, de ne zaničujete kteriga teh malih! ker povem vam, de njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojiga Očeta, ki je v nebesih.“

1. Otroci so še zmiraj Jezusovi naj perserčniši ljubljenci, če so dobri, slušljivi in pobožni. 2. Jezus je učencam rekel: „Ako se ne spreobernet“ od tiste častiželjne misli, „kdo bi prvi bil,“ in „ako niste kakor otroci“ v duhu, ponižni, pohlevni, priprosti in brez zavidnosti, „ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ 3. Pohujšanje je, ako kdo druge, ali pa tudi samiga sebe v greh napeljuje in zapeljuje; ta greh je strašna hudobija! To pernese dušno smert. Toraj čujmo nad vsimi mislimi, željami, pogledi, besedami in djanji, in, kar je pregrešniga, precej v začetku zatrimo, naj bo tudi še tako mikavno. 4. „Ako te tvoja roka... pohujša“ i. t. d., to je, ako ti je kaka reč toliko prijetna in ljuba, kolikor roka, noga ali okó, jo moraš vender pustiti, in se ne ž njo pečati, ko bi te imela v greh napeljevati. 5. „Male zaničuje“ tisti, ki njih čed-

nost, pobožnost zasmehuje; še bolj pa, kdor jih pohujša.

37. Apostelni prejmejo oblast vezati in razvezovati. — Neusmiljeni hlapec.

Jezus je dalje učil: „Ako pa greši zoper tebe tvoj brat, pojdi in ga posvari med seboj in med njim samim. Ako te posluša, si perdobil svojiga brata. Ako te pa ne posluša, vzemi seboj še eniga, ali dva, de v ustih dveh ali treh prič stoji vsa reč. Ako jih pa ne posluša, povej Cerkvi: *Ce pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitin grešnik. Resnično vam povem, kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in kar koli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.*“

Takrat je perstopil k njemu Peter, in je rekel: „Gospod! kolikokrat bo grešil zoper mene moj brat, in naj mu odpustim? do sedemkrat?“ Jezus mu reče: „Ne rečem ti do sedemkrat, ampak do sedemdesetkrat sedemkrat. Zato je nebeško kraljestvo podobno kralju, kateri je hotel obrajt delati s svojimi hlapci. Ko je pa začel rajtati, je bil pred-nj postavljen nekdo, kateri mu je bil dolžan deset tavžent talentov. Ker pa ni imel s čem plačati, je ukazal njegov gospod prodati njega, njegovo ženo, njegove otroke, in vse, kar je imel, in poplačati. Hlapec pa je padel na kolena, in ga je prosil: Poterpi z menoj, vse ti bom povernil. In gospod se je usmilil tistiga hlapca, ga spustil, in mu je dolg odpustil.“

„Spred njega gredé je pa tisti hlapec našel eniga svojih sohlapcov, kateri mu je bil dolžan sto denarjev, in ga je zgrabil in davil, rekoč: Plačaj kar si dolžan! Tada je njegov sohlapec pred-nj padel, in ga je prosil, rekoč: Poterpi z menoj, vse ti bom povernil. On pa ni hotel; temuč je šel, in ga je vergel v ječo, dokler ne bo splačal dolga. Ko so pa vidili njegovi sohlapci, kar se je zgodilo, so bili silno

žalostni, ter so šli in povedali svojimu gospodu vse, kar se je bilo zgodilo. Tada j ga je poklical njegov gospod, in mu reče: Hudobni hlapec! ves dolg sim ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil toraj tudi ti dolžan usmiliti se svojiga sohlapca, kakor sim se tudi jest tebe usmilil? In njegov gospod se je razserdil, in ga je izdal trinogam, dokler ne bo poplačal vsiga dolga.“

„Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojimu bratu iz vsiga serca.“

1. V vsih duhovnih rečeh ima Cerkev naj vikši nezmotivno oblast. Ti učivni in sodivni Cerkvi (to je: papežu, in pa papežu s škofi) so vsi verni na zemlji dolžni pokoršino. 2. Svojimu bližnjimu moramo zavoljo Boga vselej odpustiti, če nas še tolikrat razžali.

38. Negostoljubni Samarijanje. — Jezus razpošlje 72 učencov.

Ko se je čas bližal, de je bilo Jezusu terpeti, od smerti vstati, in po tem v nebesa iti, je sklenil iz Galilejskiga naravnost v Jeruzalem iti. Pot derži skoz Samarijansko. Poslal je pa pred seboj oznanovavce, kateri so peršli v neko Samarijansko mesto, mu prenočevaljše perpraviti. Tode prebivavci Jezusa niso hotli sprejeti, ker so vidili, de v Jeruzalem gre. Jakop in Janez, to viditi, rečeta: „Gospod! hočeš, de rečeva, naj oginj pride z neba in jih pokonča?“ Jezus pa ju posvari in reče: „Ne vesta, kateriga duha sta. Sin človekov ni peršel duš pogubljat, ampak rešit.“ Po tem so šli v drugo mestice.

Gospod je pa še drugih dva in sedemdeset izvolil, in jih je poslal po dva pred seboj v vsako mesto in kraj, kamur mu je bilo priti. In jim je rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje tega, kateri me je poslal.“

Nekaj potlej pa so se učenci veseli vernili in rekli: „Gospod! tudi hudiči so nam pokorni v tvojim imenu.“ Jezus jim je rekel: „Ne veselite se tega, de so vam duhovi pokorni; veselite se pa, de so vaše imena zapisane v nebesih.“ Tada j se je razveselil v svetim Duhu, in je rekel: „Zahvalim te, Oče, Gospod nebes in zemlje! de si to skrili modrim in razumnim (tega sveta) in si razodel malim. Pridite k meni vsi, kateri se trudite, in ste obteženi, in jest vas bom poživil. Vzemite moj jarm nase, in učite se od mene, ker jest sim krotak in iz serca ponižin, in bote pokoj našli svojim dušam. Moj jarm je sladak, in moje breme je lahko.“

Na to se je k učencam obrnil in rekel: „Srečne oči, ktere vidijo, kar vi vidite! Ker povem vam, de veliko prerokov je želelo viditi, kar vi vidite, pa niso vidili, in slišati, kar vi slišite, pa niso slišali.“

1. Samarijani in Judje so imeli silno hud prepir med seboj zavoljo vere in zavoljo kraja, kje naj bi Boga molili, ali v Jeruzalemu ali na gori Garizim na Samarijskim? Ker so tada j vidili, de Jezus gre v Jeruzalem k prazniku, ga niso hotli prenočevati; mislili so namreč, de bi s tem svoji veri krivico storili.
2. Tudi v prizadevanji za dobre reči se mora človek togote in maševanja varovati. „Slehern človek bodi počasin k jezi. Ker jeza ne dela, kar je pred Bogam pravično.“ (Jak. 1, 19. 20.)
3. Dva in sedemdeseterih učencov nasledniki so duhovni, ki so Jezusovi namestniki na zemlji; toraj morajo verni njih nauk zvesto poslušati, spoštovati in spolnovati.
4. Bog le ponižne razsvetljuje z znotranjo gnado, de lepoto Jezusoviga nauka spoznajo; napuhneže pa, ki se le s posvetno učenostjo hvalijo, Bog v njih slepoti puští. Taki so bili nekda j Farizeji in pismarji; pa tudi sedanje čase jih je sila veliko. Bog nas vari napuha!
5. Poslušajmo Jezusovo ljubeznjivo vabljenje. in perbežimo k njemu v stiski in skušnjavi, pa tudi v veselji in sreči!

39. *Usmiljeni Samarijan. — Marta in Marija.*

Neki učenik postave je Jezusa skušal ter je rekel: „Učenik! kaj naj storim, de bom večno življenje dosegel.“ On pa mu je rekel: „Kaj je v postavi pisano? Kako bereš?“ Je odgovoril: „Ljubi Gospoda svojiga Boga iz vsiga svojiga serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči, in iz vse svoje misli; in svojiga bližnjiga kakor samiga sebe.“ Jezus mu je rekel: „Prav si odgovoril; to stori, in boš živel (vekomej).“ On pa je hotel sam sebe pravičniga delati, in je rekel Jezusu: „In kdo je moj bližnji?“ Jezus pa je začel govoriti: „Neki človek je šel od Jeruzalema doli v Jeriho, in je padel med razbojnike, kateri so ga tudi obropali, z ranami obdali, ter šli, in ga pustili na pol mertviga. Permerilo se je pa, de je duhoven šel po tistim potu, in, ko ga je vidil, je memo šel. Ravno tako tudi neki levit. Popotin Samarijan pa je peršel do njega, in, ko ga je vidil, se mu je v serce smilil. Perstopil je, mu obezal rane, mu vlil vanje olja in vina, ga je posadil na svoje živinče, ter ga peljal v gostivnico in ga oskerbil. Drugi dan je vzel dva denarja, jih dal gostivniku, in mu je rekel: Skerbi zanj, in, kolikor več izdaš, ti bom jest nazaj gredé povernil. Kteri teh treh se ti zdi, de je bil bližnji tistimu, ki je padel med razbojnike?“ Je rekel učenik: „Tisti, kateri mu je usmiljenje storil.“ Jezus mu reče: „Pojdi, in tudi ti tako stori!“

Jezus je šel dalje proti Jeruzalemu in je peršel v Betanijo. Žena, Marta po imenu, ga je sprejela v svojo hišo. Imela je sestro, ki se ji je reklo Marija. Marija se je usedla Gospodu k nogam, in je poslušala njegovo besedo. Marta pa si je dala s postrežbo veliko opraviti. Perstopila je k Jezusu in rekla: „Gospod! ti ni mar, de me moja sestra samo pusti streči? Reci ji, de naj mi pomaga!“ Gospod pa ji je odgovoril in rekel: „Marta, Marta! skerbna si, in si veliko prizadevaš. Pa le eno je potrebno. *Marija je naj boljši del izvolila, kateri ji ne bo odvzet.*“

1. Slehernimu človeku vsake vere in vsaciga stanu smo dolžni dobrote skazovati in v sili pomagati, bodi si tudi naš naj hujši sovražnik. 2. Eno edino potrebno je: Bogu služiti in dušo si zveličati. „Nečimurna nečimurnost, in vse je nečimurnost, zunaj Boga ljubiti, in njemu samimu služiti;“ (sv. Tomaž). Gospodu je Martina postrežljivost sicer bila prijetna; le preveliko skerbljivost je grajal, zavoljo ktere je bila prerazmišljena, de bi bila Jezusove nauke s pridam poslušala.

40. * *Jezus v Jeruzalemu na prazniku šotorov.*

Ob prazniku šotorov je peršel Jezus v Jeruzalem, in je šel tudi v tempel učiti. Judje so se mu čudili in rekli: „Kako umé on pisma, ker se ni učil?“ Jezus jim je pa rekel: „Moj uk ni moj, ampak tistiga, kateri me je poslal. Ako hoče kdo njegovo voljo storiti, bo spoznal, ali je iz Boga, ali jest sam iz sebe govorim.“

Veliko iz množice, ko so njegov nauk slišali, jih je vanj verovalo. Farizeji so pa poslali hlapce, de bi Jezusa prijeli. Tode nihče si ni upal roke nanj položiti. Ko se vernejo, so jim Farizeji rekli: „Zakaj ga niste perpeljali?“ Hlapci pa so odgovorili: „Nikoli ni noben človek tako govoril, kakor ta.“

Drugi dan Jezus zopet pride v tempel, uči, de je od Boga poslan, in očita Judam, zakaj de ga išejo umoriti. Reče jim: „Jest govorim, kar sim per svojim Očetu vidil, in vi delate, kar ste per svojim očetu vidili.“ Mu rekó: „Naš oče je Abraham.“ Jezus reče: „Ako ste Abrahamovi otroci, delajte tudi Abrahamove dela; pa me išete umoriti; tega Abraham ni storil.“ Na to mu rekó: „Očeta imamo Boga.“ Jezus jim reče: „Ako bi bil Bog vaš oče, bi mene gotovo ljubili; zakaj jest sim iz Boga. — Vi ste iz očeta hudiča; on je bil od začetka ubijavec. Kdor je iz Boga, besede božje poslušá. Za tega voljo vi ne poslušate, ker niste

iz Boga. Resnično, resnično vam povem: Ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo smerti vidil vekomej.“ Judje mu reko: „Abraham je umerl in preroki, in ti praviš: Ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo smerti vidil vekomaj. Si li ti večí, kakor naš oče Abraham, ki je umerl? Koga sam sebe delaš?“ Jezus je odgovoril: „Abraham se je silno veselil viditi moj dan; vidil ga je, in je bil vesel.“ Judje so mu rekli: „Še petdeset let nimaš, in si Abrahama vidil.“ Jezus jim je pa rekel: „Resnično, resnično vam povem: prejden je bil Abraham, sim Jest.“ Tedaj so pobirali kamnje, de bi vanj lučali; Jezus pa je šel iz tempelna.

1. Per tej priložnosti je Jezus nekaj govoril kakor človek, nekaj kakor Bog. 2. Tudi kristjane, kateri ne marajo za nauke in pridige, zadevajo Jezusove besede: „Vi niste iz Boga.“

41. Jezus da sleporojenimu pogled. — Jezus dóbri pastir.

Jezus gre memo tempelna in vidi človeka, ki je bil slép rojen. Učenci Jezusa prašajo: „Učenik! kdo je grešil, on ali njegoví starši, de je slép rojen?“ Jezus je odgovoril: „Ni grešil ne on, ne njegoví starši; temuč, de se razodenejo božje dela nad njim. Po tem je pljunil na tla in storil blato iz pljunka, mu je pomazal oči, in rekel: „Pójdí, umi se v kopeli Siloe.“ Je šel, se umil, in se vernil vidijoč.

Bila je pa sabota, ko je bil Jezus to storil. Toraj so rekli nekteri zmed Farizejev: „Ta človek ni od Boga, ker sabote ne derži.“ Drugi so pa rekli: „Kako bi mogel grešnik take čudeže delati?“ Reko tedaj slepcu: „Kaj ti praviš od njega, kateri ti je oči odperl?“ Je rekel: „Prerok je.“ Judje pa niso verjeli, de je bil slep, in de je spregledal. Pokličejo toraj starše in jih vprašajo: „Je li ta vaš sin, ki pravite, de je bil slep rojen?“ Starši odgovoré: „Vemo, de je on naš sin, in de je bil slep rojen;

kako pa zdaj vidi, ali kdo mu je oči odperl, ne vemo. Njega vprašajte, je zadosti star, naj sam govori od sebe.“ To so rekli, ker so se Judov bali; zakaj Judje so bili že sklenili, če kdo reče, de je on Kristus, naj bo od shodnice odločen.

Vdrugič prašajo uniga, ki je bil slep, in mu reko: „Daj čast Bogú! mi vemo, de je ta človek grešnik.“ Jim reče: „Ali je grešnik, ne vem; samo to vem, de sim bil slep, in de zdaj vidim.“ Mu rekó: „Kaj ti je storil? kako ti je odperl oči?“ Jim odgovori: „Sim vam že povedal; čimú hočete zopet slišati? Hočete tudi vi njegovi učenci biti?“ Tada j so ga Farizeji kleli in rekli: „Ti bodi njegov učenec; mi pa smo Mozesovi učenci. Vemo, de je z Mozesam Bog govoril; ta pa, ne vemo, od kod de je.“ Je odgovoril tisti človek in jim je rekel: „Čudno je, de ne veste, od kod de je; in vender mi je oči odperl! Vemo pa, de grešnikov Bog ne usliši; temuč, kdor Bogu služi, in njegovo voljo stori, njega usliši. Kar svet stoji, se ni slišalo, de bil kdo sleporojenimu oči odperl. Ko bi le-tá ne bil od Boga, bi ne bil mogel nič storiti.“ Tada j mu rekó: „Ves si v grehih rojen in ti nas učiš?“ Ko je Jezus to slišal, in ga je našel, mu je rekel: „Veruješ ti v Sinu božjiga?“ Je rekel: „Gospod! kdo je (Sin božji), de verujem vanj?“ Jezus mu je rekel: „Vidil si ga, in, kateri s teboj govori, On je.“ On pa je rekel: „Gospod! verujem.“ In vergel se je na tla, in ga molil.

Jezus je zopet učil in rekel: „Jest sim dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce. Najemnik pa, in, kdor ni pastir, ki niso ovce njegove, vidi volka priti, in popusti ovce in beži. Jest sim dobri pastir, in poznam svoje, in moje poznajo mene, kakor pozna mene Oče, in jest poznam Očeta, in dam svoje življenje za svoje ovce. Imam še druge ovce, ktere niso iz tega hleva; tudi tište moram perpeljati, in bodo moj glas poslušale, in bo en hlev in en pastir.“

1. Judje so menili, de posebne nesreče so vselej nasledik greha tistiga človeka, kteriga zadenejo,

ali pa njegovih staršev. Toraj so oboje v vprašanje djali, desiravno bi bili lahko vedili, de uni slepi ubožic ni mogel sam s svojim greham slepote zaslužiti, ker je že slep na svet bil peršel. 2. Kdor je bil od shodnice odločen, ni več imel občjenja z Judi, kakor per nas, če je iz svete Cerkve, iz družbe vernih odločen. 3. Slepороjeni je od Jezusa prejel naj veči dobroto: telesno in dušno svitlobo. 4. Umivanje samo na sebi ni imelo nič moči, je bilo le znamnje ozdravljenja na telesu in na duši. Kopel Siloe je bila podoba prihodnjiga odrešenja. 5. Ko se časi dopolnijo, bo dobri pastir Jezus vse odločene poklical v svojo Cerkev, v kateri je mir in zveličanje.

42. Jezus uči moliti.

Jezus je na nekim kraji molil. Ko je jenjal, mu nekdo učencov reče: „Gospod! nauči nas moliti, kakor je tudi Janez svoje učence učil.“ In jim je rekel: „Kadar molite, recite: Oče naš, kateri si v nebesih! Posvečeno bodi tvoje ime. Pridi k nam tvoje kraljestvo! Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Daj nam dans naš vsakdanji kruh. In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom. In ne vpelji nas v skušnjavo; temuč reši nas od hudiga. Amen.“

In povedal jim je priliko: „Ko bi kdo zmed vás perjatla imel, in bi k njemu šel o polnoči, ter bi rekel: Perjatelj! posodi mi tri hlebe; moj perjatelj je peršel k meni s pota, in nimam kej prédnj položiti; in bi uni znotraj odgovoril in rekel: Ne delaj mi nadleže, duri so že zaperte, in moji otroci so z menoј v hramu; ne morem vstati in ti dati. In ako uni le še terka, vam povem: ko bi ravno ne vstal, in mu ne dal zató, ker je njegov perjatelj, bo vender zavoljo njegove nadležnosti vstal in mu dal, kolikor potrebuje. In jest vam povem: prosite, in se vam bo dalo; išite, in bote našli; terkajte, in se vam bo

odperlo. Zakaj slehern, kateri prosi, prejme; in kdor terka, se mu bo odperlo. Kdo pa zmed vas očeta kruha prosi, pa mu bo kamen dal? ali ribo, mu bo li namesti ribe kačo dal? ali če ga jajca prosi, bo li škorpjona podal? Ako tadaj vi, ko ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokam: koliko bolj bo vaš Oče z nebes jim dal dobriga duha, kateri ga prosijo!“

1. S sedmerimi prošnjami očenaša prosimo naj pred za čast in povečanje božje in za zveličanje svojih duš, potlej pa tudi za telesne potrebe. Prizadevati si moramo, to prelepo molitev vselej zvesto moliti. 2. S priliko od nadležniga perjatla Jezus uči, de naj stanovitno molimo, in naj si uslišanja molitve svesti bomo, ako je nam zveličavno, česar prosimo.

43. * *Bogati mož in nerodovitna smokev (figovo drevo).*

Nekdo iz množice je rekel Jezusu: „Učenik! reci mojimu bratu, de naj deli z menoj dédišino (erbsino).“ On pa mu je rekel: „Človek! kdo me je postavil sodnika ali delivca med vaju!“ Potlej je rekel vsim: „Glejte in varujte se vse lakomnosti; zakaj nikdo ne živi od obilnosti svojiga premoženja.“ Povedal jim je pa priliko rekoč: „Bogatiga človeka polje je bilo obilno sadú rodilo. Tadaj je mislil sam per sebi: Kaj bom storil, ker nimam, kam bi svoje perdelke spravil? To bom storil: poderl bom svoje žitnice in veči naredil; in vanje bom spravil vse. In porečem svoji duši: Duša! veliko blaga imaš spravljeniga za prav veliko let; počivaj, jej, pi in bodi dobre volje. Bog pa mu je rekel: Neumnež! to noč bodo dušo terjali od tebe; kar si pa spravil, čigavo bo?“ Taka je ž njim, kdor si bogastvo nabera, in ni bogat v Bogu.

Povedal jim je tudi to priliko: „Nekdo je imel figovo drevo zasajeno v svojim vinogradu, in je peršél sadú na njem iskat, in ga ni našel. Rekel je pa gorniku: Glej! tri leta je, kar hodim iskat sadú na tem figovim drevesu, in ga ne najdem; posekaj ga tadaj! čimu še prostor jemlje? Gornik pa je odgovoril: Gospod! še to leto ga pusti, de ga okópljem, in mu pognojim, de kje sad obrodi; če pa ne, ga boš potlej posekal.“

1. Jezus se ni hotel v deljenje dedišine lakomnih bratov spustiti, ker to ni bilo primerno njegovimu visokimu poklicu. On je le nauk od nebeške dedišine učil. 2. Nikdo ne živi, ne delj časa, ne mirniši, ne srečniši zavoljo obilnosti premoženja. Toraj lakomnost in skopost niste samo veliki pregrehi, ampak tudi velika nespamet, ker človeka še na zemlji ne storite srečniga, mu neprevideno smert perpravite in ga vekomej pogubite.

44. Zgubljeni sin.

Farizeji in pismarji so nad Jezusam godernjali in rekli: „Grešnike sprejéma, in jé ž njimi.“ Povedal jim je pa Jezus:

Neki človek je imel dva sina. Mlajši je rekel očetu: Oče! daj mi del blaga, kateri mene zadene. In jima je razdelil. Malo dni potlej je mlajši sin vse pobral, se podal v daljno deželo, in je tam zapravil svoje premoženje z razujzdanim življenjem. Po tem pa, ko je bil vse zapravil, je vstala velika lakota v tisti deželi; in začel je pomankanje terpeti. Šel je in se vtisnil k mestnjanu tiste deže. In ta ga je poslal na svojo pristavo svinje past. Želel je, se nasititi z lušinami, ktere so svinje jedle, in nobeden mu jih ni dal.

Tadaj je šel sam v sé, in je rekel: Koliko najemnikov v hiši mojiga očeta ima obilno kruha; jest pa tukaj lakote poginjam! Vzdignil se bom, ter pojdem k svojimu očetu in mu porečem: Oče! grešil sim

zoper nebesa in zoper tebe. Več nisim vreden tvoj sin imenovan biti; stori me kakor kteriga svojih najemnikov. Podal se je in peršel k svojimu očetu. Ko je pa še deleč bil, ga je zagledal oče, in se mu je milo storilo; pertekel mu je naproti, se ga je oklenil okoli vratú, in ga kušnil. Sin mu je pa rekel: Oče! grešil sim zoper nebesa in zoper tebe! več nisim vreden tvoj sin imenovan biti. Oče pa je rekel svojim hlapcam: Hitro pernesite naj boljši oblačilo, in oblecite ga, dajte mu perstan na roko, in čevlje na noge; perpeljite pitano tele, in zakoljite ga; bomo jedli, in se gostili. Zakaj ta moj sin je bil mertev, in je zopet oživel; bil je zgubljen in je najden. In so se začeli gostiti.

Njegov starji sin je pa bil na polji. Ko pride in se perbliža hiši, je zaslišal petje in gosti. In poklical je nekoga zmed hlapcov, ter ga prašal, kaj de je to. On pa je rekel: Tvoj brat je peršel, in tvoj oče je zaklal pitano tele, ker ga je zopet zdraviga nazaj dobil. Tada se je vjézil, in ni hotel notri iti. Njegov oče je vun šel, in ga je začel prositi. On pa je odgovoril in rekel svojimu očetu: Glej! toliko let ti služim, in nisim nikoli tvojiga povelja prestopil; pa nikdar mi nisi dal kozliča, de bi se bil gostil s svojimi prijatli. Ko je pa peršel ta tvoj sin, ki je svoje premoženje z malopridnimi osebami zapravlil, si mu zaklal pitano tele. On pa mu je rekel: Sin! ti si zmiraj per meni, in vse moje je tvoje. Gostiti pa in veseliti se, se je spodobilo, ker je ta tvoj brat bil mertev in je zopet oživel; je bil zgubljen, in je najden.

1. Grešnik z greham zlo velikrat v silne stiske in nadloge zabrede; s tem ga Bog k sebi kliče, in če grešnik v sé gre, ga neskončno usmiljeni Bog zopet v milost sprejme. Grešnik pa mora svoje grehe iz serca obžalovati, se poboljšati in se odkritoserčno spovedati. Naj bi pač slehern to dopolnil, kateri je zapustil ljubeznjiviga nebeškiga Očeta!
2. Z obnašanjem staršiga brata je Jezus svaril Farizeje, ki so mu zavidili, in nevošljivi bili, de je grešnike milostljivo in prijazno sprejemal.

45. *Krivični hišnik. — Bogatin in ubogi Lazar.*

* Rekel je tudi Jezus svojim učencam: Bil je bogat človek, kateri je imel hišnika. In ta je bil obdolžen pred njim, kakor de bi mu bil zapravljajal njegovo premoženje. Poklical ga je in mu rekel: Kaj, to slišim od tebe? Daj odgovor od svojiga hiševanja; zakaj posihmal ne boš mogel več gospodariti. Hišnik pa je sam per sebi rekel: Kaj mi je storiti, ko mi moj gospod odvzame hiševanje? Kopati ne morem, ubogajme prositi se sramujem. Vem, kaj bom storil, de me vzamejo v svoje hiše, kadar sim odstavljen od hiševanja. Tada je poklical vse dolžnike svojiga gospoda, in je rekel pervimu: Koliko si dolžan mojimu gospodu? Je rekel: Sto čebrov olja. Mu reče: Vzem mi svoje pismo, in zapiši petdeset. Potlej je rekel drugimu: Ti pa, koliko si dolžan? Je rekel: Sto starjev pšenice. In mu reče: Vzem i svoje pismo, in zapiši osemdeset.

In gospod je hvalil krivičniga hišnika, de je bil razumno storil; ker otroci tega sveta so v svojim rodu razumniši, kakor otroci luči. In jest vam povem: „Delajte si prijatle s krivičnim mamonom (blagam), de vas vzamejo v večno prebivališe, kadar obnemagate. Kdor je zvest v nar manjšim, je tudi zvest v večim; in kdor je v malim krivičin, je tudi v večim krivičin.“

Jezus je dalje učencam govoril: Bil je bogat mož, kateri se je oblačil v škerlat in v tanjčico, in se je vsak dan imenitno gostil. Bil je pa tudi ubožec, po imenu Lazar, kateri je ležal pred njegovimi vrati poln rán, in se je želel nasititi z drobtinami, ktere so padale od mize bogatiga, in mu jih ni nikdo dal; le psi so hodili, in mu lizali rane.

Pergodilo se je pa, de je umerl ubožec, in je bil nesen od angelov v naročje Abrahamovo. Umerl je pa tudi bogatin, in je bil v pekél pokopan. Ko je bil v terpljenji, je povzdignil svoje oči, in je vidil

od deleč Abrahama, in Lazarja v njegovim naročji. Tada je vpil in rekel: „Oče Abraham! usmili se me, in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojiga persta v vodo, in ohladi moj jezik, ker grozovito terpim v tem plamenu.“ Abraham pa mu je rekel: „Sin! pomisli, da si prejel dobro v svojim življenji, in ravno tako Lazar hudo; zdaj pa je ta oveseljen, ti pa terpiš. In med nami in med vami je velik prepad postavljen, da nobeden ne more od tod k vam, ne od ondod sem k nam priti.“

Bogatin reče: „Prosim te tadaj, oče! pošlji ga v hišo mojiga očeta, ker imam pet bratov, da tudi oni ne pridejo v ta kraj terpljenja.“ Abraham mu reče: „Imajo Mozesa in preroke, nje naj poslušajo.“ On pa je rekel: „Nikar, oče Abraham, ampak če kdo iz mertvih k njim pojde, se bodo spokorili.“ Rekel mu je pa: „Ako Mozesa in prerokov ne poslušajo, tudi ne bodo verovali, če ravno kdo od mertvih vstane.“

1. Gospod ni hvalil hišnika zavoljo njegove nezvestobe, ampak zavoljo njegove prebrisane glave; sej ga on sam imenuje „krivičniga.“ On nas je s tem učil, da naj bi s toliko razumnostjo za večno srečo skerbili, s kolikošno posvetneži za časno skerbé; naj si réveže prijatle perdobimo, da bodo per Sodniku za nas prosili. Ptujiga po zgledu krivičniga hišnika ne smemo bogajme dajati, ampak le svoje. 2. Mamón pomeni bogastvo, ki se imenuje krivično, ker velikrat v krivico zapelje. 3. Naročje Abrahamovo je predpekel, kjer so sv. očaki odrešenja čakali. 4. *Skroz terpljenje se gre v večno življenje*; sreča, bogastvo in veselje pa naj rajši v večno pogubljenje peljejo.

46. Deset gobovih. — Farizej in cestninar (ali colnar).

Ko je Jezus zopet v Jeruzalem šel, ga je srečalo na Samarijanskim deset gobovih mož, kateri so

od deleč stali in vpili: „Jezus, učenik, usmili se nas!“ Jezus jim je rekel: „Pojdite in skažite se duhovnam.“ In ko so šli, so bili očišeni. Eden zmed njih pa, ko je vidil, de je očišen, se je vernil, in je z velikim glasam Boga častil; padel je na obraz préd-nj, in se mu je zahvalil. In ta je bil Samarijan. Tada j je rekel Jezus: „Jih ni bilo deset očišenih? Kje pa je unih devet? Nobeden se ni znašel, de bi se bil vernil in Bogu čast dal, kakor ta ptujic.“ In je rekel očišenimu: „Vstani in pojdi; tvoja vera ti je pomagala!“

Povedal je pa tudi nékim, kateri so sami v se zaupali, de so pravični, to priliko: „Dva človeka sta šla v tempel molit, eden Farizej, in eden cestninar (colnar). Farizej je stal, in je sam per sebi to molil: Bog, zahvalim te, de nisim kakor drugi ljudje, razbojniki, krivičniki, prešestniki, ali tudi kakor ta cestninar. Se postim dvakrat v tednu; dajem desetino od vsiga, kar imam. Cestninar pa je od deleč stal, in še oči ni hotel proti nebu povzdigniti; temuč terkal je na perši in rekel: Bog, bodi milostljiv meni grešniku! Vam povem, ta je šel opravičen domú, uni pa ne; ker vsak, kateri se povišuje, bo ponižan; kdor se pa ponižuje, bo povišan.“

1. Hvaležnost je Bogu in ljudem prijetna, in milost najde; tode redka je prava hvaležnost. 2. Le ponižno molitev Bog usliši; prevzetnost je pred njim gnjusoba. — V obéh povestih Jezus graja Farizejsko nehvaležnost in prevzetnost.

47. * *Praznik tempelnoviga posvečevanja. — Bogati mladenič.*

Jezus pride v Jeruzalem na posvečevanje tempelna, in Judje ga obdajo ter mu reko: „Doklej nas v nevednosti pustiš? Ako si Kristus, povej nam naravnost.“ Jezus jim je odgovoril: „Vam pravim, pa ne verujete. Dela, ktere jest delam v imenu Očeta, té pričujejo od mene. Jest in Oče sva eno.“ Tada j

so kamne pobirali, de bi ga kamnjali. Jezus pa jim je odšel iz rók, in je šel unkraj Jordana.

In ko je Jezus od ondod šel, perteče bogat mladenič, predinj poklekne, ter ga vpraša: „Dobri učenič! kaj naj storim, de večno življenje dosežem?“ Jezus mu je rekel: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.“ Mu reče: „Ktere?“ Jezus pa je rekel: „Ne ubijaj; ne prešestvaj, ne kradi, ne pričaj po krivim; spoštuj očeta in mater, in ljubi svojiga bližnjiga, kakor sam sebe.“ Mladenič reče: „Vse to sim spolnoval od svoje mladosti. Kaj mi še manjka?“ Jezus ga ljubeznjivo pogleda, ter mu reče: „Eniga ti manjka. Ako hočeš popolnoma biti, pojdi, prodaj, kar koli imaš, in daj ubogim, in boš imel zaklad v nebesih, potlej pridi in hodi za menoj.“ Ko je pa mladenič to slišal, je žalostin proč šel; ker imel je veliko premoženja.

Jezus pa se je ozerl po učencih in jim je rekel: „Kako težko pojdejo v božje kraljestvo, kateri imajo bogastvo! Povem vam, ložej je kameli iti skoz šivankino uho, kakor bogatimu priti v božje kraljestvo.“ Učenci so se čudili, in rekli: „Kdo tadaj more zveličan biti?“ Jezus pa jih je pogledal, in jim reče: „Per ljudéh je nemogoče, ne pa per Bogu; zakaj per Bogu je vse mogoče.“

1. Jezus je po svojim lastnim spričevanji Eniga bitja z Očetam, je právi Bog. 2. Nektere dobre dela v sv. evangeliu niso zapovedane, ampak le svetovane; pravi se jim „evangelski svéti.“ Ták svet je radovoljno uboštvó, ki ga je Jezus temu mladenču svetoval, ne pa zapovedal. 3. S tem, kar Jezus od bogastva govóri, uči, de je bogastvo silno velik zaderžik zveličanja, in de bogati le s posebno čeznatorno gnado zamorejo serce od bogastva in premoženja odtergati, ter se zveličati,

48. * *Od večniga plačila, in od delavcov v vinogradu.*

Peter je rekel Jezusu: „Glej! vse smo zapustili, in smo šli za teboj; kaj tadaj nam bo?“ Jezus jim je pa rekel: „Resnično vam povem, ob prerojenji, kadar bo Sin človekov sedel na sedežu svojiga veličastva, bote tudi vi, kateri ste šli za menoj, sedeli na dvanajsterih sedežih in sodili dvanajstere Izraelove rodove. In slehern, kateri zapusti hišo, ali brate, ali sestre, ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njive zavoljo mojiga imena, bo stoterno prejel, in večno življenje dosegel. Veliko pa jih bo poslednjih, ki so prvi, in prvih, ki so poslednji.“ To jim je Jezus s priliko poočutil: „Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, kateri je zjutrej delavcov najel po denarji na dan, in jih je poslal v svoj vinograd. Ob tretji, šesti, deveti in tudi še ob enajsti uri je pa še družih delavcov dobil in poslal v vinograd. Zvečer pa jim je plačilo dajal od poslednjih do prvih. In so tisti, ki so bili ob enajsti uri najeti, prejeli po denarji. Prvi so menili, de bodo več prejeli; pa tudi oni so po denarji prejeli, in so goderjali nad hišnim gospodarjem. On pa je rekel enimu: „Priatelj, ne delam ti krivice; ali se nisi za denar z menoj pogodil? Hočem pa tudi poslednjimu dati kolikor tebi. Ali mi ni perpušeno storiti, kar hočem? Je li tvoje oko hudobno (nevošljivo), ker sim jez dober? Tako bodo poslednji prvi, in prvi poslednji; zakaj veliko je poklicanih, malo pa zvoljenih.“

1. Kdor zavoljo Jezusa telesne reči zapusti, mu bo za to stoterno dušnih povernjeno že na tem svetu; na unim svetu bodo taki sodili z Jezusam „dvanajst Izraelovih rodov,“ to je, vse ljudi, in neizmerno zveličanje in veselje dosegli. Toraj jih bo veliko na tem svetu naj manjših, na unim svetu naj večih; in na tem svetu naj večih, naj manjših ali poslednjih na unim svetu. 2. S priliko je Jezus

Judam na znanje dal, de oni, ki so prvi poklicani, nimajo za kej godernjati zavoljo poznejšiga poklicanja in zveličanja nejevernikov.

Kakošim je greh, ako je kdo bližnjimu zavoljo prežete gnade nevošljiv?

49. Jezus obudi Lazarja.

Ko je bil Jezus per Jordanu, je Lazar v Betanii zbolel. Njegovi sestri Marija in Marta Jezusu to oznanite, rekoč: „Gospod! glej, ki ga ljubiš, je bolan.“ Jezus je rekel: „Ta boleznin ni v smert, ampak v božjo čast, de bo Sin božji ž njo poveličan.“ Ostane še dva dni na tistim mestu; potlej reče učencam: „Pojdimo zopet v Judejo!“ Mu reko: „Učenik! zdaj so Judje iskali te kamnjati, in greš zopet tje?“ Jezus pa je rekel: „Ni li dvanajst ur v dnevu? Lazar, naš prijatelj, spi; pa grem, de ga iz spanja zbudim.“ Učenci so rekli: „Gospod! ako spi, bo ozdravel.“ Menili so, de od navadniga spanja govori; govoril pa je od njegove smerti. Toraj jim Jezus razložno reče: „Lazar je umerl, in vesel sim zavoljo vas, de nisim bil tam, zato, de verujete. Pa pojdimo k njemu!“ Tomaž je rekel součencam: „Pojdimo tudi mi, de ž njim umerjemo!“

Jezus pride, in najde, de je Lazar že štiri dni v grobu ležal. Veliko Judov pa je bilo peršlo k Marti in Marii, ji tolažit zavoljo brata. Ko je Marta slišala, de Jezus pride, mu gre naproti in mu reče: „Gospod! ko bi bil ti tukej, bi moj brat ne bil umerl. Pa tudi zdaj vém, de ti bo Bog dal, kar koli ga boš prosil.“ Jezus ji reče: „Tvoj brat bo vstal.“ Marta odgovori: „Vem, de bo vstal ob vstajenji poslednji dan.“ Jezus pa ji je rekel: „Jest sim vstajenje in življenje; kdor v mé veruje, bo živel, ako ravno umerje. In kdor živi in v mé veruje, ne bo umerl vekomaj. Veruješ to?“ Mu reče: „Kaj pa, de verujem, Gospod! ti si Kristus, Sin živiga Boga, ki si na svet peršel.“

Na to gre in pokliče na tihim Marijo, svojo sestro, ter reče: „Učenik je tukaj in te kliče.“ Ona, to slišati, hitro vstane in gre k njemu. Ko so pa Judje to vidili, ki so bili per nji v hiši, in so jo tolažili, so za njo šli in rekli: „K grobu gre, de bo tam jokala.“ Marija pride k Jezusu, se mu k nogam verže, in reče: „Gospod! ko bi bil ti tukaj, bi moj brat ne bil umerl.“ Jezus vidi njo in Jude, ki so bili ž njo peršli, jokati, v duhu se mu užali, in reče: „Kam ste ga položili?“ Rekó: „Gospod, pridi in poglej!“ In Jezus se je zjokal. Judje so pa rekli: „Lejte, kako ga je ljubil!“ Nekteri zmed njih pa so rekli: „Ali ni mogel ta, ki je oči odperl sleporojenimu, tudi storiti, de bi ta ne bil umerl?“ Jezus pride k grobu.

Bila je pa jama, in kamen je bil položen čez njo. Jezus reče: „Odvalite kamen!“ Marta mu reče: „Gospod! že smerdi, zakaj štiri dni že leži.“ Jezus ji reče: „Ali ti nisim rekel, de boš vidila čast božjo, ako veruješ?“ Tada j so kamen odvalili. Jezus je oči povzdignil in rekel: „Oče! zahvalim te, de si me uslišal. Vedil sim, de me vselej uslišiš; tode zavoljo ljudstva, ki okoli stoji, sim rekel, de verujejo, de si me ti poslal.“ In ko je bil to izrekel, je z velikim glasam zavpil: „Lazar pridi vùn!“ In Lazar je zdajci vun peršel, povezan s povoji na rokah in na nogah, in obraz mu je bil v pert zavit. Jezus jim reče: „Razvežite ga in pustite ga iti.“

Tada j je veliko Judov vanj verovalo. Eni pa zmed njih so šli k Farizejem, in so jim povedali, kaj je Jezus storil. Veliki duhovni in Farizeji so toraj zbor poklicali, in rekli: „Kaj čemo storiti? Ta človek dela veliko čudežev. Ako ga tako pustimo, bodo vsi vanj verovali.“ Od tistiga dné so svét imeli, ga umoriti. Toraj je Jezus od ondod šel v kraj blizo pušave, v mesto Ešrem, in je ondi prebival s svojimi učenci.

1. „Ni li dvanajst ur?“ to je, čas še ni pretekkel, ki mi je od mojiga Očeta odločen; sim pod njegovo varno obrambo. Tudi mi vsi smo pod božjo obrambo; toraj se nam ni preveč bati, kadar nas

dolžnost veže, se v kako nevarnost podati; le prederznosti se moramo varovati. 2. „Kako ginljive so solze Sinú božjiga! On se joka z jokajočimi.“ (Sv. Avguštin). 3. Kakor res je Kristus Lazarja obudil, tako res bo tudi nad nami svojo obljubo spolnil, On, ki je vstajenje in življenje.

Poslednji hod v Jeruzalem.

50. Jezus prerokuje, de bo terpel in umerl; in uči ponižnost.

Bila je blizo velika noč. Jezus reče dvanajsterim: „Glejte, gremo góri v Jeruzalem, in Sin človekov bo izdan vélikim duhovnam in pismarjem. K smerti ga bodo obsodili in izdali nevernikom, in ti ga bodo zaničevali, bičali (gajžlali) in križali, in tretji dan dan bo (od smerti) vstal.“ Oni pa niso razumeli, kar je bilo rečeno.

Takrat je perstopila k njemu Salóma, mati Cebedejevih sinov, s svojima sinama, in ga je prosila: „Reci, naj sedita moja sina, eden tebi ob desnici, eden ob levici v tvojim kraljestvu.“ Jezus pa je sinama odgovoril: „Ne vesta, kaj prosita. Moreta li piti kelih, ki ga bom jest pil?“ Mu rečeta: „Moreva.“ Jima reče: „Moj kelih bota sicer pila; sedeti pa meni ob desnici in levici, ni moje, vama dati, ampak le, katerim je perpravljeno od Očeta.“

Uni deseteri, ko so to slišali, so bili nejevoljni nad Jakopam in Janezam. Jezus pa jih je k sebi poklical in jih podučil: „Med vami ne bodi, kakor med poglavarji narodov (ajdov); temuč, kateri med vami hoče naj večí biti, naj bo kakor naj manjši, in kateri hoče med vami prvi biti, naj bo vsih hlapec; ravno kakor Sin človekov ni peršel, de bi se mu streglo, temuč, de bi stregel, in dal svoje življenje v odrešenje njih veliko.“

1. Ne bilo bi misliti, da bo Jezus mogel od svojiga lastniga ljudstva toliko terpeti, katerimu je z besedo in z djanjem le zgolj dobrote skazoval, in ki jim je s tolikimi čudeži skazal, da je on pravi živi Bog. Jezus pa je vse to vedil, in jim je pre-rokoval svojo smert in vse njene okoljšine. 2. „Moreta li piti kelih?“ to je, se upata li tudi terpeti z menoj? 3. Apostelni so še zmiraj mislili, da bo Jezus imenitin, posvetin kralj; in Jakop in Janez sta želela v njegovim kraljestvu biti prva služabnika. To je bila častiželjnost; toraj ju je Jezus posvaril in podučil, da se perve časti v božjim kraljestvu ne dajejo po človeški pohlepnosti in častiželjnosti, ampak bo božji volji tistim, ki jih je Oče k temu poklical — ponižnim.

51. Cahej in dva slepca.

Ko je Jezus peršel v Jeriho, ga je želel viditi neki bogat mož. Cahej po imenu, kateri je bil višji cestninarjev (ali colnarjev). Ni ga pa mogel viditi, ker je bil majhne postave; toraj je naprej tekal, in zlezil na divjo smókev (figovo drevo), kodar je bilo Jezusu memo iti. Ko Jezus na tisto mesto pride, se nánj ozre, ter mu reče: „Cahej! stopi hitro doli, ker dans moram v tvoji hiši ostati.“ Cahej hitro doli stopi ter ga vesel sprejme. Vsi, kateri so to vidili, so godernjali in rekli: „K grešnimu človeku je šel v hišo.“ Cahej pa je perstopil k Gospodu in rekel: „Glej, Gospod! polovico svojiga premoženja dam ubogim, in, ako sim koga kej ogoljufal, povernem čv-terno.“ Jezus pa mu je rekel: „Dans je ti hiši zve-ličanje došlo; ker Sin človekov je peršel iskat, kar je bilo zgubljeniga.“

Ko so pa iz Jeriha šli, je za njim šla velika množica. In glej, dva slepca, sedeča per potu, stá slišala, da Jezus memo gre, in sta vpila: „Usmili se naji, Gospod, sin Davidov!“ Množica ji je svarila, da naj molčita; ona pa sta še bolj vpila: „Usmili se

naji, Gospod, sin Davidov!“ Jezus obstoji, ji pokliče in reče: „Kaj hočeta, de naj vama storim?“ Mu rečeta: „Gospod! de se nama oči odprejo.“ Jezus se je usmilil, se jima oči dotaknil; in zdajci sta spregledala in za njim šla. Vse ljudstvo, ko je to vidilo, je Boga hvalilo.

1. Evangeli od Caheja se bere v dan cerkveniga blagoslovljenja (ali posvečenja). Zakaj, kjerkoli se nova cerkev sozida, pride Jezus s svojimi gnadami k grešnikom; Srečni! kateri ga tako sprejmejo, in se tako poboljšajo, kakor Cahej. 2. Pokora je lažnjiva, ako človek ptujiga blaga noče povrniti in škode popraviti.

52. Jezus od Marije maziljen; — gre potlej v Jeruzalem.

Šest dni pred veliko nočjo je Jezus zopet peršel v Betanijo, kjer je bil Lazarja obudil. Ondi so mu napravili večerjo, in Marta je stregla; Lazar pa je bil med njimi, ki so bili per mizi. Tada je Marija vzela libro draziga mazila v alabastrovi pušici, ga zlivala Jezusu na glavo, mu je ž njim noge mazala, in jih s svojimi lasmi brisala. Vsa hiša se je z duham mazila napolnila. Nekteri učenci so bili zavoljo tega nejevoljni in so rekli: „Čimu ta potrata?“ Eden zmed njih pa, Juda Iškarjot, kateri ga je imel izdati, je rekel: „Zakaj se to mazilo ni prodalo za 300 denarov, in dalo ubogim?“ To je pa rekel, ne, de bi mu bila skerb za uboge, temuč, ker je tat bil, in je imel denarnico. Jezus pa jim je rekel: „Kaj nadlego delate ti ženi? Dobro delo je nad menoj storila; zakaj, ker je to mazilo zlila na moj život, je to storila za moj pogreb. Uboge imate vselej. Resnično vam povem, kjerkoli se bo oznanoval ta evangeli, se bo tudi pravilo v njen spomin, kar je storila.“

Drugi dan pa je Jezus šel iz Betanije v Jeruzalem. Ko je peršel bliz Betfage per Oljski gori, je

poslal dva svojih učencov in jima je rekel: „Pojdita v vas, ktera je pred vama; in, kadar vanjo prideta, bota našla oslico pervezano in žebe per nji, odvežita in perpeljita mi ju. In če vama kdo kej poreče, recita, de jih Gospod potrebuje, in berž ji bo spustil.“ Vse to pa se je zgodilo, de se je dopolnilo, kar je govornjeno po preroku, kteri pravi: „Povejte hčeri Sijon: glej, tvoj kralj pride k tebi krotak, sedeč na oslici in na žebetu podjarmljene oslice.“

Učenca sta šla in storila, kakor jima je bil Jezus ukazal. In sta perpeljala oslico in žebe. Položili so svoje oblačila na nji, in so Jezusa gori posadili. Silno veliko ljudi pa je razgrinjalo svoje oblačila po potu; drugi so veje sekali z drevés in stlali na pot. Množice pa, ktere so spredej in zadej šle, so vpile: „Hosana sinu Davidovimu! Hvaljen bodi, kteri pride v imenu Gospodovim! Hosana po višavah!“ In nekteri Farizeji iz množice so mu rekli: „Učenik! posvari svoje učence.“ Jezus jim je pa rekel: „Povem vam, če ti molče, bodo kamni vpili!“ In ko se je perbližal, in Jeruzalem ugledal, se je zjokal nad njim in je rekel: „De bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir! Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi. Ker peršli bodo dnevi nad te, in tvoji sovražniki te bodo obdali z zasipam, in te bodo oblegali in stiskali od vsih strani. In bodo v tla pomandrili tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu, zato, ko nisi spoznalo časa svojiga obiskanja.“

1. Juda Iškarjot je imel denarnico za Jezusa in apostelne, in je iz lakomnosti za se iz nje kradel.
2. Nobena reč naj nam ne bo predraga za božjo čast.
3. S Svojim častitljivim hodam v Jeruzalem se je Jezus skazal obljubljeniga kralja; pokazal je pa tudi s svojo ponižno pripravo, de njegovo kraljestvo ni tega sveta. Te pergodbe nas spomni obhod na Cvetno nedeljo.
4. Z besedo „Hosana“ ali „hošjana“ so kraljem in drugim imenitnim klicali, ko so jih sprejeli, in pomeni: „ohrani ga!“ (salva, quae-so!), namreč kralja, kakor v slovenskim: „živi

ga!“ 5. To Gospodovo prerokovanje od Jeruzalemskiga posutja se je 37 let potlej vse na tanko spolnilo. Rimljanje so pod vojvodam Titam grozno velik zid okoli in okoli mesta sozidali, to je bil tisti obsip. Čez milijon ljudi je bilo pod mečem, od kuge in silne lakote pokončanih; velikolepni tempel je bil pogorel, vse ozidja razdjane, in še kamnitne podzidja so bile iz tál potergane. Tako se spolne, kar zažuga večni Bog! Tako so po Jezusovih besedah res „kamni vpili,“ de je On vsigavedoči, pa tudi vsigamogočni in pravični Bog, kteriga prerokovanje se do naj manjši besedice na tanko spolne. — V četertim stoletji so se Judje, od cesarja Julijana našuntani, prederznili, zopet Jeruzalemski tempel sozidati. Kaj se zgodi? Podstavni (gruntni) kamni, po dnevi vloženi, so bili po noči od podzemeljskiga ognja iz globočine iztergani in kviško podegani. To pričajo ne le keršanski, ampak tudi ajdovski pisavci. In tako so zopet kamni vpili: „Hosana Sinu Davidovimu!“

53. *Hvala iz ust malih.*

Ko je Jezus v Jeruzalem šel, je bilo vse mesto po koncu, in so prašali: „Kdo je ta?“ Množice pa so rekle: „Ta je Jezus, prerok iz Nazareta na Galilejskim. Šel je v tempel. In v tempelnu so perstopili k njemu slepi in kruljevi, in jih je ozdravil. Ko so pa veliki duhovni in pismarji vidili čuda, ki jih je delal, in otroke, ki so vpili v tempelnu: „Hosana sinu Davidovimu!“ so se zjezili in mu rekli: „Slišiš, kaj ti pravijo?“ Jezus pa jim reče: „Kaj pa de? Ali niste nikoli brali: Iz ust otrok in dojenčev si si hvalo napravil?“

Med tistimi, ki so peršli v Jeruzalem molit ob prazniku, so bili tudi nekteri nejeverniki, in bi bili radi Jezusa vidili. Ko je Jezus to slišal, je rekel: „Ura je peršla, de bo Sin človekov poveličan. Resnično, resnično vam povem, ako pšenično zerno ne

pade v zemljo, in ne umerje, ostane samo; ako pa umerje, stori veliko sadu. Kdor ljubi svoje življenje, ga bo zgubil; in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, ga bo perhralil v večno življenje. Zdaj je moja duša žalostna. In kaj hočem reči? Oče, reši me iz te ure. Ali za to sim peršel v to uro. — Oče, poveličaj svoje ime!“ Ko je Jezus to rekel, se je zaslišal glas z nebes: „Sim ga poveličal, in ga bom zopet poveličal.“ Jezus reče pričujočim: „Ne zavoljo mene, ampak zavoljo vas je ta glas peršel. Zdaj bo sodba svetá; zdaj bo vojvoda tega sveta izveržen. In jest, kedar bom povišan z zemlje, bom vse k sebi vlekel.“ To je rekel, de je na znanje dal, kakšne smerti bo umerl (de bo namreč križan). Ko je bil večer, je šel Jezus vun v Betanijo čez noč.

1. Otročja hvala je Jezusu ljuba in prijetna. O de bi ga hvalili mali z nedolžnimi serci! 2. „Ura je peršla, de bo Sin človekov poveličan“ veliko bolj med neverniki, ki bodo po njegovi smerti v njega verovali, ko od Judov. 3. „Pšenično zerno“ je Jezus, ki je s svojo smertjo storil sad odrešenja in svete vere med vsimi narodi. 4. „Kdor ljubi svoje življenje,“ to je, kdor ljubi le samiga sebe in posvetnost, „ga bo zgubil“, bo pogubljen; „kdor sovraži svoje življenje,“ to je, kdor zataja samiga sebe, bo zveličan. 5. Jezus ne prosi, de bi ga Bog Oče rešil iz te ure“ t. j. iz nastopniga terpljenja, temuč, de naj „svoje ime poveliča.“ Bog Oče se je oglasil: „Sim ga poveličal“ s tvojimi čudeži, „in ga bom zopet poveličal“ s tvojo smertjo. 6. „Zdaj bo sodba“ per kateri bo „vojvoda tega sveta“ satan iz človeških serc „veržen,“ in Jezus, „ko bo povišan“ na križi, jih bo nase vlekel.

54. Jezus uči cesarju daciyo dajati.

Farizeji so svet imeli, kako bi Jezusa v besedi vjeli. Pošljejo k njemu svojih učencov s Herodjani

vred, in sporočé: „Učenik! vémo, de si resničín, in pot božjo po resnici učiš, in de ne gledaš na veljavo ljudi. Povej nam tadaj, kaj se ti zdi, ali se sme dacija dajati cesarju, ali ne?“ Jezus pa je poznal njih hudobo in je rekel: „Kaj me skušate, hinavci? pokazite mi dacni denar!“ So mu podali denar. Jezus reče: „Čigava je ta podoba in napis?“ Mu reko: „Cesarjeva.“ Tadaj jim reče: „Dajte toraj cesarju, kar je cesarjeviga, in Bogu, kar je božjiga.“ Ko so to slišali, so se začudili, in molčé odšli.

1. Herodjani so bili cesarjeve strani, Farizeji in ljudstvo pa so bili zoper cesarja, in so hotli le Bogu podložni biti, cesarju pa nič ne dati. Toraj so mislili Farizeji, de se bo Jezus zdaj vjel, naj že potegne čez kteriga hoče. Tode Jezus je vnovič svojo božjo modrost razodel, in sovražnike osramotil. 2. Kristjan je posvetni oblasti v vsih častnih rečeh pokoršino dolžan, kolikor niso Bogu in od Njega postavljeni cerkveni oblasti nasproti. Punt je grozovitna pregreha! Koreta, Datana in Abirona puntarje je zemlja bila požerla.

55. * *Dar uboge vdove. — Prerokovanje od razdjanja Jeruzalema in končanja sveta.*

Jezus je v tempelnu sedel in gledal, kako so ljudje denarje metali v pušico. Veliko bogatih je veliko verglo vanjo. Tudi vdova je peršla in je dva denarca vanjo vergla. Jezus učence pokliče in jim reče: „Resnično vam povem, ta uboga vdova je več vanjo vergla, kakor vsi, kteri so v pušico metali. Zakaj vsi so tega vanjo vergli, česar so obilno imeli; ta pa je iz svojiga uboštva vse vanjo vergla, kar je imela.

Ko je Jezus iz tempelna šel, mu je rekel eden zmed učencov: „Učenik! poglej, kakošni kamni, in

kakošno zidanje.“ Jezus mu je rekel: „Vidiš vse to veliko zidovje? — Ne bo obstal kamen na kamnu, kateri bi ne bil razvaljen.“ In ko je sedel na oljski gori, tempelnu nasprot, so ga posebej vprašali Peter, Jakob, Janez in Andrej: „Povej nam, kdaj se bo vse to zgodilo? kakošno bo znamenje tvojiga prihoda in končanja sveta?“ Jezus jim je odgovoril:

„Glejte, de vas kdo ne zapelje! Veliko namreč jih bo peršlo v mojim imenu, ki porekó: Jest sim Kristus, in jih bodo veliko zapeljali. Slišali pa bote vojske in govorjenje od vojsk. Glejte, de se ne prestrašite; ker to se mora zgoditi, pa še ni konec. Vzdignil se bo narod nad narod, kraljestvo nad kraljestvo; kuga, lakota in potresi bodo po mnogih krajih. Vse to pa je le začetik nadlog. Potlej vas bodo izdajali v britkost, in vas bodo morili; in bote sovraženi od vsih narodov zavoljo mojiga imena. In ker bo hudobija obilno rastla, bo ljubezen per mnogih omerznéla. Kdor pa obstoji do konca, bo zveličan. In ta evangeli kraljestva (božjiga) bo oznanovan po vsim svetu v pričevanje vsim narodam; tadaj bo peršel konec.“

„Kadar bote vidili gnjusobo razdjanja, prerokovano po Danielu preroku, na svetim mestu, tadaj naj beže na goré, kateri so v Judeji. Zakaj takrat bo velika stiska, kakoršne ni bilo od začetka svetá do zdaj, in je ne bo. In ko bi ne bili perkrajšani ti dnevi, bi ne bil otet noben človek; tode zavoljo izvoljenih bodo perkrajšani tisti dnevi.“

„Kmalo po stiski tistih dnev pa bo solnce otemnelo, mesec ne bo dal svoje svitlobe, zvezde bodo padale z néba, in moči nebeške se bodo gibale. In na zemlji bo stiska med narodi zavoljo strašniga šumenja morja in valov. In ljudje bodo koperneli od strahu in čakanja tistiga, kar ima čoz ves svet priti. Takrat se bo perkazalo znamenje Sinu človekoviga na nébu, in jokali se bodo vsi rodovi na zemlji, in bodo vidili Sinu človekoviga priti na oblakih z veliko močjo in veličastvam. Poslal bo svoje angele s trobento in z velikim glasam, in bodo zbrali njegove izvoljene od čveterih vetrov od konca do konca neba. Nebo in zemlja

bo prešlo, moje besede pa ne bodo prešle. Tistiga dneva pa in ure nihče ne ve, tudi angeli nebeški ne, ampak sam Oče.“

1. Bog ne gleda, kako velik de je dar, temuč, kako dober je namen in kako dobro serce. 2. Nekaj tega prerokovanja je od razdjanja Jeruzalema, nekaj od končanja sveta. Pervo se je strašno na tanko spolnilo; to nam je svést porok, de se ravno tako tudi drugo bode. 3. Znamnje, ki se bo perkazalo, je sv. križ, ki je bil poprej znamnje nje-goviga ponižanja, tačas pa mu bo znamnje neskončne slave in veličastva. 4. Sam Oče vé uro poslednje sodbe; tukaj govori Jezus kakor človek; zakaj kakor Bog jo ravno tako tudi on vé.

56. * *Jezus opomina k čuječnosti.*

Jezus je govoril dalje :

„Kakor se je godilo v dnevih Noetovih, tako bo tudi v dnevih Sinu človekoviga. So jedli in pili; so se ženili in možile do dné, ko je šel Noe v barko; in potop jo peršel in jih je vse pokončal. Ravno kakor se je godilo v dnevih Lota. So jedli in pili, kupovali in prodajali, sadili in zidali. Tisti dan pa, ko je Lot iz Sodome šel, je dežilo ogenj in žveplo z neba, in jih je vse končalo. Tako bo tisti dan, kadar bo Sin človekov razodet. Takrat bota dva na njivi; eden bo vzet, in eden popušen. Dve bote mlele v mlinu; ena bo vzeta, in ena popušena. Čujte tadaj, ker ne veste, katero uro bo Gospod peršel.“

„Tadaj bo nebeško kraljestvo podobno desetim devicam, ktere so vzele svoje svetila, in so šle ženinu in nevesti naproti. Pa pet jih je bilo nespametnih in pet pametnih. Petere nespametne so vzele svetila, olja pa niso vzele seboj. Pametne pa so vzele olja v svojih posodah s svetili vred. Ker se je pa ženin mudil, so vse podremale in zaspale. O polnoči je šum vstal: Glejte! ženin gre, pojte mu naproti. Takrat

so vstale vse tiste device, in so napravljale vse svoje svetila. Nespametne pa so modrim rekly: Dajte nam svojiga olja, ker naše svetila gasnejo. Pametne pa so odgovorile rekoč: De ga kje ne zmanjka nam in vam, pojte raji k prodajavcam, in si ga kupite. Kadar so pa šle kupovat, je peršel ženin; in perpravljene so šle ž njim na ženitnino, in duri so se zaperle. Poslednjič pa pridejo tudi une device, rekoč: Gospod, gospod! odpri nam. On pa je odgovoril: Resnično vam povem, vas ne poznam. Čujte tadaj, ker ne veste ne dneva ne ure.“

Povedal jim je tudi priliko od človeka, ki je na ptuje šel, in hlapcam svoje talente zročil. Enimu je dal pet talentov, enimu dva, enimu pa eniga, in je šel. Ko se gospod čez veliko časa verne, je prvi perstopil k njemu ter mu rekel: „Gospod! pet talentov si mi zročil; glej! pet družih sim perdobil.“ Gospod mu je rekel: „Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malim zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojiga gospoda.“ Tudi, kateri je bil dva talenta prejel, je perstopil in rekel: „Gospod! dva talenta si mi zročil; glej! dva druga sim perdobil.“ In njegov gospod mu je rekel: „Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malim zvest, te bom čez veliko gostavil; pojdi v veselje svojiga gospoda.“ Ko je pa tudi perstopil uni, ki je bil en talent prejel, je rekel: „Gospod! vem, de si terd človek, de žanješ, kjer nisi sejal, in pobiraš, kjer nisi razsipal; sim se bal, ter sim šel in skrill tvoj talent v zemljo; glej! tukaj imaš, kar je tvojiga.“ Njegov gospod pa mu je rekel: „Hudobni in leni hlapec! vedil si, de žanjem, kjer nisim sejal, in pobiram, kjer nisim razsipal; toraj bi bil moje denarje mogel dati menjavcam, in, kadar bi bil jest peršel, bi bil prejel svoje z obrestjo. Vzemite mu toraj talent, in dajte ga unimu, kateri ima deset talentov. Zakaj vsakimu, kateri ima, se bo dalo, in bo obilno imel; kdor pa nima, mu bo še to, kar se zdi de ima, odvzeto. In nepridniga hlapca verzite v vunanjjo temo; tam bo jok in škripanje z zobmi.“

1. Kakor od poslednje sodbe, tako tudi od smerti ne vemo, kadaj, kje in kakošna bo. Zato se ramomo

zmiram greha varovati in do časa z dobrimi deli preskerbeti, de bomo vedno na smert perpravljeni. 2. Bog je nam talentov, mnogoterih gnad in darov dodelil; ojster bo enkrat od njih odgovor; in po tem, ko smo jih obračali, homo vekomaj srečni, ali pa vekomaj nesrečni. 3. Kteri svoj talent zakopljejo, to je, kteri božjih gnad in darov nočejo v zveličanje obrniti, jim jih Bog odvzame, in takim da, kteri se jih zvesto poslužijo.

57. * *Poslednja sodba in ločenje na vekomaj.*

Zopet je Jezus govoril:

„Kadar pride Sin človekov v svojim veličastvu, in vsi angeli ž njim, takrat bo sedel na sedežu svojiga veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in jih bo narazen ločil, kakor pastir loči ovce od kozlov. In bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico.“

„Takrat poreče kralj tistim, kteri bodo na njegovi desnici: Pridite, blagoslovljeni mojiga Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je perpravljenno od začetka sveta. Zakaj sim bil lačin, in ste mi dali jesti; žejin sim bil, in ste mi dali piti; ptujic sim bil, in ste me pod streho vzeli; nag sim bil, in ste me oblekli; bolan sim bil, in ste me obiskali; v ječi sim bil, in ste k meni peršli. Tada j mu bodo pravični odgovorili, rekoč: Gospod! kadaj smo te vidili lačniga, in smo te nasitili? ali žejniga, in smo te napojili? Kadaj smo te vidili ptujiga, in smo te pod streho vzeli? ali naziga, in smo te oblekli? Ali kadaj smo te vidili bolniga, ali v ječi, in smo k tebi peršli? In kralj bo odgovoril, in jim rekel: Resnično vam povem, kar ste storili kterimu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili!“

Potle j poreče kralj tudi tistim, kteri bodo na levici: „Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kteri je perpravljen hudiču in njegovim angelam. Zakaj lačin sim bil, in mi niste dali jesti; žejin sim bil,

in mi niste dali piti; ptuj sim bil, in me niste oblekli; bolan in v ječi sim bil, in me niste obiskali. Taday mu bodo tudi oni odgovorili: Gospod! kadaj smo te vidili lačniga, ali žejniga, ali ptujiga, ali naziga, ali bolnika, ali v ječi, in ti nismo postregli? Takrat jim bo odgovoril, rekoč: Resnično vam povem, kar niste storili katerimu teh naj manjših, tudi meni niste storili. In ti pojdejo v večno terpljenje; pravični pa v večno življenje.“

1. Zavoljo svoje priprostosti in pohlevnosti se dóbri permerjajo z ovčami; hudobni pa zavoljo svoje nesnage in napák s kozli. 2. Kar ubogim in nadložnim dobriga skazemo, to Jezus tako sprejme, kakor bi njemu storili. Toraj bo poslednja sodba zlasti po delih usmiljenja razločevana: „Sodba brez usmiljenja bo tistimu, ki ne dela usmiljenja; usmiljenje pa slavo obhaja nad sodbo.“ Ják. 2, 13.

Poslednja velika noč,

ali terpljenje in smert Jezusa Kristusa.

58. Velikonočno jagnje. Jezus učencam noge umiva.

Dva dni pred veliko nočjo so se zbrali veliki duhovni in starašini ljudstva, in so se posvetovali, kako bi Jezusa z zvijačo vjeli in umorili. Rekli so pa: „Nikar v praznik, de kje hrup med ljudstvam ne vstane.“ Taday je šel Juda Iškarjot, eden zmed dvanaajsterih, k velikim duhovnam, in jim je rekel: „Kaj mi daste, iu jest vam ga bom izdal?“ Pervolili so mu trideset srebernikov, in od tistihmal je iskal perložnosti, de bi ga izdal.

Pervi dan opresnih kruhov pa so perstopili uenci k Jezusu, in so mu rekli: „Kje hočeš, de ti

perpravimo jesti velikonočno jagnje?“ Jezus pošlje Petra in Janeza, in jima reče: „Pojdita v mesto, in vaji bo srečal človek, kateri ponese verč vode; pojdita za njim; in kjer notri pojde, recita hišnemu gospodarju: Učenik pravi: kje je moja gostivnica, kjer bom velikonočno jagnje s svojimi učenci jedel? In on vama bo pokazal veliko obednico pogernjeno; ondi nam perpravita.“ Učenca gresta, in najdeta, kakor jima je bil povedal, in sta perpravila velikonočno jagnje. Ko se je bil večer storil, je Jezus z dvanajsterimi k mizi sedel in je rekel: „Iz serca sim želel to velikonočno jagnje jesti z vami, prejden terpim. Zakaj povem vam, de od zdaj ga ne bom več jedel, dokler ne bo dopolnjeno v božjim kraljestvu.“

Po jedi velikonočniga jagnjeta vstane, déne s sebe zgornje oblačilo, vzame pert ter se opaše. Potlej vlije vode v medénico (umivalnico) in začne učencam noge umivati in brisati s pertam, s katerim je bil opasan. Pride k Simonu Petru. In Peter mu reče: „Gospod! ti boš meni noge umival?“ Jezus mu je odgovoril: „Kar jest delam, ti zdaj ne veš; vedil pa boš potlej.“ Peter mu reče: „Ne boš mi umival nog vekomaj ne.“ Jezus mu je odgovoril: „Ako te ne umijem, ne boš imel deleža z menož.“ Tadaž reče Peter: „Gospod! ne samo nóg, ampak tudi roke in glavo.“

Ko jim je bil noge umil, se je zopet k mizi usedel, in jim je rekel: „Veste, kaj sim vam storil? Ako sim jest, Gospod in Učenik, vam noge umil, morate tudi vi eden drugimu noge umivati. Zgled namreč sim vam dal, de ravno tako, kakor sim jest vam storil, tudi vi storite.“

1. Za trideset srebernikov (kakih 15 goldin.) se je sužinj kupil. Za taki malovredni dnar je eden zmed apostelov svojiga Gospoda in Boga prodal. O kako je človek nestanoviten! Bog nas vari lakomnosti in skoposti! 2. „Dopolnjeno v nebeškim kraljestvu“ je bilo vživanje velikonočniga Jagnjeta z Jezusovo smertjo. 3. Umivanje nog nas opominja, de se tudi naj ponižniši postrežbi radi podverzimo.

To Jezusovo ponižanje se vsako leto veliki četer-tik ponavlja. 4. „Pervi dan opresnih kruhov“, to je začetik velike noči.

59. Jezus prerokuje, de ga bo Juda izdal, in postavi presveto rešnje Telo.

Kadar so jedli, se je Jezusu v serce vžalilo, in je rekel: „Resnično, resnično vam povem: Eden zmed vas me bo izdal!“ Učenci so bili na to silno žalostni, so se pogledovali, in zaporedama popraševali: „Gospod! ali sim jest?“ On pa jim je rekel: „Eden zmed dvanajsterih, kateri pomaka z menoj roko v skledo, me bo izdal. Sin človekov gre sicer, kakor je pisano od njega; ali gorjé tistimu človeku, po katerim bo Sin človekov izdan. Bolje bi mu bilo, de bi ne bil rojen tisti človek.“ Nato je rekel Juda Iškarjot: „Učenik, sim mar jest?“ Jezus mu reče: „Ti si rekel“ (ti si). Eden zmed Jezusovih učencov pa, kteriga je Jezus sosebnó ljubil, je slonel Jezusu na persih. Temu je mignil Simon Peter, de naj vpraša, kdo de je, od kteriga govori. On se je tadaj Jezusu bolj k persam naslonil, in mu (tiho) reče: „Gospod! kdo je?“ Jezus je odgovoril: „Tisti je, kterimu bom pomočeni kruh podal.“ In je pomočil kruh ter ga dal Judu Iškarjotu. Po grizljeji je šel satan vánj. In Jezus mu je rekel: „Kar misliš storiti, stori berž!“ Nobedin teh pa, ki so per mizi bili, ni vedil, čimu mu je to rekel. Juda je zdajci vunkaj šel; bila je pa noč.

Potlej je vzel Jezus kruh, je zahvalil, ga posvetil, razlomil, in podal svojim učencam, rekoč: *Vzemite in jejte; to je moje teló, ktero bo za vas dano.* Ravno tako je vzel tudi kelih z vinam ter je zahvalil in jim ga podal rekoč: *Vzemite in pite iz njega vsi; zakaj to je moja kri, kri nove zaveze, ktera bo za vas in za njih veliko prelita v odpúšenje grehov. To delajte v moj spomin.*“

1. Besede: „ti si rekel“ pomenijo: res je, kakor si rekel, ravno ti si. 2. „Kar misliš storiti, stori berž,“ to je: Ako se ne daš nikakor odverniti, pa stori, kar misliš, in pa berž. Jezus je po svoji vsigavednosti vedil, de se ne bo dal odverniti. Bog namreč s silo ne móra grešnika, greh zapustiti; dal mu je svobodno voljo, de naj sam izvoli življenje ali smert, zveličanje ali pogubljenje. 3. Jezus je tukaj kruh in vino v svoje telo in v svojo kri spremenil; le samo podoba kruha in vina je še bila; vender ni bil več ne kruh, ne vino, ampak Jezusovo telo in Jezusova kri v podobah kruha in vina. 4. Z besedami: „To delajte v moj spomin!“ je Jezus ukazal apostelnam in njih naslednikam, ravno tako delati, kakor je on storil, to je, daritev nove zaveze v njegovi Cerkvi obhajati, kar se per sv. maši zgodi. Bodimo, če okoljšine dopusté, vsak dan pobožno pri sv. maši; s pogostim vrednim prejetjem sv. Rešnjiga Telesa si pa prizadevajmo njeniga neprecenljiviga sadú se popolnoma vdeležiti.

60. Jezus prerokuje, de ga bo Peter zatajil, in slovo jemlje od apostelnov.

Jezus je rekel še dalje svojim učencam: „Otroci! še malo časa sim per vas. Me bote iskali; pa kamor jez grem, vi zdaj ne morete iti. Novo zapoved vam dam: de se ljubite med seboj, kakor sim jest vas ljubil. V tem bodo vsi spoznali, de ste moji učenci, ako bote ljubezin imeli med seboj.“ Simon Peter mu reče: „Gospod! kam greš?“ Jezus je odgovoril: „Kamor jest grem, zdaj ne moreš za menoj iti; potlej pa pojdeš za menoj.“ Peter mu reče: „Zakaj ne morem zdaj za teboj iti? Svoje življenje postavim za te.“ Jezus mu je odgovoril: „Simon, Simon! glej, satan vas je hotel imeti, de bi vas presejal kakor pšenico: jest pa sim prosil za te, de ne jenja tvoja vera; in ti, kadar se boš nékedaj spreobernil, poterdi svoje brate.“ In Jezus je dalje govóril: „Vsi

se bote nad menoj pohujšali to noč; zakaj pisano je: Bom udaril pastirja, in razkropile se bodo ovce čede.“ Peter pa mu je odgovoril: „Ko bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, se jest ne bom nikdar pohujšal. Gospod! s teboj sim perpravljen v ječo in v smert iti.“ Jezus pa je rekel: „Življenje postaviš za me? Resnično, resnično ti povem: nocoj, to noč, prejden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil.“

Jezus je dalje govoril: „Vaše serce naj se ne prestraši. V hiši mojiga Očeta je veliko prebivališ; grem, vam mesto perpraviti. In ko odidem, in vam mesto perpravim, bom zopet peršel, in vas bom k sebi vzel, de bote tudi vi, kjer sim jest. In kam jest grem, veste, in pot veste.“ Mu reče Tomaž: „Gospod! kako moremo pot vediti?“ Jezus mu reče: „Jest sim pot in resnica in življenje. Nobeden ne pride k Očetu drugači kakor po meni. Ako bi mene poznali, bi gotovo poznali tudi Očeta. Jest sim v Očetu in Oče v meni. Jest bom Očeta prosil, in vam bo družiga Učenika dal, de per vas ostane vekomaj, Duha resnice. To sim vam govoril, dokler sim per vas. Učenik sveti Duh pa, kteriga bo poslal Oče v mojim imenu, on vas bo učil vse in vas bo opomnil vsiga, kar koli sim vam rekel: Mir vam zapustim, svoj mir vam dam. Ne bom še veliko z vami govoril. Pride namreč vojvoda tega sveta pa per meni nič nima, ampak, de svet spozna, de ljubim Očeta, in tako delam, kakor mi je Oče zapovedal: vstanite, pojdimo od tod!“

Izpéli so bili tedaj zahvalno pesem, in so šli proti oljski gôri.

1. Pot, po kteri se v nebesa pride, je Jezus sam in njegova Cerkev, ali keršanska katolška vera. Jezus je Pot, Srednik med Bogam in ljudmi; on je Resnica; on je Življenje, ker je Bog, vir večniga življenja. 2. „Simon, Simon i. t. d.“ Tukaj je Jezus obljubil, de sv. Peter in njegovi pravi nastopniki ne bodo nikoli od prave vere odstopili, naj se peklenske moči napenjajo, kolikor jim je drago. In rimskimu papežu je zmožnost in oblast dana in dolžnost naložena, svoje brate, škofo in verne, v

veri s svojim nezmotljivim naukam poterovati. Zavoljo tega je Jezus sv. Duha obljubil, kateri sv. Cerkev vlada, de se ne more nikdar zmotiti. Ta Tolažnik nam tudi pravi mir da, kateriga svet le voši ali pa obeta, dati ga pa ne more. 3. Jezus na zadnje reče: „Pride vojvoda tega sveta“ hudič, kateri je vojvoda grešnikov, ljubivcov sveta. Pride s svojo derhalijo, me končat, pa „per meni nima nič“ smerti vredniga, ker nimam nobeniga greha. Ker mi je pa Oče zapovedal za svet umreti (de svet spozna, de res Očeta ljubim, slušam), pa „vstanite, pojdimo,“ grem v terpljenje in smert.

Po poti jim je Jezus dalje govoril: „Jest sim prava terta, in moj Oče je vinogradnik. Vsako mladiko, ktera v meni ne rodi sadu, bo odrezal; in vsako, ktera rodi sad, bo otrebil, de več sadu rodi. Ostanite v meni, in jest v vas. Kakor mladika ne more roditi sadu sama od sebe, ako ne ostane na terti: tako tudi vi ne, ako v meni ne ostanete. Jest sim terta, vi mladike. Kdor ostane v meni, in jest v njem, on rodi veliko sadu; ker brez mene ne morete nič storiti. Ako kdo v meni ne ostane, bo vunkaj veržen kakor mladika; in bo usahnila, in jo bodo pobrali in v ogenj vergli, in zgori. Ako ostanete v meni, in moje besede v vas ostanete, prosite, kar hočete, se vam bo zgodilo. Ostanite v moji ljubezni. Ako moje zapovedi spolnujete, bote ostali v moji ljubezni.“

„To je moja zapoved, de se med seboj ljubite, kakor sim jest vas ljubil. Vi ste moji prijatli, ako storite, kar vam jest zapovem. To vam zapovem, de se med seboj ljubite. Ako vas svet sovraži, vedite, de je mene poprej sovražil, ko vas.“

„Iz shodnic vas bodo devali; ura celo pride, de bo vsak, kateri vas umori, ménil, de Bogu službo stori. To pa sim vam povedal, de se spomnite, kadar ura pride, de sim vam jest to pravil.“

„Zdaj grem k njemu, kateri me je poslal. Ker sim vam to govoril, je žalost napolnila vaše serce.

Ali jest vam resnico povem: Za vas je dobro, da grem. Zakaj ako ne grem, Tolažnik ne bo k vam peršel; ako pa grem, vam ga bom poslal. Še veliko vam imam povedati; tode zdaj ne morete nositi! Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico. On bo mene poveličal, ker bo od mojiga vzel in vam oznanoval.“

„Še malo, in me več ne bote vidili; in zopet malo, in me bote vidili. Resnično, resnično vam povem, da bote jokali in žalovali, svet pa se bo veselil. Pa zopet vas bom vidil, in vaše serce se bo veselilo, in vašiga veselja vam ne bo nihče vzel. — Resnično, resnično vam povem: Ako bote Očeta kej prosili v mojim imenu, vam bo dal. Do zdaj niste nič prosili v mojim imenu. Prosite in bote prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno. Oče vas sam ljubi, ker ste vi mene ljubili, in ste verovali, da sim iz Boga izšel. Izšel sim od Očeta, in sim peršel na svet; zopet zapustim svet, in grem k Očetu.“

1. Brez Jezusa, kateri je naša vinska terta, in brez njegove gnade ne moremo nič dobrega storiti. Toraj se zlasti v sv. Obhajilu velikrat z njim sklenimo, da bomo njegovih gnad deležni, in vedno zelene in rodovitne mladike na Njem, ki je vinska terta.
2. Naša molitev s tem zadobi moč, da v Jezusovim imenu, to je, v zaupanji na njegovo zasluženje molimo. Toraj Cerkev svoje molitve sklepa z besedami: „Po Jezusu Kristusu, Gospodu našim.“

Potlej je Jezus vzdignil oči v nebo in rekel:

„Oče! ura je peršla; poveličaj svojiga Sina, da tvoj Sin tebe poveliča, da da vsim večno življenje, katere si mu dal. To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samiga praviga Boga, in Jezusa Kristusa, kateriga si poslal. Jest sim te poveličal na zemlji; delo sim dokončal, katero si mi dal, da ga storim. In zdaj ti, Oče, mene poveličaj sam per sebi z veličastvom, katero sim per tebi imel, prejden je bil svet. Tvoje ime sim razodel ljudem, katere si mi dal. Tvoji so bili, in so tvoje besede ohranili. Zdaj so

spoznali, de je vse, kar si mi dal, od tebe; so resnično spoznali, de sim od tebe izšel, in so verovali, de si me ti poslal.“

„Jest prosim za nje, sveti Oče! ohrani jih v svojim imenu. Ne prosim, de bi jih s sveta vzel, ampak, de bi jih hudiga varoval. Posveti jih v resnici! Tvoja beseda je resnica. Pa ne prosim samo za nje, ampak tudi za tiste, kateri bodo po njih besedi v mene verovali, de bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni, in jest v tebi. Oče! hočem, de bodo tisti, ktere si mi dal, tudi z menoj tam, kjer sim jest, de moje veličastvo vidijo, ktero si mi dal; ker si me ljubil pred začetkam sveta. Pravični Oče! svet te ni poznal, jest pa sim te poznal; in ti so spoznali, de si me ti poslal.“

1. Kakor umirajoč oče za svoje otroke, tako moli Jezus za svoje učence in verne, de bi bili edini in srečni med seboj. Jezus prosi, de bi bili edini v veri in ljubezni; edinstvo je poglobitno znamenje prave Cerkve. 2. „Svet te ni poznal,“ to je, tisti, ki niso v Odrešenika verovali.

61. Jezus na oljski gori.

Ko je bil Jezus odmolil, je šel s svojimi učenci čez potok Cedron na oljsko goro. Pridejo k pristavi Getsemani. Okoli nje je bil vert, v katerim so oljke rastle. V tistiga je šel on in njegovi učenci. In rekel jim je: „Posedite tukaj, de grem in molim.“ Je vzel seboj Petra, Jakopa in Janeza, in je šel bolj v vert ž njimi. Zdaj je začel žalostin in otožin perhajati, in jim reče: „Moja duša je žalostna do smerti! ostanite tukaj, in čujte z menoj.“ In se je odtegnil od njih za lučaj kamna, je na kolena padel in molil: „Moj Oče! ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih; pa vender ne, kakor jest hočem, ampak kakor ti!“

Potlej pride k svojim učencem, jih najde spati, in reče Petru: „Simon! kaj tudi ti spiš? Tako niste

mogli eno uro z menoj čuti! Čujte in molite, de ne pridete v skušnjava. Duh je sicer voljan, meso pa slabo.“ Zopet je vdrugič šel in molil ravno tako. In je zopet peršel, in jih našel spati. Njih oči so bile dremotne.

Zopet jih je popustil in vtretjič molil ravno s tistimi besedami. Smertne težave so ga obšle, in je molil še priserčniši. Njegov pot je bil kakor kervave kaplje, ki tekó na zemljo. Zdaj se mu je angel z nebes perkazal, in ga je poterdil.

In ko je vtretjič k učencam peršel, jih je našel spijoče od žalosti, in jim je rekel: „Ura je peršla; glejte! Sin človekov bo izdan v roke grešnikov. Vstanite, pojdimo! Glejte, kateri me bo izdal, je blizo.“

1. Jezusa je tolika žalost obšla, ker je bil grehe celiga sveta nase vzel, in ker je on Vsigavedoči vse svoje brilko terpljenje pred seboj vidil. Per marsikterih cerkvah se ob četertkih z zvonam znamenje daje, de bi se hvaležno spomnili Jezusovih stisk na oliški gori, neizrečene ljubezni, ki nam jo je skazal. 2. Po svoji človeški natóri se je Jezus trésel pred tako hudim terpljenjem, in ves ponižen in pokoren svojo človeško voljo božji volji svojiga nebeškiga Očeta podvergel, s katero je njegova božja volja vedno edina. S tem nam je krepk zgléd dal, de se vselej naravnost božji volji podverzimo.

62. Jezus vjet.

Ko je Jezus še govoril, pride Juda, eden dvanajsterih, in ž njim velika množica s svetili, baklami, z mečmi in kolmi, ktera je bila poslana od velikih duhovnov in starašinov ljudstva. Njegov izdajavec pa jim je bil dal znamenje, in je rekel: „Kteriga bom kušnil, tisti je, njega primite!“ In ko je peršel, je zdajci k Jezusu stopil in rekel: „Zdrav bodi,

Učenik!“ in ga je kušnil. Jezus pa mu je rekel: „Pri-
jatelj, čimu si peršel? Juda! s kuševanjem izdaješ
Sinu človekoviga?“ In Jezus, ki je vse vedil, kar
je imelo čez-nj priti, je naprej stopil, in jim je re-
kel: „Koga išete?“ So rekli: „Jezusa Nazarenskiga.“
Jezus jim reče: „Jest sim.“ Na to so vsi odstopili
in na zemljo padli. Jezus jih zopet vpraša: „Koga
išete?“ So rekli: „Jezusa Nazarenskiga.“ Jezus jim
reče: „Povedal sim vam, de sim jest; ako tadaj mene
išete, pustite té (učence) iti.“ Tadaj so perstopili,
in so ga perjeli.

Ko so njegovi učenci to vidili, so rekli: „Go-
spod! ali mahnemo z mečem?“ In Peter je izderl
svoj meč, je mahnil po hlapcu velikiga duhovna, kte-
rimu je bilo ime Malhus, in mu je desno uho odse-
kal. Jezus pa je rekel Petru: „Vtákní meč v nožnico.
Ne bom li pil kéliha, kteriga mi je Oče dal? Ali
meniš, de ne morem prositi svojiga Očeta, in bi mi
poslal več ko dvanajst legijonov angelov? Kako se
bodo pa dopolnile písma?“ In se je dotaknil hlapco-
viga ušesa, in ga je ozdravil. Straža pa, poglavar
in hlapci, so Jezusa zvezali. Tadaj jim je Jezus re-
kel: „Kakor nad razbojnika ste šli z meči in kolmi
lovit me. Vsak dan sim bil per vas in sim učil v
tempelnu, in niste stegnili rok po meni; tode, to je
vaša ura in oblast teme.“ Takrat so ga vsi učenci
zapustili, in so zbežali.

S téma čudežema je Jezus pokazal svojo vsiga-
mogočnost, de bi se lahko sovražnikom ubranil,
ako bi hotel, de tedaj radovoljno v smert gre.
Rimski legijon (legija) je štel 6000 mož.

63. Jezus pred Anam in Kajfam. — Peter ga zataji.

Peljali so Jezusa v Jeruzalem prvič k Anatu,
kteri je bil poprej veliki duhoven, in tast sedajnega
velikiga duhovna Kajfa. Ana ga je vprašal za nje-

gove učence in za njegov uk. Jezus mu je odgovoril: „Jest sim očitno govoril pred svetam; sim svelej učil v shodnici in v tempelnu, kamor se vsi Judje shajajo, in na skrivnim nisim nič govoril. Vprašaj tiste, kateri so slišali; oni vedo, kaj sim govoril.“ Kadar je pa to rekel, ga je eden služabnikov za uho udaril, in je rekel: „Tako odgovarjaš velikimu duhovnu?“ Jezus mu je rekel: „Ako sim hudo govoril, spričuj od hudiga; ako pa prav, kaj me biješ?“

Ana je poslal Jezusa k Kajfu, svojimu zetu, kateri je bil tisto leto veliki duhoven. Per njem so bili pismarji in starašini ljudstva zbrani. Za Jezusam pa je šel Peter in drug učenec (sv. Janez). Janez je bil velikimu duhovnu znan, in je šel z Jezusam vred na dvoriše velikiga duhovna. Peter pa je stal per vratih. Janez je vun šel, je govoril z vratarico in Petra notri peljal. Noč je bila merzla. Hlapci in sodni služabniki so v sredi dvoriša zakurili, so se okrog ognja greli; in Peter je bil v sredi njih, in je čakal, de bi bil konec vidil.

Veliki duhovni pa in ves zbor so iskali kriviga pričevanja zoper Jezusa, de bi ga umorili; pa ga niso našli. Perstopilo je sicer veliko krivih prič; pa njih pričevanja se niso strinjale. Zadnjič pa ste peršle dve krivi priči, in ste rekle: „Ta je govoril: Jest morem podreti tempel božji, in v treh dneh ga zopet sozidati.“ In veliki duhoven je vstal in mu rekel: „Ali nič ne odgovoriš na to, kar ti zoper tebe pričujejo?“ Jezus pa je molčal. Zopet mu je veliki duhoven rekel: „Zarotim te per živim Bogu, de nam poveš, ali si ti Kristus, Sin božji?“ Jezus mu reče: „Ti si rekel. Jest sim. Povem pa vam: posihmal bote vidili Sinu človekoviga sedeti na desnici moči božje, in priti v oblakih neba.“ Tada je veliki duhoven raztergal svoje oblačila, in je rekel: „(Boga) je preklinjal; kaj potrebujemo še prič? Glejte, zdaj ste slišali preklinjevanje. Kaj se vam zdi?“ Vsi so vpili: „Smerti je vreden!“

Peter je ta čas zunaj sedel na dvorišu in se je grel. Peršla je pa ena zmed dekel velikiga duhovna, vratarica, in mu je djala: „Tudi ti si bil z Jezusam

Galilejcam.“ On pa je pred vsimi tajil in rekel: „Žena, ne poznam ga.“ Potlej je vun šel pred dvoriše, in petelin je zapel. Ko je pa skozi vrata šel, ga je vidila druga dekla in je rekla tistim, ki so ondi bili: „Tudi ta je bil z Jezusam Nazarenskim.“ Pa zopet je tajil s persego: „Ne poznam tega človeka.“ Nekako uro časa potlej, ko je Peter zopet v dvorani bil, so mu rekli zraven stoječi: „Resnično, tudi ti si zmed tistih: Galilejic si; tvoj jezik te razodeva.“ In eden zmed hlapcov velikiga duhovna, stric tistiga, kterimu je bil Peter uho odsekal, mu reče: „Te li nisim jest vidil na vertu per njem?“ On pa je jél rotiti se in persegati: „Ne poznam tega človeka, od kteriga pravite.“ In zdajci je petelin vdrugeč zapel. — Gospod pa se je ozerl, in je pogledal Petra. In Peter se je spomnil besede Gospodove: „Prejden oo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil.“ In Peter je vun šel, in se je milo jokal.

Možje pa, kteri so Jezusa deržali, so ga zasramovali; v obraz so mu pljuvali, in ga s pestmi bili; drugi so mu oči zakrivali, ga v obraz in za uho s pestmi bili, ter ga vprašali rekoč: „Prerokuj nam, Kriste! kdo te je udaril?“ In več družiga preklinjevanja so govorili zoper njega.

1. „Na skrivnim nisim nič govoril;“ s tem hoče Jezus reči, de ni nič pred ljudmi skrival, kar je učil, de ni nikakoršnih zakotnih zborov deržal. Per sodbah ni, de bi kdo sam za sebe ali zoper sebe pričal; tudi Jezus tega ni hotel. 2. „Sinú človekova bote posihmal vidili sedeti na desnici moči božje in priti v oblakih neba.“ Jezus je s tem prerokoval, de bodo vidili posihmal v naslednjih čudežih, v naglim razširjanji sv. vere i. t. d., in potlej per poslednji sodbi, de on z Očetam vse vlada, de je pravi Božji Sin. 3. Jezus je krive tožbe molčé poslušal, ker je vidil, de je zastonj se braniti, in ker je radovoljin v smert šel. S tem nam je dal zgled tihe poterpežljivošti per krivičnim zasmehovanji in preklinjevanji. Pa nam je tudi zgled dal, se zoper hudobne zasmehovavce in krivičnike spodobno

braniti, in, kadar božjo čast veljá, de bi bilo greh molčati. 4. Od Petrove nesreče se učimo, de ne smemo sami na se preveč zaupati. Če nas je pa nesreča zadela, de smo Jezusa v besedi ali v djanji zatajili, obžalujmo greh iz celiga serca brez pomude

64. Jezus pred Pilatam in Herodam. — Juda Iškarjot obupa.

Ko se je dan storil, so veliki duhovni s starašini in pismarji svet imeli zoper Jezusa, de bi ga v smert izdali. V svoje zbirališe so ga peljali in še vprašali: „Ali si ti Kristus, povej nam?“ In ko jim je odgovoril: „Sim,“ so vstali in zvezaniga peljali k Ponciju Pilatu, deželnimu poglavarju.

Ko je Juda vidil, de je Jezus obsojen, se je skásal, je nazaj pernesel trideset srebernikoy velikim duhovnam in starašinam, in je rekel: „Grešil sim, ker sim izdal nedolžno kri.“ Oni pa so rekli: „Kaj je nam mar? Ti glej!“ In vergel je od sebe srebernike v tempelnu, je šel in se je z vervjó obésil. Veliki duhovni pa so vzeli srebernike, in so rekli: „Ne spodobi se, jih devati v tempelnovo skrinjico; zakaj to je cena kervi.“ Svet so imeli in kupili za nje lončarjevo njivo za pokopališe ptujcam. Zato je imenovana tista njiva Hakeldama, to je, njiva kervi. Tu se je dopolnilo, kar je bilo govorjeno po Jeremii preroku, ki pravi: „So vzeli trideset srebernikov, ceno cenjeniga, kteriga so skupčevali od Izraelovih otrok, in so jih dali za njivo lončarjevo.“

Ko so bili veliki duhovni in starašini Jezusa pred sodno hišo perpeljali, je Pilat vun šel in je rekel: „Kakošno tožbo pernesete zoper tega človeka?“ So ga začeli tožiti in so rekli: „Tega smo našli, de zapeljuje naš narod, in de brani cesarju davkov dajati, in pravi, de je on Kristus kralj. Ko bi ne bil hudodelnik, bi ga ne bili izdali.“ Pilat jim je tadaj rekel: „Vzemite ga vi, in ga po svoji postavi sodíte.“ Judje pa so rekli: „Mi ne smemo nikogar umoriti.“ Šel je tadaj Pilat v sodno hišo, je poklical Jezusa,

in mu rekel: „Si ti kralj Judovski?“ Jezus mu je rekel: „Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki pač bojevali, de bi ne bil Judam izdan; pa moje kraljestvo ni od todi.“ Pilat mu je rekel: „Tadaj si ti kralj?“ Jezus mu je odgovoril: „Sim kralj. Jest sim v tó rojen, in v tó na svet peršel, de pričam resnici. Vsak, kateri je iz resnice, posluša moj glas.“ Pilat mu reče: „Kaj je resnica?“ in gre vun k Judam, ter jim reče: „Jest ne najdem nobene krivice nad njim.“ Oni so pa še bolj silili, rekoč: „Ljudstvo šunta, ker uči po vsi Judeji, začemši od Galileje do sèm.“ Jezus pa, ko so ga veliki duhovni in staršini veliko tožili, nič ni odgovoril. Tadaj mu reče Pilat: „Nič ne odgovoriš? Poglej, koliko reči te tožijo!“ Jezus mu ni nič odgovoril, tako, de se je poglavar silno čudil.

Ko je pa Pilat slišal Galilejo, je vprašal, če je Jezus Galilejic. In ko je zvedil, de je spod Herodove oblasti, ga je poslal k Herodu, kateri je bil tudi v Jeruzalemu tiste dni. Herod pa, ko je Jezusa vidil, se je silno obveselil; zakaj že zdavno ga je želel viditi, ker je veliko slišal od njega, in je upal, de ga bo vidil, kak čudež storiti. Opraševal ga je tudi z mnogimi besedami; ali Jezus mu ni nič odgovoril. Veliki duhovni pa in pismarji so stali, in ga terdo tožili. Tadaj ga je Herod s svojimi vojšaki zaničeval in zasramoval, oblekel ga je v belo oblačilo, in ga je nazaj poslal k Pilatu. In sperjaznila sta se Herod in Pilat tisti dan, ker poprej sta bila v sovráštvu med seboj.

1. Iškarjotov zgled nam kaže, kako grozna je huda vest, kadar se zbudí v hudodelnikovim sercu; pa še groznejši je njegov konec, če nad božjo milostjo obupa, namesto de bi k Bogu perbežal in se spokoril, kakor zgubljeni sin. 2. Jezus je pred Pilatam pričal, de je on res kralj, pa ne kralj tega sveta; temuč, de je njegovo kraljestvo kraljestvo resnice in svetosti; de je na svet peršel, *resnico*, to je, resnično, pravo vero učiti in pričati.

65. Jezus za Barabam postavljen, bičan, s ternjem kronan.

Ko so Jezusa od Heroda nazaj perpeljali, je Pilat poklical velike duhovne, poglavarje in ljudstvo, in jim je rekel: „Perpeljali ste mi tega človeka, kakor de bi odvraceval ljudstvo, in glejte! vpričo vas sim ga izpraševal, in nisim našel nobene krivice v tem, česar ga tožite. Pa tudi Herod ne; zakaj poslal sim ga bil k njemu, in glejte! nič smerti vredniga ni bilo najdeniga nad njim. Pretépel ga bom tadaj in spustil. O veliki noči je poglavar imel navado, ljudstvu izpustiti eniga jetnika, kteriga so hotli. Imel je pa takrat slovečiga jetnika Baraba, kteri je bil v puntu človeka ubil. Pilat je tadaj rekel: „Kteriga hočete, de vam izpustim, Baraba ali Jezusa, kteri je imenovan Kristus?“

Ko je pa Pilat sedel na sodnim stolu, mu je sporočila njegova žena, rekoč: „Nič si ne dajaj opraviti s tém pravičnim; zakaj veliko sim terpela nocoj v sanjah zavoljo njega.“ Ali veliki duhovni in starašini so ljudi šuntali, de naj prosijo za Baraba, Jezusa pa pogubijo. Toraj je vsa derhal vpila: „Preč s tem, in spusti nam Baraba!“ Pilat jim reče: „Kaj tadaj naj storim z Jezusam, kteri je imenovan Kristus?“ Oni so pa vpili: „Križaj ga, križaj!“ On pa jim je vtretjič rekel: „Kaj je pa hudiga storil? Nič smerti vredniga ne najdem nad njim; pretepel ga bom tadaj in spustil.“ Na to je Oblastnik Jezusa dal bičati (gajžlati). Vojšaki so ga peljali na dvoriše sodne hiše, in so sklicali vso trumo. So ga slekli, in neusmiljeno bičali (gajžlali); in mu potlej škerlast plajš ogernili, in so spletli krono iz ternja, in so mu jo na glavo djali, so mu dali terst v desnico, in so pred njega poklekovali, in ga zasramovali, rekoč: „Zdrav bodi kralj Judovski!“ In so vanj pljuvali, mu terst jemali, ga tolkli po glavi, in za uho bili, na kolena padali in ga molili.

1. Nedolžni in dobrotljivi Jezus — Svetost sama — je zdaj za hujšiga spoznan, kakor puntar in ubija-

vec, in kerví žejni Judje z vso silo tišé, de naj bo križan. Enake hudobije se človek deležniga storí, kadar radovoljno in smertno greši. S tém hoče tako rekoč Jezusovo križanje ponoviti. 2. Bičanje je bilo sila huda kazen. Ko so koga hotli bičati, so ga k nizkimu stebriču pervezali, pottlej so ga jéli neusmiljeno tepežiti z jermeni ali usnjatimi stremeni, kateri so imeli na koncu košene ali pa železne gumbe ali kroglice pervezane. Tako je bil bičanec neusmiljeno in grozno razmesarjen. Zraven tega je bila našimu Zveličarju še krona iz ostriga ternja na glavo pertisnjena, ktere terni so globoko v njegovo sveto glavo segli. Tako neizrečeno je mogel nedolžni Jezus terpeti za naše grehe.

66. Jezus obsojen.

Pilat je zopet iz sodne hiše šel in ljudstvu rekel: „Glejte! perpeljem vam ga vunkaj, de spoznate, de ne najdem nad njim nobene krivice.“ Jezus je tadaj vun peršel s ternjevo krono in škerlatastim oblačilam. In Pilat jim reče: „Glejte, človek!“ Ko so ga pa vidili veliki duhovni in služabniki, so vpili: „Križaj, križaj ga!“ Pilat jim reče: „Vzemite in križajte ga vi; zakaj jest ne najdem krivice nad njim.“ Judje so mu odgovorili: „Mi imamo postavo, in po postavi mora umreti, ker se je Sinu božjiga delal.“ Ko je pilat slišal to govorjenje, se je še bolj bal.

Šel je zopet v sodno hišo in je rekel Jezusu: „Od kod si?“ Jezus pa mu ni odgovoril. Tadaj mu Pilat reče: „Meni ne odgovoriš? Ne veš, de imam oblast, te križati, in imam oblast, te spustiti?“ Jezus je odgovoril: „Ne imel bi nobene oblasti do mene, ko bi ti ne bila od zgorej dana. Zavoljo tega ima tisti, kateri me je tebi izdal, večí greh.“ Odslej je iskal Pilat, ga spustiti. Judje pa so vpili in rekli: „Ako tega spustiš, nisi cesarjev perjatelj; zakaj vsak, kateri se kralja dela, cesarju zoper govori.“

Pilat tadaj, ko je govorjenje slišal, je Jezusa vun perpeljal, je sedel na sodni stol, in reče Judam: „Glejte, vaš kralj!“ Oni so vpili: „Preč ž njim, preč ž njim, križaj ga!“ Pilat jim reče: „Vašiga kralja bom križal?“ Veliki duhovni so odgovorili: „Nimamo kralja, razun cesarja.“ Ko je pa Pilat vidil, de nič ne opravi, temuč, de večí hrup vstaja; je vzél vode, si je roke umil vpričo ljudstva, in reče: „Jest sim nedolžin nad kervjó tega pravičniga, vi glejte!“ Vse ljudstvo je odgovorilo in reklo: „Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke!“ Tadaj jim je spustil Baraba; Jezusa pa je izdal njih volji, de naj bo križan.

1. Napčni strah pred ljudmí človeka v grozne pregrehe zapelje. Pilat je sam spoznal, de „ne najde nad Jezusam krivice,“ vender ga je dal takó neusmiljeno tepsti, in ga je poslednjič k smerti obsodil, le zato, ker se je Judov bal. 2. Pilat je Judam Jezusa pokazal, jih k usmiljenju ganiti rekoč: „Glejte, človek!“ to je, pogledjte sáj, kako zdelan in stepen je; imejte ž njim usmiljenje, sej je vender človek.

Kako je peršla Jezusova kri nad prederzne Jude? Kako se to še zdaj spolnuje?

67. Jezus križan.

Vojšaki so Jezusa vzeli, mu slekli škerlatasti plajš, so ga oblekli v njegovo oblačilo, in ga peljali, de bi ga križali. Nesel je sam svoj križ, in je šel vun na mesto imenovano: mesto mertvaških glav (Kalvarja), po hebrejsko Golgata. Peljali so pa tudi ž njim dva druga, ki sta bila razbojnika in ubijavca, de bi bila križana. Gredé so dobili človeka iz Čirene, Simona po imenu; tega so permorali, de je Jezusu križ nesel. Šla je pa za njim velika množica ljudi in žen, ktere so jokale in ga milovale. Jezus pa se je proti njim obernil, in je rekel: Hčere Jeruzalemske! nikar se ne jokajte nad menoj, ampak jokajte

se nad seboj in nad svojimi otroci. Ker glejte! dnevi bodo peršli, ob katerih bodo začeli reči goram: Padite na nas! in hribam: Pokrite nas!“

Ko so peršli na mesto mertvaških glav, so mu dali piti vina z miro zmešaniga.

In ko je bil pokusil, ni hotel piti. Ondi so ga križali, in ž njim dva razbojnika, eniga na desni, in eniga na levi strani, v sredi pa Jezusa. — — — Pilat pa je tudi napis djal verh križa: „Jezus Nazarenski, kralj Judov.“

Vojšaki pa, ko so bili Jezusa križali, so razdelili med seboj njegove oblačila. Suknja pa je bila brez šiva, od verha scelama tkana. Rekli so tadaj med seboj: „Nikař je ne režimo, ampak vadjajmo (lozajmo) za njo, čigava bo.“ De se je pismo dopnilo, ktero pravi: „Razdelili so moje oblačila med se, in za mojo suktnjo so vadjjali.“

1. Staro izročilo pripoveduje, de je Jezus trikrat pod težkim križem padel, in de si je pot s svetiga obličja obrisal z ruto, ktero mu je sv. Veronika podala. 2. Mirnatiga vina so dajali piti tistim, ki so jih križali, de bi bili nekoliko omóteni, ter bi ložej bolečine preterpeli: Jezus pa je hotel v čisti zavednosti vse silne bolečine za nas prestat, in ni hotel piti.

68. *Žaljujte angeli: — Jezus umerje!*

Ljudje so stali in gledali. Memo gredoči pa so Jezusa preklinjali, z glavami majali in rekli: „De te! kako tempel božji poderaš in v treh dneh zopet sozidaš, pomagaj sam sebi! Če si božji Sin, stopi doli s križa!“ Ravno tako so ga zasramovali tudi veliki duhovni, pismarji in starašini, in so rekli: „Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Ako je Izraelski kralj, naj stopi zdaj s križa, in verujemo vanj. V Boga je zaupal; naj ga zdaj reši, če ga rad ima! sěj je rekel: Sin božji sim.“ Jezus pa je rekel: „Oče! odpusti jim; sej ne vedó, kaj delajo.“

Tudi eden razbojnikov, ktera sta ž njim viséla, ga je preklinjal, in je rekel: „Ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama!“ Drugi pa ga je svaril in je djál: „Se tudi ti ne bojiš Boga, ker si v ravno tistim obsojenji? Mi dva po zasluženji svojih del pre-jémava; ta pa ni nič hudiga storil.“ In je rekel Jezusu: „Gospod! spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo.“ Jezus mu je odgovoril: „Resnično ti povem, dans boš z menoj v rajú.“

Zraven Jezusoviga križa pa so stali njegovi znanci, in veliko žen, ki so bile za njim peršle; in so od deleč gledali. Med temi so bile njegova Mati in njena sestra Marija Kleofova, in Marija Magdalena. Ko je tadaj Jezus mater in učenca, kteriga je ljubil, vidil zraven stati, reče svoji materi: „Žena, glej, tvoj sin!“ Potlej reče učencu: „Glej, tvoja mati!“ In od tiste ure jo je učeneč k sebi vzél.

Ko je bilo okoli šeste ure (opoldne), je solnce otemnélo, in tema je bila po vsi zemlji do devete ure (do treh popoldne). Ob deveti uri je Jezus z velikim glasam zavpil: „Eli, Eli! lama sabaktani?“ To je: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?“ In nekteri tam stoječih so rekli: „Glejte, Elija kliče.“

Po tem, ker je Jezus vidil, de je vse dokončano, je rekel: „Žejin sim!“ Stala pa je ondi posoda polna jesiha. Berž je stekel eden zmed njih, je vzel gobo, jo z jesiham napojil, nataknil na terst, mu je dal piti, in je rekel: „Glejmo, ali ga pride Elija snét.“

Kadar je bil tadaj Jezus jesiha vzel, je rekel: „Dopolnjeno je!“ Potlej je Jezus zopet zavpil z velikim glasam: „Oče! v tvoje roke zročim svojo dušo.“ In ko je to izrekel, je glavo nagnil, in dušo izdihnil. — — —

In glej! zagrinjalo v tempelnu se je pretergalo na dvoje od verha do tal; zemlja se je tresla, skale so pokale; grobi so se odperali, in veliko teles svetnikov se je obudilo. So šli iz grobov po njegovim vstajenji, peršli v sveto mesto, in so se mnogim perkazali. Stotnik, in kteri so ž njim bili in Jezusa varovali, ko so vidili potrès, in kar se je godilo, so se silno bali, in so rekli: „Resnično, ta je bil Sin božji!“

In vsi ljudje, kateri so se bili sošli, ko so vidili, kar se je godilo, so terkali na persi in se domú vernili.

1. Z božjo prečudno milostjo je mogoče, de se grešnik kterikrat tudi ob smertni uri spreoberne, kakor razbojnik na križu; tode silno prederzno (greh zoper sv. Duha) bi bilo, se na to zanašati, in pokoro odlašati. „Eden je, de ne obupaš; pa le eden, de prederzno ne zaupaš;“ (sv. Avguštin). 2. Ko je Jezus Marijo sv. Janezu mater dal, jo je vsim vernim dal, učijo sveti očetje. Marija je tadaj vsih vernih mati. 3. Besede: „Moj Bog, moj Bog! i. t. d.“ kažejo velikost in silo Jezusovih bolečin. Ker je Jezus za vse grehe terpel, je bil res zapušen brez vse pomoči in brez vse tolažbe. 4. S svojo smertjo na križu se je Jezus perkazal ediniga praviga *véliciga duhovna*, kateri ves svet grehov očisti. V hvaležni spomin njegove smerti se po nekterih cerkvah ob petkih vernim z zvonam znamnje daje. 5. Preterganje zagrinjalá je pomenilo, de se nova zaveza začne, in stara jenja, in de so vrata v nebesa zopet ljudem odperte. To zagrinjalo je ločilo „naj Svetejši“ od „Svetiga“. 6. Odpiranje grobov je kazalo, de je Jezus smert premagal.

69. Jezus pred peklam in v grobu.

Ko je bil Jezus na križu umerl, je šla njegova duša pred pekel k dušam, ki so ondi čakale, in jim je oznanil odrešenje.

Judje pa so prosili Pilata, de naj bi se križanim kosti polomile, in se sneli, de bi trupla v saboto na križih ne ostale. Vojšaki so tadaj peršli in so hudodelnikama kosti sterli. Ko so pa do Jezusa peršli, so vidili, de je že mertev, in mu niso kosti terli; ampak eden vojakov je s sulico njegovo stran odperl, in zdajci je tekla kri in voda iz nje. To se je namreč zgodilo, de je pismo spolnjeno: „Nobene kosti

mu ne zlomite," in drugo pismo: „Gledali bodo vanj, kteriga so prebôdli.“

Kadar se je večer storil, je peršel Jožef iz Arimateje, imeniten svetovavec, bogat in pravičen mož, kateri je bil skrivaj Jezusov učenec, in ni pervolil v Judovski svet in djanje. Ta je serčin šel k Pilatu, in je Jezusovo telo prosil. In Pilat je ukazal, mu telo dati. Jožef je kupil tanjčice. Peršel je pa tudi Nikodem, kateri je bil vpervič po noči k Jezusu peršel, in je pernesel zmési mire in aloe okoli sto liber. Snela sta tadaj Jezusovo telo s križa, ga zavila v tanjčico z dišavami vred, kakor je per Judih šega pokopovati. Jožef Arimatejic pa je imel vert per tistim kraji, kjer je bil Jezus križan, in na vertu nov iz skale izsekan grob, v kteriga še nihče ni bil položen. Vanj sta tadaj Jezusa položila, velik kamen k durim groba zavalila in šla. Žene pa, ktere so bile z Jezusam iz Galileje peršle, Marija Magdalena, in druga Marija, Jakopova mati, so šle za njima, sedle grobu nasproti, in gledale, kam in kako je bilo položeno njegovo telo.

Drugi dan pa so se zbrali veliki duhovni in Farizeji k Pilatu in so rekli: „Gospod! spomnili smo se, de je ta zapeljivec, ko je še živ bil, rekel: Čez tri dni bom vstal. Ukaži tadaj grob obvarovati do tretjiga dne, de kje ne pridejo njegovi učenci, ga ne ukradejo in ne reko ljudstvu: Od mertvih je vstal! in poslednja zmota bi bila hujši od perve.“ Pilat jim je rekel: „Imate stražo, pojdite, in obvarujte, kakor veste.“ So tadaj šli, so grob obdali z varhi, in kamen zapečatili.

1. Pred peklam so duše pravičnih čakale odrešenja. Jezus jih je s svojo pričijočnostjo razveselil ter jim je oznanil, de bodo kmalo v nebesa vzete.
2. Libra je tukaj jutrodeželska, ki ima 12 unc. Mira in aloe so jutrodeželske dišave in mazila. Obilnost dišav, s kterimi so bile platna in samo nar svetejši Telo posute in pomaziljene, kaže veliko češenje Nikodema do Jezusa.
3. Jezaija je prerokoval: „Njegov grob bo častitljiv.“ In res so

ga jéli kmalo vsi keršanski narodi častiti. Kakor njegove jaslice, tako je tudi njegov grob v sto in sto keršanskih cerkvah poočiten in češen, in od vsih strani sveta hodijo v Jeruzalem k Jezusovimu grobu na božjo pot.

70. *Aleluja! Jezus je od smerti vstal.*

V jutro po saboti je velik potres vstal. Angel Gospodov je peršel z nebes, je perstopil ter kamen odvalil in nanj sédel. Njegovo obličje je bilo kakor blisk, in njegovo oblačilo belo kakor sneg. Tada je vstal Jezus živ in častitljiv iz groba. Varhi so od strahu strepetali in so bili kakor mertvi. Ko so se zopet zavedili, so vstali, in v mesto bežali.

Poprej tisti večer so bile Marija Magdalena, Marija, Jakopova mati, in Saloma dišav kupile, de bi Jezusa mazale. Zjutraj pa so šle k grobu, ko je solnce izhajalo. Gredé so med seboj govorile: „Kdo nam bo odvalil kamen od dur groba?“ Ko so se pa tje ozerle, so vidile, de je kamen že odvaljen. Marija Magdalena je precej tekla nazaj, in peršla k Petru in k unimu učencu, ki ga je Jezus ljubil (k Janezu), in jima reče: „Vzeli so Gospoda iz groba, in ne vemo, kam so ga položili.“ Tada sta oba skupaj tekla k grobu. Uni dve ženi ste bile v grob šle, pa niste našle telesa Gospodoviga. Ko ste bile zavoljo tega silno žalostne, glej! sta dva angela zraven njih stala v svetlim oblačilu. Ostermele ste. Angel na desni strani pa jima je rekel: „Nikar se ne ustrašite! Jezusa išete Nazarenskiga križaniga; vstal je, ga ni tukaj! Pojdite, povejte njegovim učencam in Petru, de gre pred vami v Galilejo; tam ga bote vidili, kakor vam je rekel.“ Berž ste šle iz groba s strahom in z velikim veseljem, in ste tekle povedat njegovim učencam.

Aleluja! Kristus je od smerti vstal. On je pravi Bog in naš Zveličar; to je z njegovim vstajenjem

popolnoma poterjeno. S tem nam je zagotovil, de bomo tudi mi enkrat častljivo vstali: „Smert, kje je tvoja zmaga? Smert, kje je tvoje zelo?“ (1. Kor. 15, 55).

71. Jezus se perkaže nekterim ženam in učencam.

Potlej je Marija zopet peršla v vert, je vstala zunaj per grobu in jokala. Ko se je pa obernila, je vidila Jezusa stati, pa ni vedila, de je Jezus. Jezus ji reče: „Žena, kaj jokaš?“ Ona je menila, de je vertnar in mu reče: „Gospod, ako si Ga ti odnesel, povej mi, kam si Ga položil, in jest Ga bom vzela.“ Jezus ji reče: „Marija!“ Ona se ozre in reče: „Učenik!“ Jezus pa ji reče: „Pojdi k mojim bratom, in povej jim: Grem k svojimu Očetu in k vašimu Očetu, k svojimu Bogu in k vašimu Bogu.“

Potlej je Jezus srečal tudi drugi dve ženi na potu, ko ste šle ucencam pravit, de sta se jima angela perkazala, in reče: „Pozdravljene bodite!“ One pa ste perstopile, in mu objemale noge ter ga molile. Jezus jima reče: „Nikar se ne bojte! pojdite, povejte mojim bratom, de naj gredo v Galilejo; ondi me bodo vidili.“ Šle ste tadaj in vse to oznanile enajsterim, ki so žalovali in jokali. Tudi Marija Magdalena pride in oznani učencam: „Gospoda sim vidila, in to mi je rekel.“ Njih besede pa so se apostelnam zdele kakor prazne marnje; in jim niso verjeli.

Tisti dan se je bil Jezus perkazal tudi Petru. Dva zmed njih pa sta šla tisti dan v terg Emavs, kteri je bil šestdeset tečajev (dve uri) od Jeruzalema. Ko sta po potu govorila od vsiga, kar se je bilo zgodilo, se jima je Jezus perbližal, in je šel ž njima. Njune oči pa so bile zaderžane, de ga nista spoznala. Rekel jima je: „Kakošni so ti pogovori, ki jih imata gredoč med seboj in sta žalostna?“ Eden, ki mu je hilo ime Kleofa, je odgovoril: „Si ti sam ptujic v Jeruzalemu, in ne veš, kaj se je zgodilo

v njem te dni?" Je rekel: „Kaj?“ Sta rekla: „Od Jezusa Nazarenskiga, kateri je bil prerok, mogočin v djanji in v besedi pred Bogam in vsim ljudstvam; kako so ga izdali naši veliki duhovni in oblastniki v obsojenje k smerti, in so ga križali. Mi pa smo upanje imeli, de bo on Izrael rešil. Ali memo vsiga tega je dans že tretji dan, kar se je to zgodilo. Pa tudi ene žene zmed naših so nas ostrašile, ktere so bile pred dnevam per grobu, in niso našle njegoviga telesa, ter so peršle in rekle, de so perkazin angelov vidile, kateri pravijo, de živi.“ In on jima je rekel: „O vi nespametni in kèsniga serca verovati vse, kar so govorili preroki! Ali ni bilo potrebno, de je Kristus to terpel, in tako v svojo čast šel?“ In je začel od Mozesa in vsih prerokov, in jima je razlagal, kar je od njega v vsih pismih. Ko so se perbližali tergu, kamor so šli, se je on delal, kakor de bi hotel dalje iti. Ona pa sta ga silila rekoč: „Ostani z nama, ker se mrači, in se je dan že nagnil.“ Tada je šel notri ž njima. In ko je ž njima per mizi bil, je vzel kruh, ga je posvetil, zlomil in jima podal. Tada je so se jima oči odperle, in sta ga spoznala. On je pa njima zginil spred oči. In rekla sta med seboj: „Ali ni bilo najno serce goreče v naju, ko je po potu govoril in nama pisma razkladal?“ Vstala sta še tisto uro in se vernila v Jeruzalem ter sta enajsterim povedala, kaj se je bilo na potu zgodilo, in kako sta ga spoznala v lomljenji kruha.

1. Jezus je bil s presvitljenim telesam vstal, toraj ga prežaljeni učenci niso precej spoznali. 2. Nad Jezusam se je vse spolnilo, kar so pisma od Odrešenika prerokovale: Jezus je resnično Odrešnik sveta.

72. Jezus se vsim apostelnam perkaže in postavi zakrament svete pokore.

Zvečer tistiga dneva, ko je bil Jezus od smerti vstal, so bili apostelni zbrani in duri so bile zakle-

njene zavoljo strahu pred Judi. In Jezus je peršel, je v sredo med nje stopil in jim je rekel! „Mir vam bodi! Jest sim, ne bojte se.“ Prestrašili so se pa in zbali, ker so menili, de duha vidijo. On jim je pa rekel: „Kaj ste prestrašeni, in kaj take misli obhajajo vaše serca? Poglejte moje roke in noge, de sim jest sam; potipajte, sej duh nima mesa in kosti, kakor vidite, de jest imam.“ Ko je to rekel, jim je pokazal roke, noge in stran. Ko pa niso verovali od veselja, in so se čudili, je rekel: „Imate kej jesti tukaj?“ So mu ponudili kos pečene ribe in sat medu. In on je vpričo njih jedel ter vzel ostanke in jim dal. Potlej je svaril njih nejevero in terdobo serca, de tistim niso verjeli, kateri so ga vidili, de je vstal. Tada jim je odperl um, de so razumeli pisma.

Potlej jim je zopet rekel: „Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jest vas pošljem.“ Ko je bil to izrekel, je v nje dihnil, in jim rekel: „Prejmite svetiga Duha! Kterim bote grehe odpustili, so jim odpušeni, katerim jih bote zadržali, so jim zadržani.“

Tomaža pa ni bilo per njih, ko je Jezus peršel. Drugi učenci so mu povedali: „Gospoda smo vidili.“ On jim je pa rekel: „Ako ne vidim na njegovih rokah znamenj žebļjev, in ne denem svojiga persta v rane žebļjev, in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval.“ Čez osem dni so bili učenci zopet zbrani in Tomaž ž njimi. Jezus pride zopet per zapertih vratih, je stal v sredi njih, in rekel: „Mir vam bodi!“ Potlej reče Tomažu: „Vloži svoj perst semkaj in poglej moje roke; in podaj semkaj svojo roko, in položij jo v mojo stran, in ne bodi neverin, ampak verin.“ Tomaž je odgovoril in rekel: „Moj Gospod in moj Bog!“ Jezus mu reče: „Ker si me vidil Tomaž! si veroval; blagor jim, kateri niso vidili in so verovali!“

1. Škofje in od njih postavljeni mašniki imajo od Kristusa oblast, grešnikom grehe odpustiti ali pa zadržati, po tem, če so grešniki vredni ali nevredni. 2. Bog je takó naklonil, de Tomaža

pervič ni bilo vpričo, ki je potem dvomil, pa potlej od Kristusa prepričan bil. S tem je tudi naša vera potejena, ker vidimo, de apostelni niso bili lahkoverni, temuč so še le po terdim prepričanji verovali.

73. Jezus se perkaže učencam v Galileji; Petru zopet zroči naj vikši pastirstvo.

Učenci so šli v Galilejo, kakor jim je Jezus rekel. In Jezus se jim je perkazal per Tiberjaškim morji, jim je blagoslovil ribji lov, in jedel ž njimi. Ko so odjedli, reče Jezus Simonu Petru: „Simon Joanov! me ljubiš bolj kakor ti-le?“ Mu reče: „To je, Gospod! ti veš, de te ljubim.“ Mu reče: „Pasi moje jagnjeta!“ Mu reče zopet: „Simon Joanov! me ljubiš?“ Mu reče: „To je, Gospod! veš, de te ljubim.“ Mu reče Jezus: „Pasi moje jagnjeta!“ Mu reče vtretjič: „Simon Joanov! me ljubiš?“ Simon je žalosten bil, de mu je vtretjič rekel: „Me ljubiš?“ in je rekel: „Gospod, ti vse veš; ti veš, de te ljubim.“ In Jezus mu je rekel: „Pasi moje ovce! Resnično, resnično ti povem: dokler si bil mlajši, si se sam opasoval in šel, kamor si hotel; kadar boš pa star, boš svoje roke raztegnil (na križu), in drugi te bo opasal (vklenil) in te popelje, kamor ti nočeš.“ To je pa rekel, de je na znanje dal, s kakošno smertjo bo Boga počastil.

Potlej so šli enajsteri na goro, kamor je bil Jezus ukazal. In Jezus se je perkazal več ko pet sto bratam ob enim. In ko so ga vidili, so ga molili in se vernili iz Galileje v Jeruzalem.

1. „Jagnjeta“ so verni sploh, „ovce“ pa njih vikši. Jezus je sam bil naj vikši pastir „ovcá“ in „jagnjet“, to je, vsih vikših (škofov in mašnikov) in njih podložnih vernih; po svojim odhodu pa je sv. Petra na svoje mesto postavil. Rimski papež,

naslednik sv. Petra, je tadaj naj vikši pastir vsih vernih na zemlji, škofov in njih množic. 2. Trikratno zaterjenje Petrovo, de Jezusa ljubi, je bilo nasproti trikratnemu zatajenju; in Jezus je s tem drugim apostelnam na znanje dal, de je sv. Peter zavoljo svoje velike ljubezni vredin, naj vikši pastir vsih družih biti.

74. Jezus gre v nebesa.

Skoz štirideset dni po svojim vstajenji od mertvih se je Jezus svojim učencam večkrat perkazal, in je ž njimi govoril od božjiga kraljestva. Štirideseti dan pa se je vsim apostelnam poslednjič perkazal, in jim je ukazal v Jeruzalemu ostati, „dokler ne bodo navdani z močjo iz visokosti.“ Rekel jim je: „Čez malo dni bote prejeli moč svetiga Duha, ki bo nad vas peršel, in mi bote priče v Jeruzalemu, po vsi Judeji in Samarii, in do kraja zemlje.“

Ko je to izgovoril, jih je peljal v Betanijo vùn na oljsko goro. Rekel jim je: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Toraj pojdite in učite vse narode, keršujte jih v imenu Očeta in Sina in svetiga Duha. Učite jih deržati vse, kar koli sim vam zapovedal. In glejte! Jest sim z vami vse dni do konca sveta. Kdor veruje in je keršen, bo zveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen. Kteri pa verujejo, pojdejo te znamenja za njimi: v mojim imenu bodo hudiče izganjali, nove jezike govorili, kače perjemali, in ako kej strupeniga pijejo, jim ne bo škodovalo; na bolnike bodo roke pokladali, in bodo zdravi.“

Ko je Jezus izgovoril, je roke vzdignil, ter jih blagoslovil (žegnal); in ko jih je blagoslavljal, se je spred njih vpričo njih vzdignil, svitel oblak ga je njih očem odmaknil, je šel v nebesa, in se je usedel na desnico božjo. — — Ko so proti nebu za njim gledali, sta stala dva angela per njih v belih oblačilih, in sta rekla: „Možje Galilejci! kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je spred vas v nebesa vzet,

bo ravno tako zopet peršel, kakor ste ga vidili iti v nebesa.“ In oni so ga molili, in so se z velikim veseljem v Jeruzalem vernili.

1. Sveta Cerkev je od Jezusa povelje dobila, po vsim svetu sv. evangeli oznanovati. To povelje je sveti Cerkvi, to je papežu, škofam in mašnikom tako dolgo spolnovati, dokler bo kej nevernikov, krivobožcov in krivovercov. 2. „Kdor veruje in je keršen, bo zveličan,“ ako namreč tudi po sveti veri živí. 3. Ker je Jezus svoji Cerkvi obljubil, de bo ž njo do konca sveta; toraj sveta edinozveličavna katoliška vera ne more nikoli zaterta biti, in ona se ne more nikoli zmotiti v tem, kar uči; zakaj Jezus sam jo vodi in vlada, On je vselej per nji. 4. Jezusov častiljivi vnebohod je bil obhajanje popolnoma zmage nad smertjo in satanam. Odperl je vsim, ki so pred peklam čakali, do tistihmal zaperto nebo, in jih je seboj peljal v večno čast.

II. RAZDÉLIK.

Zgodbe apostelnov in začetka svete Cerkve.

1. Matija izvoljen v apostelstvo.

Apostelni so se z oljske gore, kjer je bil Jezus v nebo šel, vernili v Jeruzalem. V zgornjici neke hiše so v vedni molitvi sv. Duha čakali, z Marijo in družimi ženami vred, ki so bile za Jezusam perše iz Galileje.

Tiste dni je Peter pričujočim naznanil, de je na mesto Juda izdajavca treba noviga apostelna. Izvoliti so ga pa mogli zmed tistih, ki so bili vedno per Jezusu, odkar je začel očitno učiti, do njegoviga vnebohoda. Tako je sv. Peter zapovedal; ker novi apostel je mogel z drugimi apostelni vred biti „priča Jezusoviga vstajenja.“ So toraj dva na zbiranje postavili: Jožefa in Matija. Tada j so molili: „Gospod, ki v vsih serca vidiš, pokaži, kteriga zmed tih dveh si v apostelstvo zvolil.“ Potem so vadjali. Zadelo je Matija; in pridružen je bil enajsterim.

1. Sv. Peter je precej po Jezusovim odhodu nase vzal naj vikši oblast sv. Cerkve, ktera mu je bila tudi od družih apostelnov spoznana. 2. Kristusovo vstajenje je podslomba vsih resnic sv. vere, ktere so apostelni oznanovali.

2. Prihod sv. Duha.

Deseti dan po Kristusovim vnebohodu, binkoštno nedeljo, so bili vsi apostelni skupej zbrani in veliko učencov, ž njimi. Kar vstane z neba šum, kakor ka-

dar siln vihar potegne, in napolnil je vso hišo, kjer so bili. Plameni v podobi ognjenih jezikov se vidijo nad vsih glavami. In vsi so bili napolnjeni s svetim Duham, in so jeli govoriti v mnogoterih jezikih, kakor jim je sv. Duh navdal.

Bili so tačas v Jeruzalemu Judje iz vsaciga naroda. Ko se je šum zaslišal, se je njih velika množica skupaj stekla. Zavzéli so se pa in stermeli, ker jih je slehern slišal v svojim lastnim jeziku govoriti. „Glejte — so rekli — ali niso vsi ti, ki govore, Galilejci? Kako tedaj mi slišimo vsak svoj jezik, v katerim smo rojeni? Kaj neki more to biti?“

Peter se zmed enajsterih vzdigne in reče: „Vi možje Izraelci, poslušajte: Jezusa Nazarečana, kterimu je Bog med vami pričevanje dal z deli, čudi in znamenji, tega ste vi na križ perbili in umorili. Njega je Bog (v življenje) obudil. Tega smo vsi pričé! In po tem, ko je po Desnici božji povišan bil (t. j. po tem, ko je v nebesa šel), je svetiga Duha izlil, kakor vidite in slišite. Vedi tedaj vsa Izraelova hiša terdno in gotovo, de je Bog tega Jezusa, k' ste ga vi križali, postavil Gospoda in Odrešenika.“

Te besede so jim v serce segle. Veliko jih je reklo Petru in drugim apostelnam: „Možje bratje! kaj nam je storiti?“ Peter jim reče: „Pokoro storite, in slehern se daj kerstiti v imenu Jezusa Kristusa v odpušenje grehov: tedaj bote tudi vi prejeli dar sv. Duha.“ Še tisti dan jih je okoli tri tавžent Jezusovo vero na se vzelo, in so se dali kerstiti. Bili so pa stanovitni pri naukih apostelnov, pri občjim lomljenji kruha in pri molitvah. Vsak dan so bili z enim duham v tempelnu, so hvalili Boga, in bili v prijaznosti pri ljudeh. Dan na dan pa je Gospod množil število izvoljenih.

1. Binkošti, to je, petdeseti dan po veliki noči, so bile v starim zakonu spomin postave, dane na gori Sinaji, ali začetka sv. Cerkve stare zaveze; v novim zakonu pa so spomin začetka Cerkve nove zaveze; zakaj potistihmal je bila s sv. Duham napolnjena in od njega nezmotljivo vladana. 2. Piš

(ali vihar) je pomenil moč sv. Duha, kateri je keršne od vsiga pregrešniga očistil; plamen pa nebesko luč, s katero jih je sv. Duh razsvetlil, in njih terde serca z ognjem ljubezni omečil in ogrel. 3. „Obče lomljenje kruha“ pomeni a) občinske jednine, b) občinsko prejemanje naj svetejšiga Zakramenta.

3. Peter ozdravi človeka hromiga od rojstva.

Peter in Janez sta šla tiste dni v tempel. Per vratih je milošine prosil ubožic, ki je bil hrom, kar je bil na svetu, in že čez 40 let star. Tudi Petra in Janeza prosi vbogajme. Peter mu pa reče: „Srebra in zlata nimam; kar pa imam, ti dam: V imenu Jezusa Kristusa vstani in hodi.“ Prime ga za roko in vzdigne. Per ti priči je na noge skočil in hodil, je šel ž njima v tempel, ter poskakoval in Boga hvalil.

Vse ljudstvo ga je spoznalo, de je tisti, ki je hrom per vratih vbogajme prosil, in je stermelo in se zavzémalo nad tem čudam. Ker se je pa ozdravljeni Petra in Janeza deržal, je vse ljudstvo tišalo k njima. Peter to vidi in začne govoriti: „Možje Izraelci! kaj se čudite, kakor bi bila mi dva iz lastne moči temu storila, de hodi? Bog je svojiga Sina Jezusa poveličal, kteriga ste vi v smert dali. Začetnika življenja ste umorili; Bog ga je pa od mertvih obudil. Vera v Njegovo ime je tega, ki ga vi vidite in poznate, vpričo vas vsih popolnoma ozdravila. Storite tedaj pokoro, in spreobernite se, de bodo vam grehi zbrisani.“

Na to se jih je veliko spreobernilo, in število vernih mož je bilo 5000.

Ime „Jezus“ je vsigamogočno ime; s terdnim zaupanjem v vsih potrebah vánj klčimo.

4. Peter in Janez pred velikim zborom.

Ko sta apostelna še govorila ljudstvu, pride tempelnova straža, in ju zapró v ječo. Za jutra ju pripeljejo v zbor in prašajo: „Iz čigave moči ali v čigavim imenu sta to storila?“ Peter reče: „Znano bodi vam vsim in vsimu Izraelskimu ljudstvu: V imenu našiga Gospoda Jezusa Kristusa, kteriga ste vi križali, Bog ga je pa od mertvih obudil, stoji ta (človek) zdrav pred vami. On (Kristus) je kamen, ki ste ga vi zidavci zaverгли, pa voglin kamen je le vender. V nikomur drugim ni zveličanja; ker nobeno drugo ime pod nebam ni ljudem dano, v kterim bi zamogli zveličani biti.“

Ko so sodniki toliko serčnost vidili, so stermeli. Vidili so tudi ozdravljeniga človeka, in niso mogli nič reči zoper to. Ukažejo jima nekoliko iz zbora stopiti, in se posvetvajo med seboj ter pravijo: „Kaj je nam s tema človekama storiti? Ker očitno čudo se je po njima zgodilo. Vsim, ki v Jeruzalemu prebivajo, je znano, in ne moremo tajiti. Pa, de se še bolj med ljudi ne razglasi, oistro jima zažugajmo, de ne smeta z nikomur več kej v tem imenu govoriti.“ Pokličejo ju tedaj, in zaterdijo, de v Jezusovim imenu ne smeta nikakor več ne govoriti, ne učiti. Apostelna sta odgovorila: „Sami sodite, če bi bilo prav per Bogu, bolj vas ko Boga poslušati. Ne moreva jenjati, de bi ne govorila, kar sva vidila in slišala.“ Veliki duhovni jima še zažugajo, in ju spustijo. Od strahu pred ljudmi si ne upajo, jima kaj žaliga storiti. Zakaj vse ljudstvo je Boga hvalilo zavoljo čuda, s kterim je bil Peter hromiga ozdravil.

1. Jezus je obvogelni kamen (vogelnik), to je, podslomba ali steber svete Cerkve, in edina podloga našiga zveličanja. 2. Ta čudež je pokazal, de zavoljo Jezusa Bog molitve uslišuje, in de je Jezus zmiram per svojih na zemlji, - akoravno je v nebesih poveličan.

5. *Bogoljubno življenje prvih kristjanov. — Ananija in Safira.*

Peter in Janez, berž ko sta bila izpušena, k svojim tovaršem gresta, ter sta jim vse povedala, kar so duhovni in starašini rekli. To slišati, so vsi v en glas molili: „O Gospod! daj svojim služabnikom z vso serčnostjo tvojo besedo govoriti, ker stegneš svojo roko, de se znamenja in čudeži godé v imenu tvojiga svetiga Sina Jezusa.“

Ko so odmolili, se je kraj potresel, ki so bili v njem zbrani; vsi so bili s sv. Duhom napolnjeni, so s serčnostjo božjo besedo oznanovali, in velika gnada je bila v vsih. Vsi so bili eniga serca in enih misel. Tudi ni bil nobeden zmed njih ubog; zakaj, kolikor je bilo gospodarjev njiv ali hiš, so jih prodali, in ceno tega apostelnam pernesli. Od tega premoženja se je vsakimu delilo, kolikor je potreboval.

Mož pa, Ananija po imenu, je s svojo ženo Safiro prodal njivo. Nekaj cene si je uderžal z vedezam svoje žene, drugi del je k apostelnam pernesel. Ali Peter mu je rekel: „Ananija! kaj je satan tvoje serce zmotil, de si legal svetimu Duhu, in uderžal nekoliko njivine céne? Ali bi ne bila tvoja, ko bi bila ostala? in prodane dnar ali ni bil v tvoji oblasti? Kaj si to sklenil v svojim sercu? Nisi ljudem lagal, ampak Bogú.“ Ko je Ananija to slišal, je padel in umerl. Nekteri mladenči ga poberó in neso pokopat.

Nekake tri ure potlej pride Safira in še ni vedila, kaj se je zgodilo. Peter ji reče: „Povej mi, žena, ako sta za toliko njivo prodala?“ Ona reče: „Prav, za toliko!“ Peter pa ji reče: „Zakaj sta se med seboj pogovorila, Gospodoviga Duha skušati? Glej, teh noge, kateri so tvojiga moža pokopali, so pri durih, in tudi tebe ponesó.“ Per ti priči je prednj padla in dušo izdihnila. Mladenči pa pridejo, in jo pokopljejo k njenimu možu. Velik strah je obšel celo zbirališe, in vse, kateri so to slišali.

1. Občinnost posestva (to je, de so imeli vse blago eden z drugim) ni bila zapovedana, ampak le nasvetovana zavoljo veči popolnamosti. Njive in hiše so prodajali, ker so vidili, de bodo mogli Jeruzalem kmali zapustiti. Pervi kristjanje se pa ločijo kakor dan in noč od nekakih občnikov (komunistov) sedajnih časov, kateri bi radi samostane (kloštre), duhovne in cerkve vsiga premoženja obropali, de bi potlej ložej nejevero zasejali, v katero so sami že pogreznjeni. 2. Sv. Duha sta skušala, če bo njune laži razodel ali ne. 3. Vsaka laž je nagnjusna in pregrešna reč; laž zoper Cerkev in njene predpostavljene je pa še hujši, ker v Cerkvi je sv. Duh, in duhovni so njegovo orodje.

6. * *Apostelni v ječi. Gamalielov svet.*

Po apostelnih se je godilo veliko čudežev med ljudstvom. Bolne so že kar na ceste vun nosili, in na postelje in ležiša pokladali, de bi, kadar Peter pride, le njegova senca koga zmed njih obšla, in bi od svojih bolezin rešeni bili. In vernih je bilo zmiram več in več. Poglavar duhovnov s šako tovaršev ukaže apostelne popasti in v ječo vreči. Angel Gospodov je pa po noči duri odperl, jih izpeljal ter jim rekel: „Pojte v tempel in govorite ljudém besede življenja.“ Ob zoru tedaj gredo v tempel in učijo.

Snide se pa veliki zbor, in pošljejo po apostelne v ječo. Služabniki reko: „Ječo smo z vso skerbjo zaperto našli, in varhe pred durmi: kadar smo pa odperli, nismo dobili nikogar v nji.“ To slišati, niso vedili, kaj se ž njimi godi; kar pride nekdo povedat, de apostelni v tempelnu ljudstvo učijo. Poglavar gre po nje, in jih pripeljejo brez sile, zakaj bali so se ljudstva, de bi jih ne bilo kamnjalo. Reče jim veliki duhoven: „Terdo smo vam prepovedali v tem imenu učiti; in glej! Jeruzalem ste s svojim ukam napolnili.“ Peter in apostelni so rekli: „Bogu je treba bolj

pokornim biti kakor ljudem.“ Farizeji, silno serditi, so jih hotli umoriti.

Pa Farizej Gamaliel, učenik postave, kateri je bil per vsih ljudeh spoštovan, je v zboru vstal, ukazal apostelnam odstopiti, ter je rekel: „Možje Izraelci! jenjajte tem ljudem, in pustite jih per miru. Zakaj, če je to človeško delo, bo razpadlo; ako je pa od Boga, ga ne bote mogli razdreti.“

Farizeji so v to dovolili. Poklicali so apostelne, jih ukazali preteptsti, jim ojstro zaterdijo, ne več v Jezusovim imenu učiti, in jih spustijo. Oni pa so veseli spred zбора šli, ker so bili vredni šteti, zavoljo imena Jezusoviga nečast terpeti. In niso jenjali v tempelnu in po hišah vsak dan učiti, in Jezusa Kristusa oznanovati.

1. „Prečuden je Bog v svojih svetnikih.“ (Ps. 67, 36.) — 2. Kadar predpostavljeni, starši ali drugi kej pregrešniga zapovedó, bi bilo greh, jim pokornim biti. 3. Keršanstvo že nad 1800 let obstoji, in se očitno spričuje, de je božje delo.

Kako naj nam bó pri sercu, ako smo zavoljo Jezusa — zavoljo lepiga življenja zaničevani, ali še tudi preganjani?

7. Volitev diakonov. Sv. Štefan.

Število vernih je rastlo, in apostelni niso utegnili se z delitvijo milošine pečati. Toraj so množico sklicali in rekli: „Ni prav, de božjo besedo popustimo in pri mizah strežemo. Toraj bratje! izvolite zmed se sedem mož dobriga imena, polnih svetiga Duha in modrosti, de jih čez to opravilo postavimo. Mi pa se bomo molitve in oznanovanja besede deržali.“ Izvolili so tedaj Štefana, polniga vere in svetiga Duha, Filipa in še pet družih. Postavili so jih pred apostelne, ki so molili in roke na nje položili.

Štefan, poln gnade in moči, je delal čuda in velike znamenja med ljudmi. Spravijo se pa nekteri

judovski modrijanci zoper njega, in se ž njim pričajo. Pa niso mogli zoperstati modrosti in svetimu Duhu, kateri je iz njega govoril. Toraj so ljudstvo, starašine in pismarje nadražili zoper njega. Perderó vkup, ga popadejo, in pred zbor peljejo; postavijo krivih prič, ki so rekle, de Štefan sveti tempel in Mozesa preklinja. Vsi v zboru so imeli oči v njega vperte, in so vidili njegovo obličje kakor obličje angela.

Štefan pa jim začne razlagati, kako je Bog prečudno vodil Abrahama in Mozesa, in kako so bili Izraelci vselej Bogu nepokorni, in na zadnje reče: „Vi terdovratni in neobrezani (neposvečeni) na sercu in ušesih: vedno se svetimu Duhu zoperstavljate; kakor vaši očetje, tako tudi vi! Kteriga prerokov niso vaši očetje preganjali? Oni so morili tiste, kateri so pre-rokovali prihod Pravičniga; vi pa ste zdaj Njega izdali in umorili!“

To slišati, so se stogotili in z zobmi škripali v njega. On pa, poln sv. Duha, je v nebo gledal, in vidil božje veličastvo, in Jezusa na desnici Božji. In je rekel: „Glejte, vidim nebo odperto, in Sinu človekoviga na desnici Božji.“ Glasno so nad njim zavpili, si ušesa mašili, vsi kmal na njega planili, ga iz mesta vlekli, ga kamnjat. Svoje oblačila so položili mladenču k nogam, ki mu je bilo ime Savl, in je v Štefanovo smert pervolil, ter so ga kamnjali. Štefan je pa molil in klical: „Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!“ Potlej je pokleknil in z velikim glasam klical: „Gospod, ne štej jim tega v greh!“ Ko je to izrekel, je zaspal v Gospodu. Bogaboječi možje so ga pokopali, in velika žalost je bila po njem.

1. Diakoni so zraven skerbi za uboge in za občinsko mizo tudi nekaj duhovskih opravil imeli; toraj so bili v to opravilo s posebnim posvetilam (žegnam) posvečeni. 2. Sv. Štefan je bil prvi mučenec nove zaveze; toraj se njegov god posebno slovesno obhaja.

8. Sveta birma. Filip učenic in kraljični dnarničar iz Zamorskiga.

Po Štefanovi smerti so jeli v Jeruzalemu verne strašno preganjati. Zlasti je Savl preganjal Cerkev božjo. Može in žene je iz hiš vlačil in pošiljal v ječo. Vsi učenci, razun apostelnov, so toraj bežali iz Jeruzalema, se po Judeji in Samarii raztresli, in povsod Jezusa Kristusa oznanovali. Filip učenic pride v Samarijo, Kristusa oznanuje in čuda dela. Veliko veselje je zavoljo tega bilo po mestu, in veliko se jih je dalo kerstiti v imenu Jezusa Kristusa. Ko so apostelni v Jeruzalemu to zvedili, so poslali Petra in Janeza v Samarijo. Prideta, za nje molita, de bi sv. Duha prejeli, na nje roke pokladata, in prejeli so sv. Duha. Po tem sta po veliko Samarijskih krajih evangeli oznanovala, ter se potlej v Jeruzalem vernila.

Filipu je pa angel Gospodov rekel: „Pojdi na cesto, ktera derži od Jeruzalema v Gazo.“ Filip gre in ugleda dnararja Zamorske kraljice Kandace, kteri je bil peršel v Jeruzalem molit. Na svojim vozu se je že domu peljal in preroka Izaija bral. Sv. Duh reče Filipu: „Perdruži se k temu vozu!“ Filip per-teče, in ko sliši, de Izaija bere, mu reče: „Meniš, de tudi uměš, kar bereš?“ Mu odgovori: „Kako? ko mi nikdo ne razloži!“ In je prosil Filipa, de naj k njemu sėde.

Besede sv. pisma pa, ki jih je bral, so bile: „Kakor ovca je peljan k zaklanju; in kakor je jag-nje tiho pred tēm, ki ga striže, tako On ne odpre svojih ust.“ Zamorec reče Filipu: „Prosim te, od koga govori prerok to?“ Filip začne od tega pisanja in mu oznanuje Jezusa. Gresta dalje, prideta do vode, in dnarničar reče: „Vidiš vodo! pokaj bi ne smel keršen biti?“ Filip mu reče: „Ako veruješ iz celiga serca, směš.“ Je rekel: „Verujem, de je Jezus Kristus Sin božji.“ Ukaže voz ustaviti, oba stopita v vodo, in Filip ga kersti. Kadar pa iz vode stopita, Duh Gospodov vzame Filipa, in dnarničar ga več ne vidi. In gré vesel svoj pot proti domu.

1. Birmovati so smeli le apostelni, učenci ne; toraj imajo zdaj le škofje to oblast, ko pravi nasledniki apostelnov. 2. Kdor hoče sveto pismo prav umeti, mora poslušati zlago sv. Cerkve in njenih učениkov.

9. Savl se spreoberne.

Savl, ki se je bil še mladenič smerti sv. Štefana vdeležil, se je svoj pot grozil, vse, kar je bilo Kristusovih, pomoriti. Šel je k velikimu duhovnu, in si pravico sprosil, v Damask iti, in vse možé in žene, ki bi ondi v Kristusa verovali, zvezane v Jeruzalem pripeljati. Kadar je pa bil na potu že bliz Damaska, ga je neprevidama luč z neba obsvetila. Na zemljo je padel in zaslišal glas: „Savl, Savl! kaj me preganjaš?“ „Kdo si, Gospod?“ Mu odgovori: „Jez sim Jezus, kteriga ti preganjaš.“ Savl! strepeta, ostermi in reče: „Gospod! kaj hočeš, de naj storim?“ In Gospod mu reče: „Vstani, in pojdi v mesto; ondi ti bo povedano, kaj de stóri.“ Možje pa, ki so ga spremljali, so stermeči stali, ker so luč vidili in glas slišali, pa nikogar ne vidili.

Savl vstane, in, ko hoče pogledati, z odpertimi očmi nič ne vidi. Za roko ga tadaj peljejo možje v Damask. Ondi je bil tri dni, de ni ne vidil, ne jédel, ne pil.

Bil je pa v Damasku učenic, po imenu Ananija. Njemu je Gospod v prikazni rekel: „Pojdi v terg, ki se imenuje rávni, in prašaj v Judovi hiši po Taržanu, z imenam Savl; ker lej! on móli.“ Ananija reče: „Gospod! slišal sim od veliko ljudi, koliko hudi-ga je ta mož tvojim *svétim* v Jeruzalemu storil; in (tudi tukaj) ima oblast od vikših duhovnov, vse zvezati, kteri v tvoje ime kličejo.“ Gospod pa reče: „Pojdi, zakaj ta je meni izvoljena priprava, de bo moje ime nosil pred nevernike, kralje in Izraelove otroke; ker pokazal mu bom, koliko mu je zavoljo mojiga imena terpeti.“

Ananija gre na dom k njemu, položi roke nánj in reče: „Savl, brat! Gospod Jezus, kateri se ti je na poti perkazal, kodar si peršel, me je poslal, de spregledaš, in boš s svetim Duham napolnjen.“ Zdajci mu je padlo od oči kakor luskine, in je spregledal, vstal in keršen bil. Berž potlej je v shodnicah oznanoval od Jezusa, de je on Sin božji. Vsi pa, kteri so slišali, so se zavzeli in rekli: „Kaj ni ta tisti, ki je v Jeruzalemu preganjal té, kateri so v to ime klicali, in je za to sem peršel, de bi nje zvezane k vikšim duhovnam peljal?“ Savl pa, čedaljebolj razsvitljen in goreč, je Jude v Damasku zavračeval in jim pričal Kristusa.

Savl se je potem v Arabijo umaknil. Ko je že veliko dni (čež tri leta) preteklo, in se je v Damask vernil, so Judje sklenili ga umoriti, in so noč in dan stregli per mestnih vratih, de bi ga prijeli. Verni pa so ga po noči čez mestni zid v pletenici doli spustili. Po tem je peršel v Jeruzalem, sv. Petra vidit, in je per njem ostal petnajst dni. Tukaj se je z neverniki besédoval; oni pa so iskali ga umoriti. Toraj so ga verni v Cezarejo spravili, in v Tarz*) poslali. Cerkev pa je tačas po celi Judeji, Galileji in Samarii mir imela in rasla; verni so v strahu Gospodovim živeli in bili napolnjeni z veseljem sv. Duha.

1. Damask, mesto v Celesirii, na severu od Galileje. V njem je tačas veliko Judov stanovalo. 2. *Sveti* so se imenovali *verni*. Kristjan je k svetosti poklican, in prvi kristjanje so res v svetosti živeli. 3. Cerkev je mir imela tisti čas, nekaj, ker se je bil Savl — potlej Pavl — spreobernil, nekaj pa, ker je tačasni cesar Klavdi Jude hudo stiskal.

*) Cezareja in Tarz ste primorski mesti. V poslednjim je bil sv. Pavl rojen.

10. Peter ozdravi Eneja in obudi Tabito.

Peter, ko je po vsih krajih hodil, je peršel tudi k *Svetim*, ki so v Lidi prebivali. Ondi je našel človeka Eneja, ki je že 8 let v postelji ležal, ker je bil udolomin. Peter mu reče: „Enej! Gospod Jezus te ozdravi: vstani in postêlji si.“ In kar vstal je. Vsi, ki so v Lidi in Saroni prebivali, so ga vidili, in se k Gospodu spreobrnili.

V bližnjim mestu Jopi je bila učenka Tabita, polna dobrih del in milošine, umerla. Učenci pokličejo sv. Petra. Ko je peršel, so ga vse vdove obstopile, jokale, in mu kazale obleke, ktere jim je Tabita napravila. Peter vse vùn spravi, poklekne in moli. Na to reče: „Tabita vstani!“ Ona pa je oči odperla, in, ko je Petra ugledala, je sédla. Peter ji roko poda, in jo vzdigne. To se je razglasilo po Jopi, in njih veliko je verovalo v Gospoda.

1. *Lida* je bilo pomorsko mesto v deležu Eprajmovim. 2. *Saron*, lepe primorske poljane od Cezareje do Jopa z mnogimi malimi vasmí. 3. *Jope*, imenitno mesto ob morji, 9 mil od Jeruzalema.

11. Korneli stotnik se spreoberne. Keršanska občina v Antiohii.

V Cezareji je živel rimljanski stotnik Korneli, mož dobriga serca, in bogaboječ z vso svojo hišo, kteri je veliko milovšine med ljudi delil in vedno Boga molil. K temu je nekiga dne angel peršel in mu rekel: „Korneli, tvoje molitve in milovšine so peršle pred Gospoda; toraj pošlji móž v Jope, in pokličí Simona, kterimu je primek Peter: on ti bo povedal, kaj de stori.“

Angel je zginil, in Korneli pošlje dva svojih domačih in eniga bogaboječiga vojaka v Jope.

Drugi dan, ko so ti na poti bili, je šel Peter na streho molit. Bil je pa lačen in je hotel jesti. Ali ko so mu perpravili, se je zamaknil. Vidil je nebo odperto in posebno podobo z neba priti, kakor velik pert, kateri je bil na štirih koncéh na zemljo doli spušen. V njem so bile vse štirnogate in lazi-joče zemljiske živali in tice spod neba. In peršel je glas do njega: „Vstani, Peter! zakolji in jej!“ Peter je pa rekel: „Nikdar Gospod! zakaj nikoli nisim nič nagnjusniga in nečistiga jedel.“ In glas mu zopet reče: „Kar je Bog očistil, ne imenuj nagnjusno!“ To se je trikrat zgodilo, in zdajci je bila posoda nazaj v nebo vzeta. Sv. Peter je mislil, kaj bi ta perkazin pomenila, in ravno ta čas mu je sv. Duh rekel: „Glej, trije možje te išejo: pojdi ž njimi brez pomislika, zakaj jest sim jih poslal.“ Peter gre k njim, ki so bili pred vrati, jih notri pelje in prenoči.

Drugi dan se je ž njimi na pot podal, in nekteri bratje iz Jopa so ga spremili. Korneli je sklical svojo sorodnino in posebne perjatle, ter je Petra čakal. Ko Peter pride, najde veliko zbranih in jim reče: „Vi veste, kako se gnjusi judovskimu človeku, se pridružiti ptujcu (neverniku); meni je pa Bog pokazal, nobeniga človeka ne imenovati nagnjusniga ali nečistiga. Toraj sim peršel brez pomislika, ker sim bil poklican: prašam tedaj, kaj ste me klicali?“ Korneli mu vse razloži, kar se je ž njim zgodilo, in na to reče: „Zdaj smo tedaj mi pred teboj, de bi vse slišali, kar je tebi od Gospoda ukazano.“ Sv. Peter jim začne oznanovati Kristusa, in spričevati sv. vero v njega. Še je govoril, kar pride sv. Duh nad vse, kateri so ga poslušali, začeli so mnoge jezike govoriti, in Boga hvaliti. Verni iz Judov, ki so bili s Petram peršli, so se zavzeli, de je gnada sv. Duha tudi nad nevernike bila zlita; Peter pa povzame: „More li kdo vode braniti, de bi ne bili keršeni ti, kateri so sv. Duha prejeli, kakor tudi mi?“ In ukaže, jih kerstiti v imenu Jezusa Kristusa. Po tem so Petra prosili, in je nekaj dni per njih ostal.

Tudi v Antiohii so nekteri učenci nevernikam Kristusa oznanovali, in veliko se jih je spreobrnilo. Ko so apostelni v Jeruzalemu to zvedili, so poslali Barnaba učenca proti Antiohii. Barnaba pa je šel v Tarz po Pavla. Obadva sta šla v Antiohijo, sta kje eno leto ondi ostala in pridobila veliko množico Kristusu, tako de so v Antiohii bili verni najpred *Kristjanje* imenovani.

1. Korneli je bil ajd, vender je že praviga Boga poznal in molil. 2. Posebna reč je, de je Bog perviga ajda ravno k poglavarju apostelnov sv. Petru poslal. 3. Peter je bil na strehi, to je, verhu hiše, ker so bile strehe na jutrovim ravne (ali plane) 4. Perkazin nesnažnih žival je pomenila, de razložik med snažnimi in nesnažnimi živalmi — in torej razložik med Judi in neverniki jenja, odkar je Kristus s svojo smertjo vse očistil, de smejo tedaj neverniki ravno tako h kerstu pušeni biti kakor Judje. Judje pa so imeli vse nejude za nesnažne ali nečiste. 5. Verni iz Judov so menili, de neverniki se morajo popred pojuditi, potlej še le bi mógli keršeni biti; sv. Peter jih je pa podučil, de tega ni treba, kar je Bog sam razodel, ker je tudi nevernikam sv. Duha poslal še, prejden so bili keršeni.

12. * *Petra angel iz ječe reši.*

Tudi kralj Herod je jél Jezusovo cerkev preganjati. Dal je Jakopa, Janezoviga brata, z mečem umoriti. Ker je to Judam všeč bilo, je ukazal tudi Petra popasti, ga je poslal v ječo, in zročil čveteri straži, ki je imela vsaka po štiri stražnike. Po veliki noči ga je hotel pred ljudstvo postaviti in končati. Cerkev je pa neprenehama molila za Petra. Poslednjo noč, ko ga je Herod menil pred ljudstvo postaviti, je Peter spal med dvema vojakama, v dve verigi vklenjen; varhi so pa pred durmi ječo varovali. In glej! angel Gospodov je pristopil, in luč se je

zasvetila v ječi. Angel je Petra v stran udaril, ga zbudil in rekel: „Vstani berž!“ In kar verige so mu z rok padle. Na to mu reče: „Opaši se in obuj čevlje; ogerni plajš, in pojdi za menoj!“ Peter je storil tako, in šel za njim; menil je pa, da je le perkazin. Ko sta odšla memo perve in druge straže, prideta do železnih vrat, ktere so se jima same od sebe odperle. Ko skóz-nje prideta in stêgno (úlice) dalje gresta, angel od njega zgine.

Zdaj se Peter še le zavé, in reče: „Zdaj zares vem, da je Gospod svojiga angela poslal in mene otél Herodove roke in čakanja judovskega ljudstva.“ Zamišljen pride do hiše, v kateri je bilo veliko vernih zbranih, in so zanj molili. Ko je na vežne vrata terkal, so menili, da je njegov angel. Odpró, ga vidijo, ter vsi stermé. On pa jim z roko migne, da naj molcé, in perpoveduje, kako ga je Bog iz ječe izpeljal. Po tem je od ondod drugam šel. Kadar se je pa dan storil, je bil ne majhin hrup med vojaki, kaj de se je s Petram zgodilo. Herod pa, ko je Petra iskal, in ne našel, je varhe izprašal, in jih ukazal k smerti perpeljati.

Po tem je Herod šel iz Judeje v Cezarejo, ter je ondi prebival. Neki dan je kraljévo oblečen s svojiga sedeža govoril k ljudstvu. Ljudstvo pa je vpilo: „Božje besede in ne človekove!“ Per ti priči ga je udaril angel Gospodov, ker ni Bogu časti dal in umerl je od červov sneden.

1. Po svojih angelih Bog ljudi otéma, pa tudi kaznuje. 2. Ta Herod je bil Herod Agripa, vnuk uniga, ki je bil ob času Kristusoviga rojstva. Umerl je bil péti dan po uni pergodbi svojiga prederzniga napuha. 3. Ob tem času (42 ali 43 po Kr.) je peršel sv. Peter za stanovitno v Rim.

13. * *Pavl in Barnaba poslana Jezusa oznanovat.*

Sveti Duh je apostelnam djal: „Odločite mi Savla in Barnaba k delu, h katerimu sim ji izvolil.“ In apostelni so se postili, molili, roke na nji položili, in ju poslali. Ta dva, od sv. Duha poslana, sta peršla na otok Ciper. Tukaj sta našla vražnika, kriviga preroka, katerimu je bilo imé Bar — jezu. Le - tá je bil per Sergju Pavlu, deželnim oblastniku, kateri je bil pametin mož, in je želel besedo božjo slišati. Uni vražar je pa iskal oblastnika odverniti, de bi ne bil sprejel sv. vere. Pavl, poln sv. Duha, ga je pa oestro nagovoril in mu napovedal, de bo slep nekaj časa, ker je sovražnik vse pravice, in ne jenja poti Gospodove prevračati. Berž je oslepel in okoli tapal, kdo bi mu roko podal. Oblastnik, to viditi, je veroval in se čudil nad naukam Gospodovim, ki se s tolikimi čudeži poterjuje.

Po tem sta peršla Pavl in Barnaba v deželo Pizidjo in sta v mestu Antiohii učila. Ker so jima pa Judje zoper govorili in kleli, je rekel Pavl: „Vam se je naj prvo spodobilo govoriti besedo božjo: Ker jo pa odmetujete, in se večniga življenja nevredne štejete, se oberneva k nevernikam.“ Neverniki, to slišati, so se veselili in verovali, in beseda božja se je širila po vsi deželi. Judje pa so obudili preganjanje nad Pavla in Barnaba in nju izgnali iz svojih krajev.

Ona pa sta šla, in peršla v Listro, ter sta ondi evangeli oznanovala. Tukaj je sedel mož kruljev od svojiga rojstva. Ko ga je Pavl pogledal in vidil, de ima vero, ozdravljen biti, je glasno rekel: „Vstani, in stoj na svojih nogah!“ In skočil je kviško in hodil. Ljudstvo, to viditi, je kričalo: „Bogovi so v človeški podobi k nam doli peršli!“ Prignali so svoj pot ovenčanih volov, jih njima darovati. Apostelna sta pa obleke pretergala, med ljudstvo skočila, jih učila, de sta tudi ona umerjoča človeka, ter komaj darovanje ubranila. Neki Judje pa so peršli in ljudstvo

podpivali, de so Pavla kamnjali, in iz mesta vlekli, ker so menili, de je mertev. Učenci so ga pa ostopili, je vstal in se v mesto vernil. Drugi dan se je z Barnabam v Derbe podal. Ko sta jih bila v tem mestu veliko spreobernala, sta se nazaj v mesta vernila, kjer sta poprej učila, verne v nauku poterdovat.

Postavila sta jim povsod mašnike z molitevjo in postam, jih Bogu perporočila, ter se vernila v Antiohijo (v Sirii).

1. Bar-jesu je ljudstvo slepil, de ima od Boga razodenje, in de je v posebni prijaznosti ž njim. 2. Antiohija v Pizidii je druga od Antiohije v Sirii. 3. S svojim terdovratnim obnašanjem so se Judje sami nevredne razodeli po keršanstvu večno življenje doseči. 4. Pavl kamnjan se je počasi iz medlevce omogel, in je skrivaj zopet v mesto šel. 5. Derbe je bilo blizo Listre.

14. *Cerkveni zbor v Jeruzalemu.*

(50 po Kr.)

Néki verni iz Judov so peršli iz Judeje v Antiohijo, ter so učili verne iz nevernikov rekoč: „Ako ne bote po Mozesovi šegi obrezani, ne morete zveličani biti.“ Ker sta se pa Pavl in Barnaba temu nasprot stavila, in ž njimi besedila, so sklenili, de naj ona in nekteri drugi ž njima gredó v Jeruzalem k apostelnam in starašinam zavoljo tega prašat.

V zboru Peter vstane, dokaže, de Bog med Judi in neverniki nič razločka ne dela, in reče: „Kaj Boga skušate s tem, de na vrat nakladate učencam (vernim) jarm, kteriga ne naši očetje, ne mi nismo nositi zamogli?“ Vsa množica je molčala. Barnaba in Pavl sta jim pa pripovedovala, kako velike znamenja in čuda je Bog med neverniki po njima delal.

Ves zbor je na to sklenil, s Pavlam in Barnabam može poslati v Antiohijo, kteri so jim sklep apostelnov prinesli: „Sveti Duh in mi smo spoznali,

vam nobene teže več ne nakladati, zunaj tega potrebniga: de se zderžite od zaklaniga malikam, od kervi in od zadavljeniga.“

1. Sklepi vesoljnih cerkvenih zborov so od sv. Duha navdani in toraj nezmotljivi. Vesoljni zbori so tisti, kjer so katoliški škofje zbrani s papežem vred, kateri je predsednik in sklepe poterdi. 2. Vživanje kervi in zadavljeniga jim je bilo prepovedano, ker so se kristjanje iz Judov in Judje zavoljo Mozesove postave nad tem spodtikali. 3. Peter je bil po ukazu cesarja Klavdja iz Rima pregnan (v l. 50.) in je pred začetkam zbora v Jeruzalem peršel. Po Klavdjevi smerti (54 po Kr.) se je v Rim vrnit.

15. * *Pavl gre v drugič evangeli oznanovat.*

Pavl si čez nekaj časa Sila tovarša privzame, gre skoz Sirijo in Cilicijo in pokrepčuje verne. Ko pa v Troado prideta, je v noči prikazin vidil: Nekdo po Macedonsko oblečen je stal pred njim in ga je prosil: „Pojdi v Macedonijo, in pomagaj nam!“ Berž stopi v barko, pride v Filipi, veliko Macedonsko mesto, in uči ob neki saboti očitno. Bogabojeca žena, škerlatarica, Lidija po imenu, posluša, sveti Duh ji serce odpre, de je verovala, in se dala kerstiti z vso svojo družino.

Nekiga dne, ko je šel molit, ga sreča deklica, ki je imela vedeškiga duha (je bila obsedena), in je svojim gospodarjem veliko privedeževala. Pavl je rekel hudobnemu duhu: „V imenu Jezusa Kristusa ti zapovem, iz nje se spraviti.“ In šel je iz nje pri ti priči. Ker so pa njeni gospodarji vidili, de je ves dobiček odletel, zgrabijo Pavla in Silata in ju pred mestno gosposko peljejo, rekoč: „Ta moža, Juda, naše mesto mótit.“ Ljudstvo je vkup vrelo, gosposka pa reče, jima oblačila iztergati in ju šibati. Po tem so vsa raztepena v ječo vergli in ječarju zapovedali, ji zvesto varovati. Toraj ju je v notranjo

ječo vtaknil in jima noge v klado djal. O pol noči pa sta Pavl in Sila molila in Boga hvalila. Na naglim velik potres vstane, ječa se je do tal stresla; vse vrata so se odperle, in vsih železja se razklenile. Ko se ječar zbudi, in vidi vrata odperle, je meč izderl, in se hotel umoriti, ker je menil, de sta jetnika ušla. Pavl je pa na glas zavpil: „Ne stori si nič žaliga; sej sva oba tukaj!“ In ječar si je rekel luč dati, je s trepetam k njima šel, se vergel pred Pavla in Sila, ju je vun peljal in rekel: „Gospoda, kaj naj storim, de bom zveličan?“ Ona mu pa rečeta: „Veruj v Gospoda Jezusa, in boš zveličan ti, in tvoja hiša.“ In oznanovala sta besedo Gospodovo njemu in vsim, ki so bili v njegovi hiši. Vzel ju je še tisto uro v noči k sebi, in jima je rane izpiral; in je bil zdajci keršen on in vsa njegova hiša. Ko se je pa dan storil in je gosposka slišala, de sta rimska mestnjana, jih je za zamero prosila, spustila in prigovarjala, de naj bi šla iz mesta.

1. Besedo božjo prav umeti in prav oznanovati, je dar sv. Duha; toraj ga vselej pred poslušanjem perserčno v pomoč pokličimo! 2. Kdor je imel rimsko mestnjanstvo, po rimskih postavah ni smel bičan ali tepéžen biti.

16. * *Pavl v Atenah in Korintu.*

Pavl preobhodi mnoge mesta in pride v Atene. Tukaj se mu je duh unél, ker je vidil, de je mesto malikovalo; toraj jih je v shodnici in na tǣrgu vsak dan učil, kateri so bili pričijoči. Neki modrijanci so ga pa popadli, in pred vikši sodniše gnali, ga sprašat, kaj prav de uči. Pavl, stoječ v sredi sodniša, jim začné govoriti: „Možje Atenci! Ko sim, mem gredoč, vaše bogove ogledoval, sim tudi altar našel, na kterim je zapisano: *Neznanimu Bogú.* Kar tedaj nevedoči častite, vam jest oznanujem! Bog, kateri je stvaril svet in vse, kar je na njem, On, ki je Gospod nebes in zemlje, ne prebiva v tempelnih z ro-

kami storjenih. Njemu se tudi s človeškimi rokami ne streže, kakor bi česa potreboval, ker On daje vsim življenje in dihanje in vse.“ Še dalje jih je Pavl učil od praviga Boga, od potrebe spokorjenja, od sodbe in vstajenja. Ko so pa slišali od vstajenja mertvih, so se eni posmehovali, eni so pa rekli: „Od tega te bomo še enkrat slišali.“ Tako je Pavl zmed njih šel. Nekaj pa jih je ž njim šlo in so verovali. Med temi je bil tudi Djonizi Areopagec, neka žena Damarida in drugi.

Po tem je Pavl šel v Korint. Ondi je ob sabbotah učil in Judam pričal, de je Jezus *odrešenik*. Ker so mu pa Judje nasprotvali in kleli, jim je rekel: „Vaša krinaj bo vam na glavi; jest nisim kriv: zdaj pojdem k nevercam.“ Po tem je učil neverce v Korintu, in veliko jih je verovalo, in se dalo kerstiti. Čez leto in šest mescov je od Korinčanov slovo vzel, se peljal v Sirijo, je peršel v Jeruzalem, in od onodod v Antiohijo.

1. Atene so bile veliko mesto greških dežel, nekaj sedež greške učenosti in imenitnosti. 2. Napis: *Neznanimu Bogú*, se je tako začel: Ob strašni kugi, ko niso mogli vsi maliki nič pomagati, nekimu modrijanu v misel pride: „kuga je od nekiga *neznaniga Boga* poslana, ta se mora utolažiti.“ Toraj so temu nepoznanimu Bogu postavili altar z rečenim napisam.

17. * Pavl gre vtretjič Jezusa oznanovat.

Pavl se je nekaj časa v Antiohii mudil, potem je mnoge kraje obhodil, in peršel v Efez. Ondi je našel 12 učencov, in jim je rekel: „Ste prejeli sv. Duha, ko ste jeli verovati?“ So mu rekli: „Še slišali nismo, de je sv. Duh.“ Jim reče: „V kom ste tedaj keršeni?“ Mu reko: „V kerstu Janezovim.“ Pavl reče: „Janez je s kerstam pokore ljudi kerševal, in rekel, de jim je v tega verovati, kateri bo za njim peršel, to je, v Jezusa.“ Ko so to slišali, so

bili keršeni v imenu Gospoda Jezusa. Pavl je po-
tlej nanje roke položil (jih je birmal), in sveti Duh
je nanje peršel, in so mnogotere jezike govorili in
prerokovali. Sveti Pavl je ondi dve leti učil tako
serčno, de so vsi v rimskim delu Azije prebivajoči
Judje in neverci Gospodovo besedo slišali. Tudi ve-
like čuda je Bog delal po sv. Pavlu, tako de so
njegove rute in opasila na bolnike pokladali, in bo-
lezni so jih popušale, hudi duhovi so zbeževali. Tudi
veliko vernih je peršlo, ter so se izpovedovali svojih
(grešnih) del. Veliko teh pa, ki so se z vražami pe-
čali, je perneslo svoje vražarske bukve, in so jih
vpričo vsih sožgali. In ko so njih ceno preudarili,
so našli, de so 50,000 srebernikov ali denarjev ve-
ljale. Tako je beseda božja močno rastle in se raz-
širjala.

Vstala je pa tisti čas ne majhna zmešnjava v
Efezu. Zakaj srebrar, po imenu Demetri, kateri je
sreberne templičke neverske boginje Dijane delal, je
umetnikom mnogo dal zaslužiti. Te in take delavce
je on sklical, in jim reče: „Možje, vi veste, de mi
od tega dela dobiček imamo? In vidite in slišite,
de ta Pavl, ne le v Efezu, ampak skoraj po celi
Azii veliko ljudi pregovarja, in reče: to niso bogovi,
ki so z rokami storjeni. Ne samo pak ta naša ume-
telnost bo s tem v nevarnosti zaničevana biti, temuč
tudi tempel velike Dijane bo za nič štét, in tudi svit-
lost tiste, katero cela Azija in ves svet časti, bo
pojerala.“ To zaslišati, so se stogotili in vpili: „Ve-
lika je Dijana Efežanska!“ Vse mesto je hromelo,
planejo na gledáljše in popadejo Kaja in Aristarha,
Pavlova tovarša. Pavl je hotel med ljudstvo iti, pa
učenci ga niso pustili.

Ko je hrup potihnil, je šel Pavl na Macedonsko
in Greško, in je peršel v Troado. Verni se prvi
dan po saboti (v nedeljo) snidejo, kruh lomit, in
Pavl jih je učil, in jim do polnoči govoril, ker dru-
gi dan si je bil namenil oditi. Mladenič Evtih pa je
sedel na oknu, in ker je Pavl dolgo govoril, je terdo
zaspal, omahnil, in s tretjiga nastropja na tla padel
ter bil mertev vzdignjen. Pavl k njemu doli gre, ga

objame in reče: „Ne prestrašite se, zakaj duša je v njem.“ Po tem so mladenča živiga gori peljali, in se zlo veselili. Pavl je še do jutra učil, po tem se odpravil, in peršel v Milet.

1. „Ste prejeli sv. Duha?“ s tem jih je sv. Pavl prašal, če so že birmani, ker je menil, de so že keršeni. 2. Apostelni že so vražarske (copernijske) bukve zatirali; to nas uči, kako je zlo pregrešno, se s takimi vražami in lažmi pečati. — Verni se morajo zlasti bukev in listikov varovati, kateri niso od škofov poterjeni, in ni zapisano, kje in od koga de so natisnjeni. 3. De spoved velja, se mora perložnost greha zapustiti, in hudo poženje in navade zatirati. 4. Dobičkarija in samopridnost ste naj večji sovražnici keršanstva. 5. „Kruh lomiti“ se pravi tukaj: skupej večerjati in presveto rešnje Telo vživati. 6. Kristjanje posvečujemo nedeljo, ker je Kristus ta dan od smerti vstal.

18. * *Pavl se poslovil v Miletu in gre v Jeruzalem.*

V Milet, ki je bilo blizo Efeza, je Pavl poklical tudi cerkvene starašine iz Efeza. Zakaj tje ni utegnil več iti, ker se mu je zavoljo bližnjih binkošť v Jeruzalem mudilo.

Ko so bili zbrani, je imel Pavl pridigo. Rekel jim je, de bo mogel v Jeruzalemu veliko preterpeti, in de ga bo javalne kdo zmed njih več vidil. Pre-rokoval jim je, de bodo po njegovim odhodu lažnjivi preroki vstali, zoper ktere naj skerbno čujejo in se vojskujejo: „Čujte tedaj — jim reče — nad seboj in nad vso čedo, ki vas je svetil Duh škofe čez njo postavil, vladati božjo Cerkev, ki jo je s svojo kervjo pridobil. Vém, de po mojim odhodu pridejo med vas zgrabljivi volkovi, kateri ne bodo čedi zanesli, in še zmed vas bodo možje vstali, kateri bodo napačne reči

govorili, učencov na se vleči. Toraj čujte in pomnite, de skoz tri leta nisim odjenjal, ne po noči ne po dnevi vsaciga zmed vas v solzah opominjati. In zdaj vas Bogu perporočim, kateri je mogočen vas boljšati, in vam delež med vsimi posvečenimi dati.“

Kadar je dogovoril, je pokleknil in ž njimi molil. Vsi pa so začeli silno jokati, in so Pavla objemali in kuševali, zlasti, ker je rekel, de ga ne bodo več vidili, — in so ga do barke spremili.

Ko je v Jeruzalem peršel, so ga bratje (kristjanje) veseli sprejeli, in se radovali zavoljo tega, kar je Bog med neverci po njem storil. Nekteri Judje iz Azije pa, ki so ga v tempelnu vidili, so ljudstvo zoper njega nadražili, ga popadli in vpili: „Izraelci, pomagajte! ta je tisti, ki zoper ljudstvo, postavo in ta kraj (tempel) povsod vse ljudi uči, in je tudi nevernike v tempel perpeljal, in temu svetemu kraju nečast storil.“ Vse mesto je bilo v hrupu, in ljudstvo je skupej vrelo. Popadli so Pavla, ga iz tempelna vlekli in vrata zaperli. Ker so ga pa bili in hotli umoriti, je bilo to rimskemu vojaškemu jezerniku naznanjeno. Le-tá pride, ukaže Pavla v dve ketini vkleniti, in praša, kaj de je storil. Eni zmed ljudstva pa so to, drugi to vpili. Toraj ga je rekel na grad odpeljati, ker ni mogel zvediti, pri čem de je.

Drugo noč se je Pavlu Gospod perkazal in mu je rekel: „Stanoviten bodi! kakor si od mene v Jeruzalemu pričal, tako moraš tudi v Rimu pričati.“ Ko se je pa dan storil, se je več ko 40 Judov zbralo, in so se zakleli in zarotili, nič ne okusiti, dokler Pavla ne umorijo. Jezernik to zve in ga da po noči v Cezarejo k deželniemu oblastniku Feliksu odpeljati.

1. Škofje so pravi apostelski nasledniki in od sv. Duha postavljeni poglavarji Cerkve; toraj smo jim dolžni sveto spoštovanje in nepremakljivo pokoršino. 2. Starašini, ki jih je sv. Pavl iz Efeza in bližnjih mest v Milet poklical, so bili škofje in mašniki (Irenej).

19. * *Pavl v Cezareji pred Feliksam, Festam in Agripam.*

V Cezareji je Feliks svetiga Pavla imel dve leti zapertiga, ker je menil, Pavl mu bo dnarjev dal, se jetništva rešiti. Toraj ga je večkrat pred se poklical in je slišal vero v Jezusa Kristusa iz njegovih ust. Ko je pa neki dan Pavl govoril od *pravice*, od *čistosti* in od *prihodnje sodbe*, se je Feliks prestrašil in mu je rekel: „Za zdaj pojdi; ob priložnim času pa te bom poklical.“

Čez dve leti je Porci Fest za Feliksam nastopil. Pred njim so Judje Pavla terdo tožili, pa tožb niso mogli spričati, ker se je Pavl odgovoril, de se ni ne zoper postavo, ne zoper tempel, ne zoper cesarja nič pregrešil. Fest, Judam vstreči, pogovarja Pavla, v Jeruzalem iti, de bi ondi sojen bil. Pavl je pa rekel: „Pred cesarjevo sodbo stojim, tukaj moram sojen biti; Judam nisim škodoval, kakor sam dobro véš: pred cesarja kličem!“ Fest mu je odgovoril: „Pred cesarja kličeš; k cesarju pojdeš.“

Čez nekaj časa pride kralj Agripa v Cezarejo Festa pozdravit. Fest mu od Pavla perpeveduje, in Agripa ga želi slišati. Fest ga ukaže perpeljati, in Agripa reče Pavlu: „Perpušeno ti je za se govoriti.“ Tedaj začne Pavl svoje življenje razlagati od svoje mladosti, kako je po nebeški perkazni v Kristusa začel verovati, kako je Judam in nevercam pokoro oznanoval i. t. d. Agripa mu poslednjič reče: „Le še malo, in bi me pregovoril, kristjan biti.“ Pavl reče: „Malo ali veliko, — jest vošim pred Bogam, de bi ne samo ti, ampak vsi, kateri slišijo, še dans taki bili, kakoršin sim jest, zunaj tega železja.“ Na to so vstali kralj, in kateri so ž njim bili, in se med seboj govorili: „Ta človek ni nič smerti ali železja vredniga storil.“ Festu pa je djal Agripa: „Ta človek bi se lahko izpustil, ako bi ne bil pred cesarja klical.“

1. Velikrat grešnika nagla groza pred sodbo strese. To je gnada, s katero Bog grešnika k po-

kori budí. Gorjé mu, kdor to zveličavno budenje zatira in se svetimu Duhu zoperstavi, kakor Feliks. Feliks je bil namreč lakomnik, krivičnik in prešestnik; Pavl je toraj ravno od tega govoril, kar je tega grešnika v trepet perpravilo. 2. Pavl, ker je bil rimski mestnján, je smel le od rimske oblasti sojen biti.

Kteriga zmed grehov zoper sv. Duha se je Agripa deležniga storil?

20. * *Pavlova nevarna vožnja po morji.*

Pavl je bil z drugimi jetniki vred stotniku Juliju zročén, de naj jih v Rim prepelje. Stopijo v barko in odrinejo v morje. Čez dolgo časa, ko je bila vožnja že nevarna, jih je Pavl opominjal, in rekel: „Možje! vidim, de vožnja začénja zlo nevarna biti, ne le za blago in barko, ampak tudi za naše življenje.“ Stotnik je pa kermarju in barkinimu gospodarju bolj verjel, ko temu, kar je Pavl rekel. Ne dolgo pottlej se je čez barko vihar vzdignil, in, ko so od silniga piša sem ter tje pljuskani bili, so blago metali v morje, in tretji dan tudi barkino orodje. Ker pa več dni ne solnca ne zvezd ni bilo viditi, in je ne majhin piš pertiskal, jim je upanje upadlo, še se ohraniti.

Ko se že dolgo časa nič otešali niso, je Pavl med nje stopil, in rekel: „Treba je bilo, o možje! menc poslušati, in od Krete ne odriniti; pa tudi zdaj vam svetujem, bodite serčni, zákaj življenje ničesar zmed vas ne bo zgubljeno, temuč sama barka. Ker perkazal se mi je nocoj angel Bogá, kterimu služim, in je rekel: Pavl, ne boj se, pred cesarja moraš stopiti; in glej! Bog ti je podaril vse, ki se s teboj vozijo.“ Štirnajsto noč so mornarji menili, de deželo vidijo. Globočino zmerijo, in jo najdejo 20, malo naprej pa le 15 sežnjev.

Daní se in Pavl vse opominja, z jedjo se pokrepčati, in zaterdi, de nobeden ne bo ne lasu

z glave zgubil. Potem je kruha vzel, Boga zahvalil vpričo vsih, ga razlomil in začel jesti. Vsi so jéli bolj serčni biti, so tudi jedli in drugi živež po tem v vodo zmetali, de bi barko polahkali. Bilo jih je pa 276 v barki.

Ko se je pa zdanilo, niso dežele poznali; vendar ugledajo zatok (zaliv morja v deželo), kateri je imel breg po obeh straneh. Ondi tje so mislili barko pognati. Mačke iz morja vzdignejo, sprednje (malo) jadro po vetru napnejo, in veslajo proti bregu. Zagnani pa so bili na morsko sipino (jezik zemlje, ki v morje seže), so z barko terčili, in sprednji konec se je nataknil, zadnji pa se je zdrobil od sile morja. Vojšaki so mislili jetnike pomoriti, de bi kateri ne odplaval, in ne ušel. Stotnik pa, kateri je hotel Pavla ohraniti, je prepovedal, in je ukazal, de ti, kateri znajo plavati, naj se prvi v morje spusté ter izplavajo na suho. Druge so na deskah in na kosovih barke spravili na suho, in tako so vsi življenje odnesli.

1. Mornarji od truda in strahú ves čas viharja niso prav zredama in do sitiga jedli. Pavl jih je opominjal, se do sitiga najesti, de bi imeli moč, se z delam vpérati, in, ako bi bilo treba, se s plavanjem otéti. 2. Živež so zamogli v sili bolj brez skerbí v morje zmetati, ker so že bili blizo brega.

21. * *Pavl na Malti otoku, in v Rimu.*

Vsi iz morja otéti še le zvedó, de se otoku Melita (Malta) právi. Otočanje pa so jim prav perljudni bili; velik oginj so naredili in jim zlo vstregli, ker je dež lil in zéblo je. Ko je pa tudi Pavl hoste zagrabil in na oginj djál, se je gad zavoljo vročine kviško pognal, ter se mu okoli roke ovíl. Otočanje, to viditi, reko med seboj: „Zares ubijavec mora býti ta človek, ki ga maševanje ne pusti živeti, ko je že morju odšel.“ Ali Pavl je žival v oginj otresel, in nič mu ni bilo. Uni pa so menili, zdaj bo otekél, se

per ti priči sesédel in umerl. Ali ker so dolgo čakali, in mu nič žaliga ni bilo, so misli spremenili, in rekli, de je kak bog.

V tistih krajih so bile pristave otoškiga poglavarja Publija, ki jih je bil sprejel in jih tri dni prijazno preskerbel. Pergodilo se je pa, de je Publijev oče hudo merzličin in grižev bil. Pavl je k njemu šel, je molil, roke nanj položil, in ga ozdravil. To se razglasi; z vsimi bolniki otoka k Pavlu pertiskajo, in on jih je vse ozdravil.

Čez tri mesce se od ondod odpeljejo in pridejo v Rim. V Rimu je bilo Pavlu pripušeno ostati s svojim stražarjem, kjerkoli bi hotel. Sklicali je pa Jude, in jih prepričeval od Jezusa iz Mozesa in prerokov od jutra do večera. Nekaj jih je verovalo, nekaj ne. In ker se niso v misli strinjali ter odhajali, je Pavl rekel: „Prav je sv. Duh našim očetam po Izaïi preroku govoril, rekoč: Pójdi k temu ljudstvu, in reci jim: z ušesi bote slišali, in ne uméli; z očmi gledali, in ne spoznali, ker serce tega ljudstva je oterpnjeno. Znano vam toraj bodi, de je nevercam to zveličanje božje poslano, in oni bodo poslušali.“ Ko je to izgovoril, so Judje od njega šli, in velik prepír med seboj imeli. Pavl je pa celi dve leti ostal v svojim najetim stanovanji, je vse sprejemal, ki so k njemu hodili, in je učil z vso serčnostjo od Gospoda Jezusa Kristusa.

1. Kača je bila zavoljo dežja pod hosto zlezla, in Pavl jo je bil s hosto vred na oginj vergel. Vročini ubežati, mu je na roko skočila. 2. Pavl je smel sam v najetim stanovanji prebivati, mogel je pa zmiram vojaka pri sebi imeti, h kteriga levi rami je s ketino priklenjen bil, kar on večkrat v svojih listih naznani. 3. Pavl je bil poslednjič iz ječe izpušen, je po mnogih krajih in v Rimu Jezusa oznanoval. Pod trinogam Neronam je bil pa zopet vklenjen, in tisti dan, ko je bil sv. Peter križan, je bil sv. Pavl ob glavo djan, namreč 29. rožnika v letu 66. po Kristusovim rojstvu.

Ktera Jezusova obljuba je v ti zgodbi prav po besedi spolnjena?

[Sklep. *

Sveta keršanska katoliška Cerkev.

Peršel je pa čas, de so mogli apostelni sveto vero s svojo kervjo poterditi. Jakop mlajši, škof v Jeruzalemu, je bil zverh tempelna pahnjen, po tem kamnjan, in po nekim valjavcu do konca vsmerten. Pavl, ko rimski mestnjan, je bil v Rimu obglavljen; Peter po Jezusovim prerokovanji križan, in pa z doli obernjeno glavo, ker se je nevredniga štel, s svojim Gospodam enako smert terpeti. Po starim izročilu je bil tudi sv. Matija v Jeruzalemu kamnjan. Sv. Matevž, oznanovavec v Indii in Etiopii, je bil neki na altarji z mečem preboden, ko je daritev sv. maše opravljal. Sv. Jernej je bil v Armenii, po našuntanji malikovavskih popov, živ odert in po tem ob glavo djan. Sv. Andrej je bil v mestu Petra na Greškim križan. Sv. Tomaž, ki je Partjánam in Medjanam luč sv. vere peržigal, je bil neki s sulicami boden in umorjen. Sv. Filip, ki je deželi Scitijo in Frigijo Kristusu preró-dil, je bil v Hierapoli na križ perbit in kamnjan. Sv. Simon in Tadej sta zmagavno stavnico keršanstva tje v Perzijo nesla in ondi za sveto vero umerla. Tako so preterpeli vsi apostelni smert mučenstva razun sv. Janeza. Ta Gospodov ljubljeneec je po smerti in častitljivim vnebovzetji presvete Marije Device zlasti v Efezu stanoval, in je od ondod keršanske občine male Azije obiskoval. Pozneje pod cesarjem Domicjanam je bil v Rimu v kotel vreliga olja veržen, in ker se mu ni nič žaliga zgodilo, na otok Patem pregnan. Ondi je po navdihu sv. Duha skrivno razodenje spisal. Ko se je bil v Efez vernil, in so ga zavoljo njegove starosti k opravljanju božje službe mogli le nositi, je kristjane vselej pozdravil z besedami: „Otročiči, ljubite se med seboj!“ in je umerl okoli leta 100 po Kristusovim rojstvu.

S smertjo apostelnov pa Cerkev Jezusova ni zapušena ostala. Apostelni namreč so si naslednike *škofe* izvolili, kateri so sv. Cerkev vladali in jo s pomočjo sebi podložnih *mašnikov* in vernih dalje razširjali. Vsi skupej pa so bili vladani in zoper kugo krivoverstva in ločništva (razkolništva) od naslednika sv. Petra, svetiga Očeta ali papeža, v stanovitni *edinstvi* ohranjeni. Že ob času apostelnov je bila sv. kersanska vera kakor košato drevo, ki je cele dežele obseščevalo, in pod njih nasledniki se je vedno bolj in bolj na vse strani razširjala. Tako se je pokazala v *eni* veri in *enim vidnim* poglavarji *edina*, v uku, zakramentih in mnogih udih *sveta*, na podslombi apostelnov počivajoča *apostolska*, in vse čase in vse ljudstva obsegajoča *vesoljna* ali *katoliška Cerkev*. Zidana je na skali sv. Petra, in stoji pod obrambo Jezusa Kristusa in pomočjo svetiga Duha že nad osemnajst sto let nepremakljiva. Preterpeti je mogla velikrat kervave in kervave preganjanja, krivične stiske, lisičje zapeljevanja lažnjivih učencikov in odločencikov (razkolicikov), hudobije, pregrehe in zanicčevanja svojih lastnih otrok. V tacih kalnih časih je bilo viditi, de sv. Cerkev pred silo, močjo in ihto svojih sovražnicikov že omaguje, pa vselej se je prečudno ohranila, in s svojo vse prevzemavno krepostjo pod perutami svojiga poglavarja v Rimu, in z družimi orodji svetiga Duha zmiraj dle razširjala. Taki pripomočki in orodja so: sveti mučenci (marterniki), goreči oznanovavci sv. vere, cerkveni učenci, cerkvene zbiraljša, začetniki svetih redov, in neštevilni svetniki iz vsih stanov, ki so z navdihnjeno besedo, svetim življenjem, blaženo smertjo, in z očitnimi čudi Cerkev božjo poveličevali. Tudi vprihodnjič se bo mogla Cerkev neprenehama vojskovati; pa deržala se bo Jezusa Kristusa, in stare sebi izročene vere, hodila bo po stopinjah Kristusovih, in vsih njegovih svetnicikov, podpirana bo z njih prošnjami, zlasti s prošnjami presvete Matere božje Marije; ter bo nepremaknjena in nepremakljiva do konca sveta ostala, ko bo zopet peršel Kristus in bo vse, ki so v Njega verovali, Vanj upali in Njega ljubili, v večno življenje peljal.

Perstavek. *

*Sv. Peter, prvi apostol in prvi poglavar
svete Cerkve.*

Sv. Peter, Jonov sin in brat Andreja apostelna, je bil doma na Galilejskim. Pred poklicem k apostelstvu mu je bilo ime Simon. Oba brata sta bila spervič ribčar v Betanii, potem v Kaparnaumu. Zraven skrbí za telo pa duše nista pozabila, in sta živela v svestim pričakovanju obljubljenega Odrešenika. Zavoljo tega je Andrej bil že učenec sv. Janeza kerstnika; to mnogi tudi od Petra mislijo.

Andrej sliši, da je sv. Janez kerstnik ob Jordanu Jezusa imenoval *Jagnje božje*, in neutegoma se Jezusu pridruži. Iz govorenja Jezusoviga kmalu spozna, da on je Kristus, odrešenik sveta. Svoj pot poiše svojiga brata, in mu oznani, da je Mesija našel. Goreča nestrpljivost, Odrešenika že skoraj viditi in slišati, prevzame Simona, in gre s svojim bratom naravnost k Jezusu.

Simon stopi pred Zveličarja, in Jezus svojo vsigavredočnost pokaže, ter ga imenuje po imenu Simon, in po tem njegovo ime spremeni v siro-kaldejsko ime *Kefas*, po greško *Petrus*, in po našim *skala* ali *skalnik*. S tem je Jezus precej na znanje dal, da Simon bo podstavna skala svete Cerkve.

Brata se nekaj časa pri Zveličarji mudita, in se vrneta potem k svojemu ribištvu; s terdnim sklepom pa, velikrat k Jezusu priti, njegove nauke poslušati.

Proti koncu ravno tistega leta in prvega leta Jezusoviga očitnega nauka, je vidil Jezus Simona Petra in Andreja na bregu jezera mreže spirati. Stopi v Simonov čoln in iz njega ljudstvo večne resnice uči. Po nauku ukaže Petru mreže vreči. Peter, ki je celo noč lovil, pa nič ni vjel, iz pokoršine do Jezusa mreže

verže in zajme toliko rib, de je svojiga in še Jakobov in Janezov čoln napolnil. To čudo Petra navda s sveto grozo; pred Jezusa se verže in reče: „Gospod, pojdi od mene, ker sim grešin, človek!“ S tem poniževanjem se je storil pripravniga za velike milosti. Od tistihmal sta brata vse zapustila in z Jezusam hodila. Vsimu posvetnimu sta se tako popolnoma odpovedala, de je Peter zaupljivo zamogel reči: „Lej, Gospod! vse sva zapustila in za teboj šla.“ Odrekla sta se pa tudi sama sebi in svoji lastni volji. Jezus jima je pa zato obljubil večno zveličanje in stotero povračilo že v tem življenji, namreč zakladov milosti in perjaznosti božje, in dušni sladki mir v svetim Duhu, kateri ves um preseže. Peter in Andrej sta bila tedaj posihmal vedno Jezusova tovarša. Ob tistim času je bil Jezus v Kaparnaumu Petrovo tašo ozdravil.

Po veliki noči 31. leta je Jezus dvanajstere apostelne izvolil. Med njimi je Peter vselej prvi imenovan, in Jezus mu je vselej dajal prédstvo med vsimi družimi apostelni. Tudi po Jezusovim vnebohodu je sv. Peter med družimi vselej prvi v govorjenji in djanji. Njega je Jezus namesti vsih družih nagovarjal, in Peter mu je za vse druge odgovarjal. Nekako eno leto pred svojo smertjo mu je Jezus obljubil, de mu bo svojo Cerkev zročil, in to obljubo je po svojim vstajenji poterdil. Nekteri slabi učenci so Jezusa zapustili, ker nauka od presvetiga rešnjiga Telesa niso mogli zapopasti. Jezus svoje apostelne popraša, če tudi oni mislijo od njega iti, in sv. Peter mu za vse druge serčno odgovori: „Gospod, h komu čemo iti? *Ti* besede večniga življenja imaš.“ S tem je pokazal, de na Jezusovo besedo tudi nar skrivniši resnice terdno veruje, in de ne pozna veči nesreče, kakor se od Jezusa ločiti, ki je večna Resnica, in kterimu je z živo ljubeznijo vdan bil. Tudi per Kristusovi spreméni na gori je zavpil: „Dobro je tukaj biti,“ in na znanje dal, de le per Jezusu in v njegovim veličastvu svojo srečo najde.

Ali to zveličanje in veličastvo je bilo treba s trudnim delam in britkim terpljenjem perdobiti. Jezus je svojimu ljubljencu prerokoval, kako britke smerti de

bo umerl. Sv. Peter še ni zapopadel skrivnosti križa, in je hotel Zveličarja zderžati, de ne bi v svoje terpljenje šel; le žerka posvaritev ga je vpokojila, de je odjenjal. Iz svete hrepeljivosti se je dvakrat v morje vergel, k Jezusu préd prit. Kakor je bil priča Jezusoviga častitljiviga spremenjenja, je mogel biti tudi v vertu Getsemanu njegove smertne žalosti in viditi njegovo s kervavim potam oblito obličje. Ko so Judje, po Iškarjotovim izdajstvu, Jezusa zgrabili, je Petra popadla sveta jeza za svojiga Učenika, izdere meč, in Malhu, zmed beričev nekimu, desno uho odseka. Zveličar ga pohlevno posvari, ter pokaže, de le poterpljivost in ponižnost bodite edino orožje njegovih učencov, in hlapcu uho zacéli.

Zavoljo velike samosvoje zaupnosti, in, ker je molitev in perporočeno čuječnost opustil, je pa serčniga apostelna huda nesreča zadela. Ko so Jezusa pred Kajfa peljali, je tudi sv. Peter v dvor šel, in se je perdružil med družino veliciga duhovna in druge Jezusove sovražnike. Dve služabnici ste mu očitale, de tudi on je zmed učencov uniga jetnika (Jezusa); in on je dvakrat zaterdil, de ga še ne pozna. Med tem je petelin zapel; ali Petru še ni bilo mar zavolj storjeniga greha. Eno uro potlej mu druga oseba reče, de je on po vsaki čeni zmed učencov Jezusovih, in to so tudi drugi pričujoči terdili. Peter je zdaj vtretjič s persego zaterdil, de ne pozna človeka, od kteriga se govori. Petelin vdrugič zapoje; ali to Petra še ne gine. Na to ga Jezus pogleda z očesam svoje milosti, in, ko bi trenil, se njegovo serce od kesanja uname. Presunjen s serčno žalostjo zapusti družino vse nesreče, gre iz dvoriša in milo joka. — Ta nesreča ga je za vse prihodnje čase v ponižnosti uterdila, ktera je bila, tako rekoč, njegova naj ljubši čednost. Poglavar apostelnov, pastir pastirjev, se je iz tega tudi učil, s slabostimi svojiga blišnjiga poterpljenje imeti, in z grešniki usmiljeno in dobrotljivo ravnati.

Ko apostelni od žen slišijo, de je Jezus od smerti vstal, gresta Peter in Janez perva k grobu, in Peter je prvi v grob stopil. Še tisti dan se je Jezus zmed

vsih apostelnov samimu Petru perkazal. Čez nekaj dni se je Jezus perkazal tudi drugim učencam na Galilejskim. Sv. Peter je ribe lovil na Tiberjaškem jezeru. Kar ugleda Jezusa na bregu; od ljubezni in veselja v vodo skoči in plava k Jezusu, de bi prej peršel k njemu. Drugi apostelni so za njim jadrili in mrežo vlekli, ktero so bili na povelje Gospodovo vergli in 153 velicih rib vjéli. Na bregu so našli pečeno ribo s kruham. Jezus jim je bil to jed perpravil. Per ti perložnosti je Jezus Petra trikrat zaporedama prašal, če ga ljubi bolj od družih učencov. Peter je priterdil, de ga ljubi, in Jezus ga je povzdignil k časti pastirja vsih pastirjev, rekoč: „*Pasi mi jagnjeta! — pasí mi ovce!*“ In de bi Jezusu še bolj podobin bil, mu je Zveličar tudi sebi enako smert križanja napovedal. Nekaj potlej se je Jezus apostelnam perkazal na hribu v Galileji ter jim povelje dal, sv. evangeli po vsim svetu oznanovati, in je obljubil per svoji Cerkvi do konca sveta ostati. Za oznanovanje sv. vere potrebne darove so apostelni binškoštni praznik od sv. Duha prejeli. Ko so pa čakali na sv. Duha, je bil na predlog sv. Petra na mesto Juda izdajavca sv. Matija v apostolstvo zvoljen.

Po prečudnim prihodu sv. Duha je sv. Peter prvi zbrano ljudstvo nagovoril, in 3000 se jih je spreobernilo. — Peter in Janez gresta v tempel, in najdeta na *lepih vratih* hromastiga revčika, ki svoj živ dan ni na noge stopil. Peter mu reče: v imenu Jezusovim vstati, in hromek zdrav in vesel poskoči kviško in Boga hvali. Po tem čudu je sv. Peter ljudi nagovoril, in 5000 se jih je spreobernilo. Judje se stogoté in ukažejo oba apostelna zapreti. Ker se pa čudo ne da utajiti, jima ne morejo kej, in ju spusté s svarjenjem, ne več učiti v imenu Jezusovim. Ali sv. Peter serčno reče: „Sami sodite, ali bi bilo prav, vam bolj, kot Bogu pokornima biti.“

Ananija in Safira radovoljno perneseta znesik svojiga premoženja k apostelnam za občini prid. Perderžita pa nekaj zase, in se hlinita in lažeta, de sta vse pernesla. Sv. Peter jima očita, de je to laž zoper sv. Duha, in, v svarjenje vsim vernim, mertva pred njim

na tla padeta. Še z mnogimi čudi so apostelni skazovali, de so od Boga poslani. Hudiče so izganjali, bolnike ozdravljali, v njih posteljah so jih ljudje na ceste in ulice nosili, in, de je jih le senca sv. Petra zadela, so bili zdravi. Vnovič je bil sv. Peter z vsimi apostelni vred zapert. Ali angel jim po noči ječo odpre in jih spusti. Zopet jih veliki zbor iz tempelna da pred se perpeljati, ter jih hoče v smert zročiti. Pa Gamaliel jim svetuje odjenjati, rekoč, de se zastonj temu nauku zoperstavijo, ako je od Boga. Toraj apostelne stepežijo (zbičajo) in spusté.

Število vernih je bilo vsak dan večí; tudi več judovskih duhovnov je vzelo Jezusov nauk na se. Toraj vstane hudo preganjanje vernih v Jeruzalemu. Sv. Štefan prejme venec mučenstva. Učenci se po deželi razkropé; le apostelni v Jeruzalemu ostanejo, ondi perkritim vernim serčnost dajati. Razkropljenci po deželi Jezusa oznanujejo. Sv. diakon Filip več Samarjancov spreoberne; toraj pride Peter z Janezam v Samarijo, keršene birmat in jim sv. Duha podelit. V ravno tem mestu je sv. Peter Simona vražnika svaril, ker je mislil od apostelnov z dnaram kupiti oblast, drugim sv. Duha deliti.

Ko je Cerkev zopet mir imela, je sv. Peter verne po deželi okoli Jeruzalema obiskoval. V Lidii je ozdravil Eneja, ki je bil že osem let hromast; v Jopu je obudil pobožno in dobrodelno Tabito od mertvih. In ko je v tem mestu stanoval, je od angela z nebes dobil povelje, Kornelija nevernika spreoberniti. Ker se je pa bal k nevernikam v hiše hoditi, de bi ne bil, po judovski šegi in misli, oskrunjen, je imel perkazin, v kateri mu je Bog prav očitno razodel, de so tudi neverniki poklicani v Cerkev božjo.

Ko so se bili apostelni razdelili, je sv. Peter v Antiohii ostal. Ondi je napravil verno občino, kjer so se Kristusovi nasledniki vpervič *kristjane* imenovali, in je per njih kakih 7 let škof bil. Po tem pa je svoj apostolski sedež v Rim prestavil, in je ondi 35 let bil škof in poglavar vsih vernih. Sv. Cerkev oba sedeža obhaja (sv. Petra stol), Rimskiga 18. prosenca, Antiohijskiga pa 22. svečana. Desiravno je

sv. Peter v Rimu imel svoj sedež, je vendar večkrat za nekaj časa tudi v druge kraje šel sveto vero oznanovat. Kmal od začetka se je bil na jutrovo vernil, kjer je bil na povelje kralja Heroda Agripa v ječo veržen, de bi bil ob glavo djan. Angel Gospodov ga je pa iz ječe po noči rešil, desiravno je bilo 16 vojakov, zmiram po štirje zaporedama, per njem na straži. Peter je mesto zapustil ter se v varin kraj podal. Ko se zdani, je vstala velika zmeta med vojaki, ker niso vedili, kam je Peter ušel; Herod jih je pa v svojim serdu umoriti ukazal, kakor de bi bili jetniku pripomogli bežati. Sv. Peter, sprosten, je obhodil več jutrovih dežel, in je škofo postavljaj. Ko je vse to v red djaj, se v Rim podá. V 49. letu je mogel pa vnovič Rim zapustiti. Cesar Klavdi je namreč Judam in kristjanam zapovedal, se iz mesta umakniti. Vender so se oboji kmalo zopet smeli v Rim verniti. V letu 51 je bil sv. Peter zopet na jutrovim per vesoljnim zboru v Jeruzalemu, kjer je bilo določeno, de se spreobnjenim nevernikom ni treba deržati judovskih šeg stariga zakona.

Od sv. Petra imamo dva lista v sv. pismu. Pervi je pisan iz Babilona, to je, Rima, ktero mesto je sv. Peter (po misli cerkvenih učenikov) zavoljo nagnjusniga malikovanja in silnih pregeh v njem tako imeoval. Njegov namen je: Nove verne v njih terpljenji in preganjanji v veri poterditi, in nektere krivoverske zmote ovreči. Drugi list, malo pred smertjo sv. Petra iz Rima pisan, je kakor njegova poslednja volitev. V njem opominja verne, de naj si neutrudama perzadevajo vedno svetejši biti in se varujejo nastav krivovercov. Kakor v mestu Rimu, tako je sv. Peter tudi okoli po Laškim sv. vero učil.

Krivoveric, po imenu Simon vražnik (čarovnik ali copernik), se je bil v Rimu cesarju Neronu perkupil, in mu obljubil, de bo ob odločenim dnevu kviško proti nebu létel. Sv. očaki*) perpovedujejo, de je Simon res poskusil v pričo sile ljudstva se kviško pognati;

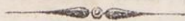
*) Sv. Justin, sv. Ambrož, sv. Ciril Jeruzalemski i. t. d. Tudi nejeverski spisovavci to poterdijo: Dio Krizostom in Svetoni.

na molitev sv. Petra pa je na zemljo cmoknil, si noge polomil, ter malo dni potlej v obupnosti umerl.

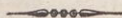
Cesar Nerón je začel kristjane preganjati. Sam je dal mesto Rim zažgati; po tem je pa to hudodelstvo na kristjane zvergel, sebe olepšati in kristjane nejevercam še hujši perstuditi. To preganjanje je vùn no vùn ter-pelo; med tem se je pa keršanstvo po oznanovanji in čudih apostelnov neizrečeno hitro razširjalo. Tudi sv. Petra je dosegla Neronova togota: 29. rožnika okoli 66. leta je bil iz spoštovanja do Jezusa Kristusa z doli ober-njeno glavo križan. Kristus mu je prerokoval, kakošne smerti de bo umerl (Jan. 21, 18. 19): „Resnično, resnično ti povem: dokler si bil mlajši, si se sam opasoval in šel, kamor si hotel; kadar boš pa star, boš svoje roke raztegnil, in drugi te bo opasal, in te popelje, kamor ti nočeš. To je pa rekel, de je na znanje dal, s ka-košno smertjo bo Boga počastil.“ De je peljan, „ka-mor ni hotel,“ izročilo poterdi: Na goreče prošnje vernih se je hotel sv. Peter po noči iz Rima umakniti, irinogu Neronu ubežat; pred vrati pa, de se mu je Zveličar perkazal, kakor de bi hotel v mesto iti. Sv. Peter Jezusa popraša: „Gospod! kam greš?“ On pa mu je odgovoril: „Grem v Rim, vnovič križan bit.“ Peter spozná, kaj hoče Zveličar s tem reči, se verne v mesto, pové vernim perkazin, in na to je bil vjet in križan.

To je ob kratkim zgodba perviga poglavarja sv. Cerkve ali perviga papeža. Z njegovo smertjo pa sv. Cerkev ni bila brez poglavarja; nasledoval mu je Lin, za tem Klet, Klemen in tako dalje eden za drugim v nepreterganim redu do sv. Očeta Pija IX., kateri v pre-ganjanji in težkih križih naše dni sv. Cerkev vlada. In tako bo tudi vprihodnjič do konca sveta v sveti katoliški Cerkvi, v kateri *edini* je resnica in zveličanje.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

OBSÉG. *

V v o d.

	Stran
1. Kaj de je sv. pismo	1
2. Visoka vrednost in korist sv. zgodb	4

PERVI DEL.

Zgodbe svetiga pisma stariga Zakona.

I. Od stvarjenja do vesoljniga malikovanja.

	Stran
1. Stvaritev sveta (4000 lét pred Kristusam)	7
2. Angeli in greh veliko angelov	8
3. Perva človeka. Raj	10
4. Pervi greh	12
5. Kazin perviga greha. Odrešenik obljubljen	13
6. Kajn in Abel	14
7. Set in njegovi mlajši	16
8. Vesoljni potòp (2344 lét pred Kr.)	—

* Odstavki z zvezdico * zaznamnjani bi se utegnili v nižjih učilnicah izpustiti, ako časa primankuje, ali bi pa bilo tisto njim odbrati, kar je zlasti imenitniga in bolj potrebniga, kar je z različnimi čerkami natisnjeno itd., po dobri previdnosti.

9.	Noe gre iz barke in Bogu daruje	18
10.	Noetovi sinovi	19
11.	Babilonski stolp (turn)	20

II. Izraelci odločeni v božje ljudstvo.

12.	Abraham, oče izvoljeniga ljudstva od Boga poklican (2000 pred Kr.)	21
13.	Abrahamova mirljivost. Melkizedek	23
14.	Abraham postrežljiv do ptujcev	24
15.	Strašni pogin Sodome in Gomore	—
16.	Izak v dar odmenjen	26
17.	Abrahamova skerblijvost za sina in smerti	27
18.	Ezav in Jakop	29
19.	Jakop beži na ptuje	31
20.	Jakop gre v svojo domačijo	32
21.	Jožef pastir	34
22.	Jožef na ptuje prodan	35
23.	Jožef na Putifarjevem domu	36
24.	Jožef v jéči	37
25.	Jožef povišan	39
26.	Jožefovi bratje pridejo v Egipt	40
27.	Jožefovi bratje gredó z Benjaminam v Egipt	42
28.	Jožefova sreberna kupa	44
29.	Jožef se da spoznati	45
30.	Jakop gre v Egipt	46
31.	Jakopova in Jožefova smert	48

Čudno božje vladanje z Izraelci pod Mozesom in Jozvam.

32.	Zatiranje Izraelcov v Egiptu. Mozes otét	50
33.	Poterpežljivi Job	51
34.	Mozes poklican	54
35.	Desetero stisk	56
36.	Velikonočno jagnje in odhod iz Egipta (1500 pred Kr.)	58
37.	Potop Egipčanov v rudečim morji	59
38.	Božje čuda v pušavi	61

	Stran
39. Bog da deset zapoved na Sinaji	63
40. * Nekteri ukazi božji v razlago deseterih zapoved	65
41. Zlato tele	66
42. Snídnica	68
43. Véliki duhovin, duhovni in leviti	70
44. * Daritve. Čiste in nečiste živali	71
45. * Prazniki	72
46. * Ogledniki. Ljudstvo mermra in je strahovano	74
47. * Nespoštovavic sabote. Strahovanje puntarjev. Aronova palica ozeleni	75
48. * Mozesova in Aronova nezaupnost. Brončena kača.	77
49. * Mozesovi poslednji ogovori, in smert	78
50. * Izraelci gredó v obljubljeno deželo (1460 pred Kr.)	79

S o d n i k i.

(1460 — 1095 pred Kr.)

51. Gedeon	81
52. Rut, Davidova predmati (prédnica), in Bóc	83
53. Helijeva hudobna sina in Samvel, dóbri sin. Skrinja zaveze per Filiščanih	85

K r a l j i.

54. Savl prvi Izraelski kralj (1095 pred Kr.)	89
55. Savl zaveržen; David pomaziljen	91
56. David in Goljat velikan	92
57. Savl sovraži in preganja Davida	93
58. Davidova perzanesljivost. Savlova smert	95

Imenitnost Izraelskiga ljudstva pod Davidam in Salomonam.

59. David, pobožni kralj. Absalom puntar. Semej prekljinjevavec	96
60. Salomon, modri Izraelski kralj	100
61. Salomonov tempel	101

III. Izraelska slava zatemni.

	Stran
62. Razdeljenje kraljestva in malikovanje (975 pred Kr.)	103

Bog obudi prerokov.

a) Kraljestvo Izrael.

63. Prerok Elija	105
64. Greh in kazni Ahaba in Jezabele	108
65. Prerok Elizej	109
66. * Prerok Jona	111

Asirska sužnost.

67. Konec Izraelskiga kraljestva (722 pred Kr.)	114
68. Božja previdnost nad Tobijem in njegovim sinom	115

b) Kraljestvo Juda.

69. Judovska nezvestoba. Preroki Caharija, Joel, Mihej	119
70. * Prerok Izaija	120
71. Kralja Ecehija in Manase	122
72. * Judit	124

Babilonska sužnost.

73. * Prerok Jeremija in odpeljanje v sužnost. (588 pred Kr.)	125
74. Daniel in njegovi bogaboječi tovarši	127
75. Trije mladenči v ognjeni peči	128
76. Daniel razdene Bela malika	129
77. Daniel v levnjaku	131
78. * Kralj Baltazar	132

Konec Babilonske sužnosti.

	Stran
79. Prerok Ecehijel. Judje gredó iz sužnosti . . .	133
80. Tempel in mesto vnovič zidana. Preroki Hagej, Caharija in Malahija	135
81. Bogaboječa Estera	137
82. Estera pred kraljem. Aman obsojen	138
83.* Modri pregovori Jezusa, Sirahoviga sina . . .	141
84. Antijoh preganja Jude. Eleazar. Sedem Maka- bejskih bratov	142
85. Matatija in njegovi sinovi	145
86. Antijohov grózni konec	146
87. Judove nadaljne zmage in prošnja za mertve .	147

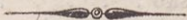
Kraljeva palica od Juda vzeta.

(37 pred Kr.)

88. Poslednji Makabejci	148
-----------------------------------	-----

*Perstavek.**

Jezus, Gospodov Maziljenic, v zgodovinskih bu- kvah stariga zakona	150
A. V besednih obljubah	—
B. V podobah	152

DRUGI DEL.

Zgodbe svetiga pisma noviga Zakona.

I. RAZDÉLIK.

Zgodbe Jezusa Kristusa.

Jezusovo rojstvo in mladost.

Vvod v drugi del.

	Stran
Sveto pismo noviga zakona	155
1. Caharija in Elizabeta	157
2. Jezusovo rojstvo Marii oznanjeno	158
3. Marija in Elizabeta	159
4. Sv. Janeza kerstnika rojstvo	161
5. Slava Bogu po višavah! Jezus Odrešenik je rojen	162
6. Pastirji per jaslih	163
7. Jezus v tempelnu	164
8. Modri od Jutra	165
9. Bég na Egiptovsko	166
10. Dvanajstletni Jezus v tempelnu	167

Jezusovo perpravljjanje k očitnimu učenju.

11. Sv. Janez v pušavi	169
12. Jezus je keršen in gre v pušavo	171
13. Sv. Janez kaže na Jezusa — Jagnje božje. Pervi Jezusovi učenci	173
14. Ženitnina v Kani - Galileji	174

Perva velika noč.

	Stran
15. Jezus v tempelnu. Pogovor z Nikodemam. Sv. Janez v ječi	175
16. * Jezus per Jakobovim vodnjaku	177
17. * Kraljič v Kafarnavmu, in Jezusova prva pridiga	180
18. * Jezusove čuda v Kafarnavmu	182
19. Obilni ribji lov in ozdravljenje mertvoudniga .	183
20. Matevž poklican. Dvanajsteri apostelni izvoljeni	185
21. * Jezusovi nauki na gori	186
A. „Osem zveličanskih čednost“ in „štirje gorje“	—
B. Dolžnost se med seboj k dobriemu spodbudovati	188
C. Od keršanske pravičnosti	—
D. Od dobrih děl, zlasti milovšine, molitve, in pôsta	190
E. Od pravih zakladov in od zaupanja v previdnost božjo	191
F. Od prederzne sodbe	192
G. Sklep. Skoz ozke vrata iti v kraljestvo božje. Lažnjivi preroki	193
22. Jezus ozdravi goboviga in stotnikoviga hlapca	194
23. Mladič v Najmu obujen. Janezova poslanca	195
24. * Magdalena spokórnica	197

Druga velika noč.

25. * Jezus ozdravi 38letniga bolnika	198
26. Prilike ob jezerji	199
A. Od sevca in semena	—
B. Od ljulike med pšenico	200
C. Od zenofoviga zerna in kvasú, od zaklada, bisera in mreže	201
27. Vihar na morji. Jairova hči. Kervotočna žena	202
28. * Jezus razpošlje syoje apostelne	203
29. Smert sv. Janeza kerstnika	205
30. Jezus nasíti 5000 móž. Hodi po morji	206
31. * Jezus obljubi presveto rešnje Teló	208

Tretja velika noč.

	Stran
32. * Nečistost serca. Kananejka	209
33. Jezus ozdravi gluhomutca in nasiti 4000 mož	211
34. Naj vikši Cerkvena oblast sv. Petru zročena. Jezus se spremeni	212
35. * Mesični. — Riba z dnaram	213
36. Jezus perjatelj malih. Pohujšanje	214
37. Apostelni prejmejo oblast vezati in razvezovati. Neusmiljeni hlapec	216
38. Negostoljubni Samarijanje. — Jezus razpošlje 72 učencov	217
39. Usmiljeni Samarijan. — Marta in Marija	219
40. * Jezus v Jeruzalemu na prazniku šotorov	220
41. Jezus da sleporojenimu pogled. — Jezus, dóbri pastir	221
42. Jezus uči moliti	223
43. * Bogati mož, in nerodovitna smokev (figovo drevo)	224
44. Zgubljeni sin	225
45. Krivični hišnik. Bogatin in ubogi Lazar	227
46. Deset gobovih. — Farizej in cestnar (colnar)	228
47. * Praznik tempelnoviga posvečevanja. — Bogati mladenič	229
48. * Od večniga plačila in od delavcov v vinogradu	231
49. Jezus obudí Lazarja	232

Poslednji hod v Jeruzalem.

50. Jezus prerokuje, de bo terpel in umerl; in uči ponižnost	234
51. Cahej in dva slepca	235
52. Jezus od Marije maziljen; — gre potlej v Je- ruzalem	236
53. Hvala iz ust malih	238
54. Jezus uči cesarju dacijo dajati	239
55. * Dar uboge vdove. Prerokovanje od razdjanja Jeruzalema in končanja sveta	240
56. * Jezus opominja k čuječnosti	242
57. * Poslednja sodba in ločenje na vekomaj	244

Poslednja velika noč,

ali terpljenje in smert Jezusa Kristusa.

	Stran
58. * Velikonočno jagnje. Jezus učencam noge umiva	245
59. * Jezus prerokuje, de ga bo Iškarjot izdal, in postavi sv. rešnje Telo	247
60. Jezus prerokuje, de ga bo Peter zatajil, in slovo jemlje od apostelnov	248
61. Jezus na oljski gori	252
62. Jezus vjet	253
63. Jezus pred Anam in Kajfam. Peter ga zataji	254
64. Jezus pred Pilatom in Herodam. — Juda Iškarjot obupa	257
65. Jezus za Barabam postavljen, bičan, s ternjem kronan	259
66. Jezus obsojen	260
67. Jezus križan	261
68. Žaljujte angeli: Jezus umerje!	262
69. Jezus pred peklam in v grobu	264
70. Aleluja! Jezus je od smerti vstal	266
71. Jezus se perkaže nekterim ženam in učencam.	267
72. Jezus se vsim apostelnam perkaže in postavi zakrament sv. pokore	268
73. Jezus se perkaže učencam v Galileji; Petru zopet zroči naj vikši pastirstvo	270
74. Jezus gre v nebesa	271

II. RAZDELİK.**Zgodbe apostelnov in začetka sv. Cerkve.**

1. Matija izvoljen v apostelstvo	273
2. Prihod sv. Duha	—
3. Peter ozdravi človeka hromiga od rojstva	275
4. Peter in Janez pred velikim zboram	276
5. Bogoljubno življenje prvih kristjanov. — Ananija in Safira	277
6. * Apostelni v ječi. Gamalielov svet	278
7. Volitev diakonov. Sv. Štefan	279

	Stran
8. Sveta birma. Filip učenic in dnarničar iz Zamorskiga	281
9. Pavl se spreoberne	282
10. Peter ozdravi Eneja, obudi Tabito	284
11. Korneli se spreoberne. Keršanska občina v Antiohii	—
12. * Angel réši sv. Petra iz ječe	286
13. * Pavl in Barnaba poslana Jezusa oznanovat	288
14. Cerkveni zbor v Jeruzalemu (50 po Kr.)	289
15. * Pavl gre vdrugič sv. evangeli oznanovat	290
16. * Pavl v Atenah in Korintu	291
17. * Pavl gre vtretjič Jezusa oznanovat	292
18. * Pavl se posloví v Miletu in gre v Jeruzalem	294
19. * Pavl v Cezareji pred Feliksam, Festam in Agripam	296
20. * Pavlova nevarna vožnja po mórji	297
21. * Pavl na Meliškim otoku, in v Rimu	298

*Sklep. **

Sveta keršanska katoliška Cerkev 300

*Perstavek. **

Sv. Peter, pervák apostelnov in prvi poglavar
Sv. Cerkve 302

12 rodov

I Benjamin	VI Simeon	IX Izakari
II Dan	VII Efraim	X Asjer
III Ruben	VIII Manasse	XI Šulon
IV Juda	IX Gad	XII Naftrali

Načert Jeruzalena

- 1 Tempelj.
- 2 Davidovo postopje.
- 3 Pilatova hiša.
- 4 Herodova hiša.
- 5 Sodišče.
- 6 Salomonovo postopje.
- 7 Eliazibovo postopje.
- 8 Azarjova hiša.
- 9 Kufežarovo postopje.
- 10 Nivo višjga duhovna Ana.
- 11 Antičova terdnjava.
- 12 Ribnik Betzaida.
- 13 Sededova hiša.
- 14 Sveti grob.
- 15 Ribnik.
- 16 Grad Antonia.
- 17 Davidov stolp.
- 18 Pornej sorodstvu del mesta.

Razjasnenja

Meje dežele

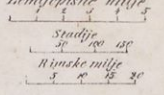
Meje okrajn

Meje rodov

Popolvanje Jezusa

Merila

PALESTINE ali SVETE ZEMLJE

